

**T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL İSLAM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI**

**ERZİNCAN C 55 NOLU ŞER'İYYE SİCİLİ VE 47-100.
SAYFALARIN FİKHİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

**Hazırlayan
Önder MACİT**

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet GAYRETLİ**

Aralık 2023, Erzincan

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

“Erzincan C 55 Nolu Şer’iyye Sicili ve 47-100. Sayfaların Fıkhi Açıdan Değerlendirilmesi” adlı **“Yüksek Lisans”** tezim tarafımda incelenmiştir. Buna göre tezimde bilimsel etik ihlali ve intihal olarak nitelendirilebilecek herhangi bir durum olmadığını taahhüt ederim. Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir biçimde elde edildiğini; aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi beyan ederim.

Önder MACİT

T.C.
ERZİNCAN BİNALİ YILDIRIM ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Ana Bilim Dalı : Temel İslam Bilimleri
Program Adı : Tezli Yüksek Lisans
Tez Başlığı : Erzincan C 55 Nolu Şer'iyye Sicili ve 47-100. Sayfaların
Fıkhi Açıdan Değerlendirilmesi

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının a) Giriş b) Ana bölümler ve c) Sonuç kısımlarından oluşan (Kapak, Ön söz, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) toplam 232 sayfalık kısmına ilişkin 22/12/2023 tarihinde **Turnitin** intihal programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre tezin benzerlik oranı %24'tür.

Filtrelemeye tırnak içerisindeki alıntılar dâhil edilmiştir. Filtrelemede yedi (7) kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç tutulmuştur.

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez İntihal Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmasının herhangi bir intihal içermediğini, aksinin tespit edilmesi durumunda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim. 22/12/2023

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet GAYRETLİ

Öğrenci: Önder MACİT

KILAVUZA UYGUNLUK

“Erzincan C 55 Nolu Şer’iyye Sicili ve 47-100. Sayfaların Fıkhi Açıdan Değerlendirilmesi” başlıklı Yüksek Lisans Tezi Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan

Önder MACİT

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet GAYRETLİ

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet GAYRETLİ danışmanlığında **Önder MACİT** tarafından hazırlanan “**Erzincan C 55 Nolu Şer’iyye Sicili ve 47-100. Sayfaların Fıkhi Açıdan Değerlendirilmesi**” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Ana Bilim Dalı **Yüksek Lisans Tezi** olarak oy birliği kabul edilmiştir.

22/12/2023

JÜRİ:

Danışman : **Dr. Öğr. Üyesi Mehmet GAYRETLİ** (İmza)
Üye : **Doç. Dr. M. Fatih TURAN** (İmza)
Üye : **Doç. Dr. Hüseyin OKUR** (İmza)

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun /.... /2024 tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

..... /..... /2024

Prof. Dr. Necdet TOZLU

Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Osmanlı döneminde kâdıların mahkeme kayıtlarından oluşan şer'iyye sicilleri, o dönemin hukuku, dini, ticareti, idari ilişkileri ve sosyo-kültürel yapısı hususunda ilk elden kaynaklar olarak bilgiler içermektedir. Şer'iyye sicilleri üzerinde yapılan çalışmalar hem ait olduğu dönemi biraz daha aydınlatma ve anlama açısından, hem de geleceğe ışık tutması bakımından büyük önem taşımaktadır. Yaptığımız çalışmada Osmanlı'nın son dönemlerinde kâdırlara intikal eden davaların nasıl çözüme kavuşturulduğu görülmektedir.

Çalışmamızda incelediğimiz Erzincan C55 Şer'iyye Sicili'nin 1-44 sayfaları bir yüksek lisans çalışması olarak Nihat FIRAT tarafından ele alınarak transkripsiyonu ve fıkhi değerlendirilmesi yapılmıştır. Biz de 47-100 sayfaları arasındaki kayıtların içerik analizlerini yaparak çalışmayı genişlettik.

Erzincan şer'iyye sicilleri üzerine yapılan 5 adet yüksek lisans çalışması bulunmaktadır. Bunlar;

- Sevil ÖZTÜRK'ün, “1 Numaralı Erzincan Şer'iyye Sicil Defteri h.1332 m.1916, Transkripsiyon ve Değerlendirme” (1998) adlı tezi,

- Gani ERSOY'un “9 Cumâdelûla 1332–5 Cumâdelâhire 1340 (5 Nisan 1914–2 Şubat 1922) tarihli Şer'iyye Sicili Defterine Göre Erzincan'da Sosyo-Kültürel Hayat” (2010) adlı tezi,

- Sema GÖKBAYIR'ın “Osmanlı Hukuk Sisteminde Fıkıhın Belirleyiciliği Erzincan Şer'iyye Sicilleri Evlenme-Boşanma Kayıtları Örneği” (2013) adlı tezi,

- Nihat FIRAT'ın, “Erzincan C55 Nolu Şer'iyye Sicili ve Hukuki Değerlendirmesi (1916-1919)” (2017) adlı tezi,

- Malik TALAN'ın “Erzincan Şer'iyye Sicillerinde Vakıflar” (2020) adlı yüksek lisans tezidir.

Tez hazırlama sürecinde her konuda desteğini esirgemeyen Doç. Dr. Rıdvan ŞİMŞEK'e, danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Mehmet GAYRETLİ'ye, dualarıyla destek olan aileme ve bu süreçte faydalandığım, kaynak olarak kullandığım eserlerin yazarlarına ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Önder MACİT, Erzincan, 2023

ERZİNCAN C 55 NOLU ŞER'İYYE SİCİLİ VE 47-100. SAYFALARIN FİKHİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Önder MACİT

Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi, Aralık 2023

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet GAYRETLİ

ÖZET

Şer'iyye sicilleri, ait olduğu döneme pek çok yönüyle ışık tutması bakımından büyük bir öneme sahiptir. Hukuk tarihi araştırmalarında şer'iyye sicilleri temel kaynak niteliğinde olup sadece hukuki değil, iktisadi, beşerî ve sosyal olayların anlaşılması için de vazgeçilmezdir. Biz de hem geçmişini biraz daha anlamak hem de gelecekte yapılacak çalışmalara fayda sağlamak amacıyla Erzincan C55 Şer'iyye Sicili'nin 47-100. sayfalarının transkripsiyonunu yaparak İslam hukuku açısından değerlendirmeye çalışmak suretiyle bu alana katkı sağlamak istedik. Erzincan iline ait bilinen 4 adet şer'iyye sicili bulunmaktadır. Bizim üzerinde çalıştığımız defter ise "Erzincan C-55 Numaralı Şer'iyye Sicili" kapak ismiyle Ankara Milli Kütüphanesinin arşivinde kayıtlı olarak bulunmaktadır.

Araştırma konumuz giriş ve üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde şer'iyye mahkemeleri ve mahkeme görevlileri tanıtılmıştır. İkinci bölümde Erzincan'ın tarihi ve "Erzincan C55 şer'iyye sicili" defterinin genel tanıtımı yapıldıktan sonra şer'iyye sicilleri ve özelliklerine değinilmiştir. Ardından çalıştığımız sayfa aralığındaki konu başlıkları hakkında bilgiler verilmiştir. Üçüncü bölümde ise belgelerin transkripsiyon metinlerine yer verilerek, sonuçta genel bir değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İslam Hukuku, Şer'iyye Mahkemeleri, Şer'iyye Sicili, Vesâyet, Verâset.

THE ERZİNCAN C 55 SHARIA REGISTER AND THE EVALUATION OF PAGES 47-100 FROM A FIQH PERSPECTIVE

Önder MACİT

Erzincan Binali Yıldırım University

Graduate School of Social Sciences

Master's Thesis, December 2023

Supervisor: Asst. Prof. Dr. Mehmet GAYRETLİ

ABSTRACT

Sharia registers are of great importance in terms of shedding light on the period to which they belong in many respects. In legal history research, Sharia registers are fundamental sources that are indispensable not only for legal but also for understanding economic, human and social events. In order to understand the past a little better and to contribute to this field, we wanted to contribute to this field by transcribing the pages 47-100 of the Erzincan C55 Sharia Register and trying to evaluate it from the perspective of Islamic law. There are 4 known Sharia registers belonging to the Erzincan province. The register we worked on is registered in the archive of the Ankara National Library with the cover name “Erzincan C-55 Numbered Shariya Register”.

Our research topic consists of an introduction and three parts. In the first section, sharia courts and court officials are introduced. In the second section, after a general introduction of the history of Erzincan and the “Erzincan C55 sharia register” notebook, sharia registers and their characteristics are mentioned. Then, information is given about the subject headings in the page range we worked on. In the third section, the transcription texts of the documents are included, and a general evaluation is made in the end.

Keywords: Islamic Law, Sharia Court, Sharia Register, Will, Inheritance.

KISALTMALAR

Yay.	:Yayın
vs.	:Vesaire
TTK.	:Türk Tarih Kurumu
TDV.	:Türkiye Diyanet Vakfı
s.	:Sayfa
Md.	:Madde
M.	:Miladi
İSAM.	:İslam Araştırmaları Merkezi
H.	:Hicri
DİB.	:Diyanet İşleri Başkanlığı
DİA.	:Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
D.	:Dava
a.g.e.	:Adı Geçen Eser
c.	:Cilt
bkz.	:Bakınız
bs.	:Baskı
sas.	:sallallâhu aleyhi ve sellem

TABLÖLAR

Tablo 3.1: Defterde Yer Alan Konular ve Belge Numaraları.....25

Tablo 3.2: Miras Taksimiyle Alakalı Defterdeki Veraset Davalarından Örnekler.....26

İÇİNDEKİLER

ERZİNCAN C 55 NOLU ŞER'İYYE SİCİLİ VE 47-100. SAYFALARIN FIKHİ AÇIDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
TEZ ÖZGÜNLÜK SAYFASI.....	ii
KILAVUZA UYGUNLUK	iii
KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
ÖN SÖZ	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
KISALTMALAR.....	viii
TABLOLAR.....	ix
İÇİNDEKİLER.....	x
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞER'İYYE MAHKEMELERİ VE MAHKEME GÖREVLİLERİ

1.1. Şer'îyye Mahkemeleri ve Mahkeme Görevlileri	3
1.1.1. Kadılar	4
1.1.2. Nâibler	4
1.1.3. Kassâmlar	5
1.1.4. Kâtipler	5
1.1.5. Muhzırlar	6
1.1.6. Subaşılar	6
1.1.7. Çavuşlar	6
1.1.8. Hademeler.....	7

1.1.9. Mübâşirler.....	7
1.1.10. Müşâvirler.....	7

İKİNCİ BÖLÜM

ERZİNCAN'IN TARİHİ VE ERZİNCAN C55 ŞER'İYYE SİCİLİ DEFTERİ

2.1. Erzincan'ın Tarihi.....	8
2.2. Erzincan C 55 Şer'iyye Sicili Defteri	11
2.3. Şer'iyye Sicilleri	12
2.3.1. Tanımı, Ortaya Çıkışı ve Önemi.....	12
2.3.2. Genel Özellikleri.....	13
2.4. Defterde Geçen Konular ve Tanımları	14
2.4.1. Verâset	14
2.4.2. Mirasın Taksimi.....	15
2.4.2.1. Kocanın Payı.....	15
2.4.2.2. Karının Payı	15
2.4.2.3. Annenin Payı.....	15
2.4.2.4. Ölenin Kızının Payı	16
2.4.2.5. Ölenin Oğlunun Kızı.....	16
2.4.2.6. Nenenin Durumu.....	16
2.4.2.7. Anne-Bir Kardeşlerin Durumu	16
2.4.2.8. Ölenin Kız Kardeşinin Durumu	16
2.4.2.9. Babanın Durumu	17
2.4.2.10. Nenelerin Durumu	17
2.5. Vesâyet	18
2.5.1. Velayet ve Vesâyet Hakkı	18
2.6. Vekâlet.....	19

2.7. İlâm.....	20
2.8. İzin (İbâha)	20
2.9. Nafaka.....	21
2.10. Talâk.....	22
2.10.1. Talâkın şartları, Sebebi, Rüknu, Hükmü, Sıfatı.....	23
2.11. Mehir	23
2.12. Tevliye	24

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ERZİNCAN C 55 NOLU ŞER'İYYE SİCİLİ 47-100 NUMARALI SAYFALARIN TRANSKRİPSİYONU

3.1. Transkripsiyon ve Özetler	27
SONUÇ	206
KAYNAKÇA	210
ÖZ GEÇMİŞ	213

GİRİŞ

Osmanlı Devleti’nde yargı işleyişi ve sosyo kültürel yaşantı hakkında ilk elden kaynaklar olan şer’iyye sicilleri oldukça önemli belgelerdir. Şer’iyye Sicilleri, mahkeme kayıtları, hukuki belgeler, evlenme, boşanma, miras gibi kişisel ve ailevi konuları içeren belgelerden oluşur. Bu kayıtlar, o dönemdeki toplumsal ve hukuki değerler hakkında önemli bilgiler sunar. Osmanlı Devleti’nde şer’iyye sicilleri, kadı mahkemeleri ve diğer İslami yargı görevlileri tarafından muhafaza altına alınan kayıtlardır. Bu siciller, Osmanlı toplumunun yapısını, hukuki uzlaşmazlıklarını anlamak için değerli bir kaynak olarak kabul edilir. Araştırmacılar, bu sicilleri inceleyerek o döneme ait sosyal, kültürel ve hukuki bilgiler elde edebilirler. Şer’iyye Sicilleri, tarihçiler ve sosyal bilimciler için Osmanlı Devleti’nin hukuki sistemi ve toplumsal yapısı hakkında bilgi edinmelerine yardımcı olan önemli belgelerdir.

Üzerinde çalıştığımız 8864 demirbaş numarasıyla Milli Kütüphane’de kayıtlı “Erzincan C 55 Şer’iyye Sicili” defteri, Erzincan adliye deposunda Tahir Erdoğan ŞAHİN tarafından bulunmuş dört defter arasında yer almaktadır. Erzincan’a ait olan farklı defterlerin depremde kaybolma ihtimali olmakla birlikte akıbeti hakkında bilgi vermek mümkün değildir. İlk sayfasında 23.12.2004 tarihinde Tahir Erdoğan ŞAHİN tarafından bağışlandığı yazılıdır. Yazı türü rik’a olan beyaz kâğıt üzerine mürekkeple yazılmış bu defter, 22x52 ebatlarında, sırt kısmı deri olup, siyah bir bezle ciltlenmiştir. Toplamda 346 sayfa bulunmaktadır. Uzunluk ve kısalıkları farklı olmakla birlikte bir sayfada ortalama üç veya dört belge vardır. Yazı stili genellikle benzerlik gösterse de bazı belgelerde farklı stille birlikte kullanılan mürekkep rengi de farklıdır.

Defterde işlenen konulara baktığımızda, kadıların intikal eden konuların emanet sorumluluğunu yerine getiren, tanınmış ve doğru dürüst olarak bilinen kişilerin, şahitliğiyle desteklenerek hükme bağlandığını görmekteyiz.

Araştırmamızın amacı şer’iyye sicillerinin gün yüzüne çıkarılarak hukuki muhtevasıyla birlikte o dönemdeki sosyo kültürel hayat hakkında bilgiler vermektir. Osmanlı Devleti, uzun bir süre hüküm sürmüş ve geniş bir coğrafyaya yayılmış bir imparatorluktur. Bu süre zarfında, devletin farklı bölgelerinde çeşitli kültürler ve toplumlar bir arada yaşamıştır. Bu çeşitliliği ve zenginliği anlamak için Osmanlı tarihini ve kültürünü incelemek gerekir. Osmanlı Devleti’nin tarihi ve kültürü hakkında bilgi edinmek için

Çeşitli kaynaklar kullanılabilir. Bu kaynaklar arasında şer'iyye sicilleri de önemli bir yere sahiptir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ŞER'İYYE MAHKEMELERİ VE MAHKEME GÖREVLİLERİ

1.1. Şer'iyye Mahkemeleri ve Mahkeme Görevlileri

Osmanlı Devleti, altı asır boyunca egemenlik kurduğu topraklarda farklı dil, din ve ırklara mensup toplulukları aynı çatı altında bir arada yaşatmayı başarmıştır. Bu başarı, “millet sistemi” ve “kesrette vahdet anlayışı” gibi kavramlarla desteklenmiştir. Söz konusu bu başarının altında elbette idarî, iktisadî, askerî, içtimâî ve siyasî alanlarla ilgili pek çok sebep ve saik bulunmaktadır. Bununla birlikte bir imparatorluk hüviyeti arz eden Osmanlı Devleti, adaleti sağlamaya çalışırken, güçlü hukukçular/fakihler yetiştirmiş ve güçlü bir hukuk sistemi kurmayı bilmiştir.¹

Osmanlı Devleti'nde hukuki olayların merkezleri, şer'iyye mahkemeleriydi. Meclis-i şer' olarak da bilinen bu mahkemelerde, her türlü hukuki olay ele alınmış ve sonuçlandırılmıştır. Tek hâkimli ve genellikle tek dereceli olan bu mahkemeler, geniş bir yetki alanına sahiptir. Tanzimat tarihine kadar hem şer'i davalarda hem de örfi (idari) davalarda tek yetkili mahkeme olarak konumlarını muhafaza etmişlerdir. Ancak devlet, bu mahkemeler için özel bir yer tahsis etmemiştir. Genellikle kadınların evleri, mahkeme salonu olarak kullanılmıştır.²

Osmanlı Devleti döneminde şer'iyye mahkemeleri, İslam'ın esaslarına göre hüküm veren mahkemelerdi. Ancak 1917 yılında, Nizamiye Mahkemeleri gibi şer'iyye mahkemeleri de Adliye Nezareti'ne bağlandı. Bu adım, şer'iyye mahkemelerini yürütme ve hukuku laikleştirme amaçlı olarak atılan bir girişim olarak görüldü. Ancak bu durum geçici oldu. İttihat ve Terakki Fırkasının iktidardan düşmesiyle birlikte eski düzene hızla geri dönüldü. Cumhuriyetin ilanından sonra ise Türkiye'de laik hukuk sistemi benim-

¹ Mehmet Akif Aydın, *Türk Hukuk Tarihi*, 5. Bs, (İstanbul: Hars Yayıncılık, 2005), s.69.

² Murat Kızılçaoğlu, *1153 Numaralı Düzce Şer'iyye Sicili (Transkripsiyon ve Değerlendirme)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021), s.15.

sendi ve şer'iyye mahkemelerine artık ihtiyaç duyulmadığı düşünöldü. Bu nedenle, 1924 yılında şer'iyye mahkemeleri tamamen kaldırıldı. Bu adım, Türkiye'nin hukuk sistemini laikleştirme ve modernleştirme çabalarının bir parçasıydı. Şu anda Türkiye'de, laik hukuk sistemi işlemekte ve şer'i hukuk mahkemeleri bulunmamaktadır.³

Şer'iyye mahkemesi görevlileri şu şekildedir:

1.1.1. Kadılar

Osmanlı hukukçuları, kadıyı insanlar arasında ortaya çıkan davalarda ve anlaşmazlıklarda, şer'i hükümlere göre karar vermek üzere devletin en üst icra organı olan (sultanlar veya yetkilendirdikleri kişiler) tarafından atanan bir görevli olarak tanımlar.⁴

Osmanlı kaynaklarına göre, “kadı” kelimesine ilk kez Osman Gazi döneminde rastlanmaktadır. Bilecik'in fethinden sonra, Selçuklu sultanından istiklâl alâmetleri olarak tabl, alem ve kılıç gönderilmiştir. Bunun üzerine Tursun Fakih, Karacahisar'a kadı ve hatip olarak atanmış ve hutbe Osman Gazi adına okunmuştur. Bu nedenle, ilk kadı olarak Tursun Fakih kabul edilmektedir.⁵

Kâdı, Osmanlı kaynaklarına göre Müslüman, olgun, hür, isabetli hüküm verebilen, anlayışlı, dürüst, güvenilir, iyi karakterli, iradeli, hukuki konularda bilgili kişi olarak tanımlanır. Kâdının; genç, bunak, kör, dilsiz, sağır olmaması gerektiği vurgulanmıştır. Bu durum Mecelle'de, “Hâkim; hakîm, fehîm, müstakîm ve emîn, mekîn, metîn olmalıdır.”⁶ şeklinde ifade edilir. Ayrıca kadılardan yargılama sırasında şaka yapmamak, taraflardan herhangi birinden hediye kabul etmemek, din, dil, ırk ayrımı yapmamak gibi usul kurallarına uymaları beklenir.⁷

1.1.2. Nâibler

Nâib, “birini temsil eden, birine vekâlet eden” anlamındadır. İslam devletlerinde, önemli devlet görevlilerinin kendilerine yardımcı olması veya bulunmadıkları yerlerde ve durumlarda işlerini yürütmek için atadıkları görevlilere nâib denilir. Osmanlı Devle-

³ Ekrem Buğra Ekinci, “Osmanlı Devleti'nde Mahkemeler ve Kadılık Müessesesi Literatürü”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, c.3, sy. 5, (2005), s. 420.

⁴ Ahmet Akgündüz, “İslam Hukukunun Osmanlı Devleti'nde Tatbiki: Şer'iyye Mahkemeleri ve Şer'iyye Sicilleri”, *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, sy.14, (Ekim 2009), s.16.

⁵ Yusuf Halaçoğlu, *XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlı'da Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, (Ankara: TTK. Basımevi, 1995), Genişletilmiş 2. bs, s.124.

⁶ Mecelle, md. 1792.

⁷ Ahmet Akgündüz, *Şer'iyye Sicilleri*, (İstanbul: TDAV Yayınları, 1988.), c.1, s.70-71.

ti'nde bazı kadılar, atandıkları yerleşim yerine gitmeyip nâib unvanlı vekiller belirlemiş ve onları göndermiştir. Bu nâibler, kadılar adına çeşitli görevleri yerine getirirler. Nâib sayısı, yerleşim yerinin büyüklüğüne bağlı olarak değişkenlik göstermiştir. Nâibler, deneyimlerin içeriğine göre çeşitli isimlerle anılmışlardır. Örneğin, kaza nâibleri, belirli bir kaza (bir sancak merkezine bağlı alt birim) için atanan nâiblerdir. Bâb nâibleri, belirli bir mahkeme bölgesi için atanan nâiblerdir. Mevali nâibleri, köle ve cariyelerin izlenmesi için atanan nâiblerdir. Ayak nâibleri, askeri işlerde ve garnizonlarda kadının temsilcisi olarak görev yapan nâiblerdir. Arpalık nâibleri, arpalık (gelir sağlayan toprak) idaresinden sorumlu olan nâiblerdir. Kadı nâibleri ise kadıların vekilleri olarak görev yapmışlardır.⁸

1.1.3. Kassâmlar

Kassâm kelimesi, “bölmek” manasındaki “kısmet” kökünden türetilmiştir ve “bölüştüren, taksim eden” anlamına gelir. Osmanlı mahkemelerinde yer alan kassâm, miras davalarında aktif rol oynayan bir şer'i memurdur. Kassâm, dava yerine giderek gerekli araştırmaları yapar, anlaşmazlıkları çözer ve davayı sonuçlandırır. Ayrıca terekeyi varisler arasında bölüştürür. Osmanlı Devleti'nin şer'i mahkeme teşkilatında iki tür Kassâm bulunur. Biri kazasker kassâmı, diğeri şer'i mahkeme kassâmıdır. Her kadılıkta da bir kassâm defteri bulunur. Vefat eden bir kişinin mal varlığı (tereke) kaydı, kassâmın huzurunda bu deftere yazılmaktadır. Tanzimat döneminden sonra, İstanbul çevresinde bulunan kazaskerlere ve kadılara ait kassâmlıklar kaldırılmıştır.⁹

1.1.4. Kâtipler

Kâtip “yazı işleriyle uğraşan kimse, sekreter, yazıcı; bilgili kişi, noter; muharrir” anlamındadır.¹⁰ Osmanlının bürokrasi işleyişinde hizmet eden kâtiplerin genel ekseriyeti Türk kökenli olup işlerin yürütülmesinde başrol sahibidir. Devletin yazışmaları bunların elinden çıktığı ve devletin her türlü sırrını bildikleri için kâtiplik mesleğine çok önem verilmekteydi.¹¹

⁸ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*, (Ankara: TTK Yayınları, 2014), s.121.

⁹ Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*, s.124.

¹⁰ Mustafa Sabri Küçükbaşçı, “Kâtip”, *DİA*, (İstanbul: TDV Yayınları, 2002,) c. 25, s. 49.

¹¹ Erhan Afyoncu, Recep Ahışalı, “Kâtip”, *DİA*, (İstanbul: TDV Yayınları, 2002), c.25 s. 53.

1.1.5. Muhzırlar

Bu memurlar, mahkemelere tarafları ve şahitleri çağırıp getirmekle görevli memurlar olup gerektiğinde taraf ve şahitler üzerinde zor kullanma yetkisine de sahipti.¹²

1.1.6. Subaşılar

Eskiden Türk devletlerinde memur unvanı olarak kullanılan subaşı, gerçek anlamda askeri vasıfları göstermektedir. Osmanlı Devleti'nden önce kurulan Türk devletlerinde askeri komutanlık ve başkomutanlık görevlerinde bulunan Subaşı, zamanla önemi azalarak sancak, mahalle, köy, kasaba ve diğer yerlerde asayiş ve düzeni sağlamakla görevliliklerin adı olarak kullanılmıştır.¹³

Kazaların asayişinin sağlanması başlıca görevi olduğuna göre, bu kurum içindeki en etkili şahsiyetlerinden birinin subaşılar olduğunu söyleyebiliriz. Her kaza, kaza bölgelerinin genel merkezinde bulunan bir subaşı tarafından idare edilmektedir. Bu bilgi, kaza merkezi olan şehrin büyüklüğü veya küçüklüğüne bağlı olarak subaşının taşıdığı önemi göstermektedir.¹⁴

1.1.7. Çavuşlar

Adli memurlardan çavuşlar, mahkemelerin ilamlarının icrasını, borçlu olan kişilere ait malları satarak borçlarının kapatılmasını, icap ederse mahkemenin verdiği kararla borçlunun hapisle tazyikini, hukuki olarak kesinleşen nakdî ve bedenî müeyyidelerin infazını, kısaca günümüzde icra memurlarının ve belli ölçüde de savcılar ile emniyet güçlerinin vazifelerini yerine getirirler.¹⁵

¹² Yaşar Şahin Anıl, *Osmanlı'da Kadılık*, (İstanbul: İletişim Yayınları, Aralık 1993), s.30.

¹³ Şeniz Anbarlı BOZATAY, Konur Alp DEMİR, “Osmanlı Adli ve İdari Sisteminde Kadılık: Kurumsal Bir Değerlendirme”, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, c.6, sy.10. (2014 Haziran), s.71-89.

¹⁴ Mustafa Akdağ, *Türkiye'nin İktisadi ve İctimai Tarihi*, (İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, Ocak 2010), s. 290.

¹⁵ Ahmet Akgündüz, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri*, (İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı, 1990) c.1, s. 232-233

1.1.8. Hademeler

Mahkeme evrakını getiren, duruşma güvenliğini sağlanmasına katkıda bulunan ve temizlik işlerini yerine getiren görevlilerdir.¹⁶

1.1.9. Mübâşirler

Bir fiili doğrudan bizzat işleyen kimsedir. Mahkemenin idare ve inzibatına ait hâkimin emirlerini uygulayan, duruşmada tarafları ve şahitleri yüksek sesle çağırmak ve adlî evrakı tebliğ gibi işlerle görevli adliye memurudur.¹⁷

1.1.10. Müşâvirler

Müşâvir, danışman, istişare edilen, kendisine danışılan kimsedir. Resmî ve idarî muamelelerin hukukî mahiyet ve neticelerini tayinde fikir ve reyine başvurulanan kimse-
dir. Hacrine yeterli sebep bulunmamakla beraber medenî haklarını kullanma yetkisinden kısmen mahrum edilmesi menfaati icabı olan reşide, kanunun belirlediği muayyen işler-
de görüşü alınmak üzere hâkim tarafından tayin olunan kimsedir.¹⁸

Kadılar hükümlerini açıklamadan önce fakihlerin veya konu hakkında bilgiye sahip olanların görüşlerine başvurabilir. İstişare İslam hukukunca tavsiye edilir. Hicri üçüncü asırdan beri kadılar tarafından hüküm vermek istedikleri konuda müşavir tayin ettikleri görülür. Böylece daha sağlıklı hüküm verme imkânı ortaya çıkar. Müşavirler, kâdıyı, hukuki konulardan ziyade, ticaret, zanaat, maliye ve arazi gibi konularda mahalli uygulama veya örf ve âdet konusunda aydınlatırlar.¹⁹

¹⁶ Zafer Şık, *Lügat-i Şer'i / Şer'iyye Sicilleri Sözlüğü*, (Konya: Haziran 2020), s.24.

¹⁷ Mehmet Erdoğan, *Fıkıh ve Hukuk Terimleri Sözlüğü*, (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2005.), 2.bs., s.408.

¹⁸ Erdoğan, *Fıkıh ve Hukuk Terimleri Sözlüğü*, s.434.

¹⁹ İlber Ortaylı, *Osmanlı Devleti'nde Kadı*, (Ankara: Turhan Kitapevi, 1994) s. 48-49.

İKİNCİ BÖLÜM

ERZİNCAN'IN TARİHİ VE ERZİNCAN C55 ŞER'İYYE SİCİLİ

DEFTERİ

Bu bölümde öncelikle Erzincan'ın tarihi hakkında bilgi verilecek, ardından Erzincan C 55 şer'iyye sicili tanıtılacaktır. Daha sonra şer'iyye sicilleri hakkında genel bilgiler verilecektir. Bölümün sonunda Erzincan C 55 şer'iyye sicili defteri içerisindeki konuların hukuki olarak tanıtım ve değerlendirilmesi yapılacaktır.

2.1. Erzincan'ın Tarihi

Erzincan şer'iyye sicilini ele almadan önce şehrin tarihî, coğrafi, ekonomik, siyasi ve sosyal özelliklerinden kısaca bahsetmek sicil kayıtlarının anlaşılmasına katkı sunacaktır.

Erzincan, önemli bir yerleşim merkezi olarak kabul edilmektedir ve tarihi, yaklaşık dört bin yıl öncesine kadar uzanmaktadır. Ne zaman kurulduğu ve tarih öncesi dönemleri hakkında kesin bilgilere sahip olunmasa da yapılan incelemeler ve arkeolojik kazılar sayesinde, şehrin bulunduğu bölgedeki ilk yerleşimlerin milattan önce üç binyıla kadar uzandığı anlaşılmaktadır.²⁰

Fırat Nehri'nin oluşumunda rol oynayan iki ana ırmaktan biri olan Karasu ırmağı havzasında yer alan Erzincan, kendi adını taşıyan ovanın ortasında bulunmaktadır. Kuzeyde Esense (Keşiş) Dağı, kuzeydoğuda Kop Dağı, doğuda Karasu-Aras Dağları'nın batı uzantıları, güneyde Munzur ve Mercan Dağları, batıda ise Kızıldağ ve Dumanlıdağ tarafından çevrili olan yerleşim yeridir.²¹

Farklı tarihlerde farklı toplumların, devletlerin yerleşim alanı olan Erzincan'ın tarihi, kaynaklarda farklı isimlerle anıldığı görülmektedir. Strabon Erzincan'ın bulun-

²⁰ İsmet Miroğlu "Erzincan", *DİA*, (İstanbul: TDV Yayınları, 1995), c.6, s. 318.

²¹ Miroğlu "Erzincan", c.6, s. 318.

duğu bölgede İlkçağlarda “Eriza” adıyla bir şehrin bulunduğunu belirtir. Grek kaynaklarında “Aziris” (Justiniapolis) adıyla anılan şehrin, Ermeni kaynaklarında “Erez”, “Erzng”, “Erznga” şeklinde yer aldığı görülür. Bizans kaynaklarında, “Aringam”, “Aringan”, “Arsengen”, “Arsingan”, “Erzingan” olarak yer alan şehir, Arap kaynaklarında ise “Erzencân”, “Erzenkân”, “Erzinkân” diye anılmaktadır. Osmanlı kaynaklarında ise bugünkü adına temel teşkil eden “Erzincân” olarak kaydedildiği görülmektedir. Ayrıca kaynakların bazılarında ise “Arzingan”, “Arzincân”, “Erzinjan”, “Erz-i Cân” şeklinde farklı adlandırmalarla da karşılaşmaktadır.²²

Erzincan isminin Türklerin bölgede hâkimiyet kurmasını sağlayan “Ersan Han”dan geldiği yönünde de rivayetler bulunmaktadır. Başka bir rivayette ise Roma döneminde kullanılan Asiriz isminden hareketle buraya yerleşen Türklerin arazilerindeki topraklarının bol ve bereketli olduğu zamanlarda bölgeyi “Canazirizcan”, kuraklığın olduğu zamanlarda ise “Yanazirisyan” şeklinde adlandırdıkları, “Can Erzincan” isminin buradan kaynaklandığı ifade edilmektedir.²³ Tüm bu rivayetler dikkate alındığında Erzincan adının ilkçağlardan bugüne bölgede egemenlik kuran, yaşayan toplumların dilleri, kültürleri içerisinde şekillenerek bugünkü halini aldığını söylemek mümkündür.

Erzincan ili, Doğu Anadolu Bölgesi’nin kuzeybatısında Yukarı Fırat bölümünde yer alır. Güneyi kuzeye, batıyı doğuya bağlayan oldukça öneme sahip bir konumda, tarihi ipek yolu üzerinde bulunur. Coğrafi konum itibarıyla önemli ticaret yolları üzerinde bulunması, Kafkasya’dan, İran’dan gelen büyük yolların Anadolu’ya açılan kapısı olması ve önemli bir liman şehri olan Trabzon’a geçiş güzergâhında bulunması, Sivas ve Erzurum’a komşu olması, Erzincan’ı tarihte cazip bir bölge ve yerleşim alanı haline getirmiştir. Evliya Çelebi de nice padişahların ona sahip olmak için uğrunda savaşlar yaptığını belirtmektedir. Önemli medeniyetlerin hâkimiyeti altında kalmış, beyliklere başkentlik yapmış, tabiatıyla, halkının çeşitli özellikleriyle dikkatleri çekmiş önemli bir yerleşim merkezi olarak tarih sahnesinde yerini almış ve almaya da devam etmektedir.²⁴

²² Miroğlu “Erzincan”, c.6, s. 318; Nizamettin Parlak, “Klasik Kaynaklarda Erzincan’ın Yeri ve Önemi”, içinde *Erzincan Üniversitesi Uluslararası Erzincan Sempozyumu*, editör: Hüsrev Akın, (28 Eylül-1 Ekim 2016), C. 1, s.356.

²³ Ferruh Kayalan, “Geçmişteki Erzincan Şehrinin Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı (M.Ö. II Yüzyıl-M.S. XVII. Yüzyıl)”, *Cappadocia Journal of History and Social Sciences*, 9/1: (2017), s.153.

²⁴ Elif Çolakoğlu, “Kent Tarihi ve Yerel Yönetim İlişkisi Yönüyle Erzurum”, *Türk İdare Dergisi*, sy. 479 s.30; Parlak, “Klasik Kaynaklarda Erzincan’ın Yeri ve Önemi”, c.1, s.356.

Tarihte Erzincan'da pek çok farklı toplumların, devletlerin egemenlik kurduğu görülmektedir. İlkçağlarda Urartu egemenliği görülen şehir sırasıyla Hititlerin, Medlerin, Perslerin, Makedonların, Romalıların egemenliğine girmiştir. 7. Yüzyılda Doğu Roma/Bizans egemenliği Müslüman Arapların akınları ile kesintiye uğramış, şehir birkaç kez el değiştirmiştir. Dört Halife döneminde, Emevîler ve Abbasiler devirlerinde Erzincan dönem dönem Müslümanların egemenliğine girmiştir. 11. Yüzyılda Türklerin Anadolu'ya gelmeye başlamalarıyla birlikte Sultan Alparslan'ın komutanlarından Emir Mengücek tarafından bölgede ilk Türk Beyliği olan Mengücek Beyliği kurulmuştur. Bölgede daha sonra Anadolu Selçukluları, Moğol istilasından sonra İlhanlılar, Eretna Devleti egemen olmuştur. 1401'de Yıldırım Beyazıt tarafından Osmanlı'ya dâhil edilen Erzincan, Moğol istilasını yaşamış, sonrasında Karakoyunlular ve Akkoyunlular bölgede egemen olmuştur. 1514'te Yavuz Sultan Selim Erzincan'ı Osmanlı topraklarına katmıştır. Erzincan bu dönemden sonra depremler dışında 17. yüzyılda Celali isyanlarından, 19. yüzyılda Dersim aşiretlerinin saldırılarından büyük zararlar görmüştür. Erzincan'ın tarihinde 19. yüzyılın sonları ve 20. yüzyılın başlarında etkili olan olaylardan biri 1877 Rus harbi ve sonrasında başlayan Ermeni meselesidir. İkincisi ise 1914 Birinci Dünya Savaşıdır. Yaşanan bu son gelişmelerin bütün Osmanlı coğrafyası için olduğu kadar Erzincan için de sosyo-kültürel ve ekonomik etkileri olmuştur. Erzincan'ın 1916-1918 tarihleri arasında Rus işgalinde kaldığı süre içerisinde Rus ve Ermeni mezalimi binlerce Müslüman halkın ölümüne ve bölgeden göçüne yol açmıştır. Rusların işgal ettikleri Erzincan'da yaptıkları kıyım ve tahribatlar Bolşevik Devrimi nedeniyle çekilmelerinden sonra da ne yazık ki Ermenilerin azgın çeteleri tarafından daha şiddetli olarak sürdürülmüş, katliamlar ve facialar birbirlerini takip etmiştir.²⁵

1835 yılında Erzurum'un ilçesi olan Erzincan, 1837'de kasaba, 1863'te ise sancak olmuştur. 1906-1907 yıllarında Erzurum iline bağlı olan Erzincan, 1912 yılına kadar Erzurum'a bağlı sancak olarak statüsünü sürdürmüştür. Erzincan'ın Osmanlı idaresi altındayken yapılan idari düzenlemeler sonucunda, Bayburt, Eğin (Kemaliye), Kelkit, Şiran, Pertek, İspir, Mazgirt, Çarsancak, Kiğı gibi kazalar belli zamanlarda Erzincan

²⁵ Yakup Karataş, "Sultan II. Abdülhamid Dönemi'nde Erzurum (Sosyal, Ekonomik, İdarî ve Demografik Yapı)", (Yayımlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010), s.195-201; Emin Kutluğ, "Osmanlı Arşivi Belgeleri İle Birinci Dünya Savaşı Yıllarında Erzincan", içinde *Erzincan Üniversitesi, Uluslararası Erzincan Sempozyumu*, editör Hüsrev Akın, (Erzincan: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Yayınları, 2016) c.1 s. 328-330.; Gonca İslim Şahin, "Ortaçağ'da Erzincan", (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Harran Üniversitesi, 2018), s.6,82.

idarisine bağılı olmuşlardır. Erzincan, düşman işgalinden kurtarıldıktan hemen sonra 23 Nisan 1918 yılında bağımsız bir liva oldu. Bağımsız bir liva olduktan sonra Kuruçay, Pülümür, Refahiye ve Kemah Erzincan’a bağılı kazalar olmuştur. Cumhuriyet ilan edildikten sonra idarede değişiklikler yapılarak Erzincan 85 sayılı Teşkilat-ı Esasiye kanunu gereğince il yapılmıştır.²⁶

Erzincan’ın tarihi süreç içerisinde Osmanlı’dan Cumhuriyet dönemine kadar nüfus gelişimi şöyle tespit edilmiştir: 1516 yılında 17.351, 1520-1530 yılları arasında 21.540, 1591 yılında 53.468, 1636-43 yılları arasında 19.602, 1835 yılında 15.885 (yalnızca erkek nüfus), 1877-78 yıllarında 57.306, 1880’de 61.019, 1906’da 68.424, 1914’te 70.763 ve 1917’de 70.518’dir. Cumhuriyet Dönemi ilk nüfus sayımı 1927 yılında yapılmış, Erzincan merkez nüfusunun 51.927, toplam nüfusunun ise 132.325 olduğu kaydedilmiştir.²⁷ Erzincan şehrinin merkez olduğu Erzincan ili günümüzde Gümüşhane, Bayburt, Erzurum, Giresun, Sivas, Bingöl, Elâzığ, Tunceli ve Malatya illeriyle komşudur. Merkezi ilçesinden başka Refahiye, Çayırılı, Kemah, Kemaliye, Otlukbeli, İliç, Üzümlü, Tercan ilçelerinden meydana gelmektedir. Yüzölçümü 11.903 km² olan Erzincan’ın nüfusu 2022 yılında Adrese Dayalı Nüfus Kayıt sisteminin verilerine göre 239.223 olarak kaydedilmiştir.

2.2. Erzincan C 55 Şer’iyye Sicili Defteri

Üzerinde çalıştığımız demirbaş numarası 8864 olan, Milli Kütüphanede kayıtlı “Erzincan C 55 Şer’iyye Sicili” defteri, Erzincan adliyesinin deposunda Tahir Erdoğan ŞAHİN tarafından bulunmuş dört defterden bir tanesidir. Erzincan’a ait olan farklı defterlerin deprem veya savaş sebebiyle kaybolma ihtimali olmakla birlikte akıbeti hakkında kesin bilgi vermek mümkün değildir. İlk sayfasında 23.12.2004 tarihinde Tahir Erdoğan ŞAHİN tarafından bağışlandığı yazılıdır. Yazı türü rik’a olan beyaz kâğıt üzerine mürekkeple yazılmış bu defter, 22x52 ebatlarında, sırt kısmı deri olup, siyah bir bezle ciltlenmiştir. Toplamda 346 sayfa bulunmaktadır.²⁸

²⁶ Recep Mutlu Özbayık, “Atatürk Döneminde Erzincan (1923-1938)”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018), s.13-14.

²⁷ Erdem Yavuz, “Erzincan’da İdari ve Siyasi Hayat (1923-1960)”, (Yayımlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012), s.9.

²⁸ Mehmet Gayretli, “Erzincan Şer’iyye Sicillerine Göre Müslim-Gayrimüslim İlişkileri”, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 53, (2021), s. 270.

2.3. Şer'iyye Sicilleri

2.3.1. Tanımı, Ortaya Çıkışı ve Önemi

Sicillerde ve kayıt defterlerinde esas olan, icmal ile iktifa etmeyip dava ve kararları açık ve net olarak etraflıca yazmaktır.

Sicil: Alış-veriş, ikrar, nikâh, talâk, vakıf ve diğer hukukî işlemlere dair mahkemeye intikal eden ifadelerin ve hükümlerin kaydedildiği defterlerdir.

Dava: Bir kişinin, hâkim huzurunda, bir hak talebinde bulunması anlamına gelmektedir.²⁹

“Kâdı divanı”, “kâdı sicilleri”, “mahkeme sicilleri”, “sicillât-ı şer'iyye” ve yaygın biçimiyle “şer'iyye defterleri” olarak adlandırılan bu defterler, kadılar veya naipler tarafından tutulur ve çeşitli belgeleri içerir. Bu defterler, Osmanlı Devleti'nin merkez ve kırsal kesimlerindeki tüm halk sınıfları arasındaki hukuki ihtilafların kayıtlarını içerir ve Osmanlı sosyal hayatını, ailesini, toplumunu, ekonomisini ve hukukunu birçok yönüyle kapsar. Tarihsel değişimler hakkında temel bilgi kaynağıdır. Şer'iyye defteri, kadıların Osmanlı sistemindeki etkin rolünü düzenlemekte ve aynı zamanda onların sosyal ve bölgesel tarihlerinin birincil kaynağına ait unsurları içermektedir.³⁰

Kâdının merkezinde bulunduğu kaza mahkemesi, toplumun içindeki çeşitli yasal ve cezai yapıların çözüme kavuşturulduğu bir kurum olarak işlev görmekteydi. Davalar hukuk kurallarına göre yürütülmekte olup, ortaya çıkan ihtilaflar “Hanefi Fıkhi” ilkeleri temel alınarak çözümleniyordu. Bu mahkemelerde, davalı ve davacı tarafların görüşleri dinlenirken, “Şuhudü'l-hal” adı verilen ve olayın iç yüzünü bilen tanıkların ifadeleri de alınıyordu. Ardından, kâdı tarafından verilen karar, Şer'iyye Sicilleri adı verilen kayıtlara aktarılıyordu. Bu kayıtlar, ilerleyen zamanlarda benzer durumların çözümüne ışık tutmak amacıyla kullanılıyordu.³¹

²⁹ Fetâvâyi Hindiyeye (Fetâvâyı Alemgiriyye), Tercüme, Mustafa Efe, (Ankara: Akçağ Yayınları, 1985) 1.bs, c.13, s.361-365.

³⁰ Nihat Fırat, “Erzincan C55 Nolu Şer'iyye Sicili ve Hukuki Değerlendirmesi (1916-1919)”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017), s. 20-21.

³¹ Ömer Kürşat Arslanoğlu, “4563 Numaralı Kastamonu Şer'iyye Sicili'nin (h.1302/m.1885-1886) Transkripsiyon ve Değerlendirmesi”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018), s. 4-5; Mehmet Beşirli, “Kent Tarihi Açısından Şeriye Sicilleri ve Çankırı Şeriye Sicillerinin Toplu Kataloğu Üzerine”, *Çankırı Araştırmaları Dergisi*, Sy.4, (Kasım 2009), s.36.

2.3.2. Genel Özellikleri

Osmanlı hukuk sistemini anlamak ve analiz etmek için şer'iyye sicilleri ana kaynak olarak kabul edilir. Bu defterler, İslam hukukunun uygulanışını ve olağan yöntemlerle etkileşimlerini, uygulamada yer alan yetkilileri, idari organları ve çalışmaları kapsar, Osmanlı hukuk nizamının ayrılmaz bir parçasıdır. Bu defterler, kadı yazışmaları, toplu soru ve şikâyetler, mahkeme kararları, merkezi organların emirleri ve mahalli idarelerin direktifleri gibi çeşitli belgeleri içermektedir. Daha da önemlisi, bu kayıtlar, Osmanlı Devleti'nin sosyal, siyasi ve idari tarihini anlamamızı sağlayarak, halkın sosyal hayatını ve refahını yansıtır. Bu sicilleri incelemek, Osmanlının sosyal, siyasi ve idari tarihini anlamak için son derece mühimdir.

Şer'iyye sicillerinin yazımı belirli usullere tabi olup bu defterler standart ebatlara sahiptir. Eni dar olan bu defterlerin boyu uzun olurdu. Örnek verecek olursak, sicil defterlerinin uzunluğu yaklaşık 40 cm, eni ise 16 cm ölçülerindeydi. Fakat tüm sicil defterlerinin bu ölçütlerde olduğunu söylemek doğru olmaz. Bu durum mahkeme ve kadıya göre değişmektedir. Sicillerdeki yazılar genellikle “talik kırmısı” adı verilen bir yazı stiliyle yazılmaktadır. Kâğıt kalitesi oldukça sağlamdır ve kullanılan mürekkepler parlaklığını bugüne kadar koruyacak kalitededir. Şer'iyye sicilleri üzerinde, kadıların kimlik bilgileri yer almaktadır. Bu siciller incelendiğinde, bir kâdının görevine başlamasıyla birlikte adı, soyadı ve göreve başlama tarihinin defterin ilk sayfasına yazıldığı, görev süresinin sona ermesi halinde ilgili defterin kendisi veya vekili tarafından gelecek kâdıya teslim edildiği görülmektedir.³²

Türk kültürü ve tarihi ile ilgili paha biçilmez bilgiler içeren bu tarihi hazineler hakkında birçok bilim insanı, Cumhuriyet'in ilk yıllarında gerekli araştırmaların yapılması gerektiğine işaret etmektedir. Türkiye'de şer'iyye Sicili'nin önemini ortaya koyan ilk isim İsmail Hakkı Uzunçarşılı olduğu kabul edilir. Sonraki yıllarda Hasan Fehmi Turgal ve Fuat Köprülü de eserlerinde bu konulara değinmişlerdir.³³

³² Malik Talan, “Erzincan Şer'iyye Sicillerinde Vakıflar”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020), s. 2-3

³³ Hatice Sevinci, “54 Numaralı Konya Şer'iyye Sicili'nin (1-190) Değerlendirme ve Transkripsiyonu (H.1150-1152 / M.1738-1740)”, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011), s.3.

Şer'iyye sicillerinin önemi uzun bir süre boyunca anlaşılmamış ve genellikle eski medreselerde, adliye binalarında ve camilerde çürümeye yüz tutmuştur. Bu defterlerin önemli bir kısmı, bu durum nedeniyle işlevsiz duruma gelmiştir.³⁴

Şer'iyye sicillerinin Osmanlı'ya ait ilk örneklerine Bursa'da rastlanmaktadır. Bu defterler, 1455 yılına kadar uzanmaktadır ve 20. Yüzyılın başlarına kadar sistemli şekilde kaydedilmiştir. Osmanlı'nın kuruluşundan bu yana kadılık makamının varlığı göz önünde bulundurulduğunda, bu türden sicillerin önceki zamanlarda mevcut oldukları bilinmekte olup fakat bu döneme ulaşamamış olabilecekleri söylenebilir.³⁵

2.4. Defterde Geçen Konular ve Tanımları

2.4.1. Verâset

Miras, irs, verâset, tevârüs, vâris, mûris sözcükleri aynı kökten gelir ve ilk dördü master, son ikisi ise ism-i fail şeklindedir. Masterının lügat anlamı geçmek, intikal etmek, halef olmak, devamını sağlamaktır. Hukuktaki manası, terikede hak sahibi ve hissesi bulunan kişilerle her bir kişinin hesap kaidelerini ve hissesinin miktarını bildiren hükümleri içeren bir fıkıh terimidir.³⁶

Miras paylaşımıyla ilgili açılmış olan davalar sicil defterinde bulunan verâset davalarını oluşturur. Ferâiz terimi hisse ve pay anlamında kullanılmıştır. İlmi ferâiz, kişilerin miras hisseleri ile ilgilenen ilim dalının adıdır. Varis malı paylaşacak kişilere, muris ölen kişiye, irs veya terike paylaşılacak mala, tevarüs ise bu malların paylaşılmasına denir. Ashab-ı ferâiz, payları Kur'an ve sünnette belirtilen kişilere, asabe ise payını aldıktan sonra geriye kalan payı alan kişilere denir. Zevi'l erham bu iki gruba dâhil olmayan akrabalar olarak tanımlanmaktadır.³⁷

³⁴ Fatih Küçük, "14 Numaralı Konya Şer'iyye Sicili (1080-1081 / 1669-1670)", (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013), s.1.

³⁵ Mehmet Tosun, "Kırşehir 21 Numaralı Şer'iyye Sicili Transkripsiyon ve Değerlendirmesi, (R. 1323-1325 / M. 1908-1909)", (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, 2020), s. 17.

³⁶ Hayreddin Karaman, *Mukayeseli İslam Hukuku*, (İstanbul: İrfan Yayınevi, 1978), c.1, s.255.

³⁷ Orhan Çeker, "Miras Hukuku", içinde *İslam Hukuku El Kitabı*, 2. bs, ed., Talip Türkan, (Ankara: Grafiker Yayınları, 2013), s. 371.

2.4.2. Mirasın Taksimi

Şer'iyye sicilindeki veraset konularını incelediğimizde miras taksimi yapılan konuların yer aldığını görmekteyiz. Miras paylaşımının İslam hukukundaki taksimi aşağıdaki başlıklar altında anlatılmıştır.

2.4.2.1. Kocanın Payı

Bir kadın vefat ettiğinde, geride çocuğu veya yakın olsun uzak olsun oğlunun çocuğu yoksa eşi mirasın yarısını alır. Kadının çocuğu veya oğlunun çocuğu varsa, eşi mirasın dörtte birini alır.³⁸

2.4.2.2. Karının Payı

Bir kadının eşi vefat ettiğinde, geride çocuğu veya oğlunun çocuğu yoksa kadına mirastan dörtte biri kalır. Kocanın çocuğu veya -ne kadar aşağı giderse gitsin- oğlunun çocuğu varsa kadına sekizde bir kalır. Kocanın iki, üç veya dört karısı olsa, bunlar kocanın geride çocuğu varsa sekizde birinde, yoksa terikenin dörtte birinde ortak olurlar.³⁹

2.4.2.3. Annenin Payı

Vefat eden kişinin çocuğu, torunu ve alt soyundan birileri, iki veya daha fazla sayıda kız veya erkek kardeşi yoksa annesi mirasın üçte birini alır. Vefat eden kişinin alt soy hısımlarından herhangi biri varsa veya kız yahut erkek kardeşlerinden iki veya daha fazla kişi varsa annesi altıda bir alır. Vefat eden kişinin alt soy hısımları, kız ve erkek kardeşleri yokken geride vefat edenin baba-annesi ve bir de [vefat eden erkek ise] karısı veya [vefat eden kadın ise] kocası kalmışsa bu iki durumda anne, koca veya karının hissesini almasından sonra terikeden kalanın üçte birini alır. Annenin payını almasından sonra kalan pay vefat edenin babasına ait olur. Yukarıdaki iki durumda vefat edenin babası yerine dedesi ve diğer üst soy hısımları varsa anne terikenin tümünün üçte birini alır.⁴⁰

³⁸ İmam Tahavi, *Mukayeseli Hanefi Fıkhı, Tahavi Muhtasarı*, Tercüme, Soner DUMAN (İstanbul: Beka Yayıncılık, 2013), s.293.

³⁹ Tahavi, *Mukayeseli Hanefi Fıkhı, Tahavi Muhtasarı*, s.293.

⁴⁰ Tahavi, *Mukayeseli Hanefi Fıkhı, Tahavi Muhtasarı*, s.293-294.

2.4.2.4. Ölenin Kızının Payı

Vefat edenin kızı, başka evladı yoksa geriye kalan mirasın yarısını alır. Vefat edenin iki kızı varsa mirasın üçte ikisini alırlar. Kız sayısı ikiden fazla da olsa mirasın üçte ikisinden daha fazla alamazlar.⁴¹

2.4.2.5. Ölenin Oğlunun Kızı

Vefat edenin oğlunun kızı ölenin öz kızı ile birlikte bulunduğu anda öz kız terikenin yarısını alır. Oğlun kızı ise terikenin altıda birini alır ve böylece ikisinin payı terikenin üçte biri olur. Vefat edenin iki öz kızı varsa, ölenin oğlunun kızı mirastan herhangi bir şey alamaz. Yine kızların sayısı ikiden fazla olduğunda da bir şey alamaz. Çünkü öz kızlar mirasın üçte ikisini tamamlamış olduğundan oğlun kızını hacbetmişlerdir. Ancak vefat edenin oğlunun oğlu varsa bu durumda vefat edenin öz kızı veya kızları kendilerine düşen payı aldıktan sonra terikenin kalanı ona ve vefat edenin oğullarının kızlarından kendisi ile aynı dereceden olanlara, ikili-birli şekilde taksim edilir. Vefat eden kişinin bir veya daha fazla öz kızı, oğlunun kızları, bu kızların daha alt derecede oğlunun oğlunun oğlu olsa, vefat edenin öz kızı veya kızların paylarını almasından sonra kalan pay vefat edenin oğlunun oğlunun oğlu ile ondan daha yukarı derecede bulunan oğlun kızları arasında ikili-birli taksim edilir.⁴²

2.4.2.6. Nenenin Durumu

Dede, kendisi yönünden olan nene hariç diğer neneleri hacbedemez. Anne yönünden olan nenelere gelince, bu neneler ne kadar yukarı dereceye çıkarsa çıksın dede onları hacbedemez.⁴³

2.4.2.7. Anne-Bir Kardeşlerin Durumu

Anne-bir erkek veya kız kardeşlerden bir tanesi altıda bir, iki veya daha fazlası üçte bir pay alırlar. Burada erkekler kadınlarla eşit pay alır.⁴⁴

2.4.2.8. Ölenin Kız Kardeşinin Durumu

Vefat edenin ana baba bir kız kardeşi (başka mirasçı yoksa) mirasın yarısını alır. İki veya daha fazla öz kız kardeş mirasın üçte ikisini alırlar. Vefat eden ana-baba bir kız

⁴¹ Tahavi, *Mukayeseli Hanefi Fıkhı, Tahavi Muhtasarı*, s.294.

⁴² Tahavi, *Mukayeseli Hanefi Fıkhı, Tahavi Muhtasarı*, s.294.

⁴³ Tahavi, *Mukayeseli Hanefi Fıkhı, Tahavi Muhtasarı*, s.295.

⁴⁴ Tahavi, *Mukayeseli Hanefi Fıkhı, Tahavi Muhtasarı*, s.295.

kardeşleri mirastan üçte ikiyi tam olarak aldığıında baba-bir kız kardeş mirastan herhangi bir şey alamaz. Fakat baba-bir kız kardeşlerle birlikte baba-bir erkek kardeş de bulunuyorsa mirasın geriye kalan kısmı bu kız ve erkek kardeşlere ikili-birli olarak taksim edilir. Vefat eden kişi geride bir tane anne-baba bir kız kardeş bıraksa, bir veya birden fazla baba-bir kız kardeş terikeden altıda bir pay alır. Böylece öz kız kardeşin payı ile birlikte toplamı mirasın üçte ikisi olur. Vefat edenin baba-bir kız kardeşi/kız kardeşleri ile birlikte baba-bir erkek kardeş bulunuyorsa kız kardeşler altıda bir almazlar. Bu kız kardeşler ve erkek kardeş, kalan mirası ikili-birli paylaşırlar. Vefat edenin anne-baba bir erkek kardeşi varken onunla birlikte baba-bir erkek veya kız kardeşlerden hiç kimse mirasçı olamaz. Mirasın tümü anne-baba bir erkek kardeşin olur. Anne-baba bir erkek kardeşler ile anne-bir erkek veya kız kardeşler hiçbir şekilde mirasın altıda birinde veya üçte birinde ortak olamazlar.⁴⁵

2.4.2.9. Babanın Durumu

Vefat edenin geride alt soy hısımları varsa ölenin babası altıda bir alır. Baba altıda birlik payını aldıktan ve onun dışında ashâb-ı feraizden olanlar da paylarını aldıktan sonra geriye herhangi bir şey kalırsa, kalan mal babaya ait olur. Baba ile birlikte kendisini hacbeden herhangi bir kimse bulunmazsa terikenin tümünü alır.⁴⁶

2.4.2.10. Nenelerin Durumu

Nenelerin sayısı ne kadar çok olursa olsun eşit derecede iseler bunlar mirasın altıda birini alırlar, daha fazla alamazlar. Anne tarafından olan nene ölüye daha yakın, baba tarafından olan nene daha uzak olsa veya baba tarafından olan nene daha yakın, anne tarafın dan olan daha uzak olsa daha yakın olan daha uzak olandan önceliklidir. Ölen kimse geride dört nene bırakmış olsa, bunların ikisi anne ikisi baba tarafından olsa yani geriye şunlar kalsa, anneannenin annesi, annenin babasının annesi, babaannenin annesi, babanın babasının annesi, annenin babasının annesi mirastan düşer, herhangi bir şey alamaz. Diğerleri ise altıda birlik payı paylaşır.⁴⁷

⁴⁵ Tahavi, *Mukayeseli Hanefi Fıkhi, Tahavi Muhtasarı*, s.295.

⁴⁶ Tahavi, *Mukayeseli Hanefi Fıkhi, Tahavi Muhtasarı*, s.296-297.

⁴⁷ Tahavi, *Mukayeseli Hanefi Fıkhi, Tahavi Muhtasarı*, s. 297.

2.5. Vesâyet

Vesâyet “îsâ” kelimesinden türetilen bir isimdir. Îsâ kelimesinin lügatteki manası “bir kimsenin diğerinden, gıyabında bir şeyi yapmasını istemesidir”. Hukukta îsâ, “reşid bir kimseyi, mali işlerde, kasırın hukuki temsilcisi kılmaktır”. Buna vesâyet, temsilciye de vasi denir. Vasinin salahiyetinin kısıtlı olması veliden ayrılan yönünü ifade eder. Vasinin temsil salahiyeti yalnızca mali-hukuki işler iken Veli temsil ettiği kişinin terbiye, tahsil, evlenme boşanma gibi şahsi işlerini de yürütür.⁴⁸

Hukuki olarak kişiliğin sona ermesi, yani bir kişinin ölümünün ardından, geçerlik kazanmak üzere bir malın belirli bir kişiye veya kuruma tahsisatına izin verilmesi vasiyet (çoğulu vesaya) olarak nitelendirilir. Vasiyette bulunan şahsa “mûsi”, vasiyette bulunulan şahsa “mûsâ leh”, vasiyet konusu olan mala ise “mûsâ bih” denir.⁴⁹

Vasi, sahip oldukları mallar üzerinde tasarruf yetkisi olmayan ve velileri bulunmayan kişilerin menfaatlerini korumak ve onların adına tasarruflarda bulunmak üzere mahkeme tarafından atanmış olan kanuni temsilcisidir.⁵⁰ Vasi, genellikle reşit olmayan veya kısıtlı olan kişilerin çıkarlarını korumak amacıyla görevlendirilir. Vasi, mahkeme tarafından belirlenen görevleri ve sorumlulukları gerçekleştirmek için hareket eder ve vasilik görevini yerine getirir.

2.5.1. Velayet ve Vesâyet Hakkı

Velayet ve vesâyet hakkı, bazı noktalarda kanun tarafından belirlenirken, bazı durumlarda ise hâkim tarafından belirlenir. İşte bu durumlar şunlardır:

1. Ehliyeti tam olmayan bir kişinin babası veya baba tarafından dedesi yaşıyorsa, şahsi ve mali bütün tasarruf hakları bu kişilere aittir. Eğer baba veya dede yoksa velayet ve vesâyet bölünür. Bu durumda velayet hakkı, “bi nefsihi asabe” denilen akraba sırasına göre belirlenir. Bu akrabalar, oğullar, oğlun oğlu, erkek kardeş, amca gibi erkek temsilcilere bağlı erkek akrabalar. Eğer bu kişilerden yoksa velayet anneye geçer.

2. Baba ve dede bulunmuyorsa, vesayet hakkı öncelikle babanın -hayatta iken- vasiyet ettiği kişiye, eğer bu kişi yoksa ikinci olarak dedenin vasiyet ettiği kişiye geçer.

⁴⁸ Hayreddin Karaman, *Ana Hatlarıyla İslam Hukuku*, 19.bs, c.2, (İstanbul: Ensar Neşriyat, 2016), s. 43.

⁴⁹ Ahmet Yaman, Halit Çalış, *İslam Hukukuna Giriş*, 11. bs, (İstanbul: İFAV Yayınları, Ağustos 2016), s.334.

⁵⁰ Serahsi, *Mebcut*, Ed., Mustafa Cevat Akşit, (İstanbul: Gümüşev Yay), c.20, s. 283.

Eğer bu iki kişi tarafından önceden belirlenmiş bir vasi bulunmasa, vasi tayin yetkisi hâkime aittir ve hâkim tarafından belirlenen temsilciye “vasıyyu'l-kâdi” denir.⁵¹

2.6. Vekâlet

Vekâlet, bir kişinin dini ve hukuki olarak yetkili olduğu bir konuda, kendisi adına başka birini yetkilendirmesi anlamına gelir. Vekil, yetki verilen, müvekkil ise yetki veren kişidir.⁵²

Vekâlet kelimesinin sözlükteki temel anlamları “korumak, sorumluluğu yüklenmek, teslim etmek, yetinmek, kendi başına bırakmaktır”. Hukuki temsili ifade eden vekâlet, kişinin bir hukuki işlem için başkasını yetkilendirmesi anlamına gelir.⁵³ Bu durumda, müvekkil yetkiyi veren kişi, vekil, yetki verilen kişi ve tevkil yetki verme eylemi olarak adlandırılır. İslam hukukunda vekâlet akdi, mali yönü bulunan ibadetlerin (hac, kurban, zekât, kefarete vb.) ifasında veya satış, dava, evlenme, boşanma, şirket, vasiyet, sulh, hibe gibi tek taraflı veya çift taraflı borç ilişkilerinin kurulması veya netice doğurması durumlarında başvurulmuş bir yöntemdir. Vekâlet akdinin de diğer akidler gibi rükünleri vardır. İcap ve kabul, vekâlet akdinin temel unsurlarıdır. Tarafların akid ehliyetine sahip olması, yani hukuki işlem yapabilme yeteneğine sahip olması gerekmektedir. Ayrıca, vekâletin hukuka uygun olması açık ve bilinir olması, müvekkil tarafından da yapılması ilke olarak meşru ve vekâletle ifası mümkün olan işlerden olması da şarttır. Yani, vekil olarak yetkilendirilen kişi, kanuna veya prensiplere aykırı bir şekilde hareket etmemelidir. Vekâlet, karşılıklı iki taraf için bağlayıcılığı bulunmayan sözleşmedir. Bu nedenle müvekkil veya vekil istenen zamanda vekâlet ilişkisini bitirebilir. Ancak, vekâletin karşılığında bir ücret alınması durumunda vekil, üstlendiği işi belli bir ölçüde tamamlamak durumundadır. Vekâlet akdi, vekilin görev, yetki ve kapsamını belirleyen temel belgedir. Bu konuda gelenek ve adetlerden de faydalanılır. Vekâletle bazı hak ve sorumluluklar yerine getirilemez. Bunlar; bedenî yapılan ibadetler, şahitlikte bulunmak ve ceza infazı gibi kişinin şahsına sıkı sıkıya bağlı olan hak ve sorumluluklarıdır. Bunlar, sahibi tarafından yerine getirilmesi gereken işlemlerdir ve başkasına vekâlet verme veya temsil etme söz konusu olamaz. Ancak, İslam hukukunda genellikle davacı ve davalının mahkeme huzurunda vekil yoluyla temsil edilmesi kabul edilen bir

⁵¹ Karaman, *Ana hatlarıyla İslam hukuku*, c.2, 19. bs. s.44.

⁵² Yaman, Çalış, *İslam Hukukuna Giriş*, s.321.

⁵³ Mecelle, md. 1449.

uygulamadır. İslam hukukçuları vekilin yargılanma ve ispat hukukuna göre yetkilerinin ne olduğu konusunda farklı görüşlere sahiptirler. Taraflardan birinin kalıcı bir nedenden dolayı veya vefatı üzerine ehliyetini kaybetmesi durumunda, vekâlet akdi sona erer. Müvekkilin vekilini azletmesi, vekilin vekâleti bırakması veya vekâlet konusu işin tamamlanması da vekâlet akdinin sona ermesine neden olur.⁵⁴

2.7. İlâm

Sözlüğe göre ilâm (çoğulu îlamat), bildirmek, öğretmek, işaret koymak anlamına gelen, hükmü veren kadının imzasının ve mührünün olduğu yazılı bir belgedir. Bunun için terminolojide “îlamat’ı şer’iyye” ifadesi kullanılmaktadır. İlâm belgelerinin her biri, davacıların iddialarını, bunları destekleyen delilleri, davalının cevaplarını, (varsa) görevden alınma gerekçelerini, hükmün gerekçelerini ve karara götüren koşulları içerir. İlâm belgelerini öteki şer’iyye sicil kayıtlardan ayıran başlıca özellik hâkim kararlarına yer vermesidir. Bu nedenle mâruz, hüccet vb. belgelerden ayrılır. Ancak, hüküm ihtiva edip etmediğine bakılmaksızın örfi anlamda veya uygulamada kadının imza ve mührü bulunan tüm belgelere ilâm denildiği bundan dolayı arşivlerde birçok mâruzun ilâm olarak saklandığı görülmektedir. Şer’i mahkemede hüküm kesinleştikten sonra kadının aldığı karar taraflara ilk olarak şifahen bildirilir. Sonra gerekçesiyle birlikte karar yazılı bir ilâm olarak düzenlenerek davacı ve davalıya verilir. Kopyası da sicil defterine kaydedilir.⁵⁵

2.8. İzin (İbâha)

Fıkıhta kişinin hukuki sınırlamalarının kaldırılması anlamına gelen izin, fıkıh usulünde bir terim olmayıp ibâha kavramıyla yakından ilişkilidir. Bu kavramların birini tanımlarken diğerinden faydalanma ihtiyacı ve bu kavramların literatürde sıklıkla birbirinin yerine kullanılması, bunların yakından ilişkili olduğunu ve anlamın iç içe geçtiğini göstermektedir. Bazı usulcülere göre cevaz ve ibâha aynı anlamdadır. Bazı usulcülere göre de cevazın ibâhadan daha geniş kapsamlı olduğu ifade edilmektedir. Bununla birlikte cevaz ve ibâha, şâriin izninin sonucu olduğu için izin kavramının daha geniş bir kapsama sahip olduğu söylenebilir. İzin, af ve helal kavramlarıyla da yakından ilişkilidir. Bu ilişkili kavramlara bakıldığında iznin bazı yerlerde engelleme ve yasaklamanın

⁵⁴ Bilal Aybakan, “Vekâlet”, DİA, c.43, TDV Yay., İstanbul 2013, s.1-6; Komisyon, *İlmihal: İslam ve Toplum*, TDV Yayınları, c.2, 22. bs, Ankara 2014, s. 405-406.

⁵⁵ Ahmet Akgündüz, “İlâm”, DİA, (İstanbul: TDV Yayınları, 2001), c.22, s. 72-73.

karşıt anlamlısı olarak, bazı yerlerde ise haram ve vacibin karşıt anlamlısı olarak kullanıldığını söyleyebiliriz. İbadet ve muamelat hukukunun tüm alt alanlarını kapsayan dini literatürde “izin” kelimesi yoğun olarak kullanılsa da o literatürün çoğunda kelimenin kullanımı sözlük anlamında kalmaktadır. Örneğin, kocanın karısına oruç veya itikâf yapmasına izin vermesi, anne babanın Mekke'ye hac ziyareti yapmasına veya çocuklarının evlenmesine izin vermesi, devlet başkanının ölü toprakları ihya etmesine veya ceza infaz etmesine izin vermesi bu şekildedir. Ancak izin kelimesi, değişen zamanla birlikte muamelât alanında, yaş küçüklüğü ve kölelik sebebiyle eda ehliyeti kısıtlı olan bir kişiye velisi tarafından malî nitelikteki hukukî işlemleri yapabilme serbestliğinin verilmesi anlamındaki bir terim haline gelmiş, mezun denildiğinde ise bu şekilde ticaret serbestliği tanınan bireyler kastedilmiştir. Serahsî de izni, “kölelik sebebiyle hukuken sabit olan kısıtlılığın (hacr) çözülmesi, tasarruf engelinin kalkması” diye tanımlar.⁵⁶ Geç dönem fıkıh literatüründe de izin “kölelik, yaş küçüklüğü vb. sebeplerle bir kimsenin hukuken tâbi olduğu tasarruf ehliyeti kısıtlılığının kalkması” olarak tanımlanmıştır.⁵⁷

Akitsiz olarak bir kimseye, bir şeyden faydalanma izni, eşya sahipli ise sahibi veya temsilcisi, eşya devlete ait ise yetkili makam tarafından verilir.⁵⁸

Kendisine izin verilen kimsenin; alışverişte bulunmaya, kendine vekil tayin etmeye, sermaye edinmeye, mudarebe ortaklığı kurmaya, ödünç vermeye, rehin verip rehin almaya, kiraya vermeye ve kiralamaya, sipariş vermeye ve siparişleri kabul etmeye, ziraat ortaklığı kurmaya, yiyecek satın almaya, ekip biçmeye, ‘inan ortaklığını kurmaya hakkı vardır.⁵⁹

2.9. Nafaka

Sözlükte nafaka kelimesi, “harcamak, tüketmek” ve “azık, ihtiyaçları karşılamak için harcanan para vb. maddi değerler” anlamlarına gelmektedir. Fıkıhta kişinin diğer varlıkları görüp gÖzetleme görevi, belirli bir akrabalık bağıyla sınırlı olmayıp, köle, hayvan ve cansız varlıkları da kapsadığı için İslam hukukçuları nafakanın farklı tanım-

⁵⁶ Serahsi, Ebû Bekir Muhammed b. Ahmed, Ter. Şerafettin Kalay, Ed. Mustafa Cevat Akşit, *Meb-sut*, (İstanbul: Gümüşev Yayıncılık, 2008), c.25, s.2.

⁵⁷ H. Yunus Apaydın, “İzin”, *DİA*, (İstanbul: TDV Yayınları, 2001), c.23, s. 510-512.

⁵⁸ Karaman, *Ana hatlarıyla İslam hukuku*, c.2, 19. bs. s. 292.

⁵⁹ Abdullah b. Mahmûd b. Mevdûd el- Mavsîlî, *El-İhtiyar li-Ta'lîl'l-Muhtar*, Çeviren Mehmed Keskin, (İstanbul, Ümit yayınları 2003), c.2, s.141.

larını yapmışlardır. Buna göre genel olarak nafaka, “hayatın ve kazancın devamını sağlamak için ödenmesi gereken giderler” olarak ifade edilebilir.⁶⁰

Söz konusu teriminin en çok kullanıldığı yerlerden biri olarak aile hukukunda nafaka, bir kişinin aile üyelerine harcadığı şeyleri ifade eder. Bu bağlamda nafaka, yiyecek, giyecek ve mesken olarak tanımlanır. Geleneksel olarak ise nafaka genellikle yiyecek olarak anılır. Bir kişinin nafakası, üç nedenle başkasına vacip hale gelebilir. Bunlar, evlenme, akrabalık ilişkisi ve sahip olunan mal (milk)’dır.⁶¹

Hanefi mezhebine göre, kocanın nafaka ile sorumlu olması, evlilik yoluyla kadın üzerinde elde ettiği alıkoyma hakkından kaynaklanır. Çünkü kadın, kocanın haklarına saygı göstermek ve kendisini kocasına tahsis etmek amacıyla evlilik bağlamında alıkonulur. Karı-kocalığın yanı sıra soy ve mülkiyet de nafakanın vacip olmasına sebeptir.⁶²

2.10. Talâk

Talâk, kelime anlamıyla bağı çözmek veya tahliye etmek anlamına gelir. Bu kelimeden türetilen ıtlak, devenin ipini çözmek, esiri serbest bırakmak anlamlarında kullanılır. İslam hukukunda ise talâk; mânevi bir bağ olan nikâhı çözmek, sona erdirmek ve nikâhı ortadan kaldırmak anlamına gelir. Boşama hem kitap hem sünnet hem de icma ile sabit bir hükümdür ve akıl da bu hükmü destekler. Kur'an-ı Kerim'de “Kadınları iddetlerine doğru boşayın”⁶³. “Boşama iki defadır.”⁶⁴ şeklinde talâkla ilgili ifadeler bulunmaktadır. Talâkın sünnetteki delili de Hz. Peygamber (sas) in şu hadîs-i şerifleridir. “Bunak ve çocukları hâriç, herkesin boşaması caizdir.”⁶⁵

Talâkın cevazı üzerinde icma edilmiştir. Erkek akitle kadına helâl yönden sahip olmuştur. Gerçekten kişi diğer şeylerdeki mülkiyetini kaldırdığı gibi, kadın üzerindeki haklarını da kaldırabilir. Zira bazan evlilik faydadan çok zarar getirmeye başlar. Bu durumda evlilikte kin, nefret, buğz, düşmanlık duyguları ve diğer birtakım problemler ortaya çıkar. İşte bütün bu bozuklukları gidermek için boşanma meşru kılınmıştır. Böyle bir ihtiyaç olmadan yapılan boşama mubahtır, fakat mekruhtur. Çünkü maslahata aykırı-

⁶⁰ Celal Erbay, “Nafaka”, *DİA*, (İstanbul: TDV Yayınları, 2006), c.32, s. 282-285.

⁶¹ İbn Abidin, *Reddül Muhtar*, Çeviren: Ahmed Davudoğlu, Mazhar Taşkesenlioğlu, Mehmet Savaş, (Şamil Yayınları), c.2 s.887.

⁶² Molla Hüsrev, *Dürrü'l Hukkâm fî Şerhi Gureru'l-Ahkâm*, Tercüme Arif Erkan, (İstanbul, Eser Neşriyat, 1980), c.2 s. 276.

⁶³ Talâk suresi 1. Ayet.

⁶⁴ Bakara suresi 229. Ayet.

⁶⁵ Tirmizi, “Talâk” 15.

rıdır.⁶⁶ Bir hadîs-i şerifte şöyle buyurulmuştur: “Mübah şeylerin Yüce Allah’ı en fazla gazaba getireni, boşamadır.”⁶⁷

2.10.1. Talâkın şartları, Sebebi, Rûknü, Hükümü, Sıfatı

Talâkın Şartları:

1- Akıllı olmak, delinin talâkı vâki olmaz.

2- Baliğ olmak, baliğ olmayan küçüğün talâkı vâki olmaz.

3- Muhtâr (hür iradesiyle yapan) olmak, mezheplerdeki farklı görüşlere binaen mükrehin talâkı vâki olmaz.⁶⁸

Talâkın sebebi, karı ile kocanın ahlakı birbirine uymadığı zaman ayrılma ihtiyacını hissetmek ve karşılıklı hak ve sorumlulukların yerine getirilmesinin mümkün olmamasıdır Talâkın rûknü, istisna lafızlarından hâli olarak kadını boşarken «Seni boşadım» lafzı gibi söylenen sözdür. Talâkın hükümü, ric'i talâkta iddetin bitmesiyle ve bain talâkta ise, derhal ayrılığın vâki olmasıdır. Talâkın sıfatı, zaruri ihtiyaç görülmedikçe boşanmaktan kaçınmaktır.⁶⁹

2.11. Mehir

Mehir, erkeğin evlenirken kadına verdiği veya vermeyi taahhüt ettiği maldır. Bu malın tamamı kadının mülkiyetindedir ve üzerinde dilediği gibi tasarruf edebilir. Onda hiç kimsenin ortaklığı yoktur. Mehir, nikâhın şartlarından değil, sonuçlarından biridir. Bu nedenle, nikâh sırasında mehir konuşulmasa veya mehir verilmeyeceği açıkça söylense bile nikâh akdi gerçekleşir. Ancak, bu durumda kadın, emsal (misil) mehre hak kazanır. Mehir, akit esnasında belirlenip belirlenmemesine göre iki çeşittir:

Mehir-i müsemma: Tarafların konuşarak üzerinde anlaştıkları mehirdir.

Mehir-i misil: Tarafların üzerinde anlaşmadıkları durumda, kadının yakın akrabası içinde kendi özelliklerine yakın birisi için belirlenmiş olan mehirdir.

Mehir, akit esnasında peşin veya ertelenmiş olarak ödenebilir:

⁶⁶ Abdullah b. Mahmûd b. Mevdûd el- Mavsîlî, *El-İhtiyar Li-Ta'lîl'l-Muhtar* c.3, s.107-108.

⁶⁷ Ebû Dâvud, “Talâk” 3.

⁶⁸ Şeyh Abdurrahman El-Cezeri, *Dört Mezhebin Fıkıh Kitabı*, Tercüme, Hasan Ege, (İstanbul: Bahar Yayınevi,) c.5, s.461-465.

⁶⁹ İbrahim Halebî, *İzahlı Mülteka El Ebhur Tercümesi*, Mütercim Mustafa Uysal, (İstanbul: Dizerkonca matbaası 1968), c.2, s.8.

Mehr-i muaccel: Peşin olarak ödenen mehirdir.

Mehr-i müeccel: Ertelenmiş olarak ödenen mehirdir.⁷⁰

İslam'da şer'an mal kabul edilen, satışı veya kullanılması yasaklanmayan her şey mehir olarak verilebilir. Buna göre ziynet eşyaları, menkul ve gayrimenkul mallar olabilir. Ancak dinin yasakladığı içki, domuz eti veya ölmüş hayvan eti gibi şeyler mehir olmaz. Bunlar mehir olarak verildiğinde kadına emsal mehir verilir.⁷¹

2.12. Tevliye

Sözlük anlamı “yöneltmek, bir kimseyi yetkili kılmak, bir yere vali tayin etmek” olan tevliye, terim olarak ise; bir malın alış bedeli veya maliyeti üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmadan satılması olarak ifade edilir. Ayrıca kamu görevlerine atama yapma anlamında da kullanılır. Vakıfların yönetimine görevli atamaları için de “tevliye” terimi kullanılmıştır, özellikle Osmanlı Devleti döneminde bu bağlamda müteveli tayinlerine “tevlîyet” denilmektedir.⁷²

Şer'i hükümler ve vakfiye şartları çerçevesinde vakfın işlerini yürüten ve vakfın faydasını gözeten kişiye “müteveli” denir. Mütevellilik iki şekilde olur. Birincisi; vakfiyede yazılı olan şartları taşımış olmak sebebiyle. İkincisi ise; idaresi boş kalmış olan bir vakfa hâkim tarafından tayin olunmakla. Müteveli olan kişiye “mütekellim alâ'l-vakf” da denilir.⁷³

⁷⁰ Yaman, Çalış, *İslam Hukukuna Giriş*, s.187.

⁷¹ Ebu'l Hasan Kudurî, *Muhtasarı'l Kudurî*, (İstanbul: Ravza yayınları 2016), s.246.

⁷² İsmail Cebeci, *Tevliye, DİA*, (İstanbul: TDV Yayınları, 2012), c.41, s. 39-40.

⁷³ Erdoğan, *Fıkıh ve Hukuk Terimleri Sözlüğü*, s.441.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ERZİNCAN C 55 NOLU ŞER'İYYE SİCİLİ 47-100 NUMARALI SAYFALARIN TRANSKRİPSİYONU

Erzincan C 55 Nolu Şer'iyye Sicilinin 47-100 numaralı sayfa aralığındaki kayıtların konu dağılımları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3.1: Defterde Yer Alan Konular Ve Belge Numaraları

KONULAR	Konuların Defter İçerisindeki Belge Numaraları
Vesâyet	38, 41, 47, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 60,68, 69, 72, 74, 78, 83, 93, 96, 105, 109, 123, 124, 129, 131, 132, 138, 139, 144,
Verâset	39, 43, 44, 46, 55, 57, 58, 59, 61, 62, 63, 71, 72, 79, 81, 85, 88,89, 94, 97, 98, 99, 100, 101, 104, 108, 112, 113, 114, 115, 116, 118, 119, 122, 125, 136, 140, 142,145, 148, 150, 157,
İzin, (İzin Hüceti)	40, 64, 65, 141, 151, 153,
Vekâlet	42, 75,106,
Nafaka	45, 77, 80, 84, 135, 156, 158,
İlam,	48, 128,
Tevliyet,	56, 73,
Vesâyet Azliyle Diğerini Nasb,	67,
Talâk	70, 76, 92, 126, 146
İsbat-ı Rüşt,	82,
Ma Nafaka Vesâyet,	86, 134,
Vesâyet maa Nafaka,	87, 91, 102, 111, 149,
Kassam,	95, 120,
İlam-ı Veraset maa Alacak,	103,
Ahz-ı Sağır-i Hisse,	107,
Veraset maa Vekâlet,	110,
İsbat-ı Mehîr,	117, 121, 152, 155,
Vekâlet-i Hususi,	127,
Hususi Vekâlet,	154,
Vesâyet maa zat,	130,
İtaat,	133,
Veraset maa Vesâyet,	137,
İlam Vakfiye,	143,
Veraset-i Askeri,	147,

Tablo 3.2: Miras Taksimiyle Alakalı Defterdeki Veraset Davalarından Örnekler

NO: 62 Sayfa: 56	Hüseyin bin İsmail'in Varisleri		
İsimleri	Ağca	Zehra	Mahmud
Yakınlığı	Eşi	Annesi	Oğlu
Miras:24 Hisse	3 Hisse	4 Hisse	17 Hisse
No: 79 Sayfa: 63	Tevfik Efendi'nin Varisleri		
İsimleri	Kezban	Zekiye	Ali
Yakınlığı	Eşi	Annesi	Babası
Miras:12 Hisse	3 Hisse	3 Hisse	6 Hisse
No: 100 Sayfa: 70	Yusuf Efendi'nin Varisleri		
İsimleri	Sahfa	Sebil	Vesile
Yakınlığı	Eşi	Annesi	Kız kardeşi
Miras:20 Hisse	5 Hisse	6 Hisse	9 Hisse
No: 113 Sayfa: 77	Osman Ağanın Varisleri		
İsimleri	Fatma	Mahanoz	Hüseyin
Yakınlığı	Eşi	Kızı	Oğlu
Miras:24 Hisse	3 Hisse	7 Hisse	14 Hisse
No: 103 Sayfa: 71-72	Dursun Bey'in Varisleri		
İsimleri	Güllü	Fatıma	Vesile
Yakınlığı	Eşi	Kızı	Kardeşi
Miras:8 Sehm	1 Sehm	4 Sehm	3 Sehm

3.1. Transkripsiyon ve Özetler

Erzincan C 55 Nolu Şer'iyye Sicilinde 47-100 sayfaları arasında yer alan konuların transkripsiyonu aşağıdaki gibi yapılmıştır.

1. Konu: Vesâyet, Numara: 38, Sayfa: 47

“Medine-i Erzincan’ın ... Karyesi ahalisinden iken bundan dört sene mukaddem vefat eden muhtar Hasan ağa ibn Hüseyin’in sülbiye sağîre kızı Vesile ve sülbi sağîr oğulları Zarif ve Cemil’in vakt-i rüş ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına kibel-i şer‘den bir vasî nasb-ı ehemm ve elzem olup siğâr-ı mezkûrunun er karındaşı karye-i mezkûrede sakın Abdulcelil bin el-müteveffâ el-mezbûr muhtar Hasan emanet ve istikâmetle ma‘rûf ve mevsûf ve her vechile emr ve ... ‘uhdesinden gelmeye muktedir idüğü karye-i mezkûre hey‘et-i ihtiyâriyesinden muti bir kıt’a ‘ilm-u haber münderecatı ve her biri karye-i mezkûre ahalisinden ve bî-taraf erbâb-ı vukuftan Abdullatif bey ibn Hacı Mikdad ve Dursun ağa ibn Veli nâm kimesne gerek huzuru şerde ala tariküşşehade haberleriyle inde‘ş-şer‘i‘l-enver zâhir ve nümâyan olmağın mucibince siğâr-ı mezbûrunun vakti rüş ve sedadlarına değin tesviyeyi umûrlarına ve hukuklarını muhafazaya er karındaşları mezbûr Abdulcelil kibel-i şer‘i şerîfden vasî nasb ve ta‘yîn olundukta ol dahi ber vechi muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmeti lazimesini kemâ yenbağî edâ ve îfâya taahhüt ve iltizam etmeğın ba vak‘a bittalep ketb olundu. Seb’un ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan’da yaşayan muhtar Hasanağa ibn Hüseyin, bundan dört yıl önce vefat etmiştir. Hasan Ağa’nın küçük kızı Vesile ve küçük oğulları Zarif ve Cemil, rüş ve sedad (ergenlik ve erginlik) çağına gelene kadar, şeriat hükümlerine göre bir vasiye ihtiyaç duymaktadırlar. Hasan Ağa’nın erkek kardeşi Abdulcelil, köyün sakinlerindendir. Abdülcelil’in güvenilir, dürüst ve vasilik için uygun olduğu, köyün ihtiyar heyeti tarafından ve köy halkından ve tarafsız tanıklardan Abdullatif Bey ibn Hacı Mikdad ve Dursun ağa ibn Veli’nin mahkeme huzurunda yaptığı şahitlikleriyle ile anlaşılmıştır. Bu nedenle, Hasan Ağa’nın küçük çocuklarının rüş ve sedad çağına gelene kadar işlerinin düzenlenmesi ve haklarının korunması için erkek kardeşi Abdulcelil, şeriat hükümlerine

göre vasi tayin edilmiştir. Abdulcelil, kendisine verilen vasiyeti kabul etmiş ve gerekli hizmetleri yerine getirmeyi taahhüt etmiştir.

2. Konu: Verâset, Numara: 39, Sayfa: 47

“Medine-i Erzincan’ın Eskişehir Mahallesi ahalisinden ve Tebai Devleti Âliyye’nin Ermeni milletinden iken bundan akdem mevt olan Şükuoğulları Herebet ve Arot’un ber vech-i âti varis olduğu evi... Sahibe-i arzuhal marifet’üz-zât Hezervat binti Herebet veled-i Manuk medine-i mezkûr mahkemesinde mahalli şer’i şerîf lazım ... de medine-i mezkûre muhasebecisi ve beytûlmal memuru muharrer Nabi bey tarafından mürsel vekil olup kıbeli şer’den hukuku rey olan emlâkı emiriyenin kâtibi Mehmet Efendi ibn Hacı Rıza Bey’in muvacehesinde dava etti. Müverrislerim olub bundan akdem maan mevt olan babam Şükuoğlu Herebet ile liebeveyn amcam Arot liebeveyn kardaşlar olub babaların ismi Manuk ve dedelerin ismi Atam ve Bakatran mezkûr Eskişehir Mahallesi olup ol veçhile müteveffiyat-ı merhumân Herebet ve Arot’un verâsetleri merhum Herebet’in sülbiye kızı ve liebeveyn er karındaşı kızı bana münhasıra olup müteveffiyat-ı merhumânın benden ma’âda varisleri ve terekelerine müstehakk-ı âharı olmamakla müteveffiyat-ı merhumânın bilcümle emlâk ve arazisine... mûmâ ileyh Mehmet Efendi hasb’el-memuriyye vâzı’u’l-yed olduğundan sual olup bilcümle metrûkatından kîfâyet-i ber’le bilverase bana teslimi matlubumdur dedi. Hâzır mûmâ ileyh Mehmet Efendi dahi cevabında vergi dairesinin kaydı mucebince müteveffiyat-ı merhumân Herebet Arot namlarına mukayyed malumul miktar emlâk ve araziye bi’l-memuriyye vâzı’u’l-yedini ikrar ancak mediha-i mezbûre Hezarvat hatunun ber vech-i meşruh Verâset müddeasını külliyyen inkâr eyledi. Mediha-i mezbûre Hezarvat hatunun ber vech-i meşruh verâset müddeasına mutabık beyyine talep olundukta liecli’ş-şehade meclisi şerde hazır olan mezkûr Eskişehir mahallesinin ahalisinden Boynukalınzâde Ömer ibn Mehmet ve Ramazan imzalarından İbiş oğlu Mustafa Ağa ibn Mehmet nâm kimesnelerden her biri münferiden istişhad olunduklarında filhakika bundan akdem maan fevt olan Şükuoğullarından Herebet ile liebeveyn er karındaşı Arot veled-i Manuk veled-i Atam’ın verâseti hâzıran zât-ı malumumuz olan işbu hâzire-i mezbûre Hezarvat binti el-merhum Herebet’e münhasıra olup müteveffiyat-ı merkumanın bundan başka varisleri ve terekelerine müstehakk-ı âharı olduğu bizim malumumuz değildir. Biz bu hususa bu vecih üze şahidiz şahadet dahi ederiz. Deyü her biri müttefiku’l-lafz velmana bil-muvacehe alenen nehc-i eda-yı şahadet eylediler. Usul-ü mevzuasına tevfiikan

şahadetleri Mustafa mansup olduğu mezkûr Ramazân Mahallesi imamı Hasan Efendi ibn Yusuf ve muhtarı Mehmet ağa ibn Salih ve diğer şahidi mezbûr... mensup olduğu mezkûr Eskişehir mahallesi imamı Mehmet ibn Hasan ve muhtarı Aşur Ağa ibn Ali nâm kimesnelerden evvela ba varaka-i mestura sırren ve bade mezkûren ve Eskişehir mahallesinden Hafız Hasan Efendi ibn Ali ve Hamdi Efendi ibn Nuri nâm kimselerden dahi bil-müvacehe alenen ledet tezkiye şahidanı mezbûran adl ve makbulüşşehade ettikleri işar ve ihbâr olundu mucébince müdde'îye merkume Hezarvatın bütün verâsetine bade'l-hüküm ve't-tenbih müteveffeyan-ı merkumân Herebet ve Arot'un bi'l-cümle terekeleri hasren müdde'îye-i merkûme Hezarvat hatuna isabeti iktiza eylediği tescil ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi'l hadi ve'l-ışrin min cemaziyelahir seneti seb'un ve selasin ve selase mie ve elf."

Mayıs Sene 335.

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan şehrinin Eskişehir Mahallesi sakinlerinden ve Osmanlı Devleti'nin tebaası olan Ermeni milletinden olan Herebet ve Arot isimli iki kişi, bundan önce vefat etmiştir. Bu iki kişinin varislerinden biri, Herebet'in kızı Hezarvat binti Herebet'tir. Hezarvat, mahkemeye başvurarak, baba ve amcasının miraslarının kendisine ait olduğunu iddia etmiştir. Mahkemede, Herebet ve Arot'un mirasçılarının kimler olduğu araştırılmıştır. Bu araştırma sonucunda, şahitlerinde beyanlarıyla Hezarvat'ın iddialarının doğru olduğu anlaşılmıştır. Bu nedenle, mahkeme, Herebet ve Arot'un tüm miraslarının Hezarvat'a ait olduğuna karar vermiştir.

3. Konu: İzin, Numara: 40, Sayfa: 48

"Medine-i Erzincan'ın Salca Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Emirhan-zâde Edhem Efendi ibn Tahir'in Verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Esma binti Abdullah ile sülb-ü kebîr oğulları Nuri ve Ahmed Efendi ve sülbiye-i kebîre kızları Hatice ve İsmet'e münhasıra ba'de ibni mezbûr Ahmed Efendi vefat edüp Verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi Refika binti Abdurrahman ile vâlidesi mezbûre Esma ve sülb-ü sağîr oğlu Yaşar'a münhasıra ba'de zevce-i mezbûre Esmanın vefatıyla verâseti sadr-ı kebîr oğlu mezbûr Nuri Efendi ile sadr-i kebîre kızları mezbûretan Hatice ve İsmet'e münhasıra ba'dehâ binti mezbûre Hatice'nin vefatıyla Verâseti liebeveyn er

karındaşları mezbûr Nuri Efendi ba'deha zevce-i mezbûre Refika dahi vefat edüp Verâseti sadri Sağîr oğlu mezbûr Yaşar'a münhasıra ve mesele-yi mirasları bi-kasr'üt-tashih ve's-sehm 432 sehmden olup sehm-i mezbûrada 327 sehmi ile kebîr-i mezbûr Nuri Efendi ve 105 sehmi ibn-i sağîr-i mezbûre Yaşar'a isabet-i tahakkukundan sonra sağîr-i mezbûre Yaşar'ın ba-hücceti şer'îye vasîsi ve liebeveyn ammisî mezbûr Nuri Efendi medine-i mezkûre mahkeme-i şer'îyyesinde min-akd meclisi şer'î şerîfî enverde bil-vesâye ve bil-verâse takrîr-i kelâm edüp ber vechi muharrer vefat eden müverrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Ethem Efendi'nin ile'l-vefât ba tapu 'uhde-i tasarrufunda bulunan mezkûr Salca mahallesinde vâki' ve savâbet-i erbaası Hacı Rıza Efendi mahdumları ve... zâde Süleyman Efendi ve Hamamcı Mustafa Efendi haneleri ve tarik-ı âm ile mahdut-u malûm'ül-müştemilât bir bab hane mesele-i mirasımız vecih üzere sülb-ü kebîr oğullarımla ba hüccet-i şer'îye vasîsi olduğum sağîr-i mezbûr Yaşar'a mevrûs olup mezkûr hane kabil-i fevt olmayıp tasarrufunda sağîr-i mezbûr için bir fayda olmadıktan başkaca müşerref-i harap ve maili inhidam ve taht'ü-turâb olup ta'mir ve termihce sağîr-i mezbûrun başkaca vefa eder malı olmayıp malı üzere terk ve îfâsında hasarı kulli olacağından ve ben dahil mezkûr hanedeki hisseye mezkûremi ahire bey ve ferağa edeceğimden sağîr-i mezbûr dahi nafakaya eşedd-i ihtiyaç ile muhtaç olmakla mezkûr hanenin tamamı üç mah müddetle müzayedeye vaz' olunup müddet-i müzayede münkadı ve rağbat-ı nas münkati' olup son talip olan Dindâr-zâde Yusuf Efendi 'uhdesinde 6000 kuruşta takarrür edüp meblağ-ı mezkûr hane-i mezkûrun bedel-i misline müsavi olduğuna binaen mezkûr hanedeki hasiyye-i masiyyem olan 327 sehmi müşteri-i mezbûre fariği olacağımdan sağîr-i mezbûrun 105 sehmine meblağ-ı mezkûrun isabet eden 1458 kuruş bedel mukabilinde benim hissemle ahire bey' ve fûruhat etmek hakkında bilvücuh enfa' olacağından icab-ı şer'îsi muradımdır deyü mazmunları takrir-i meşruhuna mutabık mezkûr Salca mahallesinin heyeti ihtiyârlarından mûtâ bir kıta ilmü haber ile zîri sermünadi tarafından musaddak bir kıt'a' müzayede kâimesi ibraz ile bey'a izin talep eyledikte dahi mezbûrun takdiri meşruhu vaki mütabık ve nefsül emire müvafık idüğü ... ve müzayede kâimesi münderecatı ve her biri mahalleyi mezkûre ahalisinden Hacı Rıza Efendi-zâde Mehmet Efendi ve nâibzade Hafız Yusuf Ziya Efendi'nin huzuru şerde ala tarikişşehâde ihbârlarından indeşşer'il-enver zahir ve mutehakkık olunmağın mucebince sağîr-i mezbûr Yaşar'ın mezkûr hanedeki 432 sehm itibarıyla 105 sehm hisse-i masiyyesini meblağ-ı mezkûr 6000 kuruştan isabet eden 1458 kuruş bedel mukabi-

linde ahare bey ve feraga mamur komisyonu huzurunda itayı takrire ve bedelini ahz ve kabza makbuzuyla sağır-ı mezbûru infaka dahi mezbûr ... refikine şer'-i şerîfden izin verilmeğin ma vaka bit taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-tâsî ve'l-'işrîn min Cemâziye'l Âhire sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfî

Özet

Erzincan şehrinin Salca Mahallesi sakinlerinden olan ve bundan önce vefat eden Emirhanzade Edhem Efendi ibn Tahir'in mirası, eşi Esmâ binti Abdullah ile büyük oğulları Nuri ve Ahmed Efendi ve büyük kızları Hatice ve İsmet'e intikal etmiştir. Ahmed Efendi'nin vefatından sonra miras eşi Refika binti Abdurrahman ile annesi Esmâ ve küçük oğlu Yaşar'a intikal etmiştir. Esmâ'nın vefatından sonra miras büyük oğulları Nuri Efendi ile büyük kızları Hatice ve İsmet'e intikal etmiştir. Hatice'nin vefatından sonra miras Nuri Efendi'ye intikal etmiştir. Refika'nın vefatından sonra miras küçük oğlu Yaşar'a intikal etmiştir. Miras payı, 432 hissedir. Bu hisselerin 327'si Nuri Efendi'ye, 105'i ise Yaşar'a aittir. Yaşar'ın vasisi olan ve aynı zamanda amcası olan Nuri Efendi, mahkemeye başvurarak, Yaşar'a intikal eden evin, müzayede yoluyla Dindarzade Yusuf Efendi'ye 6000 kuruşa satılmasını talep etmiştir. Bu teklifin, Yaşar'ın yararına olacağı düşünüldükçe, mahkeme tarafından kabul edilmiştir. Bu nedenle, Yaşar'ın 105 hissesi 6000 kuruşa Dindarzade Yusuf Efendi'ye satılmıştır.

4. Konu: Vesâyet, Numara: 41, Sayfa: 48

"Medine-i Erzincan'ın Çulhasa Karyesinin ahalinden iken bundan akdem vefat iden Esmâ kadın ibn Abdurrahman'ın sulbiye sağır kızları Fatma ve? vakti rüş ve sedatlarına değin tesviyeyi umûrlarına kıbeli şerden bir vasi nasbın ehem ve elzem olub sağiretanı mezbûretanın mehâreminden karyeyi mezkûrede sakine Abdülcelil Efendi ibni Hacı Mehmet emanete maruf ve istikametle mevsuf olup her vecihle umuru vesayet uhdesinden gelmeğe muktedir idüğü mezkûr Çulhasa Karyesinin heyeti ihtiyarlarından muta bir kıta ilmü haber münderecatı ve karyeyi mezkûre ahalinden Halil ağa ibn Ali ve Zahid ağa ibn Mustafa namı kimselerin huzuru şerde ala tarîkişşehâde ihbarlarıyla indeşşeril enver nümâyan olmakın mücebince sağîretân-ı mezbûretânın vakt-i rüş ve sedatlarına değin mallarını zabt ve tesviyeyi umûrlarına mezbur Abdülcelil Efendi canibi şeri şerîften vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi ber vechi muharrar vesayeti

mezkûreyi kabul ve hizmeti lazimesini kemayenbeği eda ve ifaya taahhüd ve iltizam etmeğin ma vaka bittaleb ketb olundu. Fî selh-i Cemâziye'l Ahir sene sebun ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan şehrinin Çulhasa köyü sakinlerinden olan ve bundan önce vefat eden Esma kadın ibn Abdurrahman'ın küçük kızları için rüşd ve sedad (ergenlik ve erginlik) çağına gelene kadar, şariat hükümlerine göre bir vasiye ihtiyaç duymaktadırlar. Köyde ikamet eden Abdülcélil Efendi ibn Hacı Mehmet, güvenilir, dürüst ve vasilik için uygun olduğu, köyün ihtiyar heyeti tarafından ve köy halkından ve tarafsız tanıklardan Halil Ağa ibn Ali ve Zahid Ağa ibn Mustafa'nın mahkeme huzurunda yaptığı şahitlik ifadeleri ile anlaşılmıştır. Bu nedenle, küçük kızların rüşd ve sedad çağına gelene kadar mallarını zabt ve işlerini düzenlemek için mezkûr Abdülcélil Efendi, şariat hükümlerine göre vasi tayin edilmiştir. Abdülcélil Efendi de kendisine verilen vasiyeti kabul etmiş ve gerekli hizmetleri yerine getirmeye taahhüt etmiştir.

5. Konu: Vekâlet, Numara: 42, Sayfa: 48

“Medine-i Erzincan'ın Haşhaşı Karyesi ahalisinden olup zâtları mahkemece maruf Balak-zâde Yusuf ve karındâşı Osman ağa ibn Mahmud ibn Süleyman nâm kimesneler medine-i mezkûre mahkeme-i şer'yyesinde ma'kûd meclis-i şer'i enverde medine-i mezkûrenin Salihiye mahallesi sakinlerinden Hakkı Efendi-zâde Mahfuz Bey mahzarında her biri bi tav'ihima takrîr-i kelâm edüp bundan akdem vefat eden li-ebeveyn er karındaşımız Kâmil'in hukuk-u ersiyesine taalluk-u deâvîden dolayı zevce-i menkuhe-i metrûkesi olup hâlâ Bekbağı mahallesinde mukîme Hatice Hatun ibnetehu Abdullah Ali'nin Erzincan mahkeme-i şer'yyesinde ikâme etmiş olduğumuz miras da'vasında mezbûre Hatice ve sair lazım gelenler muhâkeme-i şer'yyenin derecât-ı muhtelifesinde müdde'i ve müdde-i 'aleyh ve şahs-ı sâlis sıfatıyla bidâyeten ve i'tirâzen ve istinâfen ve temyîzen ve i'âdeten ve tashîhan muhâkeme ve muhâseme ve müdafa'aya ve ikâme-i beyyine ve istihlâfa ve nâ ... izâfetle her türlü müsted'iyât ve levâyih tanzim ve red ve kabulüne ve hacz-i emvâl ve fekkine ve sâdır olacak ilâmâtı ahz ve tebliğe ve tebellüğe ve tenfîz ahkâmı zımnında muvakkı-ı icraya vaz'ına ve ba'de bize mevrûs ve müntekil emlâk ve arazisini tefrîk ve taksîme ve hisse-i müntekilemizi üzerimize tapuya rabtına

ve hüküm ve muhbir ve ehl... zabt ve ta'yîn ve tatbik-i hat ve hâtem ve istikşâfâta ve verâsetimizi ispat ve i'lâm istihsâline ve inde'l icâb sulh ve ibraya ve zarar ve ziyâna ve masârîf-ı mukâkeme talep ve iddiasına ve hukukumuzun muhafa'zâsı emrinde lâzım gelen tedâbiri icra ve takîbe ve husûs-u mezkûrun mütevakkıf olduğumuz umûrun küllisine îfâya tarafımızdan işbu hâzır mûmâ ileyh Mahfuz Bey'i vekâlet-i mutlaka-ı sahiha-ı şer'iyeye ile vekîl ve nâib-i münâsib nasb ve ta'yîn eyledik dediklerinde hâzır mûmâ ileyh dahi ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzımânesi-ni kemâ yenbeği edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin gıbbe't-tasdîki'ş-şer'i ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi't-tasi 've'l-ışrîn Cemâziye'l Âhire sene seb 'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan şehrinin Haşhaşı Köyü sakinlerinden olan Balakzade Yusuf ve kardeşi Osman Ağalar ibn Mahmud ibn Süleyman adlı kişiler, Erzincan mahkemesi şer'iyyesinde, mahkemenin şer'i enverinde, Erzincan'ın Salihye mahallesi sakinlerinden Hakkı Efendizade Mahfuz Bey huzurunda her biri ayrı ayrı söz alarak, bundan önce vefat eden babaları Kâmil'in miras hukukuna taalluk eden davalardan dolayı eşi hâlâ Bekbağı mahallesinde ikamet eden Hatice Hatun'a karşı miras davasında her türlü işleyiş için Mahfuz Bey'i tayin etmişlerdir. Mahfuz Bey, bu görevi kabul etmiş ve gerekli hizmetler için taahhüt etmiştir.

6. Konu: Verâset, Numara: 43, Sayfa: 49

"Medine-i Erzincan'ın Zankinah Karyesinin ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Sukeşoğlu Ali ibn İsmail'in sülbü kebîr oğlu ve ber âti vârisi olduğunu iddia eden karye-i mezkûreden Ahmed ağa ibn ... mezbûr Ali medineyi mezkûre muhakemesinde meclisi şer'imizde müteveffâ mezbûrun Tekâlîf-i Harbiye esmânından bâ mazbata beyân olunan 950 kuruşa bil memuriye vazulyed eden livai mezkûr muhasebecisi muharrer Nabi Bey tarafından mürsel vekîl olup husûmeti re'y olunan hafız Ömer Efendi ibn İbrahim muvacehesinde ber vechi ati dava eyledi. Peder ve mûrisim olub bundan akdem vefat iden Zankinah(?) Karyesi Sukeşoğlu Ali bin İsmail'in verâseti zevce-i menkûha-i metrukesi Tuhfe binti Mehmet ile sülbî kebîr oğlu ve kebîre kızı Muhabbet'e münhasıra olup bizlerden başkaca varisi ve terekesine müstehakkı ahârı olmamakla pe-

derim muteveffâyı mezburun hayatında Tekâlifî Harbiyye esmânından 950 kuruşu kab-
lel ahz vel istifa ber vechi muharrar vefad edüp meblağı mezkûre müma ileyh Nabi Bey
bil memuriyeye vazıulyed olmakla suâl olunup meblağı mezkûrden benim hisse-i irsiy-
ye-i şer'ıyyemi bana teslîme müvekkil muma ileyh izafetile vekil müma ileyh hafız
Ömer efendiye tenbih olmak matlubumdur. Deyu bade'd-dava ol dahi cevaben müte-
veffâ-yı mezbûrun Tekâlif-i Harbiyeden dolayı 950 kuruşa müvekkilinin bi'l-memuriye
vazı'ul-yedini ikrâr edip maada veraset iddiasını inkâr etmek ile müdde'î mezbur ber
vechi muharrar veraset iddiasıyla beyana havale olundukta meclis-i şeride hazır olan
karyeyi mezkûre ahalinden Kurshanlıoğlu Ali bin İsmail ve Dursun Bey ibn'ül-hâc Veli
nâm kimselerden her biri münferit istiştah olunduklarında fil hakika bundan akdem ve-
fat iden Zankinah(?) Karyesi ahalisinden Sukeşoğlu Ali ibn İsmail'in verâsesi olan zev-
ci menkuehi metrukesi zât-ı ma'lumumuz Tuhfe binti Mehmet ile sülbî kebîr oğulları
iş bu müdde'î Ahmed ve gâib 'ani'l-meclis Tahir ve kebîre kızı Muhabbete munhasıra
olub bunlardan başkada varisi ve terekesine müstehak aharı olduğu bizlerin malumu
değildir. Bizler bu hususa bu vecih üzre şahidiz şehadet dahi ideriz. Deyu her biri edayı
şehadeti şeriye ettiklerinde usulü mevzusuna tevfikân şahidanı mezburun sakın oldukla-
rı mezkûr Zankinah(?) Karyesi İmamı Hacı Hafız Mehmed Efendi bin Yusuf ve muhtarı
Şerîf Ağa ibn Mustafa nâm kimesnelerden evvela ba varakayı mesture sırren ve badehu
karyeyi mezkûre ahalisinden Ağacıkoğlu Osman bin Halil ve Hasan Efendi Mahallesi
ahalinden aşçı Salih usta ibn Mustafa nam kimselerden dahi bil-muvacehe alenen ledet-
tezkiye şahidanı mezburanın adil ve makbuluşşehâde oldukları işar ve ihbar olunmağın
mücebince bütün verâsetlerine ba'de'l-hükm mesele-i mîrasları 40 sehmden olup 5
sehmi zevce-i mezbûre Tuhfe'ye ve 14 sehmden cem'an 28 sehmi mezbûrân Ahmed ve
Tahire ve 7 sehmi mezbûre Muhabbet'e isâbeti iktiza eylediği tescil ve ilam olundu. Fî
gurrei şehri receb'ül-ferd sene seb un ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütî

Özet

Erzincan şehrinin Zankinah köyünden olan ve bundan önce vefat eden Sukeşoğ-
lu Ali bin İsmail'in büyük oğlu ve verasetin mevcut mirasçısı olduğunu iddia eden Ah-
med Ağa merhum Ali'nin Tekâlif-i Harbiye'den dolayı 950 kuruşuna livâ muhasebecisi
Nabi Bey tarafından icra yoluyla el konulması üzerine, 950 kuruşun kendi hissesini

kendisine verilmesini talep etmiştir. Diğer taraftan, davalı Hafız Ömer Efendi, müvekkili Nabi Bey'in icra yoluyla el koyduğu 950 kuruşun olduğunu ikrar edip davacının iddiasını inkâr etmiştir. Mahkeme, tanık dinlemek suretiyle, Sukeşoğlu Ali'nin mirasçılarının zevcesi Tuhfe binti Mehmet ile büyük oğulları Ahmed ve gâib Tahir ve büyük kızı Muhabbet olduğunu tespit etmiştir. Bu nedenle, mahkeme, mirasın 40 hisse olduğunu ve 5 hissenin zevce Tuhfe 'ye, 14 hisseden 28 hissenin Ahmed ve Tahir'e ve 7 hissenin Muhabbet'e verilmesine karar vermiştir.

7. Konu: Verâset, Numara: 44, Sayfa: 49

“Medine-i Erzincan'ın Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden zikri câ'î müteveffânın zevcesi vârisi olduğunu iddia eden zât-ı tarif-i şer ile mu'arrefe sahabe-i arzuhâl Hüsniye Hatun binti Ali medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer'î münîrde livâ-ı mezkûr muhasebecisi Mehmed Nabi Bey mürsel vekili olup husumet-i re'y olunan 'işâr kâtibi Faik Bey ibn Abdullah müvâcehesinde ber vech-i âti da'va eyledi. Zevcem ve müverrisim olup bundan akdem vefat eden mahalle-i mezkûre ahalisinden ve Erzurum Jandarma alayının ikinci taburunda piyade takım neferlerinden mütekâ'id Yusuf bin Hasan'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi benimle benden mütevellîd sülbiyye sağîre kızı Hûriye ve sağîr oğlu Vehbi ve kendinden mukaddem vefat eden diğer zevcesi Nazifeden mütevellide ve sülbiyye kebîre kızları Karanlık Mahallesinde sâkine Halime ve Hasan Efendi Mahallesinde sâkine Lütfiye'ye münhasıra olup bizden başka vârisi ve terekesine müstehak aheri olmayıp müteveffâ-yı mezbûrun hayatında müterâkim ma'aşâtından mal sandığı istihkâkı olup kable'l-ahz ve'l-istîfâ vefat eylediği ba derkenâr beyan olunan 400 kuruş mûmâ ileyh Mehmed Nabi Bey bi'l-memuriye vâzı'u'l-yed olduğundan suâl olunup meblağ-ı mezkûrden benim hisse-i irsiyye-i şer'iiyemi bana bil-asâle ve sağîrân-ı mezbûren Huriye ve Vehbi'nin hisselerini dahi bana bi'l-vesâye teslimine müvekkil-i mûmâ ileyhe izâfetle vekil mûmâ ileyh Faik beye tenbih olunmak matlubumdur deyu bade'd-da'va vekil mûmâ ileyh dahi cevâbında müteveffâ-yı mezbûr Yusuf'un ol miktar müterakim ma'aşâtından müvekkilinin bi'l-memuriye vâzı'u'l-yed olduğunu ikrar edip ma'ada verâset müdde'âsını inkâr eyledikte müdde'îye-i mezbûreden ber vech-i muharrer verâset müdde'âsına mutâbık beyyine talep olundukda mezkûr Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden Mehmet Ali Ağa ibn İbrahim ve Babuşçuoğlu Ahmed bin Mehmet nâm kimesnelerden her biri münferi-den istişhâd olunduklarından fi'l hakîka bundan akdem vefât eden Hasan Efendi Mahallesi ahalisin-

den ve Erzurum Jandarma neferliğinden mütekâ'id Yusuf bin Hasan'ın verâseti zevce-i menkûha-i metrûkesi zât-ı ma'lumumuz işbu müddeiye Hüsniye binti Ali ile mezbûreden mütevellîdler sülbiye sağîre kızı Huriye ve sağîr oğlu Vehbi ve kendinden mukaddem vefat eden diğer zevcesi Nazifeden mütevellîde ve sülbiyye kebîre kızları Hasan Efendi Mahallesinde sâkine Lütfiye ve Karanlık Mahallesinde sâkine Halimeye münhasire olup bundan başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olduğu bizim ma'lûmumuz değildir. Biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri edâ-yı şehâdet-i şer'îye eylediler. Şahidân-ı mezbûrân sâkin oldukları Hasan Efendi Mahallesi imamı Hamdi Efendi ibn Mustafa ve muhtarı Ahmed Efendi ibn el-hâc Süleyman kimesnelerden evvelâ bâ varaka-i mestûre ve ba'dehu mahalle-i mezkûre ahali-sinden Şerîf usta ibn Salih ve hazır Kıran oğlu Akif bin Edhem nâm kimesnelerden bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın 'adil ve makbûlû's-şehâde oldukları iş'âr ve ihbâr olunmağın mücebince bütün verâsetlerine ba'de'l-hükm mesele-i mîrasları 40 sehmden olup 5 sehmi zevce-i mezbûre Hüsniye'ye ve 7'şer sehmden cem'an 21 sehmi mezbûrân Halime ve Lütfiye ve Huriye'ye ve 14 sehmi sağîr-i mezbûr Vehbi'ye isâbeti iktizâ eylediği 1336 sene-i hicriyesi Zilka'denin 27.günü tarihinde tes-cil edilen i'lam-ı şerîfından işbu sûret bi'l-ihrâç zevce-i mezbûre Hüsniye Hatun yedine i'tâ kılındı. Fi'l-yevmi't-tâsi' min şehr-i receb'ül-ferd sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan şehrinin Hasan Efendi Mahallesi sakinlerinden ve bundan önce vefat eden mütekait Yusuf bin Hasan'ın karısı olan Hüsniye Hatun, merhum Yusuf'un terekesinin kendisine ve çocuklarına ait olduğunu iddia ederek, Yusuf'un ölmeden önce maaşından birikmiş olan 40 kuruşunun kendisine ve çocuklarına verilmesini talep etmiştir. Mahkeme, tanık dinlemek suretiyle, Yusuf'un mirasçılarının, karısı Hüsniye Hatun, çocukları Huriye, Vehbi, Halime ve Lütfiye olduğunu tespit etmiştir. Bu nedenle, mahkeme, mirasın 40 hisse olduğunu ve 5 hissenin zevce Hüsniye Hatun'a, 7'şer hissedan 21 hissenin Halime, Lütfiye ve Huriye'ye ve 14 hissenin Vehbi'ye verilmesine karar vermiştir.

8. Konu: Nafaka, Numara: 45, Sayfa: 49

“Medine-i Erzincan’ın Dâna Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Bozacıoğlu Ahmed bin Vahid’in sağire kızları Kadriye ve Saniye’nin vâlide ve hâdineleri zâtı ta’rîf-i şer’i ile mu’arrefe Nimet Hatun ibnetü Süleyman meclis-i şer’de sağiretân-ı mezbûretânın li-ebeveyn ‘ammîleri Molla Seydi Mahallesi ahalisinden Bozacıoğlu Şükrü Ağa ibnetü Vahid müvâcehesinde takrîr-i kelim edüp zevcem müteveffâ-yı mezbûr Ahmed’in firâşından hâsıla ve benden mütevellîdeler bi’l-yevm hacr ve terbiyesine olan sadriyye sağire kızlarım hâzır-ı mezbûr Şükrü Ağa’nın li-ebeveyn er karındaşları kızları Kadriye ve Saniye’nin babalarından mevrûs malları ve ammîleri mezbûr Şükrü Ağa’dan başka müstehakk-ı şer’ileri olmayıp nafaka ve kisve behâya eşedd-i ihtiyaç ile muhtaç olduğundan sağiretân-ı mezbûretân için li-ebeveyn ‘ammîleri mezbûr Şükrü Ağa üzerine kıbel-i şer’den kadr-i ma’rûf nafaka farz ve takdîr olunmak matlubumdur dedikde makarraten mezbûre Nimet Hatun’un takrîr-i meşrûhu vâkı’a mutâbık nefsü’l-emre muvafık ve tarafeyn hâllerine münâsib ve sağiretân-ı mezbûretânın her birerleri için yevmî ikişer buçuk kuruştan cem’ân yevmî beş kuruş kadar ma’ruf olduğu mezkûr Dâna Mahallesi ahalisinden Salih Efendi ibn Mehmet Kavasoğlu Mustafa Ağa İbn Halil’in meclis-i şer’de ‘ala tarîki’ş-şehâde vukû’ bulan ihbârlarından zâhir ve nümâyân olmağın mücebince sağiretân-ı mezbûretânın her birerleri için yevmî ikişer buçuk kuruştan cem’ân yevmî beş kuruş mezbûr Şükrü Ağa üzerine kıbel-i şer’den nafaka farz ve takdîr olunur. Meblağ-ı ma’ruz mezkûr 5 kuruşu mezbûr Şükrü Ağa’dan ahz ve kabz ve harç ve sarfa veledi lede’l-hâce istidâneye ve ‘inde’z-zafer mezbûr Şükrü Ağa üzerine rucû’a sağiretân-ı mezbûretânın vâlide ve hâdineleri mezbûre Nimet Hatun’a izin verildiğini ma vaka bi’t-taleb ketb olundu. Fî selh-i Cemâziye’l evvel sene seb’un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'da yaşayan Bozacıoğlu Ahmed bin Vahid'in vefatından sonra, kızı Kadriye ve Saniye'nin annesi ve vasilerinden Nimet Hatun, kızlarının amcası Şükrü Ağa'ya karşı nafaka davası açmıştır. Nimet Hatun, kızlarının nafaka ihtiyacı olduğunu ve Şükrü Ağa'nın da onların amcası olduğunu belirterek, Şükrü Ağa'nın kızlarına günlük 2,5 kuruştan toplamda 5 kuruş nafaka ödemesini talep etmiştir. Mahkeme, tanıkları dinledik-

ten sonra, Nimet Hatun'un talebini haklı bularak, Şükrü Ağa'nın günlük kızlarına 5 kuruş nafaka ödemesine karar vermiştir.

9. Konu: Verâset, Numara: 46, Sayfa: 50

“Medine-i Erzincan’ın Gerek Gerek Mahallesi ahalisinden ve Asâkir-i Şâhaneye mensup onuncu kolorduyu hümâyununun otuz birinci alayın üçüncü taburunun birinci bölüğü kumandanı iken Gülhane Hastanesinde vefat ettiği 31.alayın 93.tabur kumandanlığından mevrûd 3 Mart sene 335 tarih ve 275 numaralı tahrîrâta atfen Erzincan Ahz-i Asker Şubesi... 31 Mart sene 335 tarih ve evvel yer numaralı derkenarda beyân olunan Yüzbaşı Bekir Sıtkı Efendi ibn İbrahim’in verâseti li-ebeveyn er karındaşları el-yevm mezkûr Gerek Gerek Mahallesinde sâkin Hafız Ahmed Efendi ile hâlâ Amasya Ahz-i Asker Şubesi riyâsetinde bulunan Yüzbaşı Halil Efendiler ibn Hacı İbrahim Efendiyü münhasıra olduğu zâtı mahkemece ma’rûf müteveffâ-yı mûmâ ileyhın karındaşı mezbûr Hafız Ahmed Efendi medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer’-i şer’de takrîr ve mezkûr Gerek Gerek Mahallesi imamı Hafız Mustafa Efendi ibn Abdurrahman ve muhtârı Hafız Şükrü Efendi ibn Süleyman ve aza İbrahim Efendi ibn Ahmed’in mühr-i zâtî ve resmleriyle mahtûm ve mu’ta 31 Mart sene 335 bir kıt’a ‘ilm-u haber münderecâtı takrir-i mezkûru te’yîd eylemiş ve verâseti mezkûre dahi vech-i meşrûh üzere idüğü mahalle-i mezkûre ahalisinden ve mevsûku’l-keâm zevâtın Hafız ibn Efendi ibn Hacı Yusuf ve Hacı Salih Ağa ibn Osman nâm kimesnelerin meclis-i şer’de ‘alâ tarîki’ş-şehâde vuku’ bulan ihbâr ve imzâlarıyla lede’ş-şer’i’l-enver âhir ve müte-hakkık bulunmuş olmakla bu sûretle mes’ele-i mirasları olan 2 sehm mücebince mezkûr derkenârda muharrer muhallefât-ı ittihânı olan 14.450 kuruş 30 paranın nısfı olan 7225 on beş para dahi gâib mûmâ ileyh Yüzbaşı Halil Efendi’ye isâbet iktizâ eylediği tescil ve bi’t-taleb işbu hücceti şer’iyye mûmâ ileyh Ahmed Efendi yedine i’tâ kılındı. Fi’l-yevm’il vahid min şehri-i receb’ül-ferd sene seb’un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfî

Özet

Erzincan'ın Gerek Gerek Mahallesi'nde ikamet eden ve 10. Kolordu'nun 31. Alay'ında görev yaparken vefat eden Yüzbaşı Bekir Sıtkı Efendi'nin veraseti, erkek kardeşi Hafız Ahmed Efendi ile Amasya'da görev yapan diğer kardeşi Yüzbaşı Halil Efendi'ye intikal etmiştir. Verasetin meşruiyeti, mahallenin imamı, muhtarı ve ahalisinden tanıkla-

rın beyanlarıyla tescil edilmiştir. Bu durumda, mirasın ikiye bölünmesi gerektiğinden, 14.450 kuruşluk mirasın yarısı olan 7225 kuruş, gâib olan Yüzbaşı Halil Efendi'ye de intikal etmiştir.

10. Konu: Vesâyet, Numara: 47, Sayfa: 50

“Medine-i Erzincan’ın Öryek (?) Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Kasapoğlu Bekir bin Hacı İsmail’in sülbî sağîre oğulları Tayyar ve Hüseyin ve Nuri nâm siğârın baba ve vâlidelerinden kendülere mevrûs ve müntakil bâ-tapu emvâl ve eşyâ ve emlâk ve arazilerini ifrâz ve taksîm ve hıfza ve bi’lcümle umûrlarını ru’yet ve tesviye ve hukukunu muhafaza ya kıbel-i şer’den bir vasî nasb ve tayini lazım ve mühim olup baba ve vâlideleri taraflarından dahi vasî-i muhtarları olmadığı ve emanetle ma’rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile vesâyet ‘uhde-sinden gelmekle muktedir idüğü mezkûre Öryek(?) Karyesi imam ve muhtar ve hey’et-i ihtiyâriyesi taraflarından memhûren mevrûd bir kıt’a ‘ilm-u haber meâliyle Karye-i mezkûr ahalisinden İshak Beyoğlu İshak ibn İshak ve Emiroğlu Nasıf bin Yusuf nâm kimesnelerin meclis-i şer’de ‘ala tariki’ş-şehâde vuku’ bulan ihbârlarından zâhir ve nümâyân olan Karye-i mezkûre ahalisinden mezbûrunun li-ebeveyn ‘ammîleri oğlu Mehmed ibn Ahmed nâm kimesne kıbel-i şer’den vasi nasb ve ta’yîn olundukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yen-beyi edâ ve îfâya ta’ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka’a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l yevmi’l-hâmis min şehr-i receb’ül-ferd sene seb ‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfî

Özet

Erzincan'ın Öryek(?) Köyü'nde vefat eden Kasapoğlu Bekir bin Hacı İsmail'in üç oğlu Tayyar, Hüseyin ve Nuri'nin, baba ve annelerinden kendilerine kalan mal, mülk ve arazilerini yönetmek için köyün imamı, muhtarı ve ihtiyar heyetinin şahitlik etmeleri üzerine Mehmed bin Ahmed mahkeme tarafından vasi olarak tayin edilmiştir. Mehmed bin Ahmed vasiyet görevini kabul etmiş ve gerekli hizmetleri yerine getirmeye taahhüt etmiştir.

11. Konu: İ'âm, Numara: 48, Sayfa: 50-51

“Medine-i Erzincan’ın Veğavir(?) Karyesi ahalisinden Veli Ağa ibn Veli’nin zikri câ’î husûsun mütevakkıf olduğu umûrun küllisine kâtib-i ‘adil mahkemesinden 16 Mart 335 tarih ve 197 numaralı vekâletnâme ile vekili karye-i mezbûrun ahalisinden Veliâğa-zâde Haydar Ağa medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyyesinde mün‘akid meclis-i şer‘i şerîf-i enverde medine-i mezkûrenin Hafızlı Mahallesi ahalisinden el-yevm Kulçekmez Karaoğlu Kumandanı Abdullah Efendi İbn Hacı Ali Ağa müvâcehesinde er vech-i âti da‘va eyledi mezkûr Hafızlı Mahallesi ahalisinden iken şehiden vefat eden Halis Efendi ibn Mustafa’nın zevce-i menkûhe-i metrukesi Zekiye Hatun ibnetehu Ahmed’in bâ hücceti şer‘i vekili arzuhâli Lütfü Efendi bundan akdem işbu mahkeme-i şer‘iyyede müvekkilem mezbûr Veli ağa müvâcehesinde tohumun nısfı müvekkile-i mezbûre Zekiye Hatun zevci Halis Efendi tarafından ve nısfı dahi müvekkilem mezbûr Veli Ağa tarafından olmak ve hâsılât-ı sâfiyesi meyânelerinde münâsifeten taksîm olunmak üzere mezbûr Halis Efendi hayatında müvekkilem mezbûr Veli Ağaya vermiş olduğu 5,5 god hinta ile yarım god tahıl otu tohumuna müvekkilem Veli Ağa dahi bir misli zamm ile mezbûr Halis Efendi’nin ulûfesinin usûl mevzû‘âsına göre vesîkasını istihsâl eylediği tarlaya zer‘ edüp hasılatın idrakinden mukaddem mezbûr Halis Efendi ber vech-i muharrer vefat etmekle hissesi veresesine mevrûs iken müvekkilem merkûm Veli Ağa hâsılât-ı sâfiyeden müvekkile-i mezbûre Zekiye Hatunun zevci mezbûr Halis Efendi’ye isâbet eden 12 god hinta ile 12 harar saman ve bir god tahıl otunu mezbûre edadan imtina‘ eylediğinden taht-ı hükme alınarak maa mesârif-i muhâkeme müvekkilesi için vekîl-i mûmâ ileyh Ömer efendeyü ..teslîme mezbûr Veli Ağaya tebliğ etmesi da‘va ve ilzâm edüp ol-bâbda sâdır olan hüküm ve câlibi hâvi 337 senesi Cemâziye’l Âhirenin 23.günü tarihiyle müverrah 6 numaralı i’lâmın sûret-i musaddakasını 3 mart 335 tarihinde müvekkilem Veli Ağa tebliğ edüp mahkûm bihin tahsiline kıyâm ve derdest icrâ olup hâlbuki mahkûm bihden zikr olunan 12 god hinta ile 12 harar saman hichinden avdet etmiş olan tarlanın asıl sâhibi müdde‘i-i ‘aleyh mûmâ ileyh Abdullah Efendi hiçbir hüküm ve karar istihsâl etmeksizin harmandan götürmüş olmağla müvekkilem mezbûr Veli Ağa mahkûm bih mezkûr ile Abdullah Efendi rücû‘ eylediğinden mezkûr 12 god hinta ile 12 harar samanın müvekkilem Veli Ağa için maa mesârif-i muhâkeme hâlâ bana iade ve teslîme mûmâ ileyh Abdullah Efendiye tenbîh olunmak matlûbumdur. Deyu mazmun-ı dava-yı mezkûresine muvâfık ve tarih-i mezkûr ile mü-

verrah bir kıt'a 'ilâm sureti ibrâz eyledi. Müdde'a aleyh mûmâ ileyh Abdullah Efendi dahi cevabında fî'l-hakîka müvekkil-i mezbûr Veli Ağa ile müteveffâ-yı mezbûr Halis Efendi'nin ber vech-i muharrer müştereken zer' ettikleri hinta hâsılâtından 12 god hinta ile 12 harar samanı götürdüğünü tav'an ikrar edüp ancak zikrolunan hinta ve saman meyânemizde selasen taksîm eylediğinden ve mezkûr hinta ve saman Halis'in hissesi olmayıp 332 senesi güz mevsiminde Veğavir(?) Karyesinde vâki' Dülger ve Yeniçeri nâm tarlaları zer' olunmak üzere müvekkil merkûm Veli'nin babası Veli Ağa'ya teslim etmiş olduğum tohum hâsılâtını babasının vefâtı hasebiyle merkûm Veli cebânet etmiş olduğu hâsılâta karşı almış olduğumdan müvekkeline izâfetle vekîl mezbûrun 12 god hinta ve 12 harar saman müdde'âsıyla bana bi-vechi şeri' muâra'zâ dan meni' matlûbumdur. Ve bu mahkûm bih hinta ve samanın müteveffâ Halis hissesi olarak müstakillen kendüsüne teslim olunduğu müdde'âsını ref' ve inkâra tasaddî eyledi vekîl-i mezbûr Haydar ağadan müdde'âsına mutâbık beyyine talep olunduklarında isimlerini cerîde-i şer'e tahrîr adetlerini tahdid eylediği şuhûd ile isbât edeceğini ve ikâme etmek üzere muhâkemenin ta'lîkini dermeyân eylediğinden bi't-terâzi muhâkemenin ta'lîk olunduğu günde müdde-i 'aleyh mûmâ ileyh Abdullah Efendi ... edüp tarafından vekîl-i şer'i dahi göndermediğinden ve müdde-i vekîl mahkemenin... ru'yetiyle ikâme eylediği meşhûdunun istimâ' talep eylediğine binaen muhâkeme-i gıyâbiyeye ede'l ibtidâr li-eclîş'şehâde huzur-u şer'e gelen şuhûd muharrer Veğavir karyeli Hüseyin Ağa ibn Hüseyin bin Veli ve Ali ibn İsmail ibn Balaban nâm kimesnelerden her biri münferiden istişhâd olunduklarında fî'l hakîka müvekkil-i mezbûr müddei' Veli Ağa ile Şuha-yı mezbûr Halis Efendi müştereken zer' ettikleri hinta hâsılâtın idrâkinde ve harmanında ez gayr-ı 'öşr hâsılât-ı sâfîyeden müteveffâ-yı mezbûr Halis'in hissesi olan 12 god hinta ile 12 harar samanı mezbûr Veli Ağa gâib mezbûr Abdullah Efendi'ye teslim ve ol dahi teslim edüp ihzâr etmiş olduğu arabasına tahmîlen götürdü. Mûmâ ileyh Abdullah Efendi ile beraber eniştesi ve vâlidesi dahi mezkûr harmana gelmişler idi fakat Abdullah Efendi hintayı kendisi için ihzâr eylediği çuvallara doldurdu vâlidesi ve eniştesinin çuvallarına koymadığı gibi bu hintada onların bir hakkı olmadığı huzurumuzda takrîr eyledi. Biz bu husûsa bu vecih üzere şahidiz şehâdet ederiz ve bu müttefakü'l-lafz e'l-ma'na 'alenen edâ-yı şehâdet eylediler. Usûlü mevzu'asına tevfikân şâhidân-ı mezbûrân mensup oldukları Veğavir Karyesi imamı Hüseyin Efendi ibn İbrahim ve Muhtarı Hasan Ağa ibn Mehmedden olan ba varaka-ı mestûre sırren ve ba'dehu karye-i mezkûre

ahalisinden Tercanlıoğlu Abdullah ibn İbrahim ve Abbas ibn Ahmedden dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın adil ve makbûlü's-şehâde idükleri iş'âr ve ihbâr olundu mücebince bize ilâmda mestûr olan fey-i mîrî olarak beher godu 92'ser kuruştan cem'an 1104 kuruş kıymetli 12 god hinta ile 196 kuruş kıymetli 12 harar samanın min haysü'l-mecmu' 1300 kuruş kıymetli hinta ve samanı müvekkel mezbûr Veli Ağa için vekîl mezbûr Haydar Ağaya hâlâ edâ ve teslîme müdde'î-i aleyh hatib mûmâ ileyh Abdullah Efendinin gıyabında ba'de'l-hükm zîrde müfredâtı muharrer harç ve yevmiye ve mesârif muhâkeme olup evvel emirde müdde'iden alınan 270 kuruş 25 parayı usûl-ü muhâkeme-i şer'îyye kararnâmesinin 16.maddesi hükmüne tevfikeyn müdde'î-i 'aleyh gâib Abdullah Efendiden bi'l-hâsıl müvekkil mezbûr Veli ağaya teslimi iktizâ eylediği tescîl ve i'lâm olundu. (Derkenâr:) Harcın beyânı 20-32 asıl i'lâm, 05-08 sûret, 27 varaka ve yol, tebliğ ilmühaberi, 20-102 maa mübâşeriye, 20-102 da'vetiye maa mübâşeriye, 25-272 yekûn. Fi'l yevmi't-tâs ve'l-aşrîn min Cemâziye'l Evvel sene seb'un ve selâsin ve selâse mi'e ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfî

Özet

Erzincan'ın Veğavir(?) Köyü sakinlerinden Veli Ağa'nın vekili Haydar Ağa, Erzincan mahkemesinde, aynı köyün sakinlerinden Abdullah Efendi aleyhine dava açmıştır. Davada, Veli Ağa'nın vekili, müvekkilinin, şehit olan Halis Efendi'nin eşi Zekiye Hatun ile ortaklaşa ektiği ve hasat ettiği 12 god hinta ve 12 harar samanının, Halis Efendi'nin vefatından sonra mirasçılara verilmesi gerektiğini, ancak Abdullah Efendi'nin bu samanları haksız yere aldığını iddia etmiştir. Abdullah Efendi ise, bu samanları Veli Ağa'nın babasına tohum verdiği için aldığını, savunmuştur. Mahkeme, tanık dinledikten sonra, Veli Ağa'nın lehine karar vermiş ve Abdullah Efendi'nin, 12 god hinta ve 12 harar samanı Veli Ağa'ya iade etmesine hükmetmiştir. Ayrıca, Abdullah Efendi'nin, mahkeme masraflarını da karşılaması kararlaştırılmıştır.

12. Konu: Vesâyet, Numara: 49, Sayfa: 51

"Medine-i Erzincan'ın Reşadeyü Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Parto-zâde Ali Ağa ibn Yusuf'un sülbi sağır oğulları Fikri ve Şükrü ve sağire kızları Makbule'nin babaları müteveffâ-yı mezbûr ile anaları müteveffîye Vesile Hatundan kendülere mevrûs ve muntekil bi'l-cümle umûrlarını rû'yet ve tesviye ve hukukları-

nı muhafa'zâ ya kibel-i şer'den ber veçh-i nasb ve ta'yîni lazım ve mühim olduğu baba ve anaları taraflarından dahi muhtarları olmadığı ve vesâyet uhdesinden gelmeğe muktedir emanetle ma'rûf ve is-tikâmetle mevsûf ve her vechile vesâyet uhdesinden gelmeye muktedir idüğü mahalle-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesinden memhûran mevrûd bir kıt'a 'ilmühaber meâli ile Molla Seydi Mahallesi ahalisinden Kabadayı-zâde Akif Ağa ibn Sadık ve Hafız Salih Efendi ibn Kamil nâm kimesnelerin meclis-i şer'de 'alâ tarîki'ş-şehâde vukû' bulan ihbârlarından zâhir ve nümâyân olan mezkûr Molla Seydi Mahallesi ahalisinden Parto-zâde Hacı Edhem Ağa ibn Yusuf nâm kimesne sığâr-ı mezbûrenin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin bi'l-cümle umûrlarını ru'yet ve tesviye ve hukuklarını muhafa'zâ ya ve emlâk ve arazilerini ahz ve kabza ve hıfza ve kibel-i şer'den vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi ber veçh-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeyi edâ ve ifâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâdis min şehri Receb'ü'l-ferd sene seb 'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan şehrinin Reşadiye Mahallesi sakinlerinden vefat eden Partozade Ali Ağa oğlu Yusuf ve Vesile Hatunun küçük oğulları Fikri ve Şükrü ile küçük kızları Makbuleye kalan miras ve işlerini görme haklarını talep etmek için vasi talep edilmiştir. Bu görevi doğruluk ve dürüstlikle tanınan, vasi görevini yerine getirebilecek olan, Molla Seydi Mahallesi sakinlerinden Partozade Hacı Edhem Ağa oğlu Yusuf'un, mahkeme tarafından vasi olarak atandığına dair belgedir.

13. Konu: Vesâyet, Numara: 50, Sayfa: 52

"Medine-i Erzincan'ın Selusi (?) Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Ahmed bin Abbas Ağanın sülbi sağır oğulları Salih ve İsmail ve sülbiyye sağire kızları Şadeyü ve Fatıma'nın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umurlarına ve babalarından müntekil emlâk ve arazilerini ırfâz ve hıfza bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sığâr-ı mezbûrun li-ebeveyn er karındaşları Mehmed bin el-müteveffâ el-mezbûr Ahmed emanetle ma'rûf ve is-tikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-u vesâyet 'uhdesinden gelmeğe muktedir idüğü karye-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesinden mu'tâ ve musaddak bir kıt'a 'ilm-u haber mündericâtı ve her biri Hah Karyesi ahalisinden Mehmed

Ağa ibn Dursun ve Ali Ağa bin Yusuf nâm kimesnelerin huzûr-u şer‘de ‘ala tarîki’ş-şehâde vâki olan ihbârlarıyla lede’ş-şer‘i’l-enver zâhir olmağın mücebince sığâr-ı mezbûrunun akt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umurlarına li-ebeveyn er karındaş-ları mezbûr Mehmed kıbel-i şer‘den vasî nasb ve ta‘yîn olundukda oldahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağı icrâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l yevmi’l-hâmis ‘aşera min Recebü’l-Mürecceb sene seb ‘un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Senusi? Köyü'nden Ahmed bin Abbas Ağa vefat etmiş ve geriye küçük oğulları Salih ve İsmail ile küçük kızları Şadiye ve Fatıma kalmıştır. Bu çocukların baba ve anneleri de vefat ettiği için, şer‘î olarak bir vasî tayin edilmesine gerek görülmüştür. Köy ihtiyar heyeti ve şahit ifadelerine göre, baba tarafından kardeşleri olan Mehmed, bu görevi yerine getirmeye muktedirdir. Bu nedenle, Mehmed, küçük çocukların rüşd dönemlerine kadar işlerini görmeye ve babalarından miras kalan mülklerini korumaya vasî tayin edilmiştir. Mehmed'in, bu görevi kabul ettiğini ve gereğini yerine getirmeyi taahhüt ettiğine dair belgedir.

14. Konu: Vesâyet, Numara: 51, Sayfa: 52

“Medine-i Erzincan’ın Cezeri Karyesi sâkinelerinden olup Nurgâh Karyesinde vefat eden İshak Ağa kerîmesi Firdevsi Hatunun sadr-i sağîre kızı Sıddıka’nın vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umuruna bir vasî nasbı ehem ve elzem sağîre-i mezbûrenin dayısı karye-i mezkûre ahalisinden Ziya Ağa ibn el-mezbûr İshak emanetle ma‘rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-u vesâyet ‘uhdesinden gelmeğe muktedir idüğü karye-i mezkûre hey’et-i ihtiyâriyesinden mu‘tâ ve musaddak bir kıt‘a ‘ilm-u haber mündericâtı ve her biri karye-i mezkûre ahalisinden Hafız Şerîf Efendi ibn Salih Bey ve Abdullah Efendi ibn Süleyman nâm kimesnelerin huzûr-u şer‘de ‘ala tarîki’ş-şehâde ihbârlarıyla ‘inde’ş-şer‘ü’l-enver zâhir olmağın mücebince sağîre-i mezbûrenin vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umuruna dayısı mezbûr Ziya Ağa kıbel-i şer‘den vasî nasb ve ta‘yîn olundukda oldahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeyi icrâya ta‘ahhüd ve iltizâm eyledikten sonra vasi-i mezbûr meclsi-i ma ‘kûd-u mezkûrde bi’l-vesâye takrîri kelâm edüp vasisi bulunduğum

sağîre-i mezbûre Sıddıka nafakaya eşedd-i ihtiyaç ile muhtâce olduğundan nafaka ve kisve baha ve sâir havâyic-i zarûriyyesiçün Erzincan Emvâl-i Eytâm Sanduğunda mahfûz malından olmak üzere kadr-i ma'rûf meblağ farz ve takdîr olunsun dedikte vasî-i mezbûrun takrîr-i meşrûhu vakı'a mutâbık nefsü'l-emre muvâfık olup zikr-i âti meblağ-ı kadr-i ma'rûf idüğü zikrolunan 'ilm-u haber muhteviyâtından mezbûrânın huzûr-ı şer'î şerîf-i mezkûrde 'ala tarîki's-şehâde vâki' olan ihbârlarından nümâyân olmağın mûcebince sağîre-i mezbûrenin Eytâm Sanduğunda mahfuz malından olmak üzere nafaka ve kisve behâ ve sâir havâyic-i zarûriyyesiçün işbu tarih-i kıt'abdan evrâk-ı nakdiye olarak yevmî 20 kuruş farz ve takdîr olunup meblağ-ı mefrûz-u mezkûru harc ve sarfa ve lede'l-hâce istidâneye ve 'inde'z-zafer sağîre-i mezbûrenin malına rücû'a vasî-i mezbûre izin verilmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-hâmis aşera min Recebü'l-Mürecceb sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Cezeri Köyü sakinlerinden, Nurgah Köyü'nde vefat eden İshak Ağa ve eşi Firdevs hatunun, küçük kızları Sıddıka'nın rüşd dönemine kadar işlerini görmesi için bir vasî gerekmektedir. Köyün ihtiyar heyeti ve şahit ifadelerine göre, Sıddıka'nın dayısı olan Ziya Ağa, bu görevi yerine getirmeye muktedirdir. Vasi olan Ziya Ağa, mahkemede yaptığı konuşmada, vasisi bulunduğu Sıddık'a adlı küçük kızın nafakaya çok muhtaç olduğundan, Erzincan Emvâl-i Eytâm Sandığı'nda bulunan malından nafaka ve kisve bedeli ve diğer zorunlu ihtiyaçları için makul bir miktar paranın ayrılmasını talep etmiştir. Bu nedenle, Ziya Ağa, Erzincan Emvâl-i Eytâm Sandığı'ndan günlük 20 kuruş olmak üzere makul bir miktar parayla Sıddıka'nın nafakasını ve diğer ihtiyaçlarını karşılamak üzere vasî tayin edilmiştir.

15. Konu: Vesâyet, Numara: 52, Sayfa: 52

"Medine-i Erzincan'ın Odabaşı Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Abdullah Ağa ibn İbrahim'in sülbi sağîr oğlu Mehmed'in vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umurlarına bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağîr-i mezbûrun li-beveyn kız karındaşı mahalle-i mezkûrede sâkine zâtı mahalle-i mezkûre ahalisinden semerci Salih Efendi ibn Edhem Ağa ve Abdulaziz Ağa ibn Mehmed nâm kimesneler tarifleriyle mu'arrefe Ayşe Hatun ibnetehu el-müteveffâ el-mezbûr Abdullah emanetle

ma'rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-u vesâyet 'uhdesinden gelmeğe muktedire idüğü mahalle-i mezkûre hey'et-i ihtiyâriyesinden mu'tâ ve musaddak bir kıt'a 'ilm-u haber mündericatı ve muarrifân-ı mezbûrânın huzûr-u şer'de 'ala tarîki's-şehâde vukû' bulan ihbârlarıyla zâhir ve nümâyan olmağın mûcebince sağır-i mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umurlarına kıbel-i şer'den liebeveyn kız karındaşı mezbûre Ayşe Hatun vasî nasb ve ta'yîn olundukda ol dahi ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağı edâ ve ifâya ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağı edâ ve ifâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l yevmi'l-hâmis 'aşera min şehr-i Recebü'l-Ferd sene seb 'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'da yaşayan Abdullah Ağa vefat ettikten sonra, geride küçük oğlu Mehmed kalmıştır. Mehmed'in rüşd ve erginlik yaşına gelene kadar işlerini yürütecek bir vasî tayin edilmesi gerekmiştir. Mehmed'in kız kardeşi Ayşe Hatun, mahallenin ihtiyar heyeti tarafından doğruluk ve dürüstlikle bilinen emanete sahip çıkan ve vasilik görevi için layık görülen bir kişidir. Ayşe Hatun da bu görevi kabul etmiş ve vasilik görevine mahkeme tarafından atandığına dair belgedir.

16. Konu: Vesâyet, Numara:53, Sayfa:52

"Medine-i Erzincan'ın Mecideyü-i Kebîr Mahallesi sakinlerinden iken bundan akdem vefat eden Kırtıl-zâde Şeyh Hacı Mehmed Sami Efendinin sülbiye sağıre kızı Muhlise ve sağır oğlu Eşref'in hîn-i bülûğ ve vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin mûrisleri ve babaları müteveffâ-yu mûmâ ileyhden mevrûs ve müntekil emlâk ve arazilerini tefrîk ve taksîme ve hisse-i vasiyyelerini ahz ve kabz ve hıfz ve hirâsete umûrlarını ru'yet ve tesviye kıbel-i şer'i şerîfden bir vasî nasb ve ta'yîn olunmak ehem ve elzem olduğundan ve babaları müteveffâyı mûmâ ileyhın mansûb vasî-i muhtarı dahi bulunmadığından emanetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-u vesâyet 'uhdesinden gelmeye kâdir ve mu'temed idüğü mahalle-i mezkûre imam ve muhtar ve hey'et-i ihtiyâriyesinden memhûren mevrûd 'ilm-u haber mefâdiyle mahalle-i mezkûre ahalisinden ve mevsûku'l-kelim zevâtdan Şükrü Ağa-zâde Hacı Derviş Efendi ibn Şakir ve İbrahim Efendi ibn Halil nâm kimesnelerin meclis-i şer'de 'ala tarîki's-şehâde vukû' bulan ih-

bârlarıyla lede'ş-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın mücebince sağırân-ı mezkûrânın babalarından mevrûs ve müntekil emlak ve arazilerini tefrîk ve taksîme ve hisselerini ahz ve kabz ve hıfza ve umûrlarını ru'yet ve tesviye kıbel-i şer'i şerîfden sağırân-ı mezkûrânın li-ebeveyn er karındaşları Selahaddin Efendi ibn el-merhûm Hacı Mehmed Sami efendi vasî ve vasî mezbûr üzerine nezâret etmek üzere li-ebeveyn er karındaşları Hacı Nusret Efendi nâzır nasb ve ta'yîn olundukda mûmâ ileyh Selahaddin ve Hacı Nusret Efendiler dahi ber vech-i muharrer vesâyet ve nezâret-i mezkûreleri kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağı edâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın gıbbe't-tasdîki'ş-şer'i ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l yevmi'l-hâmis 'aşera min şehr-i Recebü'l-muharrer sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Mecideyü-i Kebîr Mahallesi sâkinlerinden Kırtıl-zâde Şeyh Hacı Mehmed Sami Efendi'nin vefatından sonra geride kalan küçük kızı Muhlise ve oğlu Eşref'in rüşd ve erginlik yaşına gelene kadar işlerini yürütecek bir vasî ve bir nâzır tayin edilmesi için dava açılmıştır. Mehmed Sami Efendi'nin bir vasîsi olmadığından, mahal-lenin imam ve muhtarı ile ihtiyar heyeti Muhlise ve Eşref'in erkek kardeşi Selahaddin Efendinin vasî, diğer erkek kardeşi Hacı Nusret Efendinin ise nâzır olarak bu görevi yapabileceklerine şahitlik etmişlerdir. Selahaddin ve Hacı Nusret Efendi de bu görevi kabul etmiş, vasilik ve nâzırlık görevlerini layıkıyla yerine getirmeyi taahhüt etmişlerdir. Mahkeme tarafından vasi ve nazır tayinine dair belgedir.

17. Konu: Vesâyet, Numara: 54, Sayfa: 53

"Medine-i Erzincan'ın Mecideyü-i Kebîr Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefat eden merhum Şeyh Sami Efendi mahdûmu Fahreddin Efendinin sülbiye sağıre kızları Şadeyü ve Naciye'nin hîn-i bülûğ ve vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin cedde ve babalarından mevrûs ve müntekil bi'l-cümle emlâk ve arazi ve 'akar ât ve mallarını ifrâz ve taksîme ve hisse-i vasiyyelerini hıfz ve hirâsete ve umûrlarını ru'yet ve tesviyeye kıbel-i şer'i şerîfden bir vasî ve bir nâzır nasb ve ta'yîn olunmak ehem ve elzem olduğundan müteveffâ-yu mûmâ ileyhin mansûb vasî-i muhtarı dahi bulunmadığından emanetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-u vesâyet 'uhdesinden gelmeye kâdir ve mu'temed idüğü mahalle-i mezkûre imam ve muhtar ve hey'et-i ihtiyâri-

yesinden memhûren mu'tâ bir kît'a 'ilm-u haber mefâdiyle mahalle-i mezkûre ahalisinden ve mevsûku'l-kelim zevâtından Hacı Derviş Efendi ibn Şakir Ağa ve İbrahim Efendi ibn İsmail nâm kimesnelerin meclis-i şer'de vukû' bulan ihbârlarıyla lede's-şer'i'l-enver zâhir ve mütehakkık olan sağıretân-ı mezbûretânın li-ebeveyn 'ammîleri Hacı Nusret Efendi ibn el-merhûm Mehmed Sami efendi kıbel-i şer'den vasî ve vasî mûmâ ileyh üzerine nezâret etmek üzere sağıretân-ı mezbûretânın üvey babaları Hacı Abdurrahman Efendi ibn Mustafa Efendi vasî kabulüne mevkûfa nâzır nasb ve ta'yîn olundukta hâzır mûmâ ileyh Hacı Nusret efendi dahi bi'l-muvacehe vesâyet mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağı edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l yevmi'l-hâmis 'aşera min şehr-i Recebü'l-ferd sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfî

Özet

Erzincan'da yaşayan Şeyh Sami Efendi'nin oğlu Fahreddin Efendi'nin küçük kızları Şadeyü ve Naciye'nin babalarından kalan mallarını rüşd ve sedadlarına yani erginlik yaşına gelene kadar yönetmek için bir vasî ve bir nâzır tayin edilmesi için dava açılmıştır. Fahreddin Efendi'nin vasîsi bulunmadığından, mahallenin imam ve muhtarı ile ihtiyar heyeti tarafından düzenlenen bir belge ile Şadeyü ve Naciye'nin amcaları Hacı Nusret Efendi vasî, üvey babaları Hacı Abdurrahman Efendi ise nâzır olarak tayin edilmiştir. Hacı Nusret Efendi de bu görevi kabul etmiş ve vasilik görevini layıkıyla yerine getirmeyi taahhüt etmiştir. Bu vesile ile vasî ve nâzır tayinine dair belge düzenlenmiştir.

18. Konu: Verâset, Numara: 55, Sayfa:53

"Medine-i Erzincan'ın Göller Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Kureyşli oğlu İsmail ibn Hasan'ın zevcesi ve vârisi olduğunu iddia eden karye-i mezkûre sakinelerinden Emine Hatun ibnetehu Ahmed meclis-i şer'de müteveffâ-yı mezbûrun Tekâlîf-i Harbiye esmânından 6 adet lirayı Osmanîye bi'l-müverribe vâzı'u'l-yed olup kıbel-i şer'den husûmeti re'y olunan livâ muhasebecisi Nabi Bey'in mürsel vekili Hafız Ömer Efendi ibn İbrahim muvacehesinde ber vech-i âti dava eyledi zevcem ve mûrisim (müverrisim) olup bundan akdem vefat eden Kureyşli oğlu İsmail ibn Hasan'ın verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi benimle, benden mütevellîde kebîre kızları Anabacı ve Bergüzar ve li-ebeveyn 'ammîsi oğulları İmam ve Ali ve Gülsüm binti Mus-

tafa ile diğ er ‘ammîsi oğlu Ahmed ibn İbrahim’e münhasıra olup bizden başka m teveff -y  mezbûrun varisi ve terikesine müstehakk-  âhar  olmamakla zevcem m teveff -y  mezbûrun hayatından Tekâlif-i Harbiye esmânından 6 adet lira-y  Osman  alacağ n  kable’l-ahz ve’l-ist fa ber vech-i muharrer vefat edüp meblağ-  mezkûre müvekkel mûmâ ileyh bi’l-m verribe v z ‘u’l-yed olduğundan suâl olundukta meblağ-  mezkûr- dan hisse-i irsi ye-i  er’iyyemi h l  taleb ederim müvekkil mûmâ ileyh izâfetle vekîl h z r-  mezbûr Haf z Ömer Efendiye tenbîh olunmak matlûbumdur deyü bade’t-da‘va vekîl mûmâ ileyh dahi cevabında müvekkilinin meblağ-  mezkûr 6 adet lira-y  Osmanîye bi’l-me‘muriye v z ‘u’l-yed olduğ n  ikrâr edüp ma‘ da verâset müdde‘ s n  inkâr eyledikde müddeiye mezbûre Emine Hatun ber vech-i muharrer verâset müdde‘ s yla beyâna havale olundukda meclis-i  er’e hâzirân olan mezkûr G ller Karyesi ahalisinden Kurey li oğlu İmam Ağa ibn Mustafa ve Temuroğlu Zeynel ibn Timur n m kimesnelerden her biri münferiden isti   d olunduklarında fi’l hakîka bundan akdem vefât eden karye-i mezkûre ahalisinden İsmail ibn Hasan’ n verâseti zevce-i menkûhe-i metr kesi z t  malumumuz işbu müddeiye Emine binti Ahmed ile mezbûre Emineden m tevell deler sülbi kebîre kızları Anabacı ve Bergüzar ve li-ebeveyn ‘ammîsi oğulları İmam ve Ali ve Gülsüm binti Mustafa ve diğ er ‘ammîsi oğlu Ahmed ibn İbrahim’e münhasıra olup bunlardan başka m teveff -y  mezbûrun varisi ve terikesine müstehakk-   âhar  olmadığı bizim ma‘lumumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz      t dahi ederiz deyü her biri eda-y       t eylediler. Usûl mevzu‘ s na tev ikan  ahid n-  mezb r n sakini oldukları mezkûr G ller Karyesi ve hey’eti ihtiyâriyesinden Seyyid li bin Hüseyin ve Veli Ağa ibn Mahmud n m kimesnelerden b  varaka-i mestûre sırren ve ba‘dehu karye-i mezkûre ahalisinden  ebekli ğ  Ali bin Mehmed ve Mihva- oğ  Yusuf bin Hüseyin n m kimesnelerden dahi bi’l-müvâcehe ‘alenen lede’t-tezkiye  ahid n-  mezb r n n adil ve makb l         t oldukları i   r ve ihbâr olunmağ n m cebince bütün v rislerine bade’l-hükm mesele-i mîrasları 72 sehmden olup 9 sehmi mezbûre Emineye ve 24’er sehmd  cem‘an 48 sehmi mezbûretân Anabacı ve Bergüzar ve 5’er sehmden cem‘an 15 sehmi mezb r n İmam ve Ali ve Gülsüm ve Ahmed’e isâbeti iktizâ eylediğ  tescîl ve i‘lâm olundu. Fi’l yevmi’r-râbi ‘  era min   r-i Rece- b ’l-ferd sene seb‘un ve sel  n ve selâse mi’e ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Ba  Kâtip Ömer L tf 

Özet

Erzincan'ın Göller Köyü'nde yaşayan İsmail bin Hasan'ın vefat eden eşi Emine Hatun, kocasının 6 adet Osmanlı lirası olan Tekâlîf-i Harbiye borcunu almak için mahkemeye başvurmuştur. Emine Hatun, kocasının borcunu mirasçılarından biri olarak kendi adına almak istediğini belirterek, kocasının vefatından sonra mirasçılarının kendisi, kızları Anabacı ve Bergüzar, amcaoğlu İmam, Ali, Gülsüm ve Ahmed olduğunu ifade etmiştir. Mahkeme, Emine Hatun'un iddiasını doğru bularak, borcun 72 eşit hisseye bölünmesini ve 9 hissenin Emine Hatun'a, 48 hissenin Anabacı ve Bergüzar'a, 15 hissenin ise İmam, Ali, Gülsüm ve Ahmed'e verilmesini kararlaştırmıştır.

19. Konu: Tevliyet, Numara: 56, Sayfa:53-54

“Medine-i Erzincan’ın Hasan Efendi Mahallesi sakinlerinden olup zikr-i hâlî vakfımın meşrûtiyet vechi üzere mütevellîsi za‘zâ -zâde müteveffâ hacı Ahmed efendinin akraba ve te‘allukâtından olduğunu iddia eden zâtı mahkemece ma‘rûf za‘zâ -zâde Mehmet efendi ibn Osman bin Hacı İsmail medine-i mezkûre mahkemesinde meclisi şer‘i şerde zikr-i âti vakfın tevliyeti münhal olup kimesneye tevcih olunmadığı cihetle vakfı mezkûr için tarafı şer‘i şerîfden bir kaymakam mütevellî nasb ve ta’yîn olunup husûmeti re’y olunan medine-i mezkûre evkâf memuru Mehmet Halis efendi ibn Ahmed ağa müvâcehesinde ber vech-i âti da‘va ve takrîr-i kelâm eyledi. Evkâf dairesinin mevcut ve mahfûz gibi mahsûsunda mukayyed olup evkâf memuru mûmâ ileyh Mehmet halis efendi tarafından sureti ihraç olunan bir kıt’a vakfiye kaydının mezkûr hasan efendi mahallesi sakinlerinden sahibet’ül hayrât ve’l- hasenât silahşör-zâde kerîmesi Kuddûs hatun ibnetehu Salih Ağanın Geçit Karyesi vadisinden ve geçit harkından cârî ben işbu Perşembe gecesı abı lezizini vücûh-ı ber mukayyidesine vakfı tevliyetini bade vefâtihâ evlad-ı zükurundan Çelebi Salih oğlu hacı Ahmed efendi ve bade vefat evlad-ı zükurunun ekberi batnen bade batnen mütevellî ola badel-inkırâz akraba ve taallukatından hâkim belde marifetiyle müteveyyin bir kimesne mütevellî ola ve bu şart eylemiş ve mütevellî hacı Ahmed efendinin evlâd-ı zükurundan kimesneleri olmayıp ben vakfe-i mersûme-i mûmâ ileyh anın akraba ve taallukatından olduğumdan ve tevliyeti mezkûre dahi münhal ve hizmeti lazimesi muattal kaldığından ber muceb-i şart-ı vakıf tevliyeti mezkûrenin müteveffâyı hacı Ahmed Efendinin mahlûlünden olarak ‘uhde ve tevcihi matlubumdur. Müteveffâ kaymakamı mûmâ ileyh halis efendi dahi cevabında vakfı

mezkûrun tevliyeti vechi muharrer üzere olup mütevellisi mûmâ ileyh Hacı Ahmed efendinin vefat eylediği tevliyeti mezkûre münhal ve hizmeti muattal kaldığı ve mûmâ ileyh Mehmet Efendi vakfe-i mezbûrenin taallukatından olduğu matlubumdur deyü beyâna ve bu suretle mütalaa dermeyan eyledi. mûmâ ileyh Mehmet Efendi mensup olduğu mezkûr hasan efendi mahallesi imam ve muhtar ve hey'eti ihtiyâriyesinden memhûren bir kıt'a 'ilm-u haber mefâdıyla mahalle-i mezkûre ahalisinden ve mevsuk'ül kelim zevâtta yeşil-zâde hacı Haşim Efendi ibn İbrahim ... hafidi hacı Mehmet çavuş ibn Salih nâm kimesnelerin meclis-i şer'de 'ala tarîki'-şehâde vukû' bulan ihbâr ve imzaları vechile mûmâ ileyh Mehmet efendi vakfe-i mersûme-i mûmâ ileyh amızdaki hatunun akraba ve taallukatından evlâd-ı zükurunun ekber ve erşed ve sülbi olup müstakîm ve mütedeyyin vetevlîyeti mezkûreye müstehak ve elyak ve her vechile 'uhdesinden gelmeye kâdir ve mutemet idüğü inde'-şer'i'l-enver zâhir ve mütahakkık olmağın mucibince tevliyeti mezkûre mûmâ ileyh Mehmet efendinin 'uhdesine tevcihi iktiza eylediği tescil ve i'lâm olundu. Fil yevmis samın vel işrin min cemadi senetü seb'a ve selâse mieteyn ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Hasan Efendi Mahallesi'nden, silahşörsade ailesinin kızı Kuddüs Hatun'un Geçit Köyü'nden akan suyunun vakfının, vakfedenin vefatından sonra erkek evladından Çelebi Salih oğlu Hacı Ahmed Efendi'nin, onun vefatından sonra da erkek evladının en büyüğüne, onun da vefatından sonra akraba ve tebaasından mütedeyyin bir kimseye tevcih edilmesini şart ettiği, ancak Hacı Ahmed Efendi'nin erkek evladının bulunmaması üzerine, vakfın mütevelliliği için başvuran Za'zâzade Mehmet Efendi, "Ben, vakfın şartına göre mütevelliliği hak eden akraba ve tebaasındayım. Müteveli Hacı Ahmed Efendi'nin erkek evladından kimse kalmadığından ve vakfın mütevelliliği boş olduğundan, vakfın mütevelliliğinin bana tevcih edilmesini talep ediyorum." diyerek dava açmıştır. Mahkeme, Za'zâzade Mehmet Efendi'nin vakfın mütevelliliği için uygun ve liyakatli olduğuna karar vererek, vakfın mütevelliliğine tayin ettiğine dair belgesidir.

20. Konu: Verâset, Numara: 57, Sayfa: 54

“Medine-i Erzincan’ın Şeyh Çelebi Mahallesi sakinlerinden zât-ı tarif-i şer‘ ile mu‘arrefe Teba-ı Devlet-i ‘Âliyye’nin Ermeni Milleti’nden Anuşî Hatun veledet-i Manuk veled-i Herebet medine-i mezkûre mahkeme-i şer‘iyesinde meclis-i şer‘i hatır âzimü’l-tevkîrde zikr-i âti müteveffanın emlak ve arazilerine bi’l-memuriye vâzı‘u’l-yed olup kıbel-i şer‘den husumeti rey olunan livâ muhasebecisi Nabi Beyin mürsel vekîli Hafız Ömer Efendi ibn İbrahim müvâcehesinde ber vech-i âti dava eyledi murislerim olup bundan akdem maan fevt olan Şeyh Çelebi Mahallesi ahalisinden Kuyumciyan Agop veled-i Kaluset ile oğulları Dikran ve Hema‘zâ sib benim anam müteveffiye Keyfis’in ile li-ebeveyn karındaşları olup babaları ismi mezkûr Kaluset ve dedeleri ismi Almam olup ol vechile mevrusum Agop’un verâseti zevi’l-erhâm cihetinden li-ebeveyn kız karındaşı kızı ve merkum Agop’un oğulları Dikran ve Hema‘zâ sibin verâsetleri kezâlik zevi’l-erhâm cihetinden li-ebeveyn ammâteleri kızı bana münhasıra olup benden başka müteveffûn-u merkumunun vârisi ve terikelerine müstehakk-ı âharı olmamakla müteveffûn-u merkumunun bi’l-cümle emlâk ve arazilerine müvekkil mûmâ ileyh Nabi Bey bi’l-me’mûriye vâzı‘u’l-yed olup müteveffûn-u merkumunun nâmlarına mukayyed emlâk ve arazi ve akarâtlarını verâset mahkemece hâlâ taleb ederim bana teslimine müvekkil mûmâ ileyhe izâfetle vekîl-i hâzır mûmâ ileyh Ömer Efendiye tebliğ olunmak matlûbumdur deyü dava ettikde vekîl mûmâ ileyh dahi cevabında merkumunun vergi dairesi kaydı mucibince emlâk ve akar ve arazilerine müvekkilinin bi’l-memuriye vâzı‘u’l-yed olduğu ikrâr edüp ma‘ada verâset müddeâ’sını inkâr eyledi. Müdde‘iye-i mezbûre Anuşî Hatun ber vech-i muharrer verâset müdde‘âsıyla beyâna havale olundukda meclis-i şer‘e hâziretân Taşcı Mahallesi sâkinelerinden olup medine-i mezkûre İnas Mekteb-i İbtidâî mua‘lîmelerinden ve Teba‘i Devlet-i ‘Âliyye’nin Ermeni Milleti’nden Yuğapir Hatun veledet-i Bazis ile Pars Hatun veledt-i Mardiros maan ve Halil Efendi Mahallesi ahalisinden Çalcısoğlu Şükrü Efendi ibn Arif nâm kimesneler münferiden istişhâd olunduklarında fi’l-hakîka bundan akdem ma‘an fevt olan Şeyh Çelebi Mahallesi ahalisinden Kuyumciyan Agop işbu zâtı ma‘lumumuz olan Anuşî Hatun veledt-i Manuk anası müteveffiye Keyfis’in li-ebeveyn karındaşları olup babaları Kaluset ve dedeleri ismi Almam olmakla ol vechile müteveffûn-u merkumundan merkûm Agop’un verâseti zevi’l-erhâm muhakkikînden li-ebeveyn kız karındaşı mızı ve müteveffiyân-ı merkûmân Dikran ve Hema‘zâ sabin li-ebeveyn ammâteleri kızı müddei ‘ye

Anuşı Hatuna münhasıra olup bundan başka müteveffûn-u merkumunun vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olduğu bizim ma'lumumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü edâ-yı şehâdet-i şer'îyye eylediler usûl mevzû'asına tevfikân mezbûretân Yuğapir ve Pars Hatunlar mensup oldukları Erzincan Maarif Müdürü Mahmud fevt Efendi ibn el-hâc Hüseyin nâm kimesneden ve şâhid-i mezbûr Şükrü Efendi dahi mensub olduğu mezkûr Halil Efendi Mahallesi muhtarı Hasan Ağa ibn Mehmed ve aza Mustafa Ağa ibn İbrahim nâm kimesnelerden evvelâ bâ varaka-i mesture sırren ve ba'dehu mensub oldukları İnas mektebi hademesinden bevvân Ahmed Ağa ibn İsmail ve İsmail Ağa ibn Mehmed ve mezkûr Halil Efendi Mahallesinden Hışır-zâde Şerif bin Kamil ve Mahçuroğlu İbrahim bin Mustafa nâm kimesnelerden dahi bi'l-muvacehe 'alenen lede't-tezkiye şahid-i mezbûr Şükrü ve mezbûretân Yuğapir ve Pars makbûlü's-şehâde oldukları iş'âr ve ihbâr olunmağın mûcebince subût-u verâsetlerine bade'l-hükm müteveffûn-u merkûmunun kâffe-i metrukâtı hasren müddei'ye-i mezbûre Anuşı Hatuna isâbeti iktizâ eylediği tescîl ve bi't-taleb i'lâm olundu. Fi'l yevmi's-sâdis ısrin min şehri Receb'ül-ferd senetü seb'a ve selâse mieteyn ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Şeyh Çelebi Mahallesi'nde yaşayan Ermeni bir kadın olan Anuşı Hatun, vefat eden kuzeni Kuyumciyan Agop'un mirasını almak için mahkemeye başvuru yapmıştır. Anuşı Hatun, akrabalık bağlarını açıkladıktan sonra Agop'un annesi Keyfisin'in kardeşi olduğunu ve bu nedenle Agop'un mirasının kendisine ait olduğunu iddia etmiştir. Mahkemede Yuğapir Hatun veledet-i Bazis ile Pars Hatun veledet-i Mardiros ile birlikte Halil Efendi Mahallesi ahalisinden Çalcısoğlu Şükrü Efendi ibn Arif Agop'un tek varisçisinin Anuşı Hatun olduğu yönünde şahitlik etmiştir. Mahkeme, Anuşı Hatun'un iddiasını haklı bularak ve Agop'un mirasının kendisine ait olduğuna karar vermiştir. Bu vesileyle kayıt altına alınan belgedir.

21. Konu: Verâset, Numara: 58, Sayfa: 54-55

"Medine-i Erzincan'ın Taşçı Mahallesi sâkinelerinden Teba-ı Devlet-i 'Âliyye'nin Ermeni Milleti'nden iken bundan akdem maan fevt olan oğlu Kefurek zevcesi Kiblu ve Tanbel kerimesi Katik ve Çukur Mahallesi ahalisinden Narkaroğlu zevcesi Selubek ve Bobin oğlu Avak ve Kureyşli nâm beşi aded kesenin vârisi olduğunu iddia

eden zâtı bi'l mua'rifetü'l-şer'iyye ma'ruf mezkûr Taşçı Mahallesi Bobinoğlu kerîmesi mühtedeyü Saliha Hatun binti Avak medine-i mezkûre mahkemesine meclis-i şer'imizden livâ-ı mezkûr muhasebecisi Nabi Beyin mürsel vekili olup kibel-i şer'den husûmet-i re'y olunan muhasebe-i livâ ketbesinden Hafız Ömer Efendi ibn İbrahim müvâcehesinde ber vech-i âti da'va ey-ledi. Ben ihtidâ ve şeref-i İslâmla müşerref ol- mazdan mukaddem maan fevt olan mûrislerim babam Bobinoğlu Avak ve Avakın li- ebeveyn kız karındaşları ammitelerim Kiblu ve Selubek ve li-ebeveyn er karındaşları amucam Norsis evlad-ı Nikoğus ve validem Katik veledet-i Tanbel nâm müteveffûnun vefâtlarından sonra ber vech-i muharrer ihtidâ eylediğinden ol veçhile müteveffûn-u merkûmûndan merkûmân Avak ve Katik'in vârisetleri sülbiye sadriye kızları ve merkûmûn Kiblu ve Selubek ve Norsis'in kezâlik verâsetleri li-ebeveyn er karındaşları kız bir bana münhasire olup müteveffûn-u merkûmûn benden başka vârisleri terikelerine müstehakk-ı âharı olmamakla müteveffûn-u merkumunun metrukâtlarından emlâk ve arazilerinin mecmû'una müvekkil muhâsebeci mûmâ ileyh bi'l-me'mûriye vaz'ı yed olmakla suâl olup müteveffûn-u merkumunun verâset-i mahkemem vecih üzere mezkûr arazi ve emlâk-ı metrukelerinin bana teslîmine müvekkil mûmâ ileyhe izâfetle vekil mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi'ye tenbîh olunmak matlûbumdur deyü bade'd- dava vekil mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi dahi cevabında müteveffûn-u merkumun Avak ve Avak'ın kız karındaşları Kiblu ve Selubek ve er karındaşı Norsis ve anası Ka- tik'in vergi dâiresince nâmlarına mukayyed emlâk ve arazi-i metrukeye müvekkil muhâsebeci mûmâ ileyh bi'l-me'mûriye vaz'ı yed ikrâr ve ma'âda müdde'âsını inkâr eyledi müdde'îye-i mezbûre Saliha Hatun ber vech-i muharrer verâset müdde'âsıyla beyâna havâle olundukda meclis-i şer'e hâzirân olan medine-i mezkûrenin Rama'zâ n Mahallesi ahâlisinden Nahifoğlu Ahmed bin Mehmed ve Bobinoğlu Mehmed bin İshak nâm kimesnelerden her biri istişhâd olunduklarında fi'l-hakika zâtını 'ârifân olduğumuz iş bu müdde'î-i mühtedeyü-i mezbûre Saliha Hatun'un ihtidâ etmezden mukaddem maan fevt olan Bobinoğlu Avak veled-i Nikoğus ve Katik veledet-i Tanbel mühtedîn-i mezbûre Saliha Hatun'un baba ve anası ve merkûmetân Kiblu ve Selubek 'ammiteleri ve merkûm Norsis li-ebeveyn 'ammisi olup müteveffûn-u merkumun Avak ve Katik ve Kiblu ve Selubek ve Norsis'in vârisleri ol veçhile müdde'îye-i mezbûre Saliha Hatun ibnetehu Avak'a münhasire olup bundan başka vârisleri ve terikelerine müstehakk-ı âharı olduğu bizim ma'lumumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şa-

hidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri edâ-yı şehâdet-i şer‘iyye eylediler. usûl mevzu ‘asına tevfikân şahidân-ı mezbûrân sâkin oldukları mezkûr Rama‘zâ n Mahallesi imamı Hasan Efendi ibn Yusuf ve muhtarı Mehmed Ağa ibn Salih nâm kimesnelerden evvelâ bâ varaka-i mesture sırren ve ba‘dehu mahalle-i mezkûre ahalisinden Hortikoğlu Hafız İsmail bin Kamil ve ..oğlu Ahmed bin Mustafa nâm kimesnelerden dahi bi’l-müvâcehe ‘alenen lede’t-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın adil ve makbûlü’ş-şehâde oldukları iş‘âr ve ihbar olundu müdde‘iye-i mezbûre Saliha Hatun müteveffûn-u merkumunun vefatlarından sonra ihtida eylediği lede’ş-şer‘i’l-enver zâhir ve mütehakkık olmağın mucebince müdde‘iye-i mezbûre Saliha Hatunun ber vech-i meşrûh vârisetine ade’l-hükm vergi dairesinde mevcut kuyûd-ı resmi mucebince müteveffûn-u merkumun Avak ve zevcesi Katik ve Avak’ın karındaşı Norsis ve kız karındaşları Kiblu ve Selubek nâmlarına mukayyed bi’lcümle emlâk ve arazinin müdde‘iye-i mezbûre Salihaya isâbet eylediği tescil ve i’lâm olundu. Fi’l yevmi’s-sâdis ısrin min şehr-i Receb’ül-ferd senetü seb’a ve selâse mieteyn ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Taşçı Mahallesinde yaşayan Ermeni bir kadın olan Saliha Hatun; babası, annesi ve amcalarını kaybettikten sonra Müslüman olmuştur. Bu nedenle, başka varisçilerin olmadığını, mirasın kendisine düştüğünü belirterek, miras kalan emlak ve araziler için dava açmıştır. Mahkemede bulunan şahitler de aynı doğrultuda şahitlik yapmıştır. Mahkeme Saliha Hatun'u haklı bularak, mirasın kendisine verilmesini kararlaştırmıştır.

22. Konu: Verâset, Numara: 59, Sayfa: 55

“Medine-i Erzincan’ın Muğis Karyesi ahalisinden Teb‘â-ı Devlet-i ‘Âliyye’nin Ermeni Milleti’nden şahs-ı t‘arîf-i şer‘i ile muarriif Bellüoğlu Erakil veled-i Nahrar (?) veled-i Kaluset Mahkemesinde meclis-i şer‘i şerîf-i lâzimü’l-tevkîrde zikr-i câ’i müteveffûnun emvâl-i gayr-ı menkûlelerine bi’l-memuriye vâzı‘u’l-yed olan ber vech-i âti da‘va eyledi mûrislerim olup bundan akdem ma‘an fevt olan Muğis Karyesi ahalisinden Bellüoğlu babam Nahrar (?) ile li-ebeveyn ‘ammilerim Mikayil ve Makardic(?) ve babam mezbûr Nahrarın (?) li-ebeveyn ‘ammisi Muğasi veled-i Turus ve li-ebeveyn ‘ammitelerim Avsane ve Keyfis’in evlad-ı Kaluset nâm altı nefer kimesnelerin verâsetleri

mezkûr Nahrarın (?) oğlu ve merkûmûn Mikayil ve Makardic ve Muğasi ve Avsane ve Keyfis'in li-ebeveyn er karındaşları oğlu bana münhasire olup müteveffûn-u merkûmûnun benden başa vârisleri olmadığından müteveffûn-u merkûmûnun emvâl-i gayr-ı menkullerinden mezkûr Muğis Karyesinde vâki' ma'lumu'l-hudûd ve'l-mikdâr emlâk ve arazilerine hâzır mûma ileyh Mehmed Efendi bi'l-memuriye vâzı'u'l-yed verâset-i muhâebeye binâen teslîmine mûma ileyh Mehmed Efendeyü tenbîh olunmak matlûbumdur deyü bade'd-da'va müdde'î-i aleyh vekil mûma ileyh Mehmed Efendi dahi cevabında vergi dairesinde mevcut kuyûd-u resmî mucibince müteveffûn-u merkûmûn nâmlarına mukayyed emlâk ve araziye müvekkilinin bi'l-memuriye vâzı'u'l-yed olduğunu ikrâr edüp ma'âda verâset müdde'âsını inkâr eyledi. Müddei-i merkûm Arakil ber vech-i muharrer verâset müdde'âsıyla beyâna havale olundukda meclis-i şer'e hâzîrân olan mezkûr Muğis Karyesi ahalisinden Yıldırımoglu İbrahim bin Bayram ve Kürd Hüseyinoğlu Şükrü bin Ali nâm kimesnelerden her biri münferiden istişhâd olunduklarında fi'l-hakîka bundam akdem maan fevt olan Muğis Karyesinden Bellüoğlu Nahrar veled-i Kaluset müdde'î-i merkûm Arakil'in babası Mikayil ve Makardic ve led-i Kaluset kezâlik merkumun li-ebeveyn 'ammileri ve merkûm Muğasi veled-i Turus merkûm müdde'î merkûmunun babasının 'ammisi ve merkûmân Avsane ve Keyfis'in veled-i Kaluset müdde'î-i merkûm Arakil'in li-ebeveyn 'ammiteleri olup olvechile müteveffûn Nahrar ve Mikayil ve Makardic ve Avsane ve Keyfis'in evlad-ı Kaluset ve Muğasi ve Turus'un verâsetleri şahs-ı malumumuz olan işbu müdde'î-i merkûm Arakil veled-i Nahrara münhasire olup biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri edâ-yı şehâdet-i şer'îyye eylediler usûl mevzu'âsına tevfikân şahidân-ı mezbûrândan her biri mensup oldukları mezkûr Muğis Karyesi imamı Mehmed Efendi ibn Abdülkerim ve muhtarı Seyyid Ağa ibn Mikdad nâm kimesnelerden evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu medine-i mezkûre Dâna Mahallesi ahalisinden Hamdi Efendi ibn Mehmed Efendiler ve Gerek Gerek Mahallesi ahalisinden Necati Efendi ibn Niyazi nâm kimesnelerden dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın 'adil ve makbûlü's-şehâde oldukları iş'âr ve ihbâr olunmağın mücebince müdde'î-i mezbûr Arakil'in subût-ı verâsetine bade'l-hükm müteveffûn-u merkûmûnun vergi dâiresinde mevcûd kayd-ı resmi mantûkunca bi'l-cümle emlâk ve arazileri müdde'î-i mezkûm Arakil'e isâbeti ve iktizâ eylediği tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l yevmi't-tâs'i işrin min şehr-i Receb'ül-ferd senetü seb'a ve selâse mieteyn ve elf."

Özet

Erzincan'ın Muğis Köyü'nde yaşayan, Ermeni bir vatandaş olan Arakil, babası ve amcalarının ölümünden sonra kendisinden başka varisçi olmadığını iddia ederek, miras kalan emlak ve araziler için dava açmıştır. Mahkemede bulunan şahitlerde aynı doğrultuda şahitlik yapmıştır. Mahkeme Arakil'i haklı bularak mirasın kendisine verilmesini kararlaştırmıştır.

23. Konu: Vesâyet, Numara: 60, Sayfa: 56

“Medine-i Erzincan'ın Tilhas Karyesi ahalisinden iken esnâ-yı hicrette vefât eden Osman bin Aziz'in sülb-i sağîr oğlu Ali'nin vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna ve babası müteveffâ-yı mezbûrdan müntekil ifrâz ve tefrike kıbel-i şer'den bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağîr-i mezbûrun valide ve hâdineleri Horan Mahallesinde sâkine zâtı mahalle-i mezkûre ahalisinden İbrahim bin Mustafa ve diğer İbrahim bin Edhem ta'rifleriyle mu'arrefe Hürmüz Hatun ibnetehu Ömer emânetle ma'rûfe istikâmetle mevsûfe ve her veçhile umûr-u vesâyet uhdesinden gelmeğe muktedir idüğü mezkûr Horan Mahallesi hey'et-i ihtiyâriyesinden bir kıt'a 'ilm-u haber münderecâtı ve mu'arri-fân-ı mezbûrânın huzûr-u şer'de 'ala tarîki's-şehâde ihbârlarıyla lede's-şer'i'l-enver zâhir olmağın mucibince sağîr-i mezbûrun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına vâlidesi mezbûre Hürmüz Hatun kıbel-i şer'i şerîfden vasî nasb ve ta'yîn olundukda olduğu ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağı edâya ta'ahhüd etmeğın ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l yevmi'l-hâmis ve'l-aşrin min şehr-i Receb'ül-ferd senetü seb'a ve selâse mieteyn ve elf.”

Özet

Erzincan'ın Tilhas Köyü'nden olan ve hicret esnasında vefat eden Osman bin Aziz'in küçük oğlu Ali'nin rüşd ve erginlik çağına kadar işlerinin düzenlenmesi ve babasının mirasının taksimi ve tefriki için şer'i bir vasî gerekmiştir. Vasi olarak emanete sadık, doğruluk ve dürüstlikle bilinen annesi Hürmüz Hatun'un vasi olarak atandığına dair belgedir.

24. Konu: Vesâyet, Numara: 61, Sayfa: 56

“Medine-i Erzincan’ın Molla Güzel Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefât eden Muşluoğlu Kamil Ağa ibn Süleyman sülb-i sağır oğlu İsmail ve sağire kızı Vahide’nin hîn-i bülûğa ve vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin bi’l-cümle umûrlarına ru’yet ve tesviye hukuklarını muhafa’zâ ya ve babaları müteveffâ-yı mezbûrdan mevrûs ve müntakil emlak ve arazilerini tefrîk ve taksîm ve hirâset ve zirâ’ate kibel-i şer’den bir vasî nasb ve ta’yîni lazım ve mühim ve sağırân-ı mezbûrânın babaları müteveffâ-yı mezbûr babaları tarafından mansûb vasî-i muhtarları olmadığı ve emanetle ma’rûf ve istikâmetle mevsûf ve her veçhile umûr-ı vesâyet ‘uhdesinden gelmeye muktedir idüğü mahalle-i mezkûre İmam ve Muhtar ve hey’et-i ihtiyâriyesi taraflarından memhûren mevrûd bir kıt’a ilm-u haber meâli ile mahalle-i mezkûre ahalisinden Tarımcı-zâde İhsan Efendi ibn Ahmed ve Karaağaç Mahallesi ahalisinden postahane ... Hafız Nazım Efendi ibn el-hâc Abdullah nâm kimesnelerin meclis-i şer’de ‘alâ tariki’ş-şehâde vukû’ bulan ihbârlarından zâhir ve nümâyân olan mezkûr Molla Güzel Mahallesi ahalisinden sağırân-ı mezbûrânın li-ebeveyn er karındaşı Dursun Ağa ibn el-müteveffâ Kamil nâm kimesne sağırân-ı mezbûrânın hîn-i bülûğa ve vakt-i rüşd ve sedâdlarına bi’l-cümle umûrlarına ru’yet ve tesviye hukuklarını muhafa’zâ ya ve babaları müteveffâ-yı mezbûrdan mevrûs ve müntakil emlak ve arazilerini tefrîk ve taksîm ve hıfz ve hirâsete sağırân-ı mezbûrânın li-ebeveyn er karındaşları Dursun Ağa kibel-i şer’den vasî nasb ve ta’yîn olundukda oldahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yen-beyi edâ ve îfâya ta’ahhüd ve iltizâm etmeğin ma vaka’a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l yevmi’t-tâs’i aşrin min şehr-i Receb’ül-ferd senetü seb’a ve selâse mieteyn ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Molla Güzel Mahallesi'nden olan ve daha önce vefat eden Muşluoğlu Kâmil Ağa ibn Süleyman'ın küçük oğlu İsmail ve küçük kızı Vahide'nin rüşd ve erginlik çağlarına kadar bütün işlerine bakmak, haklarını korumak ve babalarından intikal eden emlak ve arazilerini taksim ve idare etmek için şer'i olarak bir vasî tayin edilmesi gerekli olduğu için dava açılmıştır. Şahitliğinde güvenilir ve dürüstlüğü ile bilinen ve her yönden vasiyet işlerini üstlenmeye muktedir olan kişinin kardeşleri Dursun Ağa

olduğu beyan edilmiştir. Bu nedenle, mahkemenin Dursun Ağayı vasi tayin ettiğine dair belgedir.

25. Konu: Verâset, Numara: 62, Sayfa: 56

“Medine-i Erzincan’ın Geçid Karyesi ahalisinden Asker-i Şâhâne efradından iken bundan akdem vefât ettiği Harbiye Nezâret-i Celîlesinden mevrûd ve Harbiye Nezâret-i Celîlesi’nden mevrûd ve Makam-ı ‘Âli-i Mutasarrifiyeden muhavvel 4... sene 335 tarih ve 3/399 numaralı muhtırada beyân olunan Hatipoğullarından Hüseyin bin İsmail’in verâseti zevce-i menkûhe-i metrûkesi karye-i mezkûre sâkine Ağca Hatun binti Mehmed ve vâlidesi Zehra Hatun binti Yusuf ve sülb-i sağır oğlu Mahmud’a Münhasire ve zâtı karye-i mezkûre ahalisinden Hatipoğlu İbrahim Çavuş bin Hüseyin ve Yunusoğlu Yusuf bin Dursun tarifleriyle mu‘arrefe vâlidesi mezbûre Zehra Hatun medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer‘i’l-enverde takrîr ve mezkûr Geçid Karyesi imamı Mevlüd Efendi ibn Şerif ve Muhtarı Süleyman Ağa ibn Hüseyin’in mühr-i zâtî ve mahtûm ve mu‘tâ 29.. sene 335 tarihli bir kıt’a ‘ilm-u haber meâli takrîr-i mezkûru te’yîd eylemiş ve verâset-i mezkûre vech-i meşrûh üzere idüğü yine karye-i mezkûre ahalisinden mevsûku’l-kelim zevâtdan muarrişân-ı mezbûrânın meclis-i m‘akûd-u mezkûrde vukû‘ bulan ihbâr ve imzalarıyla lede’ş-şer‘i’l-enver zâhir ve mütehak-kık olmağın bu sûretde mes‘ele-i mirasları bi-hükmi’l-ferâiz 24 sehmden olup 3 sehmi zevce-i mezbûre Ağca Hatun’a ve 4 sehmi ümmü mezbûre ve 17 sehmi dahi ibn sağır mezbûr Mahmud’a isâbet iktizâ eylediğı tescîl ve i‘lâm olundu. Fî gurre-i şehir-i şa‘banü’l-muazzam sene seb’un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Geçid Köyü'nden olan ve daha önce vefat eden, Hüseyin bin İsmail'in mirası, eşi Ağca Hatun binti Mehmed'e, annesi Zehra Hatun binti Yusuf'a ve küçük oğlu Mahmud'a intikal etmiştir. Zehra hatun oğlunun miras taksimi yaptığını söylemiş imam da bunu yazı ile teyit etmiştir. Mirasın 24 hisse olduğu ve 3 hissenin Ağca Hatun'a, 4 hissenin Zehra Hatun'a ve 17 hissenin de Mahmud'a intikal ettiği şer'i olarak tescil ve ilân edilmiştir.

26. Konu: Verâset, Numara: 63, Sayfa: 56-57

“Medine-i Erzincan’ın Kara Kilise Karyesi ahalisinden ve Teb‘â-ı Devlet-i Aliyyenin Ermeni Milleti’nden olup zikri âti müteveffiyenin li-ebeveyn er karındaşı oğlu ve vârisi olduğunu iddia eden şahıs tarif-i şer‘ ile mu‘arrefe keşişoğlu Avadis nâm-ı diğer mühtedi Ahmed medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer‘i münîr-i lâzimü’l-tevkîrde livâ-yı mezkûr muhasebecisi ve beytü’l mal me’muru olup kibel-i şer‘den husûmeti re’y olunan Mehmed Nabi Beyin mürsel vekili muhasebe-i livâ ketbesinden Hafız Ömer Efendi ibn İbrahim müvâcehesinde ber vech-i âti da‘va eyledi. mûrisim olup bundan akdem fevt olan mezkûr Kara Kilise Karyesi sâkinelerinden ve Ermeni Milleti’nden Keşiş oğlu kızı Horos Hatun veledet-i Arakil benim babam müteveffâ Vartan ile li-ebeveyn karındaşlar olup babaları ismi merkûm Arakil olmakla ben dahi müteveffiyeye-i merkûme Horos’un vefatından sonra ihtidâ etmiş olduğumdan ol veçhile müteveffiyeye-i merkûme Horos’un verâseti li-ebeveyn er karındaşı oğlu bana münhasıra olup benden başka vârisi ve terikesine müstehakk-ı âharı olmadığından mûrisem merkûme Horos’un zevci müteveffâ Atatus’tan merkûme Horos’a intikâl eden ve Vergi Dairesince mukayyed bulunan 500 kuruş kıymetli hane ile 425 kuruş kıymetli bir kıt‘a tarla bana mevrûs ve müntekil olup mezkûr hane ve tarlaya hasbe’l me’mûriye müvekkil mûmâ ileyh Nabi Bey vâzı‘ul-yed olup bana teslim etmediğinden suâl olunup verâset mahalliyem veçh üzere bana teslime müvekkil mûmâ ileyhe izâfetle vekili mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendi dahi cevabında mezkûr Vergi Dairesi mucibince sâlifü’z-zikr hane ve tarlaya bi’l-me’mûriye müvekkilinin vâzı‘ul-yedini ikrâr ve ma‘âda ber veçh-i meşrûh verâset müdde‘âsını inkâr eyledi. Müdde‘î-i merkûm Avadis nâm-ı diğer Ahmed ber minvâl-i muharrer verâset müdde‘âsıyla beyâna lede’l-havâle meclis-i şer‘e hâzirân olup her biri mezkûr Kara Kilise Karyesi ahalisinden Ömer Ağa oğlu Aziz bin Emin ve Bektaşoğlu Kahraman bin Yusuf nâm kimesneler münferiden istişhâd olduklarında fi’l-hakîka bundan akdem fevt olan Kara Kilise Karyesinden Teb‘a-i Devlet-i Âliyye’nin Ermeni milletinden Keşişoğlu Arakil kızı Horos Hatun ile işbu şahs-ı ve merkûm ma‘lumumuz olan Horos’un vefatından sonra ihtidâ edüp evvelki ismi Avadis ve nâm-ı diğer Ahmed’in babası Vartan ile li-ebeveyn karındaşları olup babaları ismi Arakil olmakla ol veçhile müteveffiyeye-i merkûme Horos’un verâseti işbu müdde‘î-i merkûm mühtedî Ahmed’e münhasıra olduğundan müteveffiyeye-i merkûme Horos’un merkûm Ahmedden başka vârisi ve terike ve arazilerine müstehakk-ı âharı olduğu bizim

ma'lumumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye eylediklerinde usûl mevzu'âsına tevfikân şahidân-ı mezbûrân mensup oldukları mezkûr Kara Kilise Karyesi muhtar-ı sânisî Mahmud bin İshak ve hey'eti ihtiyâriye a'zâ sıندان Hüseyin bin İsa ve Mahmud bin Mustafa nâm kimesnelerden evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu Hüseyin Karyesinin Çavuşlu Mahallesi ahalisinden Davudoğlu Mehmed bin Mahmud ve Oruçlu Mahallesi ahali-sinden Oruçoğlu İsmail bin Süleyman nâm kimesnelerden dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye şahidân-ı mezbûrânın 'adil ve makbûlü's-şehâde oldukları iş'âr ve ihbâr olunmağın mücebince müdde'i-i mezbûr Ahmed'in subût-ı verâsetine bade'l-hükm müteveffiyeye-i merkûme Horos'un cemi' terikesi müdde'i-i merkûm mühtedî Ahmed'e isâbet iktizâ eylediği tescîl ve i'lâm olundu. Fî selh-i Rebî'ü'l ferd sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Kara Kilise Köyü'nden Ermeni Milleti'nden olan Keşişoğlu Avadis nâm-ı diğer mühtedi Ahmed, müteveffâ Horos Hatun'un li-ebeveyn er karındaşı oğlu ve vârisi olduğunu iddia ederek, müteveffâ Horos Hatun'un zevci müteveffâ Atatus'tan intikal eden 500 kuruş kıymetli hane ile 425 kuruş kıymetli bir kıt'a tarlanın kendisine verilmesi için dava açmıştır. Davacı Ahmed, iddiasını desteklemek için Kara Kilise Köyü ahalisinden Ömer Ağa oğlu Aziz bin Emin ve Bektaşoğlu Kahraman bin Yusuf adlı iki şahidi tanık olarak göstermiştir. Tanıkların beyanları, davacının iddiasını doğrulamaktadır. Mahkeme, tanık beyanları ve diğer delilleri değerlendirerek, davacının iddiasını haklı bulmuştur. Bu nedenle, müteveffâ Horos Hatun'un cemi terikesi davacı Ahmed'e isâbet iktizâ eylediği tescîl ve i'lâm olunmuştur.

27. Konu: İzin Hücceti, Numara: 64, Sayfa: 57

"Medine-i Erzincan'ın Molla Güzel Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Muşluoğlu Kamil Ağa ibn Süleyman'ın verâseti sülbi kebîr oğlu Dursun ve sülbi sağîr oğlu İsmail ve sağîre kızı Vahide'ye münhasire mesele-i mîrasları beş sehmden olup ikişer sehmden 4 sehmi ibnân-ı mezbûrân Dursun ve İsmail'e ve bâki bir sehmi binti mezbûre Vahide'ye isâbeti bi'l-ihbâr lede's-şer'i'l-enver zâhir ve nümâyan olduktan sonra sağîrân-ı mezbûrân İsmail ve Vahide'nin li-ebeveyn er karındaşları bâ

hücceti şer'iyeye mansûb vasîleri mahkeme-i mezkûrede sakın Dursun Ağa ibnü'l-müteveffâ el-mezbûr Kamil medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer'-i şerîf-i enverde bi'l-vesâye takrîri kelâm edüp mezkûr Molla Güzel Mahallesinde vâki' bir tarafı mülâzım Şerif Efendi ve iki tarafı İhsan haneleri ve bir tarafı tarîk ile mahdûd fevkânî ve tahtânî ebniyeyi müştemîl bir bâb haneye pederimiz mûrisimiz müteveffâ-yı mezbûr Kamil Ağa bâ-tapu müstekillen mutasarrıf iken ber veçhi muharrer vefât etmekle mezkûr hane 5 sehm itibariyle 2 sehmi bana ve 2 hissesi dahi sağır-i mezbûr İsmâile ve baki 1 hissesi dahi sağıre-i mezbûre Vahideye isâbet edüp mezkûr hane kâbil-i kısmet olmayıp şâyi'an tasarrufunda sağırân-ı mezbûrân için istîfâde mümkün olmadıktan başka müşrif-i harâb ve mâil-i inhidâm ve tahtü't- türâb olup ta'mîr ve termîmine vefâ edecek başka malları olmayıp hâlî üzere terk ve ibkâsında küllî olacağından ve ben dahi mezkûr hanedeki hisse-i şâyi'amı âhara bey' ve ferâğ edeceğimden sağırân-ı mezbûrânın mezkûr hanedeki hisseleri ifrâz edildikte semenine noksan darî olacağını muhakkak olmakla benim hissemle maan sağırân-ı mezbûrânın hisselerini bedel-i misliyle amı âhara bey' ve ferâğ edüp semeniyile sağırân-ı mezbûrânı infâk etmek haklarında bi'l-vücûh enfa' olacağından îcâb-ı şer'isi muradımdır deyü mazmûnu takririni müeyyid bir kıt'a 'ilm-u haber ibrâzıyla bey'a izin taleb eyledikte vasi-i mezbûrun takrîr-i meşrûhu vâki'a mutâbık ve nefsü'l-emre muvâfık idüğü mezkûr 'ilm-u haber mündericâtı ve her biri Karaağaç Mahallesinden Hafız Nazım ve Mustafa Efendi ibn Şerif nâm kimesnelerin huzûr-u şer'de ala tariki's-şehâde ihbarlarıyla lede's-şer'i'l-enver zâhir olmağın mucibince zikrolunan hanede sağırân-ı mezbûrân hisselerine isâbet eden mâr'uz-zıkr 3 sehm hisselerini verese-i kibâr hissesiyle maan bâm'arifet vasî lede'l-müzâyede bey' ve ferâğa ve bedel-i ferâğımdan sağırân-ı mezbûrânın hisselerini ahz ve kabza ve makbuzuyla sağırân-ı mezbûrânı .. şer'iyeye binâen infâka vasî-i mezbûr Dursun kıbel-i şer'den izin verilmeğın ma hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi's-sâmin min şehr-i Şa'banü'l-muazzam sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Molla Güzel Mahallesi'nde yaşayan Muşluoğlu Kâmil Ağa ibn Süleyman, daha önce vefat etmiş ve mirası, büyük oğlu Dursun, küçük oğlu İsmail ve küçük kızı Vahide'ye intikal etmiştir. Miras beş hissedir ve ikişer hisse olmak üzere dört

hisse Dursun ve İsmail'e, bir hisse ise Vahide'ye düşmüştür. İsmail ve Vahide'nin li-ebeveyn er karındaşları olan vasileri mahkemeye başvurarak, Molla Güzel Mahallesinde bulunan ve vefat eden Kâmil Ağa'nın tapu sahibi olduğu bir evin satışına izin verilmesini talep etmişlerdir. Vasiler, bu evin bölünmesinin mümkün olmadığını, bu nedenle de küçükler için tasarruf edilmesinin mümkün olmadığını, ayrıca harap ve yıkılmaya yüz tutmuş olduğunu, tamir ve tadilatı için başka mallarının bulunmadığını, boş bırakılırsa tamamen yok olacağını, kendilerinin de evin diğer hisselerini başkalarına satacaklarını, bu durumda küçüklere düşen hisselerin de değerinin düşeceğini, bu nedenle vasinin kendi hissesiyle birlikte küçüklere düşen hisselerin de bedel-i misliyle başkasına satılmasını ve semeniyle sağirlara infak edilmesini talep etmişlerdir. Mahkeme, vasidenin talebini kabul ederek, evin sağirlara düşen üç hissesinin de satışına izin vermiştir.

28. Konu: İzin Hüceti, Numara: 65, Sayfa: 57-58

“Medine-i Erzincan’ın Gerek Gerek Mahallesi iken bundan akdem vefat eden ... zâde Süleyman ibn Osman’ın verâseti validesi Firdevs binti Abdullah ile sülbî sağır oğulları Osman ve Abdulkadir’e münhasire ve mesele-i mirası 12 sehmden olup mezbûre Firdevs’e ve 5’er sehmden 10 sehmi sağîrân-ı mezbûrâna isâbeti tahakkukdan sonra sağîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer‘den bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sağîrân-ı mezbûrânın li-ebeveyn ‘ammîleri Ali Efendi emanetle ma’rûf ve istikâmetle mevsuf ve her le umûr-ı vesâyet ‘uhdesinden gelmeye muktedir idüğü mahalle-i mezkûre hey’et-i ihtiyâriyesinden mu’tâ bir kıt’a ‘ilm-ü haber mündericâtı ve Hafız Salih Efendi ibn Kamil ve Celeb-zâde Rıza Efendi ibn İbrahim nâm kimesneler huzûr-ı şer‘de ala tarîki’ş-şehâde ihbârlarıyla zâhir olmağın mücebince sağîrân-ı mezbûrânın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına mezkûr Ali Efendi vasî nasb ve ta’yîn olundukta ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi ba‘de’l-kabul meclis-i ma’kûd-u mezkûrde bi’l vesâye takrîr-i kelâm edüp mezkûr Gerek Gerek Mahallesinde vâki’ ‘bir tarafı Dursunoğu Selim ve iki tarafı cerrah Hasan Efendi haneleri ve bir tarafı tarik-i ‘âm ile mahdûd bir bâb hanenin 5 sehmden 2 sehmi hissesine müteveffâ-yı mezbûr Süleyman bâ tapu şâyi‘an mutasarrıf iken ber vech-i muharrer vefât etmekle mezkûr iki sehmi 12 hisse itibariyle 10 hissesi sülbî sağır oğulları olup bâ hücceti şer‘iyye vasîleri bulunduğum mezbûrân Osman ve Abdulkadir’e isâbet edüp mezkûr hane kâbil-i kıs-met olmayup şâyi‘an tasarrufunda sağîrân için

istîfâde mümkün olmadıktan başka müşerîf-i harâb ve mâil-i inhidâm tahtı't- türâb olup ta'mîr ve termîmine vefâ edecek başka malları olmayıp hâlî üzere terk ve ibkâsında hasâr-ı küllî olacağından ve benimle diğer verese mezkûr hanedeki hisse-i şayi'alarımızı âhara bey' edeceğimizden mezkûr hane üç mâh müddetle müzâyedeye vaz' olunup müddet-i mezkûre münkazı ve reğebât-ı nâs münkatı' olduğunda mezkûr 2 sehm hisse 612 kuruşta aşçı Hacı Dursun Usta uhdesinde takarrür edüp başka tâlibi dahi zuhûr etmediğinden mezkûr 2 sehmden sağîrân-ı mezbûrân hisselerini maan bedel-i mezkûr ile âhara ferâğ edüp benimle sağîrân-ı mezbûrânı infâk etmek haklarında bi'l-vücûh enfa' olacağından îcâb-ı şer'î murâdımdır deyü ... takrîr-i meşrûha mutâbık bir kıt'a 'ilm-u haber ile ser münâdî tarafından musaddak bir kıt'a müzâyede kâimesi ibrâzıyla beyyine izin taleb eyledikte vasi-i mezbûrun takrîr-i meşrûhu vakı'a mutâbık ve nefsü'l-emre muvafık idüğü mezkûr 'ilm-u haber münderecâtı ve şahidân-ı mezbûrân Hafız Salih ve Rıza Efendilerin huzûr-u şer'e 'alâ tarîki's-şehâde ihbarlarıyla lede's-şer'î'l-enver zâhir olmağın mücebince zikrolunan hanenin 8 sehmden mezkûr 2 sehmi 'itibârıyla sağîrân-ı mezbûrân hisselerine isâbet eden beşer sehmden 10 sehm hisse-i şayi'âlarının lede'l-müzâyede kıymet-i hakikiyesi olan 510 kuruş bedel mukâbilinde diğer hissedârlarıyla maan müşteri-i mezbûr Hacı Dursun Ustaya bey' ve ferâğa ve me'muru huzurunda 'itâyı takrîre ve bedel-i mezkûrû ahz ve kabza ve makbûzuyla sağîrân-ı mezbûrânı infâka vasi-i mezbûr Ali Efendeyü izin verilmeğın ma hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l- ısrîn min Rece-bü'lferd sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfî

Özet

Erzincan'ın Gerek Gerek Mahallesi'nde yaşayan ... zâde Süleyman ibn Osman'ın vefatı üzerine mirası, annesi Firdevs binti Abdullah ile küçük oğulları Osman ve Abdulkadir'e intikal etmiştir. Miras 12 hissedir ve 10 hissesi Osman ve Abdulkadir'e düşmüştür. Osman ve Abdulkadir için mahkemeden bir vasî tayin edilmesi gerekmektedir. Vasî olarak amcaları Ali Efendi tayin edilmiştir. Ali Efendi, mahallenin ihtiyar heyeti ve şahitlerin tanıklığı ile vasî olarak tayin edilmiştir. Ali Efendi, mahkemede yaptığı konuşmada, Osman ve Abdulkadir'e miras kalan evin harap ve yıkılmaya yüz tutmuş olduğunu, başka malları da bulunmadığını, bu nedenle evin satılmasını ve semeninin sağirlara

infak edilmesini talep etmiştir. Mahkeme, vasî Ali Efendi'nin talebini kabul ederek, evin 612 kuruş bedelle aşçı Hacı Dursun Usta'ya satılmasına izin vermiştir.

29. Konu: Vesâyet Azliyle Diğerini Nasb, Numara: 67, Sayfa: 58

“Medine-i Erzincan’ın Ovrik Karyesi ahalisinden Hacı İsmailoğulları Salih ve Tayyar ibn el-mezbûr Bekir taraflarından zikri câ’î husûsun mütevakkıf olduğu umûrun küllisini îfâya kâtib-i ‘adl mahkemesinden mu’tâ ve musaddak 12 Receb sene 335 tarih ve 295 numaralı vekâletnâme ile mansûb vekilleri Arzuhâlcî Ömer Lûtfî Efendi ibn Mustafa medine-i mezkûre ahalisinden olup Atilla Sami siğârın bâ hüccet-i şer’iye vasîleri Hacı İsmailoğlu Mehmed Çavuş ibn Ahmed muvâcehesinde karye-i mezkûre hey’eti ihtiyâriyesi hâzır oldukları halde ber vechi âtî takrîr-i kelâm edüp bundan akdem müvekkillerimin ma’lumâtı olmaksızın hey’eti ihtiyâriye-i mezkûre müvekkillerimin-pederi müteveffâ Bekir Efendi’nin sülbi siğâr evladının vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer’den bir vasî nasbı ve ta’yîni zımnında muhteviyyen ‘itâ eyledikleri ‘ilm-u haber üzerine hâzır-ı mezbûr Mehmed Çavuş müvekkillerimin li-ebeveyn er karındaşları 10 yaşında Nuri ve 12 yaşında Hüseyin nâm sağırlar ile hâlen 18 yaşında akil ve bâliğ ... bulûğuna mütehammil ve bulûğuna rüşdü munzam müvekkilim hâzır mezbûr Tayyar’a vasî nasb ve ta’yîn olunmuş ise de mezkûr ‘ilm-u haber hilâf usûl ber muğâyir hakikat olup sehv ve halelden hâlî olmadığına ve müvekkillerimden her biri umûr-ı vesâyet ‘uhdesinden gelmeye muktedir bulunduğuna binâen mezbûr Mehmed Çavuş’un vesâyetten ‘azliyle müvekkillerimden hâzır mezbûr Salih Efendiyi sağırân-ı mezbûrân Hüseyin ve Nuri’ye vasî ve Tayyar’ı dahi üzerine nâzır nasb ve ta’yîn olunması bi’l-vekâle matlûbumdur dedikde mezbûr Mehmed Çavuş ile hey’eti ihtiyâriyye-i mezbûre vekîl mûmâ ileyhin bi’l-vekâle takrîr eylediği bi’l-cümle kelimât-ı meşrûhasını şifâhen tasdik etmelerim mücebince mezbûr Mehmed Çavuş’un vesâyetten ‘azliyle sağırân-ı mezbûrân Hüseyin ve Nuri’nin vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umûrlarına hukuklarını muhafa’zâ ya li-beveyn er karındaşları müvekkil hâzır mezbûr Salih Efendi kıbel-i şer’den bir vasî ve müvekkil hâzır mezbûr Tayyar Efendi dahi üzerine nâzır nasb ve ta’yîn olunduklarında onlar dahi ber vech-i muharrer vesâyet ve nezâret-i mezkûrelerini kabul ve hizmet-i lâzimelerini kemâ yenbağî edâ ve îfâya ta’ahhüd ve iltizâm etmeğın ma hüve’l-vak’a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’r-râbi ‘ve’l-‘aşrîn Rece-bü’lferd sene seb’un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.”

Özet

Erzincan'ın Ovrik Köyü'nde yaşayan Hacı İsmailoğulları'ndan Salih ve Tayyar, babalarının küçük çocuklarının vasîsi Mehmed Çavuş'un görevden alınmasını ve kendilerinin vasî tayin edilmesini talep etmişlerdir. Mahkeme ihtiyar heyeti ve şahitleri dinleyerek Salih ve Tayyar'ı vasi ve nazır olarak atamıştır.

30. Konu: Vesâyet, Numara: 68, Sayfa: 58

“Medine-i Erzincan’ın Kurşunlu Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Kōrağa-zâde Hacı Süleyman Efendi ibn Hacı Ahmed’in sülbî sağır oğulları Salih ve İbrahim sülbîye sağîre kızı Saliha’nın vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umurlarına ve hukuklarını muhafa-zaya kıbel-i şer‘den bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sığâr-ı mezbûrûnun min kable’l-eb mehâriminden kimesne olmayıp min kable’l-ümüm dayıları mahalle-i mezkûre ahalsinden Halil-zâde Ahmed Efendi ibn Mustafa emanetle ma’rûf ve istikâmetle mevsûf ve umûr-u vesâyet ‘uhdesinden gelmeğe muktedir idüğü mezkûr Kurşunlu mahallesi hey’et-i ihtiyâriyesinden mu’ta bir kıt’a ‘ilm-u haber mündericâtı ve her biri mahalle-i mezkûreden Hanoğlu Salih Efendi oğulları Halil ve Süleyman Efendilerin huzûr-u şer‘de ‘âlâ tariki’s-şehâde vâki‘ olan ihbârlarıyla lede’s-şer‘i’l-enver zâhir ve nümâyan olmağın mucibince sığâr-ı mezbûrûnun vakt-i rüşd ve sedâdlarına değin tesviye-i umurlarına mûmâ ileyh Ahmed Efendi kıbel-i şer‘den vasî nasb ve ta’yîn olundukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ-yenbağî edâ ve ifâya ta’ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka’a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’s-sâmin aşere min Rece-bü’l-mürecceb sene seb’un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.”

Özet

Erzincan'ın Kurşunlu Mahallesi ahalisinden olup vefat eden Kōrağazâde Hacı Süleyman Efendi ibn Hacı Ahmed'in küçük oğulları Salih ve İbrahim ile küçük kızı Saliha'nın, rüşd ve erginlik çağlarına kadar işlerinin düzenlenmesi ve haklarının korunması için, şer‘î bir vasî tayini gerekmektedir. Bu çocukların baba tarafından vasileri olacakları kimse bulunmamaktadır. Anne tarafından dayıları olan, mahallenin ahalisinden Ha-

lilzâde Ahmed Efendi ibn Mustafa, emanetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûf olup, vesâyet işlerini üstlenmeye muktedirdir. Şahitlerinde bu duruma şehadet etmeleri üzere, çocukların rüşd ve erginlik çağına kadar işlerinin düzenlenmesi için, mahkeme Halilzâde Ahmed Efendiye bir vasî olarak tayin ettiğine dair belgedir.

31. Konu: Vesâyet, Numara: 69, Sayfa: 58

“Medine-i Erzincan’ın Pülümür Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Ali Bey-zâde Kamil Ağa ibn Mahmud’un sülbîye sağîre kızı İsmet’in vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna ve pederinden müntekıl emvâl-i gayrı menkûlelerini muhafazâ ve ifrâz ve tefrike kıbel-i şer‘den bir vasî nasbı ehem ve elzem olup sığâr-ı mezbûrenin li-ebeveyn ‘ammîsi karye-i mezkûre ahalisinden Ahmed Çavuş ibn el-mezbûr Mehmed emanetle ma'rûf ve istikâmetle mevsûf ve her vechile umûr-u vesâyet ‘uhdesinden gelmeğe muktedir idüğü karye-i mezkûre hey’et-i ihtiyâriyesinden mu’ta bir kıt’a ‘ilm-u haber mündericâtı ve Topcuoğlu Salih Çavuş ibn Ahmed ve Hafız Hüseyin Efendi ibn Osman nâm kimesneler huzûr-u şer‘de ‘alâ tariki’ş-şehâde olan ihbârlarıyla ‘inde’ş-şer‘i’l-enver zâhir olmağın mucibince sağîr-i mezbûrenin vakt-i rüşd ve sedâdına değin tesviye-i umûruna ve hukukunu muhafazâ ya mezbûr Ahmed Çavuş kıbel-i şer‘i şerîfden vasî nasb ve ta’yîn olundukda ol dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ-yenbağı edâ ve ifâya ta’ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka’a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’s-sâdis min Şa‘banü’l-muazzam sene seb’un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfî

Özet

Erzincan'ın Pülür Köyü'nde ikamet eden Ali Beyzade Kâmil Ağa'nın küçük kızı İsmet babasını vefatından sonra yetim kalmıştır. İsmet'in rüşd ve erginlik yaşına gelene kadar işlerini yürütecek bir vasî tayin edilmesi gerekmektedir. İsmet'in halası oğlu Ahmed Çavuş, mahallenin ihtiyar heyeti tarafından doğruluk ve dürüstlikle bilinen emanete sahip çıkan ve vasilik görevi için layık görülen bir kişidir. Ahmed Çavuş, bu görevi kabul etmiş ve vasîlik görevine mahkeme tarafından atandığına dair belgedir.

32. Konu: Verâset, Numara: ?, Sayfa: 58

“Medine-i Erzincan’ın Molla Güzel Mahallesi ahalisinden ve Erzincan Jandarma Bölüğü piyâde efradından iken bundan akdem vefat eden Sevilmezoğu Şerif bin Mehmed’in verâseti zâtı ta’rîf-i şer’i ile mu’arrefe mahalle-i mezkûrede sakine li-ebeveyn kız karındaşı Zeycan Hatun ibnetehu Şerif’e münhasıra olduğu mezbûre Zeycan Hatun medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer’de takrîr ve mezkûr Molla Güzel Mahallesi imamı Ahmed Efendi ibn Müştak ve muhtarı Veli Ağa ibn Süleyman ve hey’et-i ihtiyâriye azâsından Mustafa Efendi ibn Arif nâm kimesnelerin mühr-ü zâtî ve resmîleriyle mahutum ve mu’tâ bir kıt’a ‘ilm-u haber münderecâtı takrîr-i mezkûru te’yîd eylemiştir ve verâset-i mezkûre vech-i meşrûh üzere idüğü mevsûku’l-kelim zevâtan Hali-lağa Mahallesi ahalisinden Hafız Mehmed Efendi ibn Hacı Ali ve Yusuf Efendi ibn Emin nâm kimesnelerin meclis-i şer’de alâ tariki’ş-şehâde olan ihbarlarıyla lede’ş-şer’i’l-enver zâhir ve nümâyan olmağın bu suretle müteveffâyı mezbûr Şerif’in bi’l-cümle metrukâtı li-ebeveyn kız karındaşı mezbûre Zeycan Hatun’a isâbeti iktizâ eylediği tescil ve i’lâm olundu. Fi 18 Şa’ban sene 335.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfî

Özet

Erzincan’ın Molla Güzel Mahallesi’nde yaşayan ve Erzincan Jandarma Bölüğü’nde asker olarak görev yapan Sevilmezoğulları’ndan Şerif bin Mehmed, bir süre önce vefat etmiştir. Şerif’in tek mirasçısı, aynı mahallede yaşayan ve annesiyle aynı babadan olan kız kardeşi Zeycan Hatun’dur. Zeycan Hatun, mahkemeye başvurarak miras talebinde bulunmuştur. Mahallenin imamı Ahmed Efendi, muhtarı Veli Ağa ve ihtiyar heyeti de Zeycan Hatun’un mirasçı olduğunu teyit etmiştir. Tanıkların da beyanlarından mirasın Zeycan Hatun’a ait olduğu anlaşılmıştır. Bu nedenle, Şerif’in tüm mal varlığı Zeycan Hatun’a intikal ettirildiğine dair bu belge düzenlenmiştir.

33. Konu: Talâk İ’lâm, Numara: 70, Sayfa: 59-60

“Medine-i Erzincan’ın Mağaçur Karyesi ahalisinden olup sahib-i arzuhâl şahsa mu’arrefe Deli Mahmudoğullarından Ferhad bin Mahmud medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer’imizde mezkûr Mağaçur Karyesi sakinelerinden Molla hafidesi zâtî Odabaşı Mahallesinde Mevlana-zâde Ahmed Efendi ibn Ali Kesmekur Karyesinden Alioğlu Recep Efendi ibn Ali tarifleriyle mu’arrefe Cevahir Hatun ibnetehu Yusuf

muvâcehesinde ‘an asl Pülümür kazâsının Başkalecik Karyesinden olup el-yevm medine-i mezkûrenin ... Karyesinde mukîm Mustafa Kubbeyoğlu Ebkem Süleyman bin Hüseyin hâzır olduğu halde zevce-i mezbûre Cevahir Kürdiyyü’l- asl olup kadîminden beri Tükçe lisân bilmediğinden esnayı muhakemede tercümanlık etmek üzere Kürd lisânına vâkıf ve aşinâ olan mevsûku’l-kelim zevâtdan lede’s-şer’i’l-enver mütehakkık olup maa’z-zam(?)kıbel-i şer’den tercümân ta’yîn edilen mua’rrif mezbûr Ahmed Efendi ile mezbûr Ebkem Süleyman’ın işaret-i mahsûsasıyla me’lûf ve ahvâline vukûf-u tâmm-ı olduğu anlatılan mua’rrif mezbûr Receb Efendi dahi bi’l-ma’iyye hazirân oldukları halde ber vechi âtî da’vâ eyledi. Tarihinden 20 sene mukaddem yani 1315 senesi Teşrînevvelî zarfında mezbûre Cevahir’i bana tezevvüce vekîl ta’yîn eylediğim Sürbehan Seraniki(?) Karyesinden Kalioğlu İsmail Ağa ibn Kalu nâm âkil mezkûr Mağaçur Karyesinde mezbûre Cevahir’in babası Yusuf’un hanesinde ‘akdedilen meclisde muhızır-ı şuhûdda âkil ve bâliğ olup bi’l-cümle mevânî’den hali olduğumuz halde mezbûre Cevahir Hatunun velisi ve babası olup ‘akd ve tezevvüce vekîli bulunan mezbûr Yusuf Ağa ya hitaben kerimeniz ve müvekkileniz mezbûre Cevahir Hatunu 551 kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle müvekkilim Ferhad’a tezevvüc eyledim dedikte mezbûre Cevahir Hatunun babası ve vekîli ve velisi mezbûr Yusuf dahi meclis-i nikâhda tezvîc eyledim deyüp ol vechile mezbûre Cevahir Hatun benim zevce-i menkûhe-i medhûl bahâm olup bundan beş sene mukaddem li-ecli’t-ticâre Dersaadet’de temür yolunda çalışdığım esnada seferberlik dolayısıyla taht-ı silaha alınarak Haydarpaşa’da temür yolunda hizmeti askeriyemi îfâ edüb bu kere terhîsen karyeme ‘avdet eylediğimde zevcem mezbûre Cevahir Hatun gerek iğfâlât neticesi ve gerekse cebrî sûrette işbu hâzır mezbûr Süleyman tarafından kaçırılarak mezbûre Cevahir’i merkum Süleyman fuzûlen ‘akd ve nikâh ederek el-yevm nezdinde tutup ve mezbûre Cevahir de haneme gelüp bana ita‘at ve hukuku zevciyete riâyet etmeyüp ... merkûm Süleyman’ın taht-ı nikâhında ve nezdinde kaldığından benîlerini tefrîk ve nikâhının kasemiyle bade’l-kazâ ve’l-‘iddet nefsinî bana teslim ve hukuk-u zevciyete riâyete zevcem hâzire-i mezbûre Cevahir Hatuna tenbîh olunmak murâdımdır dedi. Lede’s-suâl müdde’i-i aleyhâ mezbûre Cevahir’in tercümânı mûmâ ileyh Ahmed Efendi dahi mezbûrenin tarafından cevabında mezbûr Ferhad ile beynlerinde nikâh vukû‘ bulup mezbûr Ferhad’ın yedi sene nikâhında zevce-i menkûhe-i medhûl bihâm olduğunu tâbi‘aten ikrâr ve i’tirâf edüp ancak zevci merkûm Ferhad’ın ber vech-i muharrer diyâr-ı âhara gitmesine razıye olmadığından seferberlik i‘lânından

üç sene evvel yani 1327 senesinde diyâr-ı âhara gitme veyahut giderisen beni tatlık edüb de sonra gidiniz deyü ısrârda bulunduğundan ben mehir ve nafakam ve müennes süknâm üzerine hul'a talibe olduğumdan mezbûr Ferhad dahi ber vech-i meşrûh hul'-i mezkûru kabul ve beni tatlık etmiş olduğundan ben bu sûretle mutallaka olub 'âdetim münkaziye olduktan sonra sâika-i zaruret geçen 332 senesinde evvelâ Ovacık ka'zâ sının Harsa Karyesinden ve Lertik (Leritin) aşiretinden ve livâoğlu Mahmud nâm şahs ile tezevvüc ve iki sene müddetle orada kalarak ahiran merkûm Mahmud'un vukû' fâtıyla bundan beş ay mukaddem 301 kuruş mehr-i müeccel müsemmâ ile işbu hâzır mezbûr ebkem Süleyman'a tezvîc ve merkûm Süleyman dahi ber minvâl-i muharrer tezevvüc ve kabul ve dühûl edüb mezkûr beş aydan beri mezbûr Süleyman'ın taht-ı nikâhında bulunmaktayım ve el-yevm zevciyyet beynimizde kâime olduğundan zevc-i mutallakım mezbûr Ferhad'ın bana fuzûlî olan müdâhale-i vâkifesinin men'ini taleb ederim deyü makâm-ı def'de tercümân mezbûr vâsıtasıyla ifâde ve beyân hâzır mezbûr ebkem Süleyman'a dahi işâret-i mahsûsa ile suâl olundukda müdde'i-i mezbûr Ferhad'ın ber vech-i meşrûh da'vasını îmâ ile inkâr ve mezbûre Cevahir'e işâret ve parmağıyla ta'dâd yani beş aydır mezbûre Cevahir zevce-i menkûhe-i medhûl bihâm olduğu gibi el-yevm mezbûre Cevahir'e Hatun dahi zi'l-yed olduğunu sarâhaten işâret ve beyân eyledi. Müdde'i 'aleyhâ vâkı'a-i mezbûre Cevahir Hatun ber vech-i muharrer muhala'a ve tatlık da'vâsıyla beyâna havale ve kimler ile isbât edeceğini tercümân mezbûr Ahmed Efendi vasıtasıyla soruldukda Erzincan'ın Mercan ve Engi Karyesinde Koğuoğlu Zeynel bin Ali esâsen Pülümür kazâ sında olub on seneden berü Keskemur Karyesinde mukim Seyyid Manzur oğlu Hasan bin Manzur ve Mağaçur Karyesinden Mahmudoğlu İsmail ve Nesimioğlu Halil ve Muinsi(?) Karyesinden Rutaninoğlu Mehmed Çavuş ve Kalecik Karyesi Döndüoğlu Arif nâm kimesnelerle isbât edeceğini ve bunlardan başka asla şahidim yoktur deyü hasr-ı şühûd edüp şühûd-u merkûmûnu şehr-i Nisanın 29. Salı günü getireceğini ifâde etmekle muhâkemeleri yevm-i mezkûre ta'lik olundu. Âhiran yevm-i muayyende tarafeyni mütedâ'iyeyn meclisi şer'e bil vurûd dâfia'-i mezbûre Cevahir Hatun mezkûr muhala'a ve tatlık müddeâ'sını isbât için zabtı sâbıkta muharre-rü'l-esami şuhuddan huzûr-ı şer'e ikame ve ihzar eylediği zatı mezbûrey-i ârifler mezbûrân Zeynel bin Ali ve Hasan bin Seyyid Manzur ale'l-usûl tarafeyn muvâcehele-rinde münferiden lede'l-istişhâd fi'l-hakika bundan sekiz sene evvel aslahına mezkûr Mağaçur Karyesine gittiğimizde orada mezkûr Mağaçur Karyesi olup şahs-ı

ma'lûmumuz olan işbu müddei'-i mezbûr Deli Mahmudoğlu Ferhad bin Mahmud'un kapısı önünde bir cemaat var idi biz de orada bu cemaati dinlemekte iken zâtını ârifân olduğumuz işbu hâzıra-i mezbûre Cevahir binti Yusuf orada bulunan cemaate karşı dedi ki: Allah için şâhid olunuz ve sonra da dedi ki zevcem Ferhad İstanbul'a gidecektir beni ne yapacaktır. Beni bıraktında öyle ketun zevce mezbûre Ferhad da zevce-i mezbûre Cevahir'e karşı dedi ki, sen nikâhını bana bağışla seni bırakayım ve terk edeyim, zevce-i mezbûre Cevahir de zevci merkûm Ferhad'a hitaben ben hakkımı ve nikâhımı sana bağışladım dedikten sonra merkûm Ferhad da anam bacım ol nereye gider isen git dediğine ve sonra mezbûre Cevahir Ovacık ka'zâ sının Lertik (Leritin) aşiretinden diğer bir kimseye gitti. Biz bu hususa bu veçh üzere şâhidiz şehâdet dahi ederiz-deyü her biri müttefakü'l-lafz ve'l-ma'na bi'l-muvâcehe 'alenen ber nehc-i şer'e edâ-yı şehâdet eylediler. İşbu şâhidlere karşı bir ta'anı olup olmadığı müddei'-i mezbûr Ferhad'dan soruldukda şâhidlerden Hasan ile Zeynel'i kabul etmem ve tanımam bunlar yalan söylüyorlar zîrâ onlar da beni tanımazlar. Bu mesele hakkında şâhid istima' olunmak lâzım gelürse benim köylülerimden büyük komşularım İsmail Ağa ve Musa Ağa'nın oğlu diğer İsmail Ağa ve Gül Ağanın oğlu Hüseyin ağalardır ki bu adamlar gelüb böyle derlerse kabul ederim ve cümlesini yazdırmak îcâb etmez hülâsa-i kelâm ben zevcem Cevahir'in bir tüyünden vaz geçmem ölünceye kadar benim zevcemdir ifâdem budur daha başka deyüceğim yoktur i'tirazım bundan i'bârettir deyü şâhidân-ı mezbûrâna ta'an eyledi. Şehadet-i mezkûre müddei'-i aleyhâ dâfia'-i mezbûre Cevahir Hatun'un ber vech-i muharrer muhala'a ve tatlîk hakkındaki def'i da'avısına muvafık idüğü mezbûr Ferhad'ın şâhidler hakkında ber vech-i meşrûh vukû'bulan ta'an dahi şehâdet-i mezkûrenin kabulüne şer'en esbâb-ı mânia' teşkîl edemeyeceğinden talâk-ı mezkûrun mesmûa' ve iltifâta şâyân olmadığı bi't-tetkîk anlaşıldığından şehâdet-i mezkûrenin kabulüyle şâhidân-ı mezbûrândan mezbûr Zeynel bin Ali evvelâ bâ varaka-i mestûre mensub olduğu mezkûr Mercan ve Engi Karyesi muhtarı Musa bin Yusuf ve hey'et-i ihtiyâriye a'zâ sından Süleyman bin Ferhad ve Ahmed bin Mahmud nâm kimesnelerden sırran ve ba'dehu tarafeyn ile beraber şâhid-i mezbûr hâzır oldukları halde yine mezkûr Mercan ve Engi Karyesinden Seyyid Yusufogullarından Hamza bin Hasan ve Delîfâtmaoğlu Hasan bin Hüseyin nâm kimesnelerden dahi bi'l-muvâcehe 'alenen diğer şâhid-i mezbûr Hasan bin Seyyid Manzur dahi kezâlik bâ varaka-i mestûre mensub olduğu mezkûr Keskemur Karyesi muhtarı Mehmed Ali bin Yunus ve ihtiyâr meclis

a'zâ sından Hüsyin bin Mehmed ve Zeynel bin Halil nâm kimesnelerden sırren ve ba'dehu yine tarafeyn-i mütedâ'iyeyn ile maan şâhid-i mezbûr hazirûn oldukları halde karye-i mezkûre ahalisinden Barutoğlu Ali bin Seyyidhan ve Kalalıoğlu Hüseyin bin Süleyman nâm kimesnelerden dahi bi'l-muvâcehe 'alenen lede't-tezkiye 'adl ve makbûlu's-şehâde oldukları iş'ar ve ihbâr olundu. Tarafeyn iddiâ' ve müdafa'âtına ve cereyân eden muhâkemeye na'zâ ran müdde'i-i aleyhâ dâfia'-i mezbûre Cevahir Hatun mâru'z-zikr 327 senesi tarihinde îfâ' edilen talâk-ı mezkûr müddeâ'sını zevci müdei'-i mezbûr Ferhad'ın inkârına ... şâhidîn-i ma'dilîn-i müzekkiyîn şehâdetleriyle bi'l-muvâcehe ber nehc-i şer'i isbât etmeğin mücebine mezbûre Cevahir Hatun tarih-i mezkûrden beri müdde'i-i merkûm Ferhad'dan muhala'a-i mutlaka-i mu'tede olduğuna ba'de'l-hükm müdde'i-i mezbûr Ferhad'ın ber vech-i meşrûh nikâh ve ita'at da'vâsıyla dâfia'-i mezbûre Cevahir Hatuna bî vech-i şer'i muâ'ra'zâ dan meni'ne müdde'i-i mezbûr Ferhad'a tenbîh olunduğu tescil ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi's-sâlis min şehr-i Şa'banü'l-muazzam sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfî

Özet

Erzincan'ın Mağaçur Köyü'nde yaşayan Deli Mahmudoğulları'ndan Ferhad bin Mahmud, mahkemeye başvurarak, eşi Cevahir Hatun'un başka biriyle evlendiğini iddia etmiştir. Ferhad, 5 yıl önce İstanbul'a çalışmaya gittiğinde, eşi Cevahir Hatun'u bir kişinin kaçırdığını ve bu kişinin onu zorla evlendirdiğini öne sürmüştür. Ferhad, eşi Cevahir Hatun'u geri istediğini ve onu başka biriyle evlendiren kişinin cezalandırılmasını talep etmiştir. Cevahir Hatun ise, eşi Ferhad'ın iddialarını reddetmiştir. Cevahir Hatun, eşi Ferhad'ın İstanbul'a gitmeden önce kendisini boşadığını ve bu nedenle evliliğin sona erdiğini iddia etmiştir. Cevahir Hatun, ayrıca, boşandıktan sonra başka biriyle evlendiğini ve bu evliliğin hala devam ettiğini söylemiştir. Mahkeme, tarafların iddialarını dinledikten sonra, tanıkların dinlenmesine karar vermiştir. Tanıkların ifadeleri, Cevahir Hatun'un iddialarını desteklemiştir. Tanıkların ifadelerine göre, Ferhad, Cevahir Hatun'u boşamış ve onu serbest bırakmıştır. Mahkeme, tanıkların ifadelerinin doğru olduğuna karar vererek, davalının evliliğinin devam ettiğini ve davacının onu rahatsız etmemesi gerektiğini bildirmiştir.

34. Konu: Verâset, Numara: 71, Sayfa: 60

“Medine-i Erzincan’ın Cemaleddin Mahallesi sâkinlerinden ve ‘Asakir-i Şâhane’ye mensup 88. Kafkas Taburunun 1. Bölük yüzbaşısı iken Üç Hamur Muharebesinde şehîden vefât ettiği mezkûr 88. Kafkas kumandanlığından mevrûd ve Erzincan 1. şube riyasetinden muhavvel 15 Nisan 335 tarihve 14 numaralı tahrîrâtta beyân olunan Mehmed Efendi ibn Mahmud bin Ahmed’in verâseti hasren li-ebeveyn er karındaşı mezkûr Cemaleddin Mahallesinde sâkin Ahmed Efendi ibn el-mezbûr Mahmud Efendiye münhasıre olduğu zâtî mahkemece ma’rûf mûmâ ileyh Ahmed Efendi medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer’de takrîr ve mahalle-i mezkûre imamı Hafız İbrahim Efendi ibn Mehmed ve muhtarı Seher usta ibn Şerif ve a’zâ İdris Efendi ibn Mikdad’ın mühr-ü zâtî ve resmîlerle mahtûm ve mu’tâ 4 Mayıs sene 335 tarihli bir kıt’a ‘ilm-u haber meâli takrîr-i mezkûru te’yîd eylemiş ve verâset-i mezkûre vech-i meşrûh üzere idüğü Molla Seydi mahallesinden ve mevsûku’l-kelim zevâtdan komiser muâvini Abdurrahman Efendi ibn İsmail mezkûr Cemaleddin Mahallesinden Tekbasdı-zâde Mustafa Efendi ibn Şerif meclis-i mezkûrda vukû’ bulan ihbâr ve imzalarıyla lede’ş-şer’i’l-enver müte-hakkık bulunmuş olmakla bu sûrette müteveffâ-yı mûmâ ileyh Mehmed Efendinin verâsetini ve cemî’ terikesi hasren ehî lehüma mezbûr Ahmed Efendiye isâbeti iktizâ eylediği bi’t-taleb tescil ve iş bu hüccet’i şer’iyye i’tâ kılındı. Fi’l-yevmi’s-sâbi’ min şehr-i Şa’banü’l-muazzam sene seb’un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Cemaleddin Mahallesi'nde ikamet eden Mehmed Efendi, Üç Muharebede şehit düşmüştür. Mehmed Efendi'nin veraseti, anne ve baba tarafından kardeşi olan Ahmed Efendiye intikal etmiştir. Bu durum, Ahmed Efendi tarafından mahkemeye takdim edilen bir dilekçeyle tescil edilmiş, şahitlerin de beyanlarıyla doğrulanmış ve Ahmed Efendiye bir veraset senedi verilmiştir.

35. Konu: Verâset, Numara: 72, Sayfa: 60-61

“Medine-i Erzincan’ın Çukur Mahallesi ahalisinden ve Teb’â-ı Devlet-i ‘Aliyenin Ermeni Milleti’nden iken bundan akdem maan fevt Zorayanoğlu Mardirus veled-i Nazar ve Müsni Karyesi ahalisinden Kolçekenoğlu Avak vled-i Herebet ve merkûm Avak’ın oğulları Kazar ve Hemayak ve Kirkor ve Mamikun ve Tanil ve Haçatur ve

Vağarşak ve kızı Zümrüd Namun on nefer kesânın ber vech-i âtî vârisleri olduğunu iddiâ eden zât-ı tarif-i şer' ile mu'arrefe mülkiye haşehanesi ve Teb'â-ı Devlet-i 'Aliyyenin millet-i merkûmesinden Zorayan kızı Bayzar veledet-i Serkes veledi Mardirus medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer'î hatîr lâzimü't-tevkîrde müteveffûn-u merkûmûnun zikr-i âtî emvâl-i metrûkelerine bi'l-memuriye vaz'ı-yed edüb kıbel-i şer' den husûmeti re'y olunan Livâ-i mezkûr muhâsebecisi ve beytû'l mal me'muru Nabi Beyin mürsel vekîli olup muhâsebe-i mezkûr ketbesinden Hafız Ömer Efendi ibn İbrahim müvâcehesinde ber vech-i âtî da'va eyledi. Mûrislerim olup bundan akden maan fevt olan Çukur Mahallesi ahalisinden ve Teb'â-ı Devlet-i 'Aliyyenin Ermeni Milleti'nden Zorayanoğlu Mardirus veled-i Nazar benim babam dedem olup babam ismi Serkes ve Serkes'in babası ismi merkûm Mardirus veled-i Nazar olup verâseti oğlunun kızı ve Müsni Karyesi ahalisinden Kolçekenoglu Avak veled-i Herebet benim ana dedem olup anamın ismi Zümrüd ve Zümrüd'ün babası ismi merkûm Avak veled-i Herebet olup verâseti kızının kızı ve yine Müsni Karyesi ahalisinden Kolçekenoglu Kazar ve Hemayak ve Kirkor ve Mamikun ve Tanil ve Haçatur ve Vağarşak Ağalarla vâlidem mezbûre Zümrüd li-ebeveyn karındaşlar olup babaları ismi merkûm Avak veled-i Herebet olup ol-vechile dayılarım merkûm Kazar ve Hemayak ve Kirkor ve Mamikun ve Tanil ve Haçatur ve Vağarşak ağaların verâsetleri li-ebeveyn kız karındaşları kızı ve anam müveffîye-i merkûme Zümrüd'ün verâseti sadriye kızı bana münhasire olup müteveffûn-u merkûmûnun benden başka vârisleri ve terikelerine müstehakkı âharı olmağla müteveffûn-u merkûmûnun nâmlarına mukayyed bi'l-cümle emvâl-i gayrimenkûlelerine muhâsebeci müvekkilimiz mûmâ ileyh hasbü'l me'mûriye vâzi'u'l yed olduğundan suâl olunub müteveffûn-u merkûmûnun bana mevrûs olan emvâl-i menkûlelerinin verâseti mahkemeye binâen bana teslîme müvekkil mûmâ ileyh Nabi Beye izâfetle vekîl mûmâ ileyh Hafız Ömer Efendiye tenbîh olunmak matlûbumdur deyü bade'd-da'va vekîl mûmâ ileyh dahi cevabında müteveffûn-u merkûmûnun vergi dâiresince nâmlarına mukayyed emvâl-i gayrimenkûlelerine müvekkil mûmâ ileyh bi'l me'mûriye vâz'ı yedi ikrâr edüb maada verâset müdde'âsını inkâr eyledi. Müddei'ye-i mezbûre Bayzar Hatun ber vech-i muharrer verâset müdde'âsıyla beyâna olundukda meclis-i şer'e hâziretân olan Teb'â-ı Devlet-i müşâr-ı ileyhânın millet-i merkûmesinden ve Erzincan İnâs Mektebi mua'llimelerinden Yuğaper Hatun veledi Beyus ve Mayes Hatun veledeti Mardirus maan ve Benderli mahallesinden ve İslâm

milletinden Hacı Halil oğlu Osman Efendi ibn İbrahim nâm kimseler münferiden istîşâd olunduklarında fi'l-hakîka bundan akdem maan fevt olan Çukur Mahallesi ahalisinden Zorayanoğlu Mardirus şahsı ma'lûmumuz olan müdei'ye-i merkûme Bayzar veledeti Serkes'in baba dedesi ol-le verâseti oğlunun kızı ve Müsni Karyesinden iken bundan akdem fevt Kolçekenoglu Avak veledi Herebet müdei'ye-i merkûmenin ana dedesi olub ol-le verâseti kızı Zümrüd'ün kızı ve yine Kolçekenoglu Hemayak ve Kazar ve Kirkor ve Mamikun ve Tanil ve Haçatur ve Vağarşak evladı Avak veledi Herbet'in verâsetleri li-ebeveyn kız karındaşları Zümrüd'ün kızı ve merkûme Zümrüd'ün verâseti ... kızı merkûme Bayzar Hatun veladeti Serkes'e münhasire olub bunlardan müteveffûn-u merkûmûnun vârisleri ve terikelerine müstehakk-ı âharı olduğu bizim ma'lumumuz değildir biz bu husûsa bu vech üzere şahidiz şehâdet dahi ederiz deyü her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyeye ettiler. Usûl mevzu'âsına tevfikân şahidânı mezbûretân Yuğaper ve Mayes Hatunlardan her biri mensubu oldukları Erzincan maarif müdürü Rifat Bey ibn Hacı Hasan ve şâhid-i mezbûr Osman dahi mensûb olduğu mezkûr Benderli Mahallesi hey'eti ihtiyariyesinden Osman Efendi ibn Hasan ve imam Yusuf Efendi ibn el-hac İshak nâm kimesnelerden evvelâ bâ varaka-i mestûre sırren ve ba'dehu mezbûretânın kezâlik mensûb oldukları mezkûr İnâs Mekteb-i İbtidâîsi hademelerinden İsmail ve Mehmed bin Mustafa ve Benderli Mahallesi ahalisinden Keçecioğlu Ömer bin Mustafa ve Yağyapanoglu Hasan bin Hacı Mehmed nâm kimesnelerden dahi bi'l-müvâcehe 'alenen lede't-tezkiye Merkûmûnun makbûlü's-şehâde oldukları iş'âr ve ihbâr olunmağın mücebince müdde'ye-i mezbûre Bayzarları subût-ı Verâsetine bade'l-hükm vergi dâiresinden mahreç kayıd vechile müteveffûn-u merkûmûnun bi'l-cümlemvâl-i gayr-ı menkûleleri müdde'ye-i mezbûre Bayzar'a isâbeti iktizâ eylediği tescîl ve i'lâm olundu. Fi'l-yevmi'r-râbi' min Şa'banü'l-muazzam sene seb'un ve selâsîn ve selâse mi'e ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfî

Özet

Erzincan'ın Çukur Mahallesi'nde yaşayan Zorayanoğlu Mardirus adlı Ermeni bir kişinin ölümünden sonra, Mahkemede, Mardirus'un torunu Bayzar Hatun, mirasın kendisine ait olduğunu iddia etmiştir. Bayzar Hatun'a göre, Mardirus onun baba dedesi, Avak ise onun anne dedesi idi. Bu nedenle, Mardirus'un malları Bayzar Hatun'a intikal

etmeliydi. Mahkeme, Bayzar Hatun'un iddialarını doğrulamak için iki Ermeni kadın ve bir Müslüman erkekten şahitlik almıştır. Şahitlerin ifadeleri Bayzar Hatun'un iddialarını destekleyince mahkeme, Bayzar Hatun'un veraset iddiasını kabul ederek, Mardirus'un mallarının tamamının Bayzar Hatun'a verilmesine karar vermiştir.

36. Konu: Vesâyet, Numara: 72, Sayfa: 61

“Medine-i Erzincan’ın Kurşunlu Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat eden Mollaoğlu Osman bin Murad’ın sülbiye-i sağîre kızı Saadet’in vakt-i rüşd ve sedâdına değin bi’l-cümle umûrunu ru’yet ve tesviyeye hukukunu muhafaza kibel-i şer’den bir vasî nasb ve ta’yîn lâzım ve mühim olduğu ve sağîre-i mezbûre Saadet’in ana ve babası taraflarından vasî-i muhtârları dahi olmadığı ve emanetle ma’rûf ve istikâmetle mevsûf ve her le umûr-u vesâyet ‘uhdesinden gelmeğe kâdir idüğü mezkûr Kurşunlu Mahallesi imam ve muhtar ve hey’et-i ihtiyâriyesi taraflarından memhûren mu’tâ ‘ilm-u haber münderecâtı ile mahalle-i mezkûre ahalisinden Evliya-zâde Abdurrahman Efendi ibn Ahmed ve Dizdar-zâde Mehmed Efendi ibn Emin nâm kimesnelerin meclis-i şer’de ‘ala tarîki’ş-şehâde vukû’ bulan ihbârlarından zâhir ve nümâyan olan sağîre-i mezbûrenin li-ebeveyn dayısı Eskişehir mahallesi ahalisinden Dizdaroğlu Yaşar bin Edhem sağîre-i mezbûre Saadet’in bi’l-cümle umûrunu ru’yet ve tesviyeye ve hukukunu muhafazaya ve anası ve babası müteveffiyân-ı mezbûrândan kendisine mevrûs ve muntekil bi’l-cümle emvâl-i gayr-ı menkûlesini ahz ve kabz ve ifrâza ve makbûzâtını Eytâm Sandığına vaz’ ve teslîme ve ifrâz ve taksi ve hıfz ve hirâsete mezbûr Yaşar kibel-i şer’den vasi nasb ve ta’yîn olundukda ol dahi ber vech-i muharrer ve-sayet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağı edâ ve îfâya ta’ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka’a bi’t-taleb ketb olundu. Fi selhi recebül’l-ferd sene seb’un ve selâsın ve selâse mi’e ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Kurşunlu Mahallesi'nde yaşayan ve bundan önce vefat eden Mollaoğlu Osman bin Murad'ın küçük kızı Saadet'in rüşd ve erginlik çağlarına kadar tüm işlerini görmesi ve haklarını koruması için şer'i bir vasi tayin edilmesi gerekli olduğu için dava açılmıştır. Şahitlerinde, güvenilir ve dürüstlüğü ile bilinen ve her yönden vasiyet

işlerini üstlenmeye muktedir olan kişinin dayısı Yaşar bin Edhem olduğu beyan edilmiştir. Bu nedenle, mahkemenin Yaşar bin Edhemi vasi tayin ettiğine dair belgedir.

37.Konu: Tevliyet, Numara: 73, Sayfa: 61

“Mutasarrıf-ı livâ Erzincanın Kiy Karyesi ahalisinden olup zikr-i âti vakıf tarla ve suyun bil meşrût mütevellisi bulunan karye-i mezkûre ahalisinden Muhammed ağa ibn Abdullahın evladı ve meşrûtu lehi olduğunu iddia edenzâtı mahallei ma’rûf Mehmet Efendi ibn Osman bin Mehmet livâi mezkûr mahkemesinde ma’kûd meclis-i şer’i şer’de mar’ul beyân maa ab tarlayı mevkûfenin el-yevm tevlîyeti münhal olup meşrûtun lehi henüz müte’ayyin olmadığı ve kimesneye dahi tevcîhi icrâ olunmadığı cihetle vakfı mezkûr için tarafı şer’den mütevellî kaymakamı ta’yîn ve husûmeti re’y olunan livâ-ı mezkûr evkâf memuru Mehmet halis efendi ibn Ahmed muvacehesinde ber vech-i âti takrîr eyledi. Evkâfı mülhakadan Erzincan’daki Karyesinde kâin ashabı hayrattan ceddim Ali Ağa etrafı erbaa’sı ma’lum ve köy içi demekle ma’rûf olan yarım hımarlık iki kıt’a tarla ile yarım kuşluk hamk-ı şurb suyunu livâ-yı mezkûr Karyesinden Hamzalı Karyesinde vâki ‘ camii şerîfte beher sene bir berât îfâdına ve evladına meşrût olarak vakfı mezkûrun tevlîyeti amucalarım Abdi ve Selim ile kardeşleri babam Osman Ağadan her biri birbirinden sonra tea’mülen îfâ etmekte iken mezbûrân Abdi ve Selim ve Osman ağadan bundan akdem vukû‘ vefatlarıyla mezbûr Osman ağanın sülbi sahih ve kebîr oğlu benimle amcalarım mezbûrân Abdi ağa mahdumu Mehmet ve Selim ağa mahdumu Şükrü mevcut ise de mezbûrân Mehmet ve Şükrü şimdeyü kadar ber mu‘ceb-i şart vakıf umûru tevlîyeti îfâ etmedikleri ve ben dahi tevlîyeti mezkûrenin umûrunu kemâ yenbağı edâ ve îfâ edebileceğimi müeyyid ait olduğumu mezkûr Hamzalı Karyesi imam ve muhtar ve hey’et-i ihtiyâriyesinden mu’tâ ve merbûtan takdim kılınan bir kıt’a ‘ilm-u haber meâlinden müstebân olacağı vechiyle tevlîyeti mezkûre el-yevm münhâl ve hizmeti mezkûre mu’attal kalıp vakıf mezkûrun meşrûtun lehi ve mütevellî-i evvel müteveffâ-yı mûmâ ileyh Mehmet Ağanın ahfadından ekber vârisler ve aslahı ben olduğumdan tevlîyeti mezkûrun ba’de intikâl etmekle teâ’muk-u kadîmi vecih üzere ciheti mezkûrenin ‘uhdeme tevcîhi matlubumdur deyü da’va ve te’yîd-i müddeâ zımında mazmûnu sâlifü’z-zikr Erzincan muzâfâtından Kiy Karyesi sakinlerinden ashâb-ı hayrâtan Ali Ağanın karye-i mezbûrede vâki‘ etrafı erbaası yarım hımarlık iki kıt’a tarla ile yarım kuşluk hamk-ı şurb su âbını mezkûr Hamzalı Karyesi vâki‘ camii şerîfte beher sene bir berât îfâdına ve evladına meşrût olarak vakıf eylediği şifâhen müs-

liminden cemm-i ğafir ve cem'i kesîr ala tarik'üş şehâde huzûr-ı şer' de haber verilmele-riyle tarafı şer' den hususu mezbûre imâ'n nazarla mübattal vakıf olmaktan hazer edüp işbu bâiset'ül-vesika Mehmet bin Abdullah nâm kimesnenin evladı vakıftan olduğu ind'eşşer' tebeyyün eylediğinden şartı vakıf üzere merkûm Mehmet maa âb tarlayı mezkûrleri tevlîyeti hasebiyle cânib-i vakıf için zabt ve tasarruf edüp şartı vakıf üzere iktizâ eden hâsılâtta senede zikr olunan camii şerîfde bir berât îkâd ettirip ber müceb-i şartı vakıf hareketine(?) tenbih-i şer' i olunduğu deyü 1258 sene-i hicriyesi evvelinin 21.günü tarihiyle müverrih ve tarihi mezkûrde Erzincan nâibi bulunan Mehmet Ataullah ve yine muahhiren hücceti te'yîd ve temşiyeten kezâlik Erzincan nâibi es-seyyid Mehmet said ve yine es-seyyid Abdülkerim efendilerin imzalarıyla mûmzâ ve mühürleriyle mahtûm bir kît'a tevlîyeti hücceti ibrâz eyledi. mütevellî kaymakam mûmâ ileyh Mehmet halis efendi dahi cevabında mübrez hüccet-i tezkirede mûnderiç mütevellî mûmâ ileyh Mehmet ağa ibn Abdullah'ın ve ba'dema mezbûrûn Abdi ve Selim ve Osman ağaların vukû'u vefatlarına tevlîyeti mezkûrenin mûnhal ve muattal kaldığını ikrar edüp ma'âda müdde'i-i mezbûr Mehmet Efendi evladı vakıftan olduğu ma'lumum değildir deyü inkârına mekârin-i müdde'i-i mezbûr Mehmet Efendi ber vechi muharrer müddeasını vakfi mezkûrun ait olduğu mezkûr Hamzalı Karyesi imam ve muhtar ve hey'eti ihtiyâriyesinden mu'tâ ve mühr-i zâtî ve resmîleriyle mahtûm 29 Nisan 1335 tarihli bir kît'a 'ilm-u haber mefadiyla karye-i mezkûre ahalisinden ve mevsûkû'l-kelim zevâtta Emiroğlularından (?) Halis ağa ibn Osman ve Rum Eğrek Karyesinden Abdullah ağa ibn Mustafa ve müdde'i-i mezbûrun mensup olduğu mezkûr Kiy Karyesinden Naib zâde Osman Şükrü Efendi ibn Mustafa ve Bekir Ağa-zâde Ahmed Ağa ibn Halil nâm kimesnelerin meclis-i şer' de 'ala tarîki'sh-shêhâde vukû' bulan ihbâr ve imzalarında vakıf merkûm mûmâ ileyh Ali Ağa Vakfının mütevellîsi olan iş bu müdde'i-i mezbûr Mehmet efendinin cediti müteveffâ-yı mezbûr Mehmet ağa ibn Abdullahın vefatından sonra evlatları mezbûrûn Abdi ve selim ve Osman Ağalardan her biri tevlîyeti mezkûreyi tea'mmülen birbirinden sonra îfâ etmekte iken mezbûrûn abdi ve selim ve Osman ağaların vukû'u vefatları da abdi mahdûmu diğer Mehmet ve selim mahdûmu şükrü ve Osman mahdumu Mehmet efendiler mevcut iseler de tevlîyeti mezkûre el-yevm mûnhal ve şartı vakıf îfâ edilmeyerek muattal olduğundan bunlardan vakfi mezkûrun meşrûtu mühimi olup evladı vakıftan bulunduğu zâtı ma'lumumuz olan işbu müdde'i-i mezbûr Mehmet efendi ibn Osman bin Mehmet tevlîyeti mezkûreye elyak ve müstakîm ve mü-

tedeyyin ve vâkıfın evladı ekber ve erşed ve aslahımâ olup her vechile umûru tevliyeti hasen idare ve îfâya kadir ve mu'temed idüğü îfâde ve beyân eylediler işâ'r ve ihbâr ve vâki' üzerine müdde'i-i mezbûr Mehmet efendi vakfı mezkûrun meşrûtu lehi ve evladı vakıftan olduğu ledeşşer'i'l-enver zâhir ve müstehakkık olmağın mucebince şartı vakıf üzere hareketine bade't-tenbîhi's şer'i tevliyeti mezkûrenin müdde'i-i mezbûr Mehmet efendi 'uhdesine tevcîhi iktiza eylediği tescîl ve bi't-talep iş bu hüccet-i şer'ce müdde'i-i mezbûr Mehmet efendi yedine i'tâ kılındı. Fil yevmissadis min şaban'ül ferd senetü seb'a ve selâse mieteyn ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Kiy Mahallesi'nde yaşayan ve vefat eden Mehmet ağa ibn Abdullah'ın çocuğu olan Mehmet Efendi ibn Osman bin Mehmet, Erzincan mahkemesinde, vakfın hak sahibi kendisi olduğunu iddia ederek dava açmıştır. Mehmet Efendi, vakıf tarla ve suyun, Ali ağa tarafından Erzincan'ın Kiy Mahallesi'nde bulunan yarım hımarlık iki kıt'a tarla ile yarım kuşluk hamk-ı şurb suyunu, Erzincan'ın Hamzalı Mahallesi'ndeki camiye vakfettiğini, bu vakfın mütevellisinin, Mehmet ağa ibn Abdullah'ın vefatından sonra oğulları Abdi, Selim ve Osman Ağa'nın sırasıyla olduğunu, ancak Abdi, Selim ve Osman Ağa'nın da vefatından sonra, mütevelliliğin oğulları Mehmet ve Şükrü tarafından yerine getirilmediğini, kendisinin ise vakfın şartlarını yerine getirebileceğini iddia etmiştir. Mahkeme, Mehmet Efendi'nin iddialarını doğru buldu ve vakfın hak sahibinin kendisi olduğunu kararlaştırdı. Mehmet Efendi, vakfın mütevellisi olarak atamıştır.

38. Konu: Vesâyet, Numara: 74, Sayfa: 62

"Medine-i Erzincan'ın Kurşunlu Mahallesi ahalisinden iken beş sene mukaddem Gaybûbet eden Mehmed bin Mikdad'ın hali zuhûr edinceye değin umûrunu ru'yet ve hukukunu muhâfazaya ve mefkûd mezbûrun sülb-i sağır oğulları Ziya ve Ahmed ve sülbiye sağîre kızı Mahbub'un vakt-i rüşd ve sedâdlarına kadar tesviye-i umûrlarına kıbel-i şer'den bir vasî nasbı ehem ve elzem olup mefkûd mezbûrun zevcesi ve sıgâr-ı mezbûrünün valideleri mahalle-i mezkûrede sâkine zâtı her biri mezkûr mahalle ahali-sinden Ali Beyoğlu İbrahim Ağa ibn Mustafa ve Sarı Mehmed oğlu Şakir Bey ağa ibn diğer Mustafa ta'rifleriyle mu'arrefe her le umûru vesâyet 'uhdesinden gelmeğe muktedir idüğü mezkûr Kurşunlu mahallesi hey'eti ihtiyâriyesinden mu'tâ bir kıt'a 'ilm-u

haber münderecâtı ve mu‘arrifân-ı mezbûrânın huzûr-u şer‘de ‘ala tarîki’ş-şehâde ihbarlarıyla lede’ş-şer‘i’l-enver zâhir ve nümâyan olmağın mûcebince mefkûd mezbûr Mehmed ile sığâr-ı mezbûrûnun bi’l-cümle umûrlarını muhâfazaya mezbûre Zeyneb Hatun kibel-i şer‘den vasi nasb ve ta’yîn olundukda oldahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbeyi edâ ve îfâya ta‘ahhüd ve iltizâm etmeğın ma vaka‘a bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmi’s-sâni ‘aşri min Şa‘banü’l-muazzam senetü seb’a ve selâse mieteyn ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Kurşunlu Mahallesi'nde yaşayan Mehmed bin Mikdad, 5 yıl önce kaybolmuştur. Mehmed'in küçük oğulları Ziya ve Ahmed ile küçük kızı Mahbub'un rüşd ve erginlik çağlarına kadar işlerinin düzenlenmesi için şer‘î bir vasi atanması gerekmiştir. Mehmed'in eşi ve çocukların anneleri olan Zeynep Hatun, mahalle ahalisi tarafından güvenilir ve dürüstlüğü ile bilinen ve her yönden vasiyet işlerini üstlenmeye muktedir olduğu için uygun görülmüştür. Zeynep Hatun, mahkemede tarafından vasi olarak atanmıştır.

39. Konu: Vekâlet, Numara: 75, Sayfa: 62

“Makarr-ı livâ olan Erzincan kurâsından Kiy Karyesinde kavm-i gayr-ı mahsûr ahalisinden ve zikrî âtî cami-i şerîf cemâ‘tinden imam Edhem Efendi ibn Mehmed ve muhtar Hacıoğlu Mahmud Efendi ibn Mehmed ve Tercanlı-zâde Hacı Basım Ağa ibn Ahmed ve Hacı Mehmed Ağa-zâde Fevzi Efendi ibn Hacı Mehmed ve Karakan-zâde Yusuf Efendi ibn Hüseyin ve Salih Efendi ibn Halil ve Şevki bey ibn Hacı İbrahim ve Bekir ağa-zâde Ahmed Efendi ibn Mehmed nâmûn kimesneler medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer‘î şerîf-i enverde karye-i mezkûre sâkinlerinden Naib-zâde Osman Şükrü Efendi ibn Mustafa mahzarında her biri bi-tav‘-ileyha takrîr-i kelâm edüp karyemizde âki‘ ashâb-ı hayrâtan Sinan Bey Cami‘i Şerîfi vakfının mütevellîsi bulunan sâbık müftü İbrahim Rüşdü Efendinin vukû-u‘ vefâtıyla tevliyet-i mezkûre münhal ve umûr-ı vakıf muattal kaldığından vakf-ı mezkûrun dahi el-yevm meşrûtun lehi malum ve mütea‘yyen olmayıp henüz bir mütevellî nasb ve ta’yîn edilemediğinden hukuk-u vakfı sıyâneten vakf-ı mezkûrun gillesiyle avârız akçelerinden zimem-i nâsda bulunan senedli ve senedsiz kâffe-i matlûbâtın ashâbından Cami‘i Şerîf-i mezkûr vakfına merbût

karye-i mezkûre hududu dahilinde ve mahâll-i sâirede vâki' ma'lûmu'l-mikdar arazi ve emlâk ve âb-ı lezizini fuzûlî zabt edenlerden talep ve ahz ve kabze ve makbûzâtını ... şer'îyyeye binâen erbâha ve eşribâha 'inde'l-iktizâ umûr-ı vakfa .. ve lede'l-hâce vakf-ı mezkûrun leh ve 'aleyhinde evvelce ve ba'dema vukû' bulmuş ve bulacak bi'l-cümle umûr-ı deâ'viyeden dolayı muâ'rızlarıyla mehâkim-i şeri'ye ve hukukiye ve suhiyye ve mecâlis ve devâir-i resmiyenin aksâm-ı muhtelifesinde müddei' ve müddei'-i aleyh ve şahs-ı sâlis sıfatlarıyla i'tirâzü'l-gayr suretiyle bidâyeten ve istinâfen ve temyizen ve i'tirâzen ve tashîhen ve iâdeten ve câhî ve gıyabî hertürlü muhâkeme ve muhâseme ve müdafaâya ve ikâme-i beyyine ve istihlâfa her türlü levâyih ve müstedi'yâta tanzîm ve te'âtisine evrâk-ı resmiyye i'lâmâtı ahz ve istihsâl ve teblîğ ve tebellüğe tenfiz ahkâmı zımında muvakkı'-ı icraya vaz'ına ve hacz-i emvâl ve fekkine ve hakem-i mümeyyiz ve ehl-i hibre nasb ve 'azline ve ru'yet-i muhâsebeye ve tatbiki hat ve hâtem ve muâ'yene ve istikşâfâta ve zarar ve ziyan ve mesârif-i muhâkeme ve talep ve iddiâ'sına ve vakf-ı mezkûrun hukukunu muhâfazaya âharını dahi ber vech-i muharrer tevkîl ve 'azle me'zûn olmak üzere mütevakkıf olduğu umûrın küllisini son dereceye kadar ta'kîb ve îfâya tarafımdan iş bu hâzır mûmâ ileyh Osman Şükrü Efendiyi vekâlet-i 'âmme-i mutlaka-i sahîha-i şer'îyye ile vekil ve nâib-i münâsib nasb ve ta'yîn eyldik dediklerinde hâzır mûmâ ileyh dahi ber vech-i muharrer vekâlet-i mezkûreyi kabul ve hizmet-i lâzimesini kemâ yenbağî edâ ve îfâya ta'ahhüd ve iltizâm etmeğin gıbbe't-tasdîki's-şer'i ma vaka'a bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmi'l-âşir min Şa'banü'l-muazzam senetü seb'a ve selâse mieteyn ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Kiy köyündeki Sinan Bey Camii Şerifi vakfının mütevellisi vefat etmiş ve vakıf işleri muattal (durağan, çalışmayan) kalmıştır. Vakfın meşrûnun lehinin de (hak sahibi) henüz belli olmadığından, bir mütevellî nasb ve tayin edilememiştir. Bu nedenle, vakıf arazilerinin ve sularının fuzûlî zabt edilmesini engellemek, vakıf alacağını tahsil etmek, vakıf adına dava açmak ve savunmak, vakıf işlerini takip etmek ve vakıf hukukunu korumak için, köyün ileri gelenlerinden Osman Şükrü Efendi, şer'î bir vekâletle vekil ve nâib olarak tayin edilmiştir.

40. Konu: Talâk, Numara: 76, Sayfa: 62

“Medine-i Erzincan’ın Ağtaş Mahallesi’nde sakinlerinden zât-ı tarif-i şer‘ ile mu‘arrefe Arab-zâde kerîmesi Hatice Hatun ibnetehu İbrahim bin Hüseyin meclis-i şer‘de hâlâ zevce-i dâhili Molla Seydi Mahallesi ahalisinden Kara Hüseyinoğlu İhsan bin Hacı Halil muvâcehesinde 1750 kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle merkûm İhsan’ın zevce-i menkûhe-i medhûl bihâsı isem de zevcem merkûm İhsan dört mâhdan beri bana nafaka cinsinden nesne vermediği gibi mesken-i şer‘î dahi tedârik etmediğinden ve ben dahi mu‘sire ve muhtâce bulunduğumdan zevcem mezbûr üzerine kıbel-i şer‘den kadr-i ma‘ruf nafaka takdîr ettirilerek nafaka-i mukadderimle müennes-i süknâmı hâlâ taleb ederim deyü ba‘de’d-da‘vâ zevç-i merkûm İhsan dahi cevabında ber vech-i muharrer 751 kuruş mehr-i müeccel tesmiyesiyle mezbûre Hatice Hatun zevce-i menkûhe-i medhûl bihâsı olduğunu tâbia’n ikrar edüb fakat mezbûre Hatice ile meyânelerinde hüsn-ü imtizâç ve muaşeret hâsıla olamadığından zevcem mezbûre Haticeyi talâk-ı bayin ile tatlîk eyledim deyü zevcesi mezbûre huzur-ı şer‘de tatlîk ve zimmetinde mütekarrır ve ma‘kûd-ı ‘aleyh mehr-i müeccel mezkûr 751 kuruşu zevcesi mezbûreye teslim eyledikten sonra zevce-i mezbûre Hatice Hatun dahi ber vech-i muharrer talâk ve mehr-i mezkûre râziye olup meclis-i mezkûrden kıbel-i müfâraka meblağ-ı mezkûr 751 kuruşu meclis-i şer‘i mezkûrde tamamen ahz ve kabz edüp nafaka-i ‘iddet ve müennes-i süknâsı mukâbilinde zevci merkûm İhsandan hiçbir nesne metâlibâtı ve hukuku kalmayıp zimmetini ibrâ-i ‘âmm-ı sahîh-i şer‘i ile ibrâ ve hukuk-u zevciyete mütea‘lîka kâffe-i deâ‘vîden ferâğat eylediğini huzur-ı şer‘de tâbia‘ten ikrâr ve ifade etmekle merkûm İhsan dahi mezbûre Hatice Hatunun ifade ve ikrârını vicahen kabul ve şifâhen tasdîk ettikten sonra zevce-i mezbûre Hatice Hatun merkûm İhsan’ın zevce-i mutlakası olduğu tescil ve bi’t-taleb iş bu hüccet-i şer‘iyye zevç-i merkûm İhsan yedine i’tâ kılındı. Fî selh-i Recebül-l-ferd sene seb’un ve selâsîn ve selâse mi’e ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfî

Özet

Erzincan'da yaşayan Hatice Hatun ile İhsan, evlidir. İhsan, Hatice Hatun'a nafaka vermediği ve mesken temin etmediği için, Hatice Hatun, eşinin üzerine nafaka takdir edilmesini talep etmiştir. İhsan, Hatice Hatun'u boşadığını bildirmiştir. Hatice Hatun, boşanmayı kabul eder ve 751 kuruş olan mehrini alır. Ayrıca, boşandığında nafaka ve

mesken karşılığında, İhsan'dan hiçbir talebi ve hakkı kalmadığını bildirmiştir. İhsan da bu ifadeleri kabul etmiştir. Bunun üzerine, Hatice Hatun, un İhsan'ın artık eşi olmadığı tescil edilmiştir.

41. Konu: Nafaka, Numara: 77, Sayfa: 63

“Medine-i Erzincan’ın Kurşunlu mahallesinde sakin zatı mahalle-i mezkûre ahalisinden Ali Beyoğlu İbrahim Ağa ibn Mustafa ve Sarı Mehmed oğlu Şükrü Ağa ibn diğer Mustafa tarifleriyle marife Zeyneb hatun ibnt Ahmed medine-i mezkûre mahkeme-i şer’iyesinde münakıd meclis-i şer’i şerif-i enverde bi’l-asala ve bi’l-vesaye takrir-i kelim idüb zevce-i vazım olub beher sene ve bi gububet iden Mikdad oğlu Mehmed’in kurrasından hâsıl ve zevcesi benden mütevellidü’r-ricâl sağır oğulları Ziya ve Ahmed ve sülbiye-i sağıre Mahbub ile ben nafakaya eşedd-i ihtiyaç ile muhtaç olduğumdan ve nezdimde zevcem mezburun cins-i nafakadan hisse-i vadesi olmadığından zevcem gaib-i mezburun emval-i gayr-ı menkulesinden olmak üzere nafaka ve kisve baha vesair havaic-i zaruriyemiz için zarar-ı maruf-ı meblağ-ı zimmet ve takdir olunmak muradımdır didikte zevce-i mezburenin takrir-i meşruhu vafiyye mutabık ve nefsü’l-emare muvaffak ve zikri ati meblağ kadar maruf iduğu erbab-ı vukuftan marufat-ı mezburanın huzur-ı şer’ide ali tarikü’ş-şehade ihbarlarıyla lede’ş-şer’i’y-yü’l-enver zahir ve nümayan olmağın bade’t-tahlifü’ş-şer’i mucebince zevce-i mezbure Zeyneb hatun ile sagar-ı mezburdan Ziya ve Ahmed ve Mehmed Bey nafaka ve kisve baha vesair havaic-i zaruriyeleriçün gaib-i mezbur Mehmed üzerine işbu tarih-i kitabdan ihbaren yevmi madeni akçe olarak sagar-ı mezburundan beherine altışar guruştan on sekiz ve zevce-i mezbure için on guruşuna min hissü’l-mecmu yirmi sekiz guruş farz ve takdir olunub meblağ-ı mefruz-ı mezkûr cerv ve sadaka ve lede’l-face istizandan ve andü’z-zafer zevce-i gaib-i mezbur Mehmed’in malına rücu zevce-i mezbure Zeyneb Hatun kıbel-i şer’iden izin verilmeğın ma-vaka bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmü’s-salis aşer min Şabanü’l-muazam li-sene seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Kurşunlu mahallesinde ikamet eden Zeynep Hatun kocası Mehmed'in kayıp olduğunu nafaka alamadığını, kendisi ve iki oğlu Ziya ve Ahmed ile bir kızı Mahbub'un geçimini sağlayamadığını belirterek, kocasının mal varlığından nafaka

verilmesini talep etmiştir. Mahkeme, Zeynep Hatun'un talebini haklı bularak, kocasının mal varlığından her gün çocuklarına altışar kuruş olmak üzere toplam on sekiz kuruş ve kendisi için on kuruş olmak üzere toplam yirmi sekiz kuruş nafaka verilmesine karar vermiştir.

42. Konu: Vesâyet, Numara:78, Sayfa:63

“Medine-i Erzincan’ın Molla Ali Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Kilan oğlu Süleyman Efendi ibn Timur’un sülbiye-i sağıre kızları Behiyye ve Naciye’nin vakt-i rüşd ve sedadlarına değin bi’l-cümle umurlarını rüyet ve tesviye ve hukuklarını muhafazaya kıbel-i şer’iden bir vasi nasb ve tayini lazım ve mühim olduğu ve sağırtan-ı mezburtanın babaları müteveffa-i mezbur tarafından mensub-ı vasi-i muhtarları dahi olmadığı ve emanetle marufe ve muhtar ve heyet-i ihtiyariyesi taraflarından memhur-ı umurdur bir kıta hissem ve haber meyille mahalle-i mezkûre ahalisinden Hamdi Efendi ibn Aziz ve topal oğlu Mehmed Efendi ibn Ali nam kimesnelerin meclis-i şer’ide ali tarikü’ş-şehade ihbarlarından zahir ve nümayan olan sağırtan-ı mezburanın Tirez’e? Daha haneleri mahalle-i mezkûrda sakine zatı tarif-i şer’i ile marufe Huriye hatun ibnt Osman mezburtan Behiyye ve Naciye’nin vakt-i rüşd ve sedadlarına değin bi’l-cümle umurlarını rüyet ve tesviye ve haklarını muhafazaya ve babaları müteveffa-i mezburdan mevrus ve müntekil-i emval ve eşya ve arazi vesairelerini ahz ve kabz ve hıfz ve hırasete sağırtan-ı mezburtanın valide ve Hafizeleri mezbure Huriye hatun kıbel-i şer’iden vasi nasb ve tayin olundukta ol-dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hıdmet-i lazımesini kema yenağı eda ve ifaya taahhüd ve iltizam etmeğın mavaka bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmü’s-sani ve’l-ışrin min Şabanü’l-muazzam li-sene seba ve selase ve selâse mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Molla Ali Mahallesi'nden Kilan oğlu Süleyman Efendi'nin iki küçük kızı Behiyye ve Naciye'nin rüşdüne değin tüm işlerini görmek, haklarını korumak ve babalarının mallarını muhafaza etmek için vasi gereklidir. Bunun için mahkemeye vesayet davası açılmıştır. Anneleri Huriye Hatun, Mahallenin muhtarı ve ihtiyar heyeti tarafından; güvenilir, doğru dürüst olarak bilinen, vasilik görevini yerine getirebilecek

kişi olarak tasdik edilmiştir. Mahkemenin şahitlerin beyanları doğrultusunda Huriye Hatunu çocuklarına vasi olarak atadığına dair belgedir.

43. Konu: Verâset, Numara:79, Sayfa: 63

“Medine-i Erzincan’ın Zornefsi Karyesi ahalisinden ve Asakir-i şahaneye mensub onuncu Kafkas topçu alayı cibali kadime kumandanı yüz elli guruhluk ihtiyat zabiti vekili iken Çolga? Civarında Aza köyünde Şahidan vefat eylediği Erzincan birinci Ahaz askeri tebası riyasetinden mürur on yedi Mayıs üç yüz otuz tarih tarihli derkenarda beyan olunan Çatak oğlu Tevfik Efendi ibn Ali bin Hasan’ın Verâseti zevce-i menkuha-i metrukesi Kezban bint Halil ile anası Zekiye bint Ali ve babası Ali Ağa ibn Hüseyin’e münhasıra olduğu müteveffa-i mezburun babası mezbur Ali Ağa medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer’imizde Mahmud bin Yusuf nam kimesnelerinde mehr-i zatı demeleriyle mahtum ve muti bir kıta ilmühaber mündericatı takrir-i mezkûru teyid eylemiş ve Verâset-i mezkûre dahi vech-i meşruh üzere iduğu mevsukü’l-hüküm zevattan ve müdürîyet-i kiramdan Keçecizade Halilullah Efendi ibn Mahmud ve Şaban ağa mahalleli Şeyh oğlu dursun bin Mehmed nam kimesnelerin kezalik meclis-i mezkûrda ali tarikü’s-şehade vuku bulan ihvarlarından lede’s-şer’i’y-yü’l-enver zahir ve müstehak olmağın bu surette müteveffa-i muma-ileyh Tevfik Efendi’nin mesele-i mirası 12 sehmi himden olub 3 sehmi zevce-i mezbure Kezban ve 3 sehmi dahi ism-i mezbure Rukiye’ye ve baki 6 sehmi dahi ebb-i mezbur Ali’ye isabeti iktiza eylediği tescil ve bi’t-taleb işbu hüccet-i şer’iyye ita kılındı Fi’l-yevmü’s-sani aşer min Şabanü’l-muazzam li-sene seba ve selase ve selâse mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Zornefsi köyünden Çatak oğlu Tevfik Efendi, 17 Mayıs 1919 tarihinde Çolga civarında Aza köyünde şehit olarak vefat etmiştir. Tevfik Efendi'nin eşi Kezban Hatun, annesi Zekiye Hatun ve babası Ali Ağa'ya miras kalmıştır. Bu nedenle, Tevfik Efendi'nin mirası 12 hisse olarak bölünmüştür. Eşi Kezban Hatun'a 3 hisse, kızı Rukiye'ye 3 hisse ve babası Ali Ağa'ya da 6 hisse miras kalmıştır. Mahkemenin miras taksimini bu şekilde pay ederek kayıt altına aldığı belgedir.

44. Konu: Nafaka, Numara:80, Sayfa:63

“Medine-i Erzincan’ın Yeni Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Karakaş oğlu Mustafa Bey ibn Muhiddin’in sülbi sağır oğlu Naim ve sağıre kızı Sıdika’nın ba-hüccet-i şer’iyye dahi mensubları li-ebeveyn emmileri karye-i mezkûre ahali-sinden Akif Efendi ibn Muhiddin medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer’imizde takrir-i kelam idüb ba-hüccet-i şer’iyye vasieri bulunduğum sağıran-ı mezburan Naim ve Sıdika’nın nafaka ve kisve baha-i eşedd-i ihtiyaç ile muhtaç olduklarından ve sağıran-ı mezburanın dahi eytam sandığında istirbah eylemekte akçeleri mevcut olduğundan başka balarından müntekil arazileri dahi olmakla sağıran-ı mezburan kıbel-i şer’i kadar maruf-u nafaka farz ve takdir olunmak matlubumdur deyu vas-i mezbur Akif Efendi’nin takrir-i meşruhu vaka-i mutabık ve nefsü’l-emare muvaffak ve sağıran-ı mezburanın beherine yevmi yirmi beş guruştan cem’an yevmi elli guruş evrak-ı nakdiyeye kadar maruf iduğu tarafının ahvallerine vukuf teamülleri olan mezkûr Yeni Karyesi ahalisinden Naibzade Şükrü Efendi ibn Mustafa ve Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden arzuhalci Lütfi Efendi ibn Mustafa nam kimesnelerin meclis-i şer’ide Ali tarikü’ş-şehade vuku bulan ihbarlarından zahir ve nümayan olmağın mucibince tarih-i kitabdan itibaren sağıran-ı mezburan Naim ve Sıdika’nın nafaka ve kisve baha vesair havaic-i zaruriyeleriçin babalarından mevrus mallarından olarak beherine yevmi yirmi beş guruştan cemien elli guruş evrak-ı nakdiye nafaka farz ve takdir olunub meblağ-ı mefruze-i mezkûru ahz kabz ve sağıran-ı mezburanın nafaka ve havaic-i zaruriyelerine harç ve sarfa vasi-i mezbur Akif Efendi’ye kıbel-i şer’iden izin verilmeğın ma-vaka bi’t-taleb ketb olundu Fi’l-yevmü’r-rabi aşer min Cemaziyyel Ahir li-sene seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Yeni Mahallesi'nden Karakaş oğlu Mustafa Bey'in vefatından sonra, oğulları Naim ve kızları Sıdika'nın şer'iyye belgesi ile vasileri olan amcaları, mahalleden Akif Efendi, Erzincan mahkemesinde dava açmıştır. Dava dilekçesinde, amca Akif Efendi, vasi olarak bulunduğu Naim ve Sıdika'nın, nafaka ve giyim ihtiyacından dolayı büyük bir ihtiyaç içinde olduklarını ve eytam sandığından ve babalarından kalan arazi-lerden elde ettikleri gelirden dolayı nafakalarının şer'i olarak takdir edilmesini talep et-

miştir Mahkeme, mahalleden Naibzade Şükrü Efendi ve Hasan Efendi Mahallesi'nden arzuhalci Lütfi Efendi'nin tanık ifadeleri ile de Naim ve Sıdika'nın büyük bir ihtiyaç içinde olduklarının anlaşıldığını tespit etmiştir. Mahkeme, Akif Efendi'nin talebini yerinde bulmuş ve bu nedenle, Naim ve Sıdika'nın nafaka ve giyim ihtiyacı ile diğer zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak için babalarından kalan mallarından her birine günlük 25 kuruş olmak üzere toplam 50 kuruş nafaka takdir etmiştir. Ayrıca, bu meblağın Akif Efendi tarafından alınmasına ve Naim ve Sıdika'nın nafaka ve zorunlu ihtiyaçlarına harcanmasına şer'i olarak izin verilmiştir.

45. Konu: Verâset, Numara:81, Sayfa: 64

“Medine-i Erzincan’ın Haşhaşi Karyesi ahalisinden ve Arabacı oğullarından olup Dersaadet’te Eyüb Sultan’da Bülbül dere mahallesinde mukim ticaretle meşul iken bundan iki sene mukaddem vefat eylediği ol-babdaki istidadan anlaşılan Arabacı oğlu Ziya bin Mahmud bin Abdullah’ın Verâseti hala mezkûr Eyüb Sultan’da sakine zevce-i menkuha-i metrukesi Fatma Naciye Hanım ibnt Abdullah ile medine-i mezkûrenin Haşhaşi Karyesinde mukim li-ebeveyn er karındaşı Mustafa’ya münhasıra olduğu zatı mahkemece maruf Abdullah mezbur Mustafa Ağa medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer’imizde takrir ve mezkûr Haşhaşi Karyesi mehr-i zatı demeleriyle mahtum bir kıta ilmühaber mündericatı takrir-i mezkûru teyid eylemiş ve verâset-i mezkûre vech-i meşruh üzere iduğu yine karye-i mezkûre ahalisinden ve mevsukü’l-hüküm zevattan Abdulbakizade Akif ibn Mehmed ve Savcızade Hacı Dursun Efendi ibn Abdullah ve Hurşid Ağazade Tevfik Efendi ibn Mehmed nam kimesnelerin meclis-i mezkûrda vuku bulan ihbar ve imzalarıyla andü’ş-şer’i’y-yü’l-enver tahkik etmiş olmağla bu surette mesele-i mirasları dört sehimden olup bir sehmi zevce-i mezbure Naciye ve baki üç sehmi dahi Ahullah-ı mezbur Mustafa’ya isabeti iktiza eylediği tescil ve bi’t-taleb işbu hüccet-i şer’iyye mezbur Mustafa Ağa yedine ita kılındı fi’l-yevmü’r-rabi ve’l-ışrin min Şabanü’l-muazzam li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Haşhaşi Mahallesi'nden Arabacı oğullarından olup İstanbul'un Eyüp Sultan ilçesinde Bülbüldere Mahallesi'nde ticaretle uğraşırken iki yıl önce vefat eden Arabacı oğlu Ziya bin Mahmud bin Abdullah'ın mirası, İstanbul'da yaşayan eşi Fatma

Naciye Hanım ile Erzincan'ın Haşhaşi Mahallesi'nde yaşayan kardeşi Mustafa'ya kalmıştır. Mahkeme, mahalleden Abdulbakizade Akif Efendi, Savcızade Hacı Dursun Efendi ve Hurşid Ağazade Tevfik Efendi'nin tanık ifadeleri ile mirası bu şekilde paylaşmanın şer'i olarak uygun olduğunu tespit etmiştir. Bu nedenle, mirası 4 hisse olarak bölünmüş ve 1 hisse eşi Fatma Naciye Hanım'a, kalan 3 hisse de kardeşi Mustafa'ya kalmıştır.

46. Konu: İsbat-ı Rüşt, Numara:82, Sayfa:64

“Medine-i Erzincan’ın Vagavir? Karyesi ahalisinden olub mukaddema sağır ve el-yevm rüşd ve baliğ olduğunu iddia iden Bircan oğlu Haydar bin müteveffi Hasan bin Hüseyin medine-i mezkûre mahkeme-i şer’i’de münakıd meclis-i şer’i şerif-i enverde medine-i mezkûrenin Kurutek? Karyesi ahalisinden Ajdar oğlu Mehmed Çavuş ibn Yusuf muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi ben mukaddema-i sağır ve’l-yevm kebir olub yirmi yaşımı mütecaviz akıl ve baliğ ve buluğ-ı rüşdüm münazım ve cüssem buluğ-ı muhtemel olmakla bi’l-fiil umurumu rüyete kadir ve ianen vasiden müstağni olmamla hal-ı saferimde ber mucebi defter-i kassam bi’l-cümle emvale bi’l-vesaye vazü’l-yed olan mezbur Mehmed Cavuş yedinde mahfuz olan bi’l-cümle halen bana eda ve teslime vasi-i mezbure (...?) olunmak muradımdır gibe’s-sual mezbur Mehmed Cavuş dahi cevabında fi’l-hakika müdde-i mezburun bi’l-cümle emvaline bi’l-vesaye vazü’l-yed olduğunu tav’en ikrar-ı müdde-i müddeasını katiyyen inkar eyledi müddeiden ber vech-i muharrer müdeasına mutabık beyyine taleb olundukta li ecli’ş-şehade huzur-ı şer’i hazıran olan her biri mezkûr Vagavir? Karyesi ahalisinden Ogmurlu oğlu Veli Ağa ibn Edhem ve biraderi ben ağadan her biri münferiden istişhad olundukta fi’l-hakika müdde-i mezbur Haydar el-yevm yirmi başını mütecaviz akıl ve baliğ ve buluğuna rüşdü münazım olub bi’l-nazi umurunu variyete kadir ve emanen vasiden müstağnidir biz bu hususa bu vech-i şahidan-ı şehadet dahi ideriz deyu her biri müttefikü’l-lafz ve almağı bi’l-muvacehe alenen eda-i şehadet-i şer’iyye eylediler usul-i mevzuasına tevfi-ken şahidan-ı mezburan mensub oldukları Vagavir Karyesi İmamı Hüseyin Efendi ibn İbrahim ve muhtarı Hüseyin Ağa ibn Hüseyin’den evvela ba-varaka-i mesture rey ve bade her biri karye-i mezkûre ahalisinden belediye müfettişi Hasan Basri Efendi ibn Mehmed Efendi ve Paşo Hüseyin bin Hüseyin İbrahim nam kimesneler dahi bi’l-muvacehe alenen lede’t-tezkiye şahidan-ı mezburanın adl ve makbülü’ş-şehade oldukları işar ve ihbar olunmakla şehadetleri makbule olmağın mucebince müdde-i mezburun

rüşd-i müddeasına bade'l-hüküm ber muceb-i defter-i kassam bi'l-vesaye yedinde mah-fuz olan bi'l-cümle emval-i müddea reşid-i mezbur Haydar'a hala eda ve teslime dahi mezbur Mehmed Çavuş tenbih olunmağın ma-vaka bi't-taleb ketb ve imla olundu. Fi'l-yevmi'l-hamis ve'l-ışrin min Şabanü'l-muazzam li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Vagavir köyünden Haydar, 20 yaşını doldurduğunu ve rüşd çağına ulaştığını iddia ederek, daha önce kendisine vasi olarak tayin edilen Mehmed Çavuş'tan vasilik görevini bırakmasını ve kendisine ait malların teslim edilmesini talep etmiştir. Haydar'ın rüşd çağına erdiğini mallarını muhafaza edebileceğine Ogmurlu oğlu Veli Ağa ve Hüseyin Ağa adlı iki kişi şahitlik etmiştir. Tanıkların beyanları doğrultusunda Haydar'ın rüşdünün kabul edildiğine karar verilmiştir Kararın ardından mahkeme, Mehmed Çavuş'un, Haydar'a ait mallarını teslim etmesini istemiş ve vasiliğinin kaldırılmasına karar vermiştir.

47. Konu: İsbat-ı Verâset, Numara:83, Sayfa:64

"Medine-i Erzincan'ın Kara Ağaç Mahallesi ahalsiinden zatı mahkemece maruf Kadiri dergâh-ı şerifi postnişini Şeyh Saffet Efendi ibn Elhac Mehmed Efendi meclis-i şer'ide zikri cai müteveffiyenin mal-ı zarurette terakim maaşatına vazü'l-yed olub husumeti rey olunan liva-i mezkûr muhasebecisi Nabi Bey'in mürsel vekili Hafız Ömer Efendi ibn İbrahim muvaccehesinde ber vech-i ati dava eyledi mevrusum olub bundan akdem vefat iden mahalle-i mezkûre ahalisinden İşor Ağa zevcesi Fatma bint Mustafa'nın Verâsetini l-ebeveyn er karındaşı oğlu bana münhasıra olub benden başka müteveffiyeye-i mezburenin varisi ve terekesine müstehak aheri olmadığından müteveffiyeye-i mezburenin cihet-i takiyyeden Erzincan mal sandukunda terakim maşatından ma tevfi-kat beş yüz yirmi dokuz buçuk guruş alacak hakkı olub meblağ-ı mezkûru kable'l-ahz ve'l-istifa ber vech-i muharrer vefat idüb meblağ-ı mezkûr bana mevrus olmağla sual olunub Verâset-i muhakkiyem vecihle meblağ-ı mezkûr beş yüz yirmi dokuz guruş sandık-ı mezkûrdan bana eda ve teslime müvekkile izafle vekil-i muma-ileyh Hafız Ömer Efendi'ye tenbih olunmak matlubumdur deyu bade'l-dava ol-dahi cevabında müteveffiyeye-i mezbure Fatma hatunun mal sandukundan terakim maşatından beş yüz yirmi dokuz

buçuk guruşu alacak hakkı olduğunu ikrar maada adam-ı muma-ileyh Saffet Efendi'nin ber vech-i muharrer Verâset-i müddeasını inkâr eyledikte müdde-i muma-ileyh Verâset-i müddeasıyla beyana havale olundukta meclis-i şer'i hazıran olan mahalle-i mezkûre ahalisinden Numan Efendi ibn Sadık ve Hacı Hafız Süleyman Efendi ibn Ahmed nam kimesnelerden her biri münferiden istişhad olunduklarında fi'l-hakika bundan akdem vefat iden zat-ı malumlarımız İşor Ağa zevcesi Nazife bint Mustafa'nın Verâsetini li-ebeveyn er karındaşı Saffet Efendi ibn Elhac Mehmed Efendi münhasıradır bundan başka varisi ve terekesine müstehak aheri olduğu bizim malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri eda-i şehadet-i şer'iyye ettiklerinde şahidan-ı mezburanın sırren ve alenen lede't-tezkiye adl ve makbulü's-şehade oldukları işar ve ihbar olunmağla mucebince sübut-ı Verâsetine bade'l-hüküm meblağ-ı müdde-i mezkûr beş bin yirmi dokuz buçuk guruşun mal sandıkından müdde-i muma-ileyhe teslimine müvekkil-i muma-ileyh izafetle vekil Hafız Ömer Efendi'ye tenbih olunduğu tescil ve ilam olundu Fi'l-yevmü's-sadis ve'l-ısrin min Şabanü'l-muazzam li-sene seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Karaağaç Mahallesi sakinlerinden Şeyh Saffet Efendi, vefat eden İşor Ağa zevcesi Fatma bint Mustafa'nın kendisinden başka varisi olmadığını, kalan beş bin yirmi dokuz buçuk kuruşun Erzincan mal sandukundan kendisine iadesini talep etmiştir. Mahkeme, mahalle sakinlerinden alınan şahitliklerle Şeyh Saffet Efendi'nin verasetini kesin olarak tescil etti ve talep edilen meblağın kendisine iadesine karar vermiştir.

48. Konu: Nafaka, Numara:84, Sayfa:65

“Medine-i Erzincan'ın Hasan Efendi Mahallesi sakinelerinden zatı tarif-i şer'i ile marufe ikrar-ı askeriyeden İsmail zevcesi Latife Hatun ibnt Emin medine-i mezkûre mahkemesinde makud meclis-i şer'i şerif-i enverde takrir-i kelam idüb medine-i mezkûrenin Molla Güzel mahallesinde müteveffı Hacı Derviş Efendi'nin mahdumu olub el-yevm Sivas vilayetinde taht-ı tevkifte bulunan Askeri levazım şubesi ketebesinden Hacı Refet Efendi'nin kurrasından hâsıl ve zevcesi le-emm kız karındaşı müteveffı fan Sahra Hatun ibnt Musa Bey'den mütevellid ve hala altı yaşında sağır oğlu İbrahim Hakkı babası muma-ileyhin mevkufu bulunmuştan naşi gibi ve hıfz ve himaye idecek

benden başka bir muharrem ve hafız? olmadığından bi'l-zarure tenzime alınıb bir sene-
den beru cinsi nafakadan birle göndermediği gibi başkacada müttetik-i şer'i olmadığı-
ndan ve ben dahi muaşere ve fakire bulunmadığından ve sağir-i mezbur İbrahim Hakkı
nafaka ve kisve ve bahaya eşedd-i ihtiyace ile muhtaç olduğundan sağir-i mezbur İbra-
him Hakkı için babası muma-ileyh Hacı Refet hazine-i mezbure Latife Hatunun takrir-i
meşruhu vaka-i mutabık ve nefsü'l-emra muvaffak ve zikri ati meblağ kadar maruf idu-
ğu mezkûr Hasan Efendi mahallesi İmam ve muhtar ve heyet-i ihtiyariyesi taraflarından
memhuren mürur bir kıta ilmühaber meillerle mahalle-i mezkûre ahalisinden ve mev-
fukü'l-hüküm zevattan tarafının ahvaline vukuf malları olan Hacı Kenanzade İsmail
Efendi ibn Süleyman ve Bekir Ağa oğlu Abdullah Efendi ibn Mustafa nam kimesnelerin
meclis-i şer'ide ala tarikü's-şehade vuku bulan ihbar ve imzalarıyla lede's-şer'i'y-yü'l-
enver zahir ve nümayan olmağın mucibince sağir-i mezbur İbrahim Hakkı'nın nafaka
ve kisve baha vesair havaic-i zaruriyesiçün vakit ve hale göre evrak-ı nakdiye olarak
yevmi kırk guruştan şer-i cemiyen bin iki yüz guruş nafaka babası muma-ileyh Hacı
Refet Efendi üzerine farz ve takrir olunub meblağ-ı mefruz-ı mezkûru ahz ve kabz ve
harç ve sarf ve lede'l-hace istidaneye ve andü'z-zafer sağir-i mezburun babası Refet
Efendi üzerine rücu sağir-i mezburun hazinesi le-emm-i sağiresi mezbure Latife'ye
mezbur kibel-i şer'idenden izin virilmeğın ma-vaka bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmü'l-
sadis ve'l-ışrin min Şabanü'l-muazam li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Hasan Efendi Mahallesi sakinlerinden Latife Hatun, ölen kız kardeşi
Sahra Hatun'un altı yaşındaki oğlu İbrahim Hakkı'yı, babasının tutuklu olması nedeniyle
yanına alarak bakmıştır. Ancak İbrahim Hakkı'nın nafakası olmadığından ve Latife Ha-
tun'un da fakir olduğundan, çocuğun ihtiyaçlarını karşılayamaz durumdadır. Latife Ha-
tun, bu nedenle tutuklu olan İbrahim Hakkı'nın babası Hacı Refet Efendi'den nafaka
talep etmiştir. Mahkeme, şahitlerin beyanlarını dinledikten sonra İbrahim Hakkı'nın
nafakaya ihtiyaç duyduğunun gerekli olduğuna karar vermiş ve Hacı Refet Efendi'den
günlük 40 kuruş olmak üzere toplam 1200 kuruş nafaka vermesini kararlaştırmıştır.

49. Konu: Verâset, Numara:85, Sayfa:65

“Medine-i Erzincan’ın Şeyh Çelebi Mahallesi sakinelerinden ve Teba-i Devlet-i Âliyye’nin Ermeni milletinden zat-ı tarif-i şer’i ile maruf Siron hatun veledat Kirkor veled Mardir vasi meclis-i şer’ide zikri cai müteveffanın emval-i metruke gayr-ı menku- le sene bi’l-mamuriye vazü’l-yed olunub kıbel-i şer’iden husumeti rey olunan emlak-ı amiriye katibi Ahmed Efendi ibn Elhac Rıza Bey muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi mevrusum olub bundan akdem fevt olan Osmaniye Mahallesi ahalisinden ve te- ba-i Devlet Âliyye’nin Ermeni milletinden Serkisyan Nihayet veled Zakar ile benim anam müteveffanın li-ebeveyn karındaşlar olub babaları ismi merkum Zakar olub ol- vechle müteveffaya merkum Nihayet’in benden başka varisi ve terekesine müstehak ahe- ri olmamakla Dayım müteveffa-i merkum Nihayet’in bi’l-cümle emval-i verâset-i mah- kemiyem vechle emval-i metruke-i gayr-ı menkulesinin bana teslimi matlubumdur deyu bade’l-davasını muma-ileyh Mehmed Efendi dahi cevabında müteveffa-i merkum Niha- yet’in emval-i gayr-ı menkulesine bi’l-memuriye vaz-ı yedini ikrar maada verâset müd- deasını inkar eyledikte müdde-i merkume Siron? Ber vech-i muharrer ve Teba-i Dev- let-i Âliyye’nin Rum milletinden Nikolaki veled Serandi ve Porika veled Nikola nam kimesneler münferiden istişhad olunduklarında fi’l-hakika bundan akdem fevt olan ni- hayet veled Zakar ile zat-ı malumumuz olan medine-i mezbure Siron hatunun validesi Tarik li-ebeveyn karındaşları olub babaları ismi Zakar olmakla ol-vechle merkum Niha- yet’in Verâseti li-ebeveyn kız karındaşı kızı işbu müdde-i mezbur Siron Hatuna mün- hasıra olub bundan başka varisi ve terekesine müstehak aheri olduğu bizim malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri bi’l- muvacehe alenen ber neh-i şer’i eda-i şehadet eylediler usul-i mevzuasına tevfikeyn şahi- dan-ı mezkuman mensub oldukları mezkûr Rum Meclisi heyet-i ihtiyariye azasından Anastas veled Totor ve Fırincı Gogur veled Penabot nam kimesnelerden evvela ba- varaka- i mesture sırren ve bade Rum mahallesi ahalisinden Penabot veled Nikola ve Romani veled Kara Nikola nam kimesnelerden dahi bi’l-muvacehe anen lede’t-tezkiye şahidan-ı merkumanın makbülü’ş-şehade oldukları işar ve ihbar olunmağın mucebince sübutı Verâsetine bade’l-hüküm müteveffa-i merkum Nihayet’in emval-i gayr-ı menku- le ve bi’l-cüme metrukatı min cihet-i zavi’y-yü’l-ırsım merkume Siron Hatun’a isabeti iktiza eylediği tescil ve ilma olundu fi’l-yevmü’r-rabi ve’l-ışrin min Şabanü’l-muazzam li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Özet

Erzincan'ın Şeyh Çelebi Mahallesi sakinlerinden ve Osmanlı Devleti'nin Ermeni milletinden, mahkemece tanınan Siron Hatun, akrabalık bağlarını beyan edip kendinden başka mirasçı olmadığını iddia ederek, vefat eden kardeşi Nihayet'in mirasını talep etmiştir. Mahkeme şahitlerinde dinledikten sonra Siron Hatunun miras davasını haklı bularak kardeşinden kalan mirasın kendisine intikaline karar vermiştir.

50. Konu: Ma Nafaka Vesâyet, Numara:86, Sayfa:65-66

“Medine-i Erzincan’ın Çerezci Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Emin Efendi ibn Ahmed’in sülbi sağır oğulları Seyfeddin ve Bahaeddin vakt-i rüşd ve sedadlarına değin kıbel-i şer’i şerifden bir vasi nasbı ehem ve elzem olub sağiran-ı mezburanın li-ebeveyn emmileri karye-i mezkûre ahalisinden Salih Efendi ibnü’l-mezbur Ahmed emanetle maruf ve istikametle mevsuf ve her vechle umur-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe muktedir iduğu mezkûr Çerezci Karyesi heyet-i ihtiyariyesinden muti ve musaddıka bir kıta ilmühaber mündericatı ve her biri karye-i mezkûre ahalisinden Zonkor oğlu Şerif Ağa ibn Mustafa ve Mustafa Ağa ibn Kahraman nam kimesnelerin huzur-ı şer’ide ali tarikü’l-lehade vaki olan ihbarlarıyla lede’ş-şer’i’y-yü’l-enver zahir olmağın mucibince sağiran-ı mezburanın vakt-i rüşd ve sedadlarına değin tesviye-i umurlarına li-ebeveyn emmileri mezbur Salih Efendi kıbel-i şer’iden vasi nasb ve tayin olundukta ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi bade’l-kabul vasi-i mezbur Salih Efendi meclis-i makud-ı mezkûrda bi’l-vesaye takrir-i kelam ba-hüccet-i şer’iyye vasileri bulunduğum sağiran-ı mezburan Seyfeddin ve Bahaeddin nafaka ve kisve baha ve sair havaic-i zaruriyeleriçin babalarından müntekil emval-i gayr-ı menkuleleri hasılatından olmak üzere kadar maruf meblağ-ı farz ve takdir olunmak muradımdır didikte vasi-i mezburun takrir-i meşruhu vakiye mutabık ve nefsü’l-emrare muvaffak ve zikri ati meblağ kadar maruf iduğu mezkûr ilmühaber mündericatı ve erbab-ı vukuftan Şeyhzade Mehmed Efendi ibn Mustafa ve Abdullah Ağa ibn Diğer Mustafa’nın huzur-ı şer’imize görede ala tarikü’ş şehade ihbarlarıyla andü’ş-şer’i’y-yü’z-zahir nümayan olmağın sağiran-ı mezburanın nafakları için babalarından müntekil emval-i gayr-ı menkuleleri hasılatından olmak üzere işbu tarih-i kitabdan itibaren beherine yevmi evrak-i nakdiye olarak onar guruştan cemian yirmi guruş meblağ-ı farz ve takdir olunub meblağ-ı mefruz

mezkûru sağıran-ı mezburanın nafaka ve kisve baha vesair havaic-i zaruriyelerçin harç ve sarf veledi Elhace istidaneye ve andü'z-zafer sağıran-ı mezburan mallarına rücu vasi-i mezbur Salih Efendi izin verilmeğın ma-vaka bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmü's-sani ve'l-ısrın min Şabanü'l-muazzam li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Çerezci Mahallesi sakinlerinden olan Emin Efendi ibn Ahmed'in iki küçük oğlu Seyfeddin ve Bahaeddin'in, rüştüne değın tüm işlerini görmek, haklarını korumak ve babalarının mallarını muhafaza etmek için vasi gereklidir. Amcaları Çerezci Mahallesi sakinlerinden Salih Efendi Mahallenin muhtarı ve ihtiyar heyeti tarafından güvenilir, doğru dürüst olarak bilinen vasilik görevini yerine getirebilecek kişi olarak tasdik edilmiştir. Böylece, küçük oğulların rüşd ve sedadlarına değın amcaları Salih Efendi vasi tayin edilmiştir. Vasi Salih Efendi, mahkemede, küçük çocukların nafaka ve diğer ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için babalarının gayrimenkullerinden elde edilen gelirlerden her çocuğa günlük 10'ar kuruş olmak üzere toplam 20 kuruş nafaka ödenmesini talep etmiştir. Mahkeme, Salih Efendi'nin talebini kabul ederek, nafaka miktarını belirlemiştir.

51. Konu: Vesâyet ma Nafaka, Numara:87, Sayfa:66

“Medine-i Erzincan'ın Süleymanlı Karyesi ahalisinden bundan akdem vefat iden Uzunoglu Hamid bin Halil'in sülbi sağıroğlu Cemal ve sülbiye-i kızları Cemile ve Fatma'nın vakt-i rüşd ve sedadlarına değın tesviye-i umurlarına ve pederlerinden müntekil emlak ve arazileri efrac ve tetkike kıbel-i şer'iden bir vasi ve üzerine bir nazır dahi ehem ve elzem olub sagar-ı mezburunun li-ebeveyn emmileri oğlu her biri karye-i mezkûre ahalisinden Abbas oğlu Hüseyin ve Abdülaziz oğlu Güzel ağalar emanetle marufeye ve istikametle mevsuf ve umur-ı vesâyet ve nezaret uhdesinden gelmeğe muktediran iduğları karye-i mezkûre heyet-i ihtiyariyesinden muti bir kıta ilmühaber mündericatı ve her biri karye-i mezkûre ahalisinden Cafer Ağa ve Fahir oğlu Ali Rıza'nın huzur-ı şer'ide ala tarikü's-şehade vuku bulan ihbarlarıyla lede's-şer'i'y-yü'l-enver zahir ve nümayan olmağın mucibince sagar-ı mezburunun vakt-i rüşd ve sedadlarına değın tesviye-i umurlarına li-ebeveyn emmileri oğulları mezbur Hüseyin Ağa vasi ve mezbur Güzel Ağa dahi üzerine nazır-ı nasb ve tayin olunduklarında onlar dahi ber vech-i mu-

harrer vesâyet ve nezaret-i mezkûreyi bade'l-kabul ve'l-iltizam vasi-i mezbur Hüseyin Ağa'nın talebiyle sagar-ı mezburunun nafaka ve kisve baha-i vesair havaic-i zaruriyele-riğin pederleri müteveffa-i mezbur Haydar'dan müntekil menkul ve gayr-ı menkul mal-larından olmak üzere kadar maruf iduğu mezkûr ilmühaber meyiliyle şahidan-ı mezbu-ran Cafer Ağa ve Ali Rıza'nın ber nehc-i şer'i vaki olan ihbarlarından zahir olan işbu tarih-i kitabdan beherine madeni akçe olarak yevmi dörder guruştan cemian on iki guruş meblağ farz ve takdir olunub meblağ-ı mefruze-i mezkûru sagar-ı mezburunun nafaka ve kisve baha vesair havaic-i zaruriyelerine harç ve sarf ve lede'l-hace istidaneye ve andü'z-zafer sagar-ı mezburunun mallarına Fi'l-hamis min Şehr-i Ramazanü'l-mübarek li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Süleymanlı Köyü'nde yaşayan Uzunoglu Hamid'in vefatından sonra, oğulları Cemal ve kızları Cemile ve Fatma'nın bakımını ve mülklerinin yönetimini üst-lenecek bir vasi ve bir nazır tayin edilmesi gerekmiştir. Abbas oğlu Hüseyin ve Abdüla-ziz oğlu Güzel ağaların bu göreve uygun oldukları belirtilmiştir. Ayrıca, köy sakinlerin-den Cafer Ağa ve Fahir oğlu Ali Rıza'nın tanıklığıyla, bu kişilerin emanete ve istikame-te uygun oldukları da tespit edilmiştir. Bu doğrultuda, Hüseyin Ağa vasi ve Güzel Ağa nazır olarak tayin edilmiştir. Vasiyetnamede, Hüseyin Ağa'nın talebiyle, küçük çocukla-rın nafaka ve giyim masrafları için, babalarından kalan menkul ve gayrimenkul mallar-dan her birine günlük dörder kuruş, toplamda on iki kuruş tahsis edilmiştir. Bu para, küçük çocukların nafaka ve giyim masrafları için kullanılacak, ihtiyaç halinde de harca-nacaktır.

52. Konu: Verâset, Numara:88, Sayfa:66

"Medine-i Erzincan'ın Babası Oğlu mahallesi sakinelerinden ve Teba-i Devlet-i Âliyye'nin Ermeni milletinden zatı tarif-i şer'i ile marufe Soleci oğlu kızı Agobi hatun veledat Kalost veled Kirkor medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer'imizde zikr-i cai müteveffanın emval-i metrukemiz menkulelerine bi'l-memuriyet vazü'l-yed olub kıbel-i şer'idan husumeti rey olunan emlak-ı amiriye katibi Mehmed Efendi ibn Elhac Rıza Bey muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi li-ebeveyn emmilerim olub bundan akdem mean fevt olan Gülbamdani mahallesi ahalisinden Soleci oğlu Emine ve (...?) ile

benim babam müteveffa Kalost li-ebeveyn karındaşlar olub babaları merkum Kirkor olmağın ol-vechle merkumanın verâsetleri li-ebeveyn er karındaşı kızı bana münhasıra olub müteveffat-ı merkumanın benden başka varisleri ve terekeleri müstehak aherleri olmadığından li-ebeveyn emmilerim merkuman Emine ve (...?) bi'l-cümle emval-i menkulelerine hazır-ı muma-ileyh Mehmed Efendi bi'l-memuriye vazü'l-yed olmağın sual olunub verâset-i muhakemiyem mucebince bana teslime muma-ileyh Mehmed Efendi'ye tenbih olunak matlubumdur deyu bade'l-dava ol-dahi cevabında müteveffıyan-ı merkuman Emine ve (...?) emval-i metruke-i gayr-ı menkulelerine bi'l-memuriye vaz-ı yedini ikrar idüb müdde-i merkume Agob'un maada verâset-i müddeasını inkar etmekle müdde-i merkume Agob'u ber vech-i muharrer verâset-i müddeasıyla beyan-ı havale olundukta meclis-i şer'i hazıran olan Reşadiye mahallesi ahalisinden Gürnok? Oğlu Abdullah bin Abdülkadir ve Rum mahallesi ahalisinden Teba-i Devlet-i Âliyye'nin Rum milletinden Romani veled Kara Nikola nam kimesnelerden her biri münferiden istişhad olunduklarında fi'l-hakika bundan akdem mean fevt olan Soleci oğlu Emine ve (...?) Verâsetleri li-ebeveyn er karındaşları kızı işbu zatı malumumuz Agonis hatun veledat Kalost'a münhasıra olub bundan başka varisleri ve terekelerine müstehak aheri olduğu bizim malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve almağı bi'l-muvacehe bu vech üzere şehadet eylediler usul-i mevzuasına tevfikten şahidan-ı mezburandan mezbur Abdullah mensub olduğu mezkûr Reşadiye Mahallesi heyet-i ihtiyariyesi iktizasından Kunduracı vasi İbrahim Usta bin Hasan ve Ömer Efendi ibn Osman nam kimesnelerden evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade Karaağaç Mahallesi ahalisinden Çürük oğlu Abdullah bin Salih ve Halilullah Mahallesi ahalisinden Terzi oğlu Edhem bin Ahmed nam kimesnelerden dahi bi'l-muvacehe alenen ve şahid-i merkum Romani mensub olduğu mezkûr Rum Mahallesi heyet-i ihtiyariyesinden Benapot veled Nikola ve Fırıncu Anastasi veled Totor nam kimesnelerden evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade mahalle-i mezkûre ahalisinden Gogor veled Penabot ve Nikola veled Serandi nam kimesnelerden dahi bi'l-muvacehe alenen lede't-tezkiye şahidan-ı merkumanın huzur-ı şehadete oldukları işar ve ihbar olunmağın mucebince müdde-i merkumenin sübut-ı verâsetine bade'l-hüküm müteveffan-ı merkumanın kuyud-ı resmi mucebince müveffıyan-ı merkuman namlarına mukayyed emval-i metruke gayr-ı menkulelerinin müdde-i merkumeye teslimi müddean-ı muma-ileyh Mehmed Efendi'ye tenbih olunduğu tescil ve ilam olundu Fi'l-

yevmü's-sani ve'l-ışrin min Şabanü'l-muazzam li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfî

Özet

Erzincan'ın sakinlerinden ve Osmanlı Devleti'nin Ermeni milletinden, mahkemece tanınan Agob Hatun, akrabalık bağlarını beyan ederek ve kendinden başka mirasçı olmadığını iddia ederek vefat eden kardeşinin mirasını talep etmiştir. Mahkeme şahitle ride dinledikten sonra Agob Hatunun miras davasını haklı bularak kardeşinden kalan mirasın kendisine intikaline karar vermiştir.

53. Konu: Verâset, Numara:89, Sahife: 67

“Medine-i Erzincan'ın Kara Ağaç Mahallesi sakinelerinden zatı tarif-i şer'i ile maruf Fehime Hatun ibnt Emin bin Ömer medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer'imizde hala medine-i mezkûre Eytam müdürü olup bi'l-memuriye zikri cai müteveffanın terekeseine vaz-ı yedle kıbel-i şer'iden husumeti rey olunan Hafız Mehmed Emin Efendi ibn Elhac Yusuf muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi. Mezkûr Kara Ağaç mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden damadım Aşçı esnafından Sivaslı Hacı Ağa hanesi ve bir tarafı Şamon Bey hanesi ve bir tarafı tarik-i am ile mahdud bir bab hanesi on iki aded yüzlük Osmanlı altunu mukabilinde senedin iştira ve teferri ve teslim ve kabz ve kabul ve bendahi meblağ-ı mezkûr mukabilinde hane-i mahdud-ı mezkûrusu müşteri müteveffa-i mezbur Hacı Ahmed bey ve teslim ve temlik idüb vefatına değin mezkûr haneye mutasarrıf olup bedeli olan meblağ-ı mezkûr on iki aded yüzlük Osmanlı altununu bana kable'l-eda ve teslim vefat eylediğinden ve veresei meyanında dahi sülbiye kızı Rabiya sağire olunduğundan marifet-i şer'iyye bi't-tahrir müdür-i muma-ileyh tarafından bi'l-memuriye vaz-ı yed idilen tereke-i (...?) müteveffa-i mezburun ba-sened zimmetinde muktedir olan matlubat-ı mezkûremi müteveffa-i mezburun tereke-i vafiyesinden madeni akçe olarak bana eda ve teslime müdür-i muma-ileyhe tenbih olunmak matlubumdur deyu bade'l-dava müdde-i mezbure Fehime Hatun namına tahrir ve yedinde mevcut ve balası yalnız on iki aded Osmanlı lirasıdır veziri dahi aşçı esnafından (...?) Notacı Sivaslı Hacı Ahmed Efendi imzasıyla mümza ve dokuz mayıs sene bin üç yüz yirmi yedi (...?) kıta din senedi ibraz eyledi. Lede's-sual müdür-i muma-ileyh Hafız Emin Efendi dahi cevabında ba-marife- işer'i tahrir ve bey

idilen tereke-i esmanına hasbe'l-memuriye vazü'l-yed olduğunu ikrar idüb ancak müdde-i mezburunun ber vech-i meşruh alacak davasını külliyyen inkâr eyledi müdde-i mezbur Fehime Hatun ber vech-i muharrer alacak müddeasıyla beyana havala olundukta meclis-i şer'i hazıran olan mezkûr Kara Ağaç mahallesi sakinlerinden kadiri dergâh-ı şerife Şeyhi Safvet Efendi ibn Elhac Mehmed Efendi ve Hafız Nazım Efendi ibn Abdullah'dan her biri münferiden istişhad olunduklarını fi'l-hakika bundan beş sene mukaddem vefat iden Sivaslı Hacı Ahmed Efendi ibn Osman hayatında kâin validesi zatı malumumuz olan işbu müdde-i mezbure Fehime Hatun'un malına ve mutasarrıfa olduğu Kara Ağaç Mahallesi'nde vaki ve mahalinde hudud-ı erbaşını irae eylediğimiz bir bab hanesini on iki aded yüzlük Osmanlı altunu mukabilinde iştira ve teslim ve temlik ve kabz ve kabul ve bir müddet tasarruf idüb bedeli olan meblağ-ı mezkûru mezbure Fehime Hatuna virmezden mukaddem vefat etmekle meblağ-ı mezkûr on iki aded yüzlük Osmanlı altunu medyun mezbur Hacı Ahmed'in zimmetinde mezbure Fehime Hatun'a zimmetidir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve almağı bi'l-muvacehe eda-i şehadet eylediler. Usul-ı mevzuasına tevfikeyn şahidan-ı mezburandan her biri mensub oldukları mezkûr Kara Ağaç Mahallesi İmamı Hafız Mustafa Efendi ibn Ahmed ve muhtarı Abdülaziz bin Salih Nam kimesnelerden evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade Molla Seydi Mahallesi ahalisinden Kabadayı-zade Akif Efendi ibn Sadık ve Şaban Ağa Mahallesi Şeyhoğlu Dursun bin Mehmed Nam kimesnelerden dahi bi'l-muvacehe alenen lede't-tezkiye şahidan-ı mezburan adl ve makbulü's-şehade oldukları işar ve ihbar olundu. Müdde-i mezbure Fehime Hatun ber vech-i muharrer alacak müddeasını şahidin Serkis (...?) şehadetleriyle ber nehc-i şer'i bade'l-isbat tebliğ-i mezkûr iden iki guruşu altunu müteveffa-i mezbur Hacı Ahmed'den almadığına ve bağlaşmadığına ve hiçbir vechle istifayı hak etmediğine dair istizharen teklif olunan yani 'Vallah' deyu huzur-ı şer'ide bi'l-muvacehe kabul ve icra etmeğin mucebince bade'l-hüküm müdde-i mezkûrenin ber vech-i meşruh iddiasına (...?) senedin tarihine nazaren Hasan'ın muhafazası iktiza iden meblağ-ı müddeaya mezkûr on iki aded yüzlük Osmanlı lirasını müteveffa-i mezbur Hacı Ahmed Efendi'nin tereke-i vafiyyesinden olmak üzere madeni meskukat olarak müdde-i mezbure Fehime Hatuna hala eda ve teslime müdür-i muma-ileyh Hafız Mehmed Emine Efendi'ye tenbih olduğu tescil ve ilam olundu Fi'l-yevmü't-tisa aşer min Şabanü'l-muazzam li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf."

Özet

Erzincan'ın Karaağaç Mahallesi sakinlerinden, Fehime Hatun Damadının, Karaağaç Mahallesi'nde bulunan bir evini, 12 adet yüzlük Osmanlı altını karşılığında satın aldığını, ancak vefat etmeden önce borcunu ödeyemeden öldüğünü iddia etmiştir. Mahkemede tanıklar dinlenmiş ve tanıkların beyanlarına göre, damat, evi 12 adet yüzlük Osmanlı altını karşılığında satın almış ve bir süre kullanmış ancak borcunu ödemediği ölmüştür. Mahkeme, tanıkların beyanlarını kabul ederek, damadının borcunun Fehime Hatun'a ödenmesine karar vermiştir.

54. Konu: İsbat-ı Vekâlet, Numara:90, Sayfa:67

“Medine-i Erzincan’ın Keçe Karyesi ahalisinden zatı tarif-i şer’i ile maruf Atvaz oğlu Şerif Ağa ibn Hüseyin meclis-i şer’ide hala karye-i mezkûre İmamı ve mezbur Şerif Ağa’nın oğlu kezalik Ayvaz oğlu Mevlüd Efendi ibnü’l-mezbur Şerif muvacehesinde takrir-i kelam ve tabir-i ani’l-meram idüb li-ebeveyn er karındaşım Matuh Mehmed zevcesi Hala Bezos Karyesi sakinelerinden Avşah Hatun ibnt Ahmed ile meyane-mizde aid olduğu bi’l-cümle muhakim-i şer’iyye ve mecalis (...?) müddea ve müddeai aliyye ve mümza-i salis hakkıyla ve izahla suretiyle bidayeten ve istinafen ve temyizen ve iadeten ve gıyaben ve vicahen taleb ve dava ve muhakeme ve muhasama ve müdafa ve müdafaya ve ikame-i beyyine ve istima şühud ve istihlaka ve hüküm-ı mevrusumuz ve ehl-i hayra nasb ve tayin ve azline ve tatbik hatt-ı ruhanime ve rüyet-i muhasebeye ve ber vech-i muharrer aheri dahi tevkil ve azle mezun olmak üzere hususı mezkûrun mutevakıf olduğu enverin küllisine oğlum hazır-ı mezbur Mevlüd Efendi’yi vekalet-i mutlaka-i sahihe-i şer’iyye ile vekil ve naib-i münab nasb ve tayin eyledim didikte oldahi ber vech-i muharrer vekalet-ı mezkûreyi kabul ve hıdmet-i lazımesini kema-yenbağı eda ve ifaya taahhüd ve iltizam etmeğin ma-vaka bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmü’t-tisa min Ramazanü’l-mmübarek li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Özet

Erzincan'ın Keçe Köyü sakinlerinden, Atvaz oğlu Şerif Ağa ibn Hüseyin, vefat eden kardeşi Mehmed'in eşi, Bezos Köyü sakinlerinden Avşah Hatun ibnt Ahmed ile

aralarındaki tüm hukuki davalarda, oğlu Mevlüd Efendi'yi vekil tayin ettiğini belirtmiştir. Mevlüd Efendinin, bu vekâletnameyi kabul ederek, gerekli hizmetleri en iyi şekilde yerine getirmeyi taahhüt ettiğine dair belgedir.

55. Konu: Vesâyet ma Nafaka, Numara:91, Sayfa:67-68

“Medine-i Erzincan’ın Çulha Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Süleyman bin Emin’in sülbi sağır oğlu Fahri’nin vakt-i rüd ve sedadına değin tesviye-i umuruna ve bi’l-cümle emvalini ahz ve kabz ve hıfza bir vasi nasbı ehem ve elzem olub sağır-i mezburun min kable’l-em ceddesi ve İsaktel? Karyesinde sakine zatı zeyl-i vesi-kada muharrerü’l-esami kimesneler tarifleriyle marife Gülşah Hatun ibnt Hasan emanetle maruf ve istikametle mevsufe ve umur-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe muktedire iduğu mezkûr Çulhassa Karyesi heyet-i ihtiyariyesinden muti bir kıta ilmühaber mündericatı ve müslimin-i mezburunun huzur-ı şer’i ali tarikü’ş-şehade vaki olan ihbarlarıyla lede’ş-şer’i’y-yü’l-enver zahir ve müstehak olmağın sağır-i mezbur Fahri’nin vakt-i rüşd ve sedadına değin ceddesi mezbure Gülşah hatun kıbel-i şer’iden vasi ve üzerine dahi sağır-i mezburun ceddesi Servet Ağa Nazır nasb ve tayin olunduklarında onlar dahi ber vech-i muharrer vesâyet ve nezaret-i mezkûreleri kabul ve hıdmet-i لازمelerini kema yenbağı eda ve ifaya taahhüd ve iltizam eylediklerinden sonra mezbure Gülşah Hatun meclis-i şer’ide bi’l-vesaye takrir-i kelam idüb vasisi olduğum sağır-i mezbur Fahri nafakaya eşedd-i ihtiyaç ile muhtaç olduğundan pederi müteveffa-i mezburun malından olmak üzere nafaka ve kisve baha vesair havaic-i zaruriyesiçün kıbel-i şer’iden kadar maruf meblağ farz ve takdir olunmak muradımdır didikte vasi-i mezburenin takrir-i meşruhu vaka-i mutabık ve nefsü’l-ümera muvaffak ve zikr-i ati meblağ kadar maruf iduğu mezkûr ilmühaber mündericatı ve erbab-ı vukufdan şahidan-ı mezburanın ala tarikü’ş-şehade vaki olan ihbarlarıyla zahir ve nümayan olmağın mücebince sağır-i mezburun pederinden müntekil bi’l-cümle emvalinden olmak üzere nafaka ve kisve baha vesair havaic-i zaruriyesiçün tarih-i kitabdan itibaren gümüş akçe olarak yevmi üç guruş meblağ-ı farz ve takdir olunub meblağ-ı mefruz mezkûru ber vech-i muharrer sağır-i mezburun nafakasına harc ve sarfa ve lede’l-hace istidaneye ve andü’z-zafer sağır-i mezburun malına rücu vasiye-i mezbure Gülşah Hatun’a kıbel-i şer’iden izin verilmeğın ma-vaka bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmü’s-sais aşer min Şehr-i Ramazanü’l-mübarek li-sene sebba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Özet

Erzincan'ın Çulha Köyü sakinlerinden vefat eden Süleyman bin Emin'in küçük oğlu Fahri'nin, rüşdüne erişene kadar vasiye ihtiyacı vardır. Fahri'nin annesi Gülşah Hatun, güvenilir ve dürüst bir kişi olarak tanınmaktadır. Mahkeme, Gülşah Hatun'un vasilik görevini üstlenmesinin uygun olduğuna karar vermiş ve onu Fahri'nin vasisi olarak atamıştır. Gülşah Hatun, bu görevi kabul etmiş ve gerekli hizmetleri yerine getirmeyi taahhüt etmiştir. Gülşah Hatun, mahkemede yaptığı açıklamada, vasisi olduğu Fahri'nin nafakaya çok ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir. Bu nedenle, Fahri'nin babasının malından, nafaka, giyim ve diğer zorunlu ihtiyaçları için talepte bulunmuştur. Mahkeme, Gülşah Hatun'un talebini kabul edip Fahri'nin babasının malından, nafaka, giyim ve diğer zorunlu ihtiyaçları için günlük gümüş akçe olarak 3 kuruş ayrılmasına karar vermiştir.

56. Konu: Talâk İlâmı, Numara:92, Sayfa:68

“An-ı asl-ı mahruse-i İstanbul'un Süleymaniye mahallesi ahalisinden ve Kafkas İslam ordusunda Cari Atayon kumandanı olup mezunen el-yevm medine-i Erzincan'ın Ak Taşı mahallesinde ikamet iden zatı marife Mülazım-ı sani Salih Efendi ibn Abdülkadir'in medine-i mezkûre mahkemesinde meclisi-i şer'imizde (...?) takrir-i kelam ve tabir-i anü'l-meram idüb bundan akdem yani bin üç yüz otuz senesinde bin bir gurus mehr-i muaccel tesmiyesiyle beş seneden beru zevce-i menkuha-i medhul baham olan an-ı asl Erzincan'ın Karanik mahallesi sakinelerinden olup el-yevm Kayseri'de (...?) mahallesinde altı numaralı hanede Nazmiye Hatun ibnt Salih Usta'yı bir talâk-ı beyan ile tatlik etmiş olduğundan işbu takririm hüccet-i şer'iyyece rabtiye-i mutlake-i mezbu-reye isal ve tebliği muradımdır didikte gıbe't-tasdikü'ş-şer'i ma-vaka bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmü's-sadis aşer min Şehr-i Ramazanü'l-mübarek li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Özet

İstanbul'un Süleymaniye Mahallesi'nden olan ve şu anda Erzincan'ın Ak Taşı Mahallesi'nde ikamet eden Salih Efendi ibn Abdülkadir, Erzincan mahkemesinde, bun-

dan önce, 1330 yılında bin bir kuruş mehr-i muaccel karşılığında beş senedir evli olduğu ve şu anda Kayseride yaşayan Nazmiye Hatun ibnt Salih Usta'yı bir talâk-ı beyan ile boşadığını bildirmiştir. Bu bildirimin, hukuki bir belge olarak boşanma tutanağına gönderilmesini talep etmiştir. Talebin uygun görülmesi üzerine kayıt altına alınan belgedir.

57. Konu: Vesâyet, Numara:93, Sayfa:68

“Medine-i Erzincan’ın Yeni Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Ayn-ı Hoca oğlu Cevizi Efendi ibn Hafız Mustafa’nın sülbi sağiroğlu Fehmi vasiyle sağire kızı Saadet’in vakt-i rüşd ve sedadına değin tesviye-i umurlarına kibel-i şer’iden bir vasi nasbı ehem ve elzem olub sağiran-ı mezburanın dayıları karye-i mezkûre ahalisinden Tercanlı oğlu Hamdi bin Osman’a emanetle maruf ve istikametle mevsuf ve her vechle umur-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe muktedir iduğu mezkûr Yeni Karyesi heyet-i ihtiyariyesinden muti bir kıta ilmühaber mündericatı ve her biri karye-i mezkûre ahalisinden Şevki Efendi ibn Hacı İbrahim ve Karakan oğlu Hakkı Efendi ibn Ahmed Efendi nam kimesnelerin huzur-ı şer’ide ala tarikü’ş-şehade ihbarlarıyla inde’ş-şer’iy-yü’l-enver zahir ve nümayan olmağın mucebince sağiran-ı mezburanın vakt-i rüşd ve sedadına değin tesviye-i umurlarına ve babalarından mevrus mallarını efrac ve taksime dayıları mezbur Hamdi Efendi canib-i şer’iden vasi nasb ve tayin olundukta ol-dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hıdmet-i lazımesini kema yenbağı eda ve ifaya taahhüd ve iltizam etmeğın ma-vaka bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmü’s-sani min Şehri Ramazanü’l-mübarek li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Yeni Mahallesi sakinlerinden vefat etmiş olan Ayn-ı Hoca oğlu Cevizi Efendi ibn Hafız Mustafa'nın küçük oğlu Fehmi ile küçük kızı Saadet'in, rüşdüne değin tüm işlerini görmek, haklarını korumak ve babalarının mallarını muhafaza etmek için vasi gereklidir. Dayıları Yeni Mahallesi sakinlerinden Tercanlı oğlu Hamdi bin Osman, Mahallenin muhtarı ve ihtiyar heyeti tarafından güvenilir doğru dürüst olarak bilinen vasilik görevini yerine getirebilecek kişi olarak tasdik edilmiştir. Mahkemenin Tercanlı oğlu Hamdi bin Osman'ı vasi olarak atadığına dair belgedir.

58. Konu: Verâset, Numara:94, Sayfa:68

“Medine-i Erzincan’ın Bezec Karyesi sakinelerinden ve Teba-i Devlet-i Aliyye’nin Ermeni milletinden zatı tarif-i şer’i ile marufe Zavik oğlu Kızım Mayram veledat Haçik veled Hamparsom medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer’i şerif lazımu’t-tevkirde zikri ati müteveffanın emval-i gayr-ı menkulesine bi’l-memuriyet vazü’l-yed olub kibel-i şer’iden husumeti rey olunan emlak-ı amireye kâtibi Mehmed Efendi ibn Elhac Rıza Bey muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi mezkûr Bezic Karyesi ahali-sinden iken bundan akdem fevt olan Kahhar oğlu Burus veled Bos? İle benim anam müteveffiye Harvit? li-ebeveyn karındaşlar olub babaları ismi merkum Bos? olmağla ol-vechle anam merkume Harvit’in Verâseti kızı Derayim? Merkum (...?) verâseti ravi’y-yü’l-hissem cihetine min li-ebeveyn kız karındaşı kızı bana münhasıra olub müteveffiye merkumanın benden başka varisleri ve terekelerine müstehak aheri olmamakla anam ve dayım müteveffiye-i mezkûre Bezic? Karyesi dâhilinde vaki ve vergi dairesi kaydından mahrac kayd-ı resmi mucebince müteveffıyan-ı merkuman namlarına mukayyed emlak ve arazilerine hazır-ı muma-ileyh Mehmed Efendi bi’l-memuriye vazü’l-yed olmağla sual olunub verâset-i mahkemiyem vechle müteveffıyan-ı merkumanın emval-i gayr-ı menkulelerinin bana teslimine tenbih olunmak matlubumdur deyu bade’l-dava ol-dahi cevabında müteveffıyan-ı merkumanın virgü dairesine namlarına mukayyed emlak ve arazi-i metrukelerine bi’l-memuriye vaz-ı yedini ikrar idüb maada medine-i merkume Maryam’ın verâset müddeasına külliyyen inkâr eyledi. Müdde-i merkume Maryam ber vech-i meşruh verâset müddeasıyla beyan lede’l-havale meclis-i şer’i ihzar eylediği her biri mezkûr Bezic Karyesi ahalisinden Yusuf Bey ibn Sadeddin ve Gazi Mahmudzade Mustafa Ağa ibn Osman nam kimesneler ali’y-yü’l-nukara ve istişhad olunduklarında fi’l-hakika bundan akdem vefat iden Kahhar oğlu bir vasi ile zat-ı malumuz olan işbu müdde-i mezbur Maryam hatunun validesi Harvit? li-ebeveyn karındaşlar olub babaları ismi Boss? Olduğundan ol-vechle merkume Harvit’in verâseti kızı ve merkum Burus’un Verâseti zi’y-yü’l-hissem cihetinden kız karındaşı kızı müdde-i merkume Maryam hatuna münhasıra olub bundan başka merkuman Harvit ve Burus’un varisi ve terekele-rine müstehak aheri olduğu bizim malumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri eda-i şehadet-i şer’iyye ettiklerinde şahidan-ı mezburan mensub oldukları mezkûr Bezic Karyesi İmamı Osman Efendi ibn Ahmed ve muhtarı Ragıb bin Hasan nam kimesnelerden evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade

karye-i mezkûre ahalisinden Mustafa bin Receb ve Nuri bin İsmail nam kimesnelerden dahi bi'l-muvacehe alenen lede't-tezkiye şahidan-ı mezkûranın adl ve makbûlü'ş-şehade iduğları işar ve ihbar olunmağın mucibince müdde-i merkume Maryam Hatun'un sübut-ı verâsetine hüküm olunduğu tescil ve ilam olundu. Fi'l-yevmü's-seman aşer min Şevvalü'l-mükerrem li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Bezec Mahallesi sakinlerinden Ermeni milletinden Mayram, vefat eden annesi ve dayısının kendisinden başka mirasçısı olmadığı, mirasın kendisine intikal etmesi gerektiğini iddia etmiştir. Mahkemenin, şahitlerin beyanları doğrultusunda Mayram Hatun'un veraset iddiasının kabulüne karar verdiği belgedir.

59. Konu: Kassam, Numara:95, Sayfa:69

"Medine-i Erzincan'ın Bezih Karyesi ahalisinden ve Teba-i Devlet-i Âliyye'nin Ermeni milletinden iken bundan akdem gaib olub el-yevm hayatı ve mematı mahlûl olan Zavik oğlu Astiyan veled Makdic'in karye-i mezkûrunda vaki kendi namınam mukayyed emval-i gayr-ı menkulesiyle kendü ve ububiyetinden mukaddem vefat iden kezalik Zavik oğlu Evak veled Atam'dan gaib-i mezbure mevrus ve müntekil emval-i gayr-ı menkulesini gaib-i merkumunun emvali mütebeyyin oluncaya değin hıfz ve hırsetine ve umurunu rüyet ve tesviyeye ve hukukunu muhafazaya kibel-i şer'iden bir kassam nasb ve tayini lazım ve mühim olduğu ve gaib-i merkumun burada akrabasından zevcesi zatı marife karye-i mezkûrda sakine Maryam veledat Haçik'den başka kimesnesi olmadığı ve mezbure Maryam Familik? Uhdesinden gelmeğe muktedir iduğu mezkûr Bezih Karyesi imam ve muhtar ve heyet-i ihtiyariyesi taraflarından memhuren mürur vir kıta ilmühaber mündericatıyla karye-i mezkûr ahalisinden Yusuf Bey ibn Sadeddin ve Gazi Mahmudzade Mustafa Efendi ibn Osman nam kimesnelerin meclis-i şer'ide ala tarikü'ş-şehade ihbarlarından zahir ve nümayan olmağın mucibince gaib-i merkum Astipa'nın zuhuruna değin karye-i mezkûrda vaki bi'l-cümle emval-i gayr-ı menkulesini ahz ve kabz ve hıfz ve umurunu rüyet ve tesviye ve istirbah ve bi'l-cümle hukukunu muhafazaya zevcesi merkume Maryam Hatun kibel-i şer'iden kassam nasb ve tayin olundukta ol-dahi ber vech-i muharrer mezkûr kassamlığı kabul etmeğın ma-vaka

bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmü's-salis aşer min Şevvalü'l-mükerrem li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfî

Özet

Erzincan'ın Bezih Mahallesi sakinlerinden ve Osmanlı Devleti'nin Ermeni milletinden olan Zavik oğlu Astiyan veled Makdic, kaybolmuş ve bugün hayatı ve ölümü bilinmemektedir. Bu nedenle kendi adına kayıtlı gayrimenkulleri Astiyan'ın durumu netleşene kadar korumak, işlerini yürütmek ve haklarını korumak için şer'i bir kassam atanması gerekli ve önemlidir. Astiyan'ın eşi Maryamdan başka kimsesi olmadığı ve Maryam'ın kassamlık görevini üstlenebilecek kapasiteye sahip olduğu, mezkûr Bezih Mahallesi imam, muhtar ve ihtiyar heyeti tarafından onaylanmış ve şahitlerin beyanlarıyla anlaşılmıştır. Bu nedenle, mahkenin eşi Maryam hatunu şer'i bir kassam olarak atadığına dair belgedir.

60. Konu: Vesâyet, Numara:96, Sayfa:69

“Medine-i Erzincan'ın Kara Ağaç mahallesinde sakin iken bundan akdem vefat iden Sivaslı Hacı Ahmed Usta'nın karındaşımdan hâsıla ve zevcesi olub esna-i hicrette vefat iden Aişe Hatun ibnt Mustafa'dan mütevellide sağire kızı Rabia'nın vakt-i rüşd ve sedadına değin tesviye-i umuruna kıbel-i şer'iden vasi nasb ve tayin olan li-ebeveyn emmi Abdülkadir'in umur-ı vesâyetteki nihadan ve takası? ve sağire-i mezburenin min kable'l-em ceddesi mezkûr Kara Ağaç mahallesinde sakine zatı mahalle-i mezkûre ahalisinden Şeyh Safvet Efendi ibn Elhac Mehmed ve Hafız Nazım Efendi ibn Abdullah nam kimesnelerin tarifleriyle marufe Fehime Hatun ibnt Emin emanetle marufe ve istikametle mevsufe ve her vechle umur-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe muktedir iduğu mahalle-i mezkûre heyet-i ihtiyariyesinden muti bir kıta ilmühaber mündericatı ve marifat-ı mezburanın huzur-ı şer'ide ala tarikü's-eş-şehade vaki olan ihbarlarıyla lede's-şer'i'y-yü'l-enver zahir ve nümayan olmağın mucebince vasi-i sabık Abdülkadir'in azliyle sağire-i mezbure Rabia'nın vakt-i rüşd ve sedadına değin tesviye-i umuruna ceddesi ve hala halası mezbure Fehime Hatun kıbel-i şer'i şerifden vasi nasb ve tayin olundukta ol-dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hıdmet-i lazimesini kema yenbağı eda ve ifaya taahhüd ve iltizam etmeğın ma-vaka bi't-taleb ketb olundu

Fi'l-yevmü's-salis aşer min Şevvalü'l-mükerrem li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Erzincan'ın Kara Ağaç Mahallesi'nde yaşayan ve Sivaslı Hacı Ahmed Usta'nın küçük kızı Rabia'nın, vasi olarak atanan amcası Abdülkadir'in, ihmali ve taşkınlıkları nedeniyle, vasiliği kaldırılmıştır. Halası Fehime Hatun güvenilir doğru dürüst olarak bilinen vasilik görevini yerine getirebilecek yetkinliğe sahip olduğu için vasi olarak mahkeme tarafından atandığına dair belgedir.

61. Konu: Verâset, Numara:97, Sayfa:69

“Medine-i Erzincan'ın Kara Kilise Karyesi ahalisinden ve Teba-i Devlet-i Âliyye'nin Ermeni milletinden Keşfi oğlu Avadis veled Vartan veled Arakül meclis-i şer'ide zikr-i ati müteveffanın emval-i gayr-ı menkulesine bi'l-memuriye vaz-ı yed idüb kıbel-i şer'idan husumeti rey olunan emlak-ı amiriye katibi Mehmed Efendi ibn Elhac Rıza Bey muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi mezkûr Kara Kilise Karyesi ahalisinden iken bundan akdem mean fevt olan Manas ve Aron'un babaları (...?) babası Karabet ile benim babam Vartan'ın babası Arakil li-ebeveyn karındaşlar olub babaları ismi Adam olmağla ol-vechle merkuman Manas ve Arton'un Verâsetleri usube cihetinden li-ebeveyn emmileri oğlu bana münhasıra olub benden başka merkumanın varisi ve terekelerine müstehak aheri olmadığından merkumanın emval-i gayr-ı menkulelerinin verâset-i mahkemiyem vechle bana teslime muma-ileyh Mehmed Efendi'ye tenbih olunmak matlubumdur deyu bade'l-dava ol-dahi cevabında müteveffıyan-ı merkumanın emval-i gayr-ı menkulelerine bi'l-memuriye vaz-ı yedini ikrar idüb maada verâset-i müddeası malumum değildir deyu inkar eyledikte müdde-i merkum beyana havale olundukta meclis-i şer'i ihzar eylediği medine-i mezkûrenin Taşcı mahallesi ahalisinden Kerig Ağa veled Zakar ve saatci esnafından Nikocus? Veled Kirkor nam kimesnelerden her biri münferiden istişhad olunduklarında fi'l-hakika bundan akdem mean fevt olan mezkûr Kara Kilise Karyesi ahalisinden Manas ve Aron'un babaları Baros'un babası Karabet ile müdde-i merkum Avadis'in babası Vartan'ın babası Arakil? Li-ebeveyn karındaşları olub babaları ismi Adam olmağla ol-vechle merkumanın Verâsetleri usube cihetinden li-ebeveyn emmileri oğlu müdde-i merkum Avadis'e münhasıra olub bundan başka merkumanın varisi ve terekelerine müstehak aheri olduğu bizim malumumuz

değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri eda- işe- hadet-i şer'iyye ettiklerinde şahidan-ı merkuman mensub oldukları mezkûr Taşcı mahallesi İmamı Salih Efendi ibn Ahmed ve muhtarı Fazıl Efendi ibn Hafız nam kimesnelerden evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade Gerek gerek? Mahallesi ahalisinden Deli Balta oğlu Hayreddin bin İshak ve Şaban Ağa Mahallesi Halis bin Vahid nam kimesnelerden dahi bi'l-muvacehe alenen lede't-tezkiye şahidan-ı merkumanın makbûlü'ş-şehade oldukları işar ve ihbar olunmağın mucibince müdde-i merhum Avadis'in sübut-ı verâsetine hüküm olunduğu tescil ve ilam olundu. Fi'l-yevmü's-seman aşer min Şevvalü'l-mükerrrem li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Kara Kilise Mahallesi sakinlerinden ve Osmanlı Devleti'nin Ermeni milletinden Avadis, vefat eden Manas ve Aron'un mirasçısı olduğunu, kendisinden başka mirasçının olmadığını ve mirasın kendisine intikal etmesi gerektiğini iddia etmiştir. Mahkemenin, şahitlerin beyanları doğrultusunda Avadis'in veraset iddiasının kabulüne karar verdiği belgedir.

62. Konu: Verâset, Numara:98, Sayfa:69-70

"Medine-i Erzincan'ın Kazgancı Mahallesi sakinelerinden ve Teba-i Devlet-i Âliyye'nin Ermeni milletinden Porsuk oğlu Lesak? zevcesi tarifi şer'i ile marife Veronika hatun veladet Ohanis medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer'i-i şerif lazı mü't-tevkirde zikr-i ati müteveffanın emval-i gayr-ı menkulelerine bil 'memuriye vaz-ı yedi müstehak olub kibel-i şer'idin husumeti rey olunan yedimde mezkûr emlak-ı amiriye Kâtibi Ahmed Efendi ibn Elhac Rıza Bey Persuk oğlu Agob veled Pars'ın Verâset li-ebeveyn er karındaşı Hamparsum? Veled Parkum Parsinci'ya münhasıra bade merhum Hamparum dahi fevt olub kebir oğlu zevcem Keşyan veled Hamarsum münhasıra benden başka müteveffan-ı merkumunun varisi ve terekesine müstehak aheri olmadığından müteveffan-ı merkumunun emval-i gayr-ı menkulelerine bi'l-memuriyet hazır-ı muma-ileyh Mehmed Efendi vaz-ul yed ider olmağla sual olunub zevcem müteveffa-i merhum Kesyak'dır bana isabet iden rebi hissemi verâset-i muhakiyem vechle bana teslimi hazır-ı muma-ileyh Mehmed Efendi'ye tenbih olunmak matlubumdur didikte hazır-ı muma-ileyh Mehmed Efendi dahi cevabında müteveffan-ı merkumunun vergü

dairesi kaydı mucebince namlarına mukayyed emlak ve araziye bi'l-memuriye vaz'ul-yed olduğunu ikrar ve müdde-i merkume Veronika? Hatunun ber vech-i muharrer verâset-i müddeasını külliyyen inkâr eyledi. Müdde-i merkume ber vech-i meşruh verâset müddeasıyla beyana havale olundukta li eclî's-şehade meclis-i şer'i ihzar eylediği Taşcı mahallesinden ve Teba-i Devlet-i müşarun-ileyhanın millet-i merkumesinden Alçak oğlu Nikoguz veled Kirkor ve Kesin oğlu Havadis veled Orhan nam kimesnelerden her biri ali'y-yü'l-nefer eda-i istişhad olunduklarında fi'l-hakika bundan akdem fevt olan Sorman oğlu Agob veled Parsih'in Verâseti li-ebeveyn er karındaşı Hamparum veled merkum Ruhiye münhasıra bade kable'l-kassam merkum Hamarusum? Dahi fevt olub Verâsetini zatı malumumuz olan işbu hazıra-i mezbure zevcesi Veronika Hatun bint münhasıra olub müteveffan-ı merkumunun bundan başka varisi ve terekesine müstehak aheri olduğu bizim malumumuz değildir biz böylece bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri bi'l-muvacehe ber nehc-i şer'i eda-i şehadet eylediler şahidan-ı merkumân usul-i mevzuasına tevfikân mensup oldukları mezkûr Taşcı mahallesi imamı Salih Efendi ibn Ahmed ve muhtarı Fazıl Efendi ibn Hafız nam kimesnelerden evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade Rum mahallesi ahalisinden ve Teba-i Devlet-i Âliyye'nin Rum milletinden Anastasi veled Totur ve (...?) veled Napayot nam kimesnelerden dahi bi'l-muvacehe alenen lede't-tezkiye muteber ve makbûlü's-şehade iduğları işar ve ihbar olunmağın mucebince zevce-i müdde-i merkume Veronika Hatun'un sübut Verâsetine hüküm olunduğu tescil ve ilam olundu. Fi'l-yevmü's-seba aşer min Şevvalü'l-mükerrem li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Kazgancı Mahallesi sakinlerinden ve Osmanlı Devleti'nin Ermeni milletinden Veronika Hatun, vefat eden eşinin mirasçısı olduğunu, kendisinden başka mirasçının olmadığını, mirasın kendisine intikal etmesi gerektiğini iddia etmiştir. Mahkemenin, şahitlerin beyanları doğrultusunda Veronika Hatun'un veraset iddiasının kabulüne ve eşinin gayrimenkullerinin kendisine teslimine karar verdiği belgedir.

63. Konu: Verâset, Numara:99, Sayfa:70

"Medine-i Erzincan'ın Huzur Mahallesi sakinelerinden ve Teba-i Devlet-i Âliyye'nin Ermeni milletinden zatı tarife-i şer'i ile marife Sirvarat Hatun veledat Daynal

meclis-i şer'ide zikri ati müteveffânın emval-i gayr-ı menkulelerine bi'l-memuriye vaz'ul-yed olub kıbel-i şer'idenden husumeti rey olunan emlak-ı amiriye katibi Mehmed Efendi ibn Elhac Rıza Bey muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi mevrusum olub bundan akdem mean fevt olan mezkûr huzur mahallesi ahalisinden Malhas oğlu Danyal ve Civan li-ebeveyn karındaşlar olub merhum Danyal babam ve Civan li-ebeveyn emmim olub babaları ismi Arakil olmağla ol-vechle Verâsetleri kızı ve li-ebeveyn er karındaşı kızı ve Malhas oğlu Kirkor Roşram veledi Agob veled merhum Arakil Verâsetleri babaları Agop'un li-ebeveyn er karındaşı kızı bana münhasıra olub müteveffan-ı merhumunun benden başka varisi ve tereklerine müstehak aherleri olmadığından müteveffan merkumenin vergü dairesince namlarına mukayyed arazi ve emlak terekelerine hazır-ı muma-ileyh bi'l-mumeriye vaz'ul-yed olmağla sual olunub verâset-i mahkemiyem vechle bana teslimi matlubumdur deyu bade'l-dava hazır-ı muma-ileyh dahi cevabında müteveffan-ı merhumunun emval-i gayr-ı menkulelerinden malumü'l-miktar emlak ve arazilerine vaz-ı yedini ikrar maada Verâset müddeasını külliye inkar eyledikte müdde-i merkume Verâset müddeasıyla beyana havale olundukta meclis-i şer'i ihzar eylediği Taşcı Mahallesi ahalisinden Alçak oğlu Nikogos? Veled Kirkor ve Rum mahalleli Romani veled Kara Labno nam kimesnelerden her biri münferiden istişhad olunduklarında fi'l-hakika bundan akdem fevt olan (...?) oğlu Danyal zatı malumumuz müdde-i merkume Sirvazat? Hatunun babası ve Civan li-ebeveyn emmisi ve Kirkor ve Şeram li-ebeveyn emmisi Agop'un oğulları olduklarından ol-vechle müteveffan-ı merkumenin Verâsetleri tarikü'l-farz ve zavi'y-yü'l-rahm müdde-i merkume Sivarat Hatun'a münhasıra olub bundan başka varisi ve terekelerine müstehak aheri olduğu bizim malumumuz değildir böyle şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri eda-i şehadet ettikten sonra şahidan-ı merhumân mensup oldukları mezkûr Rum Mahallesi heyet-i ihtiyariye azasından Yoriga veled Nikola ve Benapot veled Nikola nam kimesnelerden evvela baraka-i mesture sırren ve bade mezkûr Rum Mahallesi ahalisinden Nikola Veled Serandi ve Fırıncı Gorgor veled Benapot nam kimesneler dahi bi'l-muvacehe alenen lede't-tezkiye merkumanın makbûlü'ş-şehade oldukları işar ve ihbar olunmağın mucebince sübut-ı Verâsetine hüküm olunduğu tescil ve ilam olundu. Fi'l-yevmü'r-rabi aşer min Şevvalü'l-mükerrem li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Huzur Mahallesi sakinlerinden ve Osmanlı Devleti'nin Ermeni milletinden Sirvarat Hatun, vefat eden iki kardeşinin mirasçısı olduğunu, kendisinden başka mirasçının olmadığı, mirasın kendisine intikal etmesi gerektiğini iddia etmiştir. Mahkemenin, şahitlerin beyanları doğrultusunda Sirvarat Hatun'un veraset iddiasının kabulüne ve gayrimenkullerin kendisine teslimine karar verdiği belgedir.

64. Konu: Verâset, Numara:100, Sayfa:70

“Medine-i Erzincan'ın Kurşunlu Mahallesi ahalisinden Asakir-i Şahane'ye mensub Giresun noktasında elli ikinci alayın birinci taburu tüfekçi ustalarından iken vefat ettiği Erzincan ahz-ı askeri şubesi riyasetinden mahul ve mürur ve yirmi bir Temmuz sene üç yüz beş tarih ve yün on yedi numaralı tezkirede beyan Onbaşı Yusuf Efendi ibn Hasan'ın Verâseti zevç-i menkûha-i metrukesi Şahfa? Hatun (...?) ile validesi Sebil Hatun ibnt Mehmed ve li-ebeveyn kız karındaşı Vesile'ye münhasıra olduğu zatı mahalle-i mezkûre ahalisinden Dilaverzade Hamdan? Efendi ibn İsmail ve Şeyh oğlu Dursun ibn Mehmed tarifleriyle marife validesi mezbure Sebil Hatun medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer'i şerif-i enverde takrir ve mahalle-i mezkûre İmamı Hafız Yusuf Efendi ibn İsmail ve muhtarı Mahmud Efendi ibn Yusuf'un mehr-i zatı ve resimleriyle mahtum ve muti yirmi sekiz Temmuz sene bin on üç yüz otuz beş tarihli bir kıta ilmühaber mündericatı takrir-i mezkûru teyid eylemiş ve Verâset-i mezkûre vech-i meşruh üzere iduğu mevsukü'l-hüküm zevattan marifet-ı muma-ileyha Hamdi ve Dursun Efendilerin kezalik meclis-i mezkûrda ali tarikü's-şehade vuku bulan ihbar ve imzalarıyla lede's-şer'i'y-yü'l-enver zahir olmağın bu surette mesele-i mirasları yirmi sehinden olub beş sehmi zevce-i mezbure şahsiye ve altı sehmi validesi mezbure Sebile ve dokuz sehmi kız karındaşı mezbure Vebile'ye isabeti iktiza eylediği tescil ve bi't-taleb işbu hüccet-i şer'iyeye mezbure Sebile Hatun yedine ita kılındı. Fi gurre-i Zilkade'y-yü'l-şerif li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Kurşunlu Mahallesi sakinlerinden ve Osmanlı Devleti'nin askerlerinden olan Onbaşı Yusuf Efendi ibn Hasan, Giresun'da görev yaptığı sırada vefat etmiştir. Yusuf Efendi'nin mirasçılarının eşi Şahfa Hatun, annesi Sebil Hatun ve kız kar-

deşi Vesile olduğu ve 20 hisse mirası olduğu anlaşılmıştır. Mahkeme, miras paylaşımını, Şahfa Hatuna 5 hisse Sebil Hatuna 6 hisse Vesile Hatuna 9 hisse olacak şekilde kararlaştırmıştır.

65. Konu: Verâset, Numara:101, Sayfa:71

“Medine-i Erzincan’ın Kara Tuşu Karyesi sakinelerinden zatı tarif-i şer’i ile marife emmisi Karabi Bayram oğlu Receb zevcesi (...?) Nazife Hatun veledat Nikogos veled hal-i meclis-i şer’ide zikri ati müteveffanın emval-i gayr-ı menkulelerine bi’l-memuriye vaz’ul-yed olub kibel-i şer’iden husumeti rey olunan emlak-ı amiriye Kâtibi Mehmed Efendi ibn Elhac Rıza Bey muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi mevrum olub bundan akdem mean fevt olan İkonu? Oğlu Nikogos veled Habil ile merkum Nikogos’un oğulları Arşak ve Armiyan ve li-ebeveyn er karındaşları Kirkor ve Ohanis ve Makruç’tan merkum Nikogos nam babam ve merkumân Arşak ve Armiyan li-ebeveyn er karındaşlarım ve merkumân Kirkor ve Ohanis ve Maroc evladü’l-merkum Habil keزالik li-ebeveyn emmilerim olduklarından ol-vechle merkum Nikogos’un (...?) kızı ve merkuman Arşak ve Armiyan’ın varisleri li-ebeveyn kız karındaşları ve merkumun Kirkor ve Ohanis ve Makric’in Verâsetleri li-ebeveyn er karındaşları kızı bana münhasıra olub müteveffan-ı merkumunun sonra istihdad etmiş olduğunda müteveffan-ı merkumunun benden başka varisleri ve terekelerine müstehak kızı olmadığından ve ben dahi merkumenin vefatlarına bir sene vechle bana teslimi matlubumdur deyu bade’l-dava hazır-ı muma-ileyh Mehmed Efendi dahi cevabında müteveffan-ı merkumunun emval-i gayr-ı menkulelerine bi’l-memuriye vaz’ul-yedini ikrar edüp maada verâset ve ihtida iddasını külliyyen inkar etmekle müdde-i mezbure ber vech-i muharrer veraset ve istida müddeasıyla beyana lede’l-havale meclis-i şer’i hâzıran olan mezkûr Karataşcı Karyesi ahalisinden Fazlızade İbrahim Ağa ibn Mustafa ve Tahir Efendizade Yakub Ağa ibn Edhem nam kimesnelerden her biri münferiden istişhad olunduklarında fi’l-hakika bundan akdem muafat olan İkonu oğlu Nikogos veled Habil ile merkum Nikogos oğulları Arşak ve Armiyan ve li-ebeveyn er karındaşları Kirkor ve Ohanis ve (...?) merkum Nikogos’u zatı malumuz müdde-i mezbure Nazife’nin babaları ve merkuman Arşak ve Armiyan müddeanın li-ebeveyn er karındaşları ve merkumunun Kirkor ve Ohanis ve (...?) mezbûrenin li-ebeveyn emmileri olub ol-vechle merkum Nikogos’un Verâseti kızı ve merkuman Arika ve Armanak’ın zatlari li-ebeveyn kız karındaşı ve merkumun Kirkor ve Ohanis ve Makerdic’in Verâsetleri li-ebeveyn er karındaşı kızı

müddea-i mühtediye-i mezbure Nazife'ye münhasıra olub bundan başka müteveffan merkumenin varisi ve terekelerine müstehak aheri olduğu bizim malumumuz değildir ve müddea-i mezbure Nazife merkumenin vefatlarından bir sene sonra ihtida eylemiştir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri eda-i şehadet eylediklerinde şahidan-ı mezbûran mensub oldukları mezkûr Karataşcı Karyesi İmamı Hafız Ali Efendi ibn Mahmud ve azadan Nasreddin bin Hasan nam kimesnelerden evvela bavaraka-i mesture sırren ve bade Gerek gerek? Mahallesi ahalisinden Ruhzade Halis Efendi ibn Ali ve Halilullah mahalleli Hafız Ahmed Efendi ibn Mehmed nam kimesnelerden dahi bi'l-muvacehe alenen lede't-tezkiye şahidan-ı mezburanın adl ve makbûlü'ş-şehade oldukları işar ve ihbar olunub müddea-i mezbur Nazife merkumun Nikogos ve Arşak ve Armanak ve Kirkor ve Ohanis ve Maderdic'in vefatlarından bir sene sonra istihdad etmiş olduğu müstehak olmağın mucebince mühtediye-i müddea-i mezbure Nazife Hatun'un sübut-ı Verâsetine hüküm olunduğu tescil ve ilam olundu. Fi selh Şevvalü'l-mükerrem li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Karataşcı köyünde yaşayan Nazife Hatun, akrabalık bağlarını açıklayarak kendisinden başka mirasçının olmadığını, baba ve kardeşlerden kalan mirasın kendisine verilmesi gerektiğini, ayrıca baba ve annesi öldükten sonra ihtida ettiğini iddia ederek mahkemeye başvurmuştur. Mahkeme şahitlerin beyanlarıyla Nazife hatunun veraset davasını haklı bularak mirasın kendisine intikaline karar vermiştir.

66. Konu: Vesâyet ma Nafaka, Numara:102, Sayfa:71

"Medine-i Erzincan'ın Karaağaç Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Karanlı Şükrü Bey ibn Şerif'in verâsetinden hâsıla ve zevcesi müteveffıye Hadice Hatun'dan mütevellide sülbiye-i sağır kızı Yaşaranın Vakt-i rüş ve sedâdına dek tesvıe-i umuruna kıbeli şeriden bir vasinin ehemm ve elzem olub sağire-i mezbûrenin emmisi ve hala Haznesi mahalle-i mezkûrda sakini zatı mahalle-i mezkûrenin ahalisinden Şamlızade Mahmud bin Mehmed ve Çerkes Ali Ağa ibn Abdullah tarifleriyle marife Nafize Hatun ibntü'l-mezbur Şerif emanete ve istikamet marufe ve mevzua ve her vechle umuru vesâyet uhdesinin gelmeğe muktedire idüğü mahalle-i mezkûrede heyet-i ihtiyariyesinden muti bir kıta ilmühaber mündericatı ve marufeye mezburanın huzur-ı şer'ide ali

tariküş şehade vuku bulan ihbarıyla ledeş şer'i'y-yü'l-enver zahir ve müstehak olmanın mucebince sağirei mezbure Yaşara'nın vakt-i rüşd ve sedadına değin tesviye-i umuruna kıbel-i şer'i şerifden emmisi mezbure Nafize hatun vasi nasb ve tayin olundukta ol-dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hıdmet lazimesi kema yenbağı eda ve ifaya bade't-taahhüd ve'l-terakim vesâyet-i mezbure Nafize Hatun'un cümle sağire-i mezbure Maşara'nın peder ve validesinden müntekil cümle ve gayrı menkul mallarından olup üzere kisve ve nafaka baha vesair havaic zaruriyesiçün zıkr-i ati meblağ kadar marufu iduğu ilmühaber mezkûr mealinden ve şahidan-ı mezburanın ber vech-i şeri vuku bulan ihbarlarından zahir ve nümayan olmağla sağire-i mezbûrenin malından olmak üzere bu tarihi kitabdan itibaren yevmi evrakı nakdiye olarak kıbel-i şer'i şerifden elli guruş meblağ farz ve takdir olunub mefrûz-ı mezkûru harç ve sarfa ve lede'l-hâce istidâneye ve andü'z-zafer sağire-i mezbûrenin malına rücu ve hisse-i mezbureye izin verilmeğın ma-vaka bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmü's-seba aşer min Şevvalü'l-mükerrem li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Karaağaç Mahallesi sakinlerinden Karanlı Şükrü Bey'in vefatı üzerine, kızı Yaşara'nın küçük yaşta olması nedeniyle bir vasi tayin edilmesi gerekmiştir. ☆Mahkeme, mahallenin ihtiyar heyeti tarafından emanete sahip çıkan, doğru dürüst vasilik görevini yapabileceğine kanaat getirilen Yasara'nın halası Nafize Hatunu vasi olarak atayarak, kendisine Yaşara'nın malından nafakasını ve diğer ihtiyaçlarını karşılamak için her gün elli kuruş ödenmesine karar vermiştir.

67. Konu: İlam-ı Verâset ma Alacak, Numara:103, Sayfa:71-72

“Medine-i Erzincan'ın Yeni Karyesinde sakine sahibe-i arzuhal marifetü'z-zat Vesile Hatun ibnt Ahmed bin Salih medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyyesinde mün'akid meclis-i şer'i şerif-i enverde karye-i mezkûre ahalisinden olub hala guyubunu hesabıyla bi'l-cümle terekesine hasbü'l-memuriye vaz'ul-yed olmağla kıbel-i şer'idan husumeti rey olunan medine-i mezkûre eytam müdürü Hafız Mehmed Emin Efendi El-hac Yusuf muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi. Mevrusum olub seferberlik istia-nesinde asker olarak ordumuzun Hasankale hastahanesinde vefat iden Dursun ile be li-beveyn karındaşlar olub babamız ismi Ahmed ve dedemiz ismi Salih ve validemiz ismi

Gülhan ve Müskat resimi Yeni Karyesi olup ol-vechle müteveffa-i mezbur Dursun'un Verâsetini li-ebeveyn kız karındaşı benimle zevce-i menkûha-i metrukesi Güllü bint Ahmed ve Sülbiye-i sağire kızı Fatma'ya münhasıra olup başka varisi ve terekesine müstehak aheri olmayıp karındaşım müteveffa-i mezburun guyubunu vesâyet ve mematı meçhul ve'l-yevm mefrûz hükmünde diye bi'l-umum metrukâtına müdür-i muma-ileyh tarafından tahrir-i vesâyet defterle esman-ı hasılası olan dört bin guruşa hasbe'l-memuriye vazû'l-yed olup karındaşım müteveffa-i mezburun meblağ-ı mezkûrdan hisse-i musibesi efraz ve tediye den imtina ider olduğundan sual olunub karındaşım müteveffa-i mezburun ber vech-i muharrer terekesinden hisse-i musibem isabet iden miktarı bil-efraz hala bana teslime müdür-i muma-ileyhe tenbih olunmak bi'l-verase matlubumdur lede's-sual fi'l-hakika mezbur Dursun'un guyubeti hasbiyle henüz hayat ve mematı meçhulüm olduğundan hali mütebeyyin oluncaya kadar bi'l-cümle terekesine hasbe'l-memuriye vazû'l-yed olunduğunu ikrar maada müddeasını külliyyen inkâr eyledi. Ahd-ı hema aherin müddeasını bade'l-inkâr tercih-i beyanatta şer'an hayat bünyesi mevt beyyinesinden evveli olmağla rahic? Tarafı olan müdür-i müddeayla muma-ileyhden beyyine talep olundukta ebniya-i beyyineden izhar-ı acz etmesiyle mahalle-i celilenin bin yedi yüz yetmişinci maddesi mucebince mercuh taraf olan müddeai mezbure Vesile Hatun ber vech-i muharrer vefat ve Verâset müddeasıyla beyana lede'l-havale Erzin-can'ın Kara Kilise Karyesi ahalisinden Mercan oğlu Kahraman Çavuş ibn Ali ve Kara Ağaç Mahallesi ahalisinden Aşçı oğlu İbrahim bin Halid ile vefat ve Yeni Karyesi ahalisinden Hocaşade Abdülkadir Efendi ibn Hafız Mustafa ve Tilhas Karyesi ahalisinden Halid Ağazade Salih bin Ali ile Verâset müddeasını isbat ideceğini dermiyan etmekle li eclî's-şehade meclis-i şer'i hâzıran olan mezbûran Kahraman Çavuş ve İbrahim Ağâ'dan her biri münferiden istişhad olunduklarında fi'l-hakika bundan akdem yani bin üç yüz otuz senesi Kanun-i Sanisi zarfında Erzurum'a tabi Hasankalesi kazası hastahanesinde zatı malumumuz olan Yeni Karyesi ahalisinden Dursun Efendi ibn Ahmed bin Salih bizde o esnada orada hazır olduğumuz halde acil mevcuduyla vefat eyledi vefatını gıyaben müşahede ettik biz bu hususa bu vechle şahidiz şehadet dahi ideriz didikten sonra yine meclis-i şer'i hâzıran olan mezbûrân Abdülkadir ve Salih' den her biri münferiden istişhad olunduklarında fi'l-hakika Yeni karyeli Dursun Efendi ile işbu zatı malumumuz olan müddeai mezbure Vesile Hatun li-ebeveyn ve karındaşlar olup babaları ismi Ahmed ve Dedeleri ismi Salih ve valideleri ismi Gülşah ve müskat resleri Yeni

Karyesi olub ol-vechle mezbur Dursun Efendi'nin Verâsetini li-ebeveyn kız karındaşı mezbure Vesile hatun ile zevce-i menkûha-i metrukesi Güllü bint Ahmed ve sülbiye-i sağire kızı Fatma'ya münhasıradır bunlardan başka varisi ve terekesine müstehak aheri olduğu bizim malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ıderiz deyu her biri müttetikü'l-lafz ve almağı bi'l-muvacehe alenen eda-i şehadet-i şer'iyeye eylediler. Usul-i mevzuasına tevfikân şuhûd-ı mecburundan mezbur Kahraman Çavuş mensub olduğu mezkûr Kara kilise Karyesi muhtarı Aziz Ağa ibn Seyyid ve aza İbrahim bin Hasan'dan ve mezbur İbrahim dahi mensub olduğu mezkûr Kara Ağaç Mahallesi İmamı Mustafa Fehmi Efendi ibn Mehmed ve muhtarı Abdülaziz Ağa ibn Salih'den ve mezbur Abdülkadir Efendi dahi mezkûr Yeni Karyesi İmamı Edhem Efendi ibn Mehmed ve muhtarı evveli Mahmud bin Mehmed'den ve mezbur Salih dahi mezkûr Tilhas Karyesi heyet-i ihtiyâriyesi azasından Hüseyin Ağa ibn Osman ve Mehmed Ağa ibn Ahmed'den evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade meclis-i şer'i hazurun olan Kara Kilise karyeli Aşun bin Dursun ve Yeni Karyesi ahalisinden Zekeriya Efendi bin Ömer ve Tilhas Karyesi ahalisinden Mehmed Efendi ibn Mustafa ve Karaağaç mahallesini ahalisinden Ömer Lütfi Efendi ibn diğer Mustafa nam kimesnelerden dahi bi'l-muvacehe alenen lede't-tezkiye şuhûd-ı mezburunun adl ve makbûlü'ş-şehade iduğları işar ve ihbar olundu. Mucebince mezbur Dursun'un vefatına ve müdde-i mezbure Vesile'nin sübut-ı Verâsetine bade'l-hüküm mesele-i mirasları sekiz sehinden olub bir sehmi zevce-i mezbure Güllü'ye ve dört sehmi sağire-i mezbure Fatma'ya ve baki üç sehmi dahi ahtü'l-hama mezbure Vesile'ye isabeti iktiza eylediği tescil ve ilam olundu. Fi'l-yevmü'l-hamis aşer min Şevvalü'l-mükerrem li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Yeni köyünde yaşayan, Vesile Hatun, seferberlik zamanında orduda olan kardeşi Dursun'un Erzurum'un Hasankale hastanesinde vefat ettiğini, bundan dolayı mirasının taksim edilmesi için mahkemeye başvurmuştur. Kendisi ve kardeşinin dul eşi Güllü ve kızı Fatma'dan başka mirasçılarının olmadığını iddia etmiştir. Mahkeme şahitleri dinleyerek Vesile hatunun doğruluğuna karar vermiş ve 8 sehm olan Dursun'un

mirasını, 1 sehm eşi güllüye, 4 sehm kızı Fatma'ya, 3 sehm Vesile hatuna olacak şekilde taksimine karar vermiştir.

68. Konu: Verâset, Numara:104, Sayfa:72-73

“Medine-i Erzincan’ın Kara Kilise Karyesi sakinelerinden ve Teba-i Devlet-i Âliyye’nin Ermeni milletinden zatı tarif-i şer’i ile maruf Zarman Hatun veledat Ohanis veled Malok medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer’i şerif lazımu’t-tevkirde zikri ati müteveffanın emval-i gayr-ı menkulelerine bi’l-memuriye vaz-ı yedi müstehak olub kibel-i şer’iden husumeti rey olunan liva emlak-ı amiriye Kâtibi Mehmed Efendi ibn Elhac Rıza Bey muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi zevcem ve mevrusum olub bundan akdem bila veled fevt olan mezkûr Karakilise Karyesi ahalisinden Talâklı oğlu Kirkor veled Donik’in zahirde zevce-i metrukesi benden gayrı varis-i maruf ve marufesi olmayıp kâffe-i terekesinin rabi bana ve erba dahi canib-i beytü’l-mala aid ve raci olduğu ve yine Hunturi Karyesi ahalisinden ve İran ve Mafervic veled Ohanis dahi benim li-ebeveyn er karındaşım olub bundan akdem birbirini müteakib vuku-i vefatlarına varisleri li-ebeveyn kız karındaşları bana münhasıra ve yine mezkûr Hunturi Karyesinden Vesik? Müşarun-ileyhanın millet-i merkumesinden iken bundan akdem kezalik yekdiğerini müteakiben fevt olan Ohanis ve Haldirus? Veled Semak ve diğer Ohanis Palus ve Astiyan evlad Kirkor benim li-ebeveyn emmim oğulları yani benim dedem Malon ile müteveffan-ı merkumenin babaları Samak ve Kirkor li-ebeveyn karındaşlar olub ol-vechle müteveffan-i merkumun Ohanis ve Marol (...?) ve diğer Ohanis ve (...?) Astiban’ın varisleri zavi’y-yü’l-ricam cihetinden li-ebeveyn emmileri oğlunun kızı bana münhasıra olub müteveffan Merkumunun ve Abram ve Maferdic ve Ohanis ve Mardi-rios ve diğer Ohanis ve Palos ve Astipan’ın beyyineden başka varisi ve terekelerine müstehak aheri olmadığından muma-ileyh Mehmed Efendi bi’l-memuriye vazü’l-yed olub bana teslimden imtina eylediğinden sual olunub Verâset-i muhakiyem vechle zevcem müteveffa-i merkum Koron’a? Mevrus rebi hisseyile diğer müteveffan-ı merkumundan karındaşlarım ve Abram ve Makderic ve emmim oğulları merkumune Ohanis ve Mardiredis ve diğer Ohanis ve Palos ve Astiyan’ın tenbih olunmak matlubumdur deyu dava eyledi. Hazır-ı muma-ileyh Mehmed Efendi cevabında vergü dairesinden kayd mucebince mevsufuna merkumune namlarına mukayyed emval-i gayr-ı menkuleye hasbe’l-memuriye vazü’l-yed olduğunu külliye inkâr eyledi. Hazır-ı muma-ileyh Mehmed Efendi dahi cevabında vergü dairesinden kayd mucebince müteveffan-i mer-

kumune namlarına mukayyed emval-i gayr-ı menkuleye hasbe'l-memuriye vazü'l-yed olduğunu külliyyen inkâr eyledi. Müdde-i merkume Zarman Hatun'un ber vech-i meşruh Verese müddeasıyla beyanına havale olundukta meclisi şeri ihzar eylediğini mezkûr Kara Kilise Karyesi ahalisinden Keşin oğlu Gavadis veled Vartan ve İslam milletinden Kavas oğlu Dursun bin Süleyman nam kimesnelerden biri ali'y-yü'l-neferat meclis-i şer'ide istişhad olduklarında fi'l-hakikatın bundan akdem birbirini müteakiben fevti olan Manzuri Karyesi ahalisinden ve Abram ve Makderic veledi Ohanis işbu zatı malumumuz olan müdde-i merkume Zarmana Hatun'un li-ebeveyn er karındaşları ve yine Karakilise Karyesinden müteveffi Kirkor veled Tanik müdde-i merkume Zarman'ın zevci ve mezkûr Manzur Karyesinden iken bundan akdem yekdiğerini müteakib fevt olan Ohanis Mardirus veledi Sihak? İle diğerk Ohanis (...?) evlad Kirkor müdde-i merkume Zarmane Hatun'un li-ebeveyn emmileri oğulları olub ol-vechle sekiz nefer (...?) merkur Kirkor ve Abram ve Makerdic ve Ohanis ve diğerk Ohanis ve Mardirus ve Palus ve Astiban'ın Verâsetleri müdde-i merkume zevç-i li-ebeveyn emmileri kızı Zarmana Hatun'a münhasıra olub bunlardan başka varis ve terelerine müstehak aheri olduğu bizim malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri müttefikü'l-lafz bi'l-muvacehe ber nehc-i şer'i eda-i şehadet eylediler. Şahidan-ı merkurman usul-i mevzuasına tevfi ken mensub oldukları mezkûr Kili Karyesi muhtarı Abdülaziz Ağa ibn Emin ve heyet-i ihtiyariye azasından Mahmud Ağa ibn Bektaş ve Hüseyin bin Yemen Nam kimesnelerden evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade karye-i mezkûre ahalisinden Mahmud Efendi ibn İsmail ve Halilullah mahallesinden Dülger oğlu Nazım bin Kamil nam kimesnelerden dahi bi'l-muvacehe alenen lede't-tezkiye şahidan-ı merkurmanın muteber ve makbûlü's-şehade oldukları işar ve ihbar olunmağın mucebince müdde-i merkume Zarman Hatun'un sübut-ı Verâsetine hüküm olunduğunu tescil ve ilam olundu. Fi'l-yevmü's-sani Zilkade'y-yü'l-Şerif li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Kara Kilise köyünde yaşayan Osmanlı Devleti'nin Ermeni milletinden olan Zarman Hatun, akrabalık bağlarını anlatarak kendisinden başka mirasçının olmadığını, ölen eşi Kirkor'un mirasının kendisine intikal etmesi gerektiği iddiasıyla

dava açmıştır. Mahkeme şahitlerin beyanlarıyla Zarman hatunun haklı olduğuna ve mirasın kendisine intikaline karar vermiştir.

69. Konu: Vesâyet, Numara:105, Sayfa:73

“Husus-ı atî-y-yül beyanının ketbi ve tahririne istiman aliden vaki olan talebi üzere kıbeli şeri şerifden bit temas mezunen irsal olunan mahkem-i şer’iye baş katibi Hafız Ömer Lütî Efendi ibn Bekir Şevki med Erzincan’ın Salıhiye mahallesi sakinlerinden Zırbeyzade Hüseyin Bey menziline varıp akd-i meclis-i şer’i ali iduğda zatı muma-ileyh Hüseyin Bey ibn Zir Bey ile gaib-i Şirzade Şakir Efendi ibn Osman tarifleriyle marife Hacı Zehra Hanım ibnt İbrahim Bey meclis-i makud-ı mezkûrda takrir-i kalam ve tabir-i anî-l-meram edüp bundan akdem vefat iden Tir Beyzade Hacı Abdülvahid Bey mahdumu Sadri oğlu Hacı Rıza Bey’in kurrasından Hasıla ve Tireci Binnaz Hanım’dan mütevellide sülbiye-i sağıre kızı Lova’ya’nın hin-i bülüğ ve vakt-i rüşd ve sedadına değin tesviye-i umuruna mukaddema validesi mezbure Binnaz Hanım kıbel-i şer’i şerifden mukaddema vasi taleb ve tayin buyurulmuş isede vasiye-i mezkûre Binnaz Hanım muahharen aher bir kimesne ile akd-i izdivaç idüb umur-ı vesâyette ki vazifesinde harç ve tekalif gösterip kema yenbağı eda ve ifaya taahhüd ettiğinden azli dilerek hıdmet-i mezkûre muattal ve sağıre-i mezbûrenin hukuku muhafaza idilmek üzere diğerinin vasi nasb ve tayini ehem ve elzem olduğundan ben dahi sağıre-i mezbûrenin min kable’l-ceddesi bulunduğundan beni vesâyet-i mezkûreye nasb ve tayin buyurulması matlubumdur didikte takrir-i meşruhu vaka-i mütalebe ve nefsü’l-emare muvaffak ve sağıre-i mezbure Zehra Hanım dahi emanetle marufe ve istikametle mevsufe ve her vechle umur-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kadir ve mutemed iduğu mezkûr Salıha mahallesi heyet-i ihtiyariyesinden mürur bir kıta ilmühaber (...?) muma-ileyhanın ali tarikü’ş-şehade vuku bulan ihbar ve imzalarıyla lede’ş-şer’i’y-yü’l-enver ahir ve nümayan olunmağın mucabince sağıre-i mevrusu ve babası müteveffa-i muma-ileyh Hacı Rıza Bey’den mevrus malını hıfz ve hırsaset ve umurunu rüyet ve tesviyeye kıbel-i şer’iden mezkûre Hacı Zehra Hanım vasi nasb ve tayin olundukta ol-dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hıdmet-i lazımesini kema yenbağı eda ve ifaya taahhüd ve iltizam eyledim diğini katib-i muma-ileyh mahallinde ketb ve tahrir ve mean sübut-ı amenna-i şer’iyle meclis-i şer’i gelub ali vukua inha ve takrir etmeğın gıbe’t-tasdikü’ş-şer’i ma-vaka bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmü’l-vahid min Zilkade’y-yü’l-Şerif li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Özet

Erzincan'da Salihiye mahallesinde yaşayan Lavova'nın vasiye ihtiyacı olduğu için mahkemeye açılan davadır. Lavova'nın annesi Binnaz Hatun, Lavova'nın vasi olarak daha önce atanmıştır. Ancak Binnaz Hatun, yeni bir evlilik yaptığı için vasilik görevini bıraktığını söylemiştir. Lavova'nın büyükannesi Hacı Zehra Hanım, muhtar, ihtiyar heyeti ve mahalledeki şahitlerin beyanlarıyla doğru dürüst bir kişi olarak bilindiği ve vasilik görevini yapmaya muktedir olduğu için mahkeme tarafından vasi olarak tayin edilmiştir.

70. Konu: Vekâlet, Numara:106, Sayfa:74

“Husus-ı ati’y-yü’l-beyanın mahallinde ketb ve tahrir ve istima takrirçün vaki olan taleb üzere kibel-i şer’i şerifden bi’t-temas mezunen irsal olunan mahkeme-i şer’iyye başkâtibi Hafız Ömer Lütfî Efendi ibn Bekir Efendi medine-i Erzincan’ın Salihiye Mahallesi sakinlerinden Zir Beyzade Hüseyin Bey’in menziline varıp muma-ileyh Hüseyin Bey ibn Zir Bey ve mahalle-i mezkûre ahalisinden Aceb Şirzade Şakir Efendi ibn Osman huzur-ı şer’iyle akd-i meclis-i şer’i ali ettikte menzil-i mezkûrda misafiren sakine zatı hazıran-ı muma-ileyh tarifleriyle marife Hacı Abdülvahid Bey’in zevcesi Hacı Zehra Hanım ibnt İbrahim Bey ibn Muhsin Ağa meclis-i makud-ı mezkûrda medine-i mezkûre dava vekillerinden Abdullah Efendi ibn Abdülkadir mahzarında kendi tarafından bi’l-asâle ve ba-hüccet-i şer’iyye mensub vesilesi olduğu mevsufu Hacı Rıza Bey’in sülbiye-i kebire kızı Nisvane tarafından bi’l-vesâye takrir-i kelam ve tabir-i ani’l-meram idüb bundan akdem vefat iden Şir Beyzade Sadri oğlu Hacı Rıza Bey’in ibn El-hac Abdülvahid Bey’in Verâseti zevce-i menkuhesi Binnaz Hanım ibnt Hamdi Bey ile validesi Bey’e ve sülbiye-i sağire kızı mezbure Nisan’a ve sağır oğlum Ekrem’e münhasıra bade muteber-i mezbur Ekrem dahi vefat idüb verâseti validesi mezbure Binnaz ile li-ebeveyn kız karındaşı sağire-i mezkûre Nisvan’a ve li-ebeveyn emmileri İsmail ve Mustafa ve Mustafa ve Hasan Bey’de münhasıra olduktan sonra müteveffa-i muma-ileyh Hacı Rıza Bey’in medine-i mezkûrenin Tirec? Karyesinde vaki malumü’l-hudud ve’l-kıtaat emval ve arazilerinden ve bi’l-cümle emval-i menkule ve metrukâtından ve zimem-i nasda olan senedli ve senedsiz kaffe-i hukuk ve matlubâtından benim vasisi bulunduğum sağire-i mezbureye mevrus ve muntekil hisse-i irsiye-i şer’iyye ve

şaiyamızı müşterek verese vesair icab iderek leh efrac ve taksim ve tapuya rabtına ve zimamatı ashabından taleb ve dava vakf ve kabz ve makbuzatını bi'l-vesaye bana teslim ve mevrusumuz müteveffa-i muma-ileyh Hacı Rıza Bey'in terekesinden dolayı benim ve sağire-i mezbûrenin leh ve aleyhinde vuku bulmuş ve vuku bulacak kaffe-i deavide müdde ve müdde-i ileyh maiyetine dava anü'l-tabir suretiyle muhakim-i şer'iyyenin aksam-ı muhtelifesinde bidayeten ve itirazen ve istinâfen ve temyizen ve iadeten ve muhakeme ve muhasemeye ve ikame-i bey'e ve istihlafa ve namımız leh her türlü müstediyyat ve havaic ve evrak-ı resmiye ibraz vürud ve kabulüne ve sadır olacak alamatı ahz ve tebliğ ve tebellüğe ve tenfiz ahkamı zımında mevsuku icraya vaz ve hacz emval ve fekkine ve hüküm ve hacz ve ehl-i hayra ketb ve tayin ve aziline vekalet talebine tahkimen tanzim ve imzasına ve tayin merci ve nakil-i dava ve iştika-i ani'l-hükkam ve redd-i azaya ve zarar ve ziyana ve mesarif-i muhakeme taleb ve iadesine ve tatbik-i hatt ve hatım ve rüyet-i muhasebeye ve lede'l-hace gerek benim ve gerek sağire-i mezbûrenin menfaatini müstelzem muamelatta sulh ve ibra akdına ve hususatı mezkûrenin mutevakıf olduğu umur ve muamelatın küllisini son dereceye kadar takib ve ifaya kendi tarafımdan bi'l-asale ve sağire-i mezbûre tarafından bi'l-vesaye hazır-ı muma-ileyh Abdullah Efendi'yi vekalet-i mutlaka-i sahihe-i şer'iyye ile vekil ve naib ve münab nasb ve tayin eyledim didikte muma-ileyh Abdullah Efendi dahi vech-i muharrer-i vekalet-i mezkûreyi kabul ve hıdmet-i lazımesini kema-yenbağı edaya taahhüd ve iltizam eyledim dediğinde katib-i muma-ileyh mahallinde ketb ve tahrir ve mean mebus-ı amenna- işer'iye meclis-i şer'iye gelub ali vukua inha ve takrir etmeğin gıbe't-tasdikü's-şer'i ma-vaka bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmü'l-hamis min Zilkade-i Şerif li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Salihie Mahallesi'nde ikamet eden Nisvane, babası Hacı Rıza Bey'in vefatından sonra mirasçı olarak annesi Binnaz Hanım, kız kardeşi Nisvane ve küçük oğlu Ekrem ile birlikte mirasa hak kazanmıştır. Ekrem'in de vefatından sonra miras; Binnaz Hanım, Nisvane ve anne tarafından amcaları İsmail, Mustafa, Mustafa ve Hasan Bey arasında paylaşılmıştır. Nisvane, bu belge ile vekili Abdullah Efendi'yi, babası Hacı Rıza Bey'in Erzincan'ın Tirec Köyü'nde bulunan mal ve arazilerinin, taşınır ve

taşınmaz mallarının, borç ve alacaklarının, annesi Binnaz Hanım ve anne tarafından amcaları ile birlikte miras payına düşen hisselerin, ortak mirasçılardan talep ve dava edilmesi, tapu işlemlerinin yapılması, borçlulardan tahsil edilmesi, makbuzların teslim alınması, mahkemelerde dava ve muhakeme yapılması, sulh ve ibra akdinin yapılması vb. konularda vekil tayin etmiştir. Vekil Abdullah Efendi de bu vekâletnameyi kabul ettiğini ve gerekli hizmetleri yerine getireceğini taahhüt etmiştir.

71. Konu: Ahz-ı Sağır-i Hisse, Numara:107, Sayfa:74

“Medine-i Erzincan’ın Kesemkôr Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Kız oğlu Kahraman bin İsmail’in Verâseti zevce-i menkuha-i metrukesi Şadiye Hatun ile sülbiye-i sağır oğlu Mehmed’e münhasıra olduğu bi’l-ihbar lede’ş-şer’i’y-yü’l-enver zahir olduktan sonra sağır-i mezburun vakt-i rüşd ve sedadına değin tesviye-i umuruna yirmi dokuz Cemaziyyel Evvel sene bin üç yüz otuz yedi tarih ve dört numru-lu hüccet-i şer’iyye ile vasisi ve li-ebeveyn emmisi oğlu karye-i mezkûre ahalisinden olub medine-i mezkûrenin Molla Ali mahallesinde mukim sahib-i arzuhal Kız oğlu Hamid Ağa ibn Hüseyin medine-i mezkûre mahkemesinde makud meclis-i şer’i şerif-i enverde derun-ı arzuhalde mezkûretü’l-i isim zevce-i mezbure Şadiye Hatun ibnt biz-zat mahkemeye gelmesi veya tarafından bir vekil-i şer’i göndermesini mean bir kıta varaka-i davaiyete tastir ve tebliğ ettirilmiş isede mezbur Şadiye Hatun muhakemenin tayin olunduğu sene-i haliya Ağustos’un ikinci cumartesi günü biz-zat dava-i vakaya icabet etmediği gibi bir vekil-i şer’i dahi gönderemediğine müddeai vasi-i mezbur muhakemenin gıyaben fasıl ve rüyetini talep eylediğini binaen muhakim-i şer’iyyede birden ziyade davasına tayini ve muhakimi gıyabiyede vekil münhasır tayini usul mealen olduğu hakkındaki on yedi Cemaziyyel Evveli sene bin üç yüz otuz iki tarihli madde-i menazırda nizamiye hükmüne tevfikten muhakeme-i gıyabiye lede’l-ibtidar ber vech-i ati dava eyledi. Yedimde mevcut hüccet-i mezkûre mantukunca vasisi olduğum sağır-i mezbur Mehmed müddeai aleyhüma gaibe-i mezbure Şadiye Hatun’un bi’hakkü’l-mesafane hacz ve terbiyesinde iken mezbure Şadiye Hatun bu esnada nefsinı sağire-i mezbure ecnebi olan Danzik karyeli Baku nam şahsa tezvic eyledikten başka sağır-i mezbur hala yedi yaşını mütecaviz ve iane-i hazineden müstağni ve hakk (...?) mezbûreden kat’ on yani ve sağır-i merkumun hazine-i ihrası olmadığına mebni sağır-i merkum şer’an bana teslim olunmak matlubumdur dava ve ol-babdaki vesâyet hücceti ibraz eyledi vaki-i hal müddeai vasi-i mezbur Ahmed Ağa’nın takrir eylediği minval

üzere olub sağır-i mezbur Mehmed hala bedel yaşını mütecaviz ve iane-i hazineden müstağni bulunmuş ve validesi hazinesi müdde-i aleyhüma gaibe-i mezbure Şadiye Hatun (...?) Danzik karyeli Baku nam şahs ile izdivaç idüb sağır-i mezburun hukuk ve emvalini itilak eylediği ve sağır-i mezbur-ı merkumenin yedini nez' ile vasi-i mezbure teslimi sağır-i mezbur hakkında min küllü'l-vücuha evvel ve enfi iduğu bi'-gayr-ı min müsliminden (...?) ahalisinden Caferoğlu Hüseyin bin Ali bin Hasan ve Hara Paşa Pı-lankalı İsmail bin Mustafa bin Seyyid Ali nam kimesnelerin huzur-ı şer'ide ali tarikü's-şehade vuku bulan ihbarlarıyla lede's-şer'i'y-yü'l-enver zahir ve nümayan olmağın mucibince sağır-i mezbur Mehmed'den bi'l-vücûh hakk-ı hakkanesi sakıt olmağla müdde-i vasi-i mezbur Ahmed Ağa'ya hala red ve teslime müdde-i ileyh gaibe-i mezbure Şadiye Hatun'un Hasan Ağa dahi baki kalmak üzere gıyaben hüküm olunduğu tescil ve bi't-taleb işbu hüccet-i şer'iyye müdde-i vasi-i mezbur Ahmed Ağa yedine ita kılındı. Fi'l-yevmü's-salis min Zilkade-i Şerif li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Kesemkör köyünde yaşayan Kahraman bin İsmail vefat ettikten sonra mirası, eşi Şadiye Hatun ve küçük oğlu Mehmed'e kalmıştır. Küçük Mehmed'in rüşd ve sedadına kadar işlerini yürütmek üzere vasisi, amcasının oğlu Hamid Ağa tayin edilmiştir. Hamid Ağa, Şadiye Hatun'un mahkemeye gelmesini veya bir vekil göndermesini istemiştir. Ancak Şadiye Hatun, mahkemeye gelmediği gibi vekil de göndermemiştir. Bunun üzerine Hamid Ağa, gıyabında yargılanmasını talep etmiştir. Mahkeme, Hamid Ağa'nın talebini kabul etti ve gıyabında yargılama başlatmıştır. Hamid Ağa, mahkemede yaptığı savunmada, Şadiye Hatun'un Danzik karyeli Baku nam şahsa evlendiğini ve küçük Mehmed'in haklarını gasp ettiğini iddia etmiştir. Mahkeme, Hamid Ağa'nın iddialarını şahitlerin beyanlarını dinledikten sonra doğru bulmuş ve küçük Mehmed'in vasisi olarak Hamid Ağa'ya teslim edilmesine karar vermiştir.

72. Konu: Verâset, Numara:108, Sayfa:75

"Medine-i Erzincan'ın Kürkkürk? Mahallesinde sakine zatı tarîf-i şer'i ile marufe Molla Velizade Mustafa Efendi zevcesi Mahnur Hanım ibnt Edhem medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer'imizde Seydi Bey Mahallesi ahalisinden Molla Tapalı oğlu Kasab Mehmed Efendi ibn Ahmed muvacehesinde ber vech-i ati dava eyle-

di mevrusum olub bundan akdem vefat iden anam Fatma Hatun ibnt İbrahim'in Verâseti sadriye-i kebire kızları benimle li-ebeveyn kız karındaşım hazır-ı muma-ileyh Mehmed Efendi zevcesi İsmet Hatun'a münhasıra olub bizden başka varisi ve terekesine müstehak aheri olmadığı halde anam müteveffiye-i mezbure Fatma Hatun'un namına mukayyed kasaba civarında Ömer Dede tımarında vaki malum ve mütearifü'l-hudud bir kıta tarlanın üç hisse itibarıyla bir hissesine hazır-ı muma-ileyh Mehmed Efendi Fuzuli vazü'l-yed ve mutasarrıf olub benim hisse-i müntekilemi bana teslimden imtina ider olmağla sual olunub tarla-i mezkûrdan benim müntekile hissemın bana teslimine hazır-ı mezbur Mehmed Efendi'ye tenbih olunmak matlubumdur deyu dava eyledi müddeai mezbur Mehmed Efendi dahi cevabında salifü'z-zıkr bir kıta tarlanın üç hissede bir hisseye vaz-ı yedini ikrar maada Verâset müddeasını inkâr eyledi müddeai mezbure Mahnur hatun ber vech-i meşruh Verâset müddeasıyla beyana havala olundukta meclis-i şer'i ihzar eylediği mezkûr Kürkkürk? Mahallesi ahalisinden Kara Ali Oğlu Bedreddin bin Tayyar ve Naiboğlu Ömer bin Mehmed nam kimesneler meclis-i şer'ide ve tarefeyn muvacehelerinde münferiden istişhad olunduklarında fi'l-hakika bundan akdem vefat iden Edhem Usta zevcesi Fatma bint İbrahim'in Verâseti zatlari malumumuz sadriye-i kebire kızları müddeai Mahnur ile hazır-ı mezbur Mehmed Efendi zevcesi İsmet Hatun ibnt Edhem münhasıra olub bunlardan başka müteveffiye-i mezburenin varis ve terekesine müstehak aheri olduğu benim malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve almağı ber nehc-i şer'i edai şehadet ettiklerinde şahidan-ı mezbûrân usul-i mevzuasına tevfikten mensub oldukları mezkûr Kürkkürk? Mahallesi muhtarı Şükrü bin Süleyman ve heyet-i ihtiyariyeden bir vasi oğlu Ahmed bin Hüseyin nam kimesnelerden evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade mahalle-i mezkûre ahalisinden Hamamcı oğlu Cemal Efendi ibn Mustafa ve Topal oğlu Salih bin Reşid nam kimesnelerden bi'l-muvacehe alenen lede't-tezkiye şahidan-ı mezburanın havi ve makbûlü'ş-şehade oldukları işar ve ihbar olundu şahidan-ı mezburanın şehadetlerini makbûle olmağın mucebince müddeai mezburenin Verâsetine bade'l-hüküm müteveffiye-i mezbura Fatma Hatun'un terekesinin nasbi Sadriye kızı müddeai mezbure Mahnur'a ve nisf-ı diğeri hazır-ı mezbur Mehmed Efendi zevcesi bint-i mezbure İsmet'e isabeti iktiza eylediği tescil ve ilam olundu. Fi'l-yevmü'r-rabi min Zilkade-i şerife li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Kürkkürk mahallesinde oturan Mahnur Hanım, annesi Fatma Hatun'un vefatından sonra mirası, kendisine ve kız kardeşi İsmet Hatun'a kalmıştır. Ancak Mahnur Hatun, İsmet Hatun'un kocası Mehmed Efendinin, kendi mirasından bir kısmını gasp ettiğini iddia ederek dava açmıştır. Mehmed Efendi'nin gasp ettiği mirasın kendisine teslim edilmesini talep etmiştir. Mahkeme, Mahnur Hanım'ın tanık olarak gösterdiği Kara Ali Oğlu Bedreddin bin Tayyar ve Naiboğlu Ömer bin Mehmed'in beyanlarını kabul etmiştir. Bu şahitlerin beyanlarına göre, Fatma Hatun'un mirasçıları Mahnur ve İsmet Hatun'dur. Mahkeme, bu doğrultuda karar vererek, mirasın Mahnur ve İsmet Hanım arasında eşit olarak paylaşılmasına karar vermiştir.

73. Konu: Vesâyet, Numara:109, Sayfa:75

“Medine-i Erzincan'ın Molla Mehmed mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Karanlıkzade Hacı Abdullah Efendi sülbi sağır oğlu Hüseyin ve sülbiye-i sağıre kızı Feride'nin vakt-i rüşd ve sedadına değin tesviye-i umurlarına kıbel-i şer'iden vasi nasbı olunan Perpet?zade İshak Efendi'nin vuku vefatına mebni sağıran-ı mezburanın li-ebeveyn emmileri mahalle-i mezkûre ahalisinden Karanlıkzade Osman Efendi ibn Hasan emanetle maruf ve istikametle mevsuf ve her vechle umur-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe muktedir iduğu mezkûr Molla Mehmed mahallesi heyet-i ihtiyariyesinden muti bir kıta ilmühaber mündericatı ve her biri mahalle-i mezkûre ahalisinden Balakazade Osman Efendi ibn Mahmud ve Pamukçuzade Salih Efendi ibn Ahmed nam kimesnelerin huzur-ı şer'ide ali tarikü's-şehade vaki olan ihbarlarıyla lede's-şer'i'y-yü'l-enver zahir ve nümayan olmağın mucibince sağıran-ı mezburanın vakt-i rüşd ve sedadlarına değin tesviye-i umurlarına kıbel-i şer'i şerifden li-ebeveyn emmileri mezbur Osman Efendi vasi nasb ve tayin olundukta ol-dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hıdmet-i lazımesini kema yenbağı eda ve ifaya taahhüd ve iltizam etmeğın mavağa bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmü'l-aşer min Şevvalü'l-mükerrem li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Molla Mehmed Mahallesi sakinlerinden Karanlıkzade Hacı Abdullah Efendi'nin vefatından sonra, küçük oğlu Hüseyin ve küçük kızı Feride'nin reşit ve akıl

buluğ çağına erinceye kadar işlerini yürütmek üzere şer'iyette vasi olarak Perpetzade İshak Efendi tayin edilmiştir. Ancak Perpetzade İshak Efendi'nin vefat etmesi üzerine, küçük çocukların ebeveyn amcaları olan Karanlıkzade Osman Efendi, vasi olarak tayin edilmek üzere başvuruda bulunmuştur. Karanlıkzade Osman Efendi, muhtar ihtiyar heyeti ve şahitlerin de beyanıyla doğru dürüst ve vasilik görevini yapmaya muktedir bir kişi olduğu için mahkeme tarafından vasi olarak atanmıştır.

74. Konu: Verâset ma Vekâlet, Numara:110, Sayfa:75-76

“Medine-i Erzincan’ın Haferman Kebir Karyesi ahalisinden Hakkı bin müteveffî Ali Osman medine-i mezkûre mahkeme-i şer’iyyesinde mün’akid meclis-i şer’i şerif enverde karye-i mezkûrede sakine zatı her biri karye-i mezkûre ahalisinden Mehmed Ağa ibn Osman bin Abdullah ve Ali Ağa ibn Nasuh bin Yusuf tarifleriyle marife Safiye hatun ibnt Mehmed hazıra olduğu halde karye-i mezkûre ahalisinden Fehmi Efendi ibn Hasan muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi. Mekteb-i nüvvab talebesinden iken bundan akdem Der Saadet’te bila-vefat iden Hafız Yunus Efendi ile bin le-emm er karındaşlar olub onun pederinin ismi İsmail Efendi ibn Abdullah ve benim Pederinin? Ali Osman Efendi ibn Mehmed Çavuş ve validemizin ismi Safiye ibnt Mehmed olub ol-vechle müteveffa-i muma-ileyhin Verâsetini le-emm er karındaşı benimle validesi hazıra-ı mezbure Safiye Hatun’a münhasıra olub başka varisi ve terekesine müstehak aheri olmayıp müteveffa-i muma-ileyhin hayatında ile’l-vefat yedinde malı olub bade vefata benimle hazıra-ı mezbureye mevrus yüz gurus kıymetli gümüş kapaklı bir kıta Serkis ve (...?) müddeayla mezbur Fehmi Efendi mazulen vaz-ı yed ider olmağla mezkûr saati benimle hazıra-ı mezbureye hala red ve teslime müddeayla mezbura tenbih olunmak matlubumdur deyu malı Verâset-i mahkemeye mutabık ve karye-i mezkûre heyet-i ihtiyâriyesi tarafından musaddık bir kıta ilmühaber ibrazıyla hazıra-i mezburenin tasdikine dava ettikte lede’s-sual müddeayla mezbur Fehmi Efendi dahi cevabında fi’l-hakika müteveffa-i muma-ileyhin malı olan mezkûr bir kıta gümüş kapaklı Serkis ve Fersan?’a vazü’l-yed olduğu tav’en ikrar maada müdde-i mezburun Verâset-i müddeasını inkar eyledi. Müdde-i mezbûran ber vech-i muharrer Verâset-i müddeasına mutabık beyyine taleb olunduklarında li ecli’ş-şehade meclis-i şer’i hâzıran olan marifet-i mezbûrân Mehmed ve Ali Ağalardan her biri münferiden istişhad olunduklarında fi’l-hakika müteveffa-i muma-ileyhin babası ismi İsmail Efendi ibn Abdullah ve müdde-i mezbur Hakkı’nın babası ismi Ali Osman Efendi ibn Mehmed Çavuş ve valideleri ismi Safiye

hatun ibnt Mehmed olub ol-vechle müteveffa-i muma-ileyhin Verâsetini le-em er karın-daşı müdde-i mezbur Hakkı ile validesi zatı bi'l-marifetü's-şer'iyye malumumuz olan işbu hazıra bi'l-meclis Safiye hatuna münhasıradır başka varisi ve terekesine müstehak aheri olduğu malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve almağı bi'l-muvacehe alenen eda-i şehadet-i şer'iyye eldiler. Usul-i mevzuasına tevfikeyn şahidan-ı mezbûrân mensub oldukları ma-dü'z-zikr Çakerman kebir Karyesi İmamı Abdülaziz Efendi ibn Salih ve muhtarı Ahmed Ağa ibn Mustafa'dan evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade her biri karye-i mezkûre ahalisinden Tahir Ağa ibn İbrahim ve İlyas Ağa ibn Ahmed'den dahi bi'l-muvacehe alenen lede't-tezkiye şahidan-ı mezburanın adl ve makbûlü's-şehade oldukları işar ve ihbar olunmakla şehadetleri makbule oldu. Ber muceb-i şehadet ve tezkiye müdde-i mezbure Safiye Hatun'dan her biri meclis-i makud-ı mezkûrda ber vech-i ati bi'l-muayene takrir-i kemal idüb mevrusumuz müteveffa-i muma-ileyh Hafız Yunus Efen-di'nin hayatında ile'l-vefat yedinde malı olub bade'l-vefat verâset-i mahkememiz vech-le bize mevrus olan Der Saadet'te ve mahal-i sairede bulunan bi'l-cümle nükud ve eşya-sını vazü'l-yed olanlardan ve zimem-i nasdaki matlubatını esmandan aid olduğu muha-kim ve sebat-ı idarenin kaffe-i aksamından müdde-i Âliyye ve şahs-ı salis (...?) suretiyle bidayeten ve izahen ve istinafen ve temyizen ve iadeten vicahen ve gıya-ben ve sulhen taleb ve dava ve ahz ve kabza ve muhakemeye ve muhasama ve müdafaa ve müdafaya ve redd-i cevaba ve nakl-i davaya ve ikame-i beyyine ve istinaf ve istihlaf ve tahlif ve vaz-ı imzaya (...?) ve levayih takdimine ve ilam ahzına ve tebliğ ve tebellü-ğ ve mevki-i icraya vaz ve takibe ve zarar ve ziyana ve mesarif-i muhakeme ve tayin-i merci talebine ve tatbik hat ve hatme ve hükm ve muteber nasb ve tayin ve azle ve tere-ke-i mezkûreyi semen ve bedel misliyle ahere seba ve semen ahz ve kabza ve bi'l-cümle makbuzatını bize irsal ve teslime ve hususu mezkûrun mütevakkıf olduğu umurun külli-sine aherini dahi tevkil ve azlen mezun olmak ve icabında sulh ve ibra akd etmek üzere tarafımızdan vekalet-i mutlaka-i sahihe-i şer'iyye ile Der Saadet'te direk? Arasında Harputlu Çaycı Mehmed Çavuş'un kahvesinde Kemahlı Hoca Süleyman Efendi'yi ka-bule mevkufe vekil ve naib-i münab nasb ve tayin eyledik didiklerinde gıbe't-tasdikü's-şer'i ma-vaka bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmü't-tisa aşer min Zilkade-i Şerife li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf."

Özet

Erzincan'ın Haferman Kebir köyünde, müteveffa Hafız Yunus Efendi'den kalan gümüş kapaklı saat, köylü Fehmi Efendi'nin elinde bulunuyordu. Müteveffa Hafız Yunus Efendi'nin kardeşi Ali Osman'ın oğlu Hakkı, müteveffa Hafız Yunus Efendi'nin tüm malların kendisine ve annesi Safiye Hanım'a ait olması gerektiğini, çünkü başka mirasçısı olmadığını belirterek, saatin de kendilerine verilmesini talep etmiştir. Fehmi Efendi, saatin müteveffa Hafız Yunus Efendi'ye ait olduğunu kabul etmiş, ancak Hakkı'nın veraset iddiasını reddetmiştir. Mahkeme, şahit olarak bulunan Mehmed ve Ali Ağa'nın şahitliklerini kabul ederek Hakkı'nın veraset iddiasını onaylamıştır. Hakkı ve annesi Safiye Hanım, müteveffa Hafız Yunus Efendi'nin vasiyet ettiği tüm malları, vasiyet edilen kişilerin elinden almak için, Dersaadet'te Kemahlı Hoca Süleyman Efendi'yi vekil tayin etmiştir. Mahkemenin, Hakkı ve Safiye Hanım'ın vekâletini onayladığına dair belgedir.

75. Konu: Vesâyet ma Nafaka, Numara:111, Sayfa:76

“Medine-i Erzincan’ın Vağavir Karyesi halkından daha önce ölen Bavulluoğlu Ağa Nuri ibn Hasan’ın sülbi sağır oğlu Rıza ve sülbiye kızı İbriş’in vakt-i rüşd ve sedadlarına değin tesviye-i umurlarına kıbel-i şer’iden bir vasi nasbı ehem ve elzem olub sağıran-ı mezburanın li-ebeveyn emmileri karye-i mezkûre ahalisinden Bavullu oğlu Hüseyin ağa ibnü’l-mezbur Hasan emanetle maruf ve istikametle mevsuf ve her vechle umur-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kadir iduğu mezûr Vagavir Karyesi heyet-i ihtiyariyesinden muti ve musaddık bir kıta ilmühaber mündericatı ve her biri karye-i mezkûre ahalisinden Ömer Lütfi Efendi ibn Mustafa diğer Efendi ibn Halil nam kimesnelerin huzur-ı şer’ide ali tarikü’s-şehade ihbarlarıyla lede’s-şer’i’y-yü’l-enver zahir olmağın mucebince sağıran-ı mezbûrân Rıza ve İbriş’in vakt-i rüşd ve sedadlarına değin tesviye-i umurlarına li-ebeveyn emmileri mezbur Hüseyin Ağa kıbel-i şer’i şeriften vasi nasb ve tayin olundukta oldahi vesâyet-i mezkûreyi bade’l-kabul vasi mezbur Hüseyin Ağa’nın talebiyle sağıran-ı mezburanın nafaka ve kisve baha vesair havaic-i zaruriyelerçün zikri ati meblağ kadar maruf iduğu mezkûr ilmühaber mealinden ve bi taraf erbab-ı vukuftan şahitlerden zikredilen ber şer’i vaki olan ihbarlarından nümayan olmağın mucebince sağıran-ı mezburanın pederlerinden muntekil cümle mallarından olma üzre kisve ve

nafaka baha vesair havaic-i zaruriyelerçün işbu tari-i kitabdan beherine gümüş para olarak yevmi beşer guruştan cemian on guruş meblağ fariza ve takdirene olunub meblağın mefrûzu mezkûruna sağırân mezburanın nafakanın ve kisvesinin ve vesair havaic-i zaruriyelerçün harcı ve sarf ve lede hâce istifaneye ve andü zafer sağıran-ı mezburanın mallarına rucû vasi i mezburenin izin verilerek kayıt olundu. Fi'l-yevmü's-seba min Cema-ziyyel Evvel li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Vagavir köyünde yaşayan ve vefat eden Bavullu oğlu Nuri Ağa'nın küçük oğlu Rıza ve küçük kızı İbriş'in rüşt ve erginlik çağlarına ermelerine kadar işlerinin yoluna konulması için şer'i bir vasi tayini için dava açılmıştır. Küçüklerin anne tarafından amcaları olan Vagavir köyünden Bavullu oğlu Hüseyin Ağa; muhtar, ihtiyar heyeti ve şahitlerin de beyanıyla doğru dürüst vasilik görevini yapmaya muktedir biri olarak ikrar edilmesi neticesiyle mahkeme tarafından vasi olarak atanmıştır. Hüseyin Ağa'nın talebi üzerine, küçüklerin nafaka, giyecek bedeli ve diğer zorunlu ihtiyaçları için her birine günlük gümüş para olarak beş kuruş olmak üzere toplam on kuruş meblağ takdir edilmiştir.

76. Konu: Verâset, Numara:112, Sayfa:76

“Medine-i Erzincan'ın Hasan Efendi mahallesinden ve Erzincan bidayet hukuk mahkemesi birinci sınıf kâtiplerinden iken bundan akdem vefat iden Mehmed Said Efendi ibn Nüzhet Efendi'nin zevce-i menkuha-i metrukesi zatı tarif-i şer'i ile marife Nafia Hanım ibnt Mustafa medine-i mezkûre mahkemesinde meclis- şer'imizde müteveffa-i muma-ileyhin mallından müterakim maşatına vazü'l-yed olub kıbel-i şer'idin husumeti rey olunan liva muhasebecisi Nabi Bey'in mürsel vekili İbrahim oğlu hafız Ömer muvacehesinde gelecekteki gibi kendi tarafından bi'l-asale ve bi'l-verase ve sadri sağır oğlu Nüzhet tarafından bi'l-vesaye dava eyledi Zevcem ve mevrusumuz olub 1335 yılı Temmuz 31'de ölen hukuk mahkemesi zabıt ketebesinden Mehmed Said Efendi ibn Nüzhet”. (Defterde bu konu bu şekilde yarım kalmış.)

77. Konu: Verâset, Numara:113, Sayfa:77

“Medine-i Erzincan’ın Hozulfo? Karyesi sakinlerinden zatlari tarif-i şer’iyle maruflar Hattakin? Oğlu Osman ağa zevcesi Fatma hatun enbiya-i Mehmed ile sülbiye-i kebire kızı Mahonoz hatundan her biri bi’-muayyene medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer’imizde zikri cidal-i müteveffanın sarf-ı kani-i vazı’ul-yed olub kıbel-i şer’iden husumeti rey olunan Kuratı Mahallesi ahalisinden Timurcu İbrahim Ağa ibn Said’in zikri an-ı davada mahkeme dahi himaye ve mütevakkıf olduğu umurun meclisini izameye medine-i mezkûre bidayet mahkemesi katib-i adl dairesinden musaddık ve muti bir kıta vekâletname ile vekili bulunan Ömer Lütü Efendi ile Mustafa muvaccesinin ber vech-i ati dava eylediler. Suretimiz olub bundan akdem vefat iden Hattakim oğlu Osman Ağa bint Hasan bin Abdullah’ın Verâseti zevce-i menkuha-i metrukesi ve Gede kızı trenle? Sülbi kebir oğlu gaibü’l-meclis Hüseyin mahzarında olduğu halde müteveffa-i mezburun taraf-ı vekâletine müvekkil-i mezbur İbrahim Ağa vazı’ul-yed olub hisse-i irsiyemizi edadan imtina ider olmağla sual olub müteveffa-i mezburun terekesinden hisse-i irsiyemden tarafımıza eda ve teslimi matlubumdur deyu maan bade’l-dava vekili muma-ileyh Ömer Efendi dahi cevabında müteveffa-i mezbur Osman Ağa’nın vekâletine müvekkil-i mezbur İbrahim vazı’ul-yed olduğu ikrar idüb maada müddei yan-ı mezburtanın ber vech-i muharrer varisat-ı müddeasını inkâr eyledi. Müddei tan-ı mezbûretan ber vech-i muharrer Verâset-i müddeasıyla beyana havale olundular li ecliş-şehade meclis-i şer’i ihzar eyledikleri mezkûr (...?) Karyesi ahalisinden Şeyhoğlu Dursun Mehmed ve Erzurumlu oğlu Şevket Efendi ibn Mustafa nam kimesnelerden Her biri münferiden istişhad olduklarında fi’l-hakika bundan akdem vefat iden (...?) Karyesi ahalisinden Hattakin oğlu Osman Ağa ibn Hüseyin’in Verâseti zatlari malumumuz olan zevce-i menkuha-i metrukesi işbu medine-i mezbure Fatma bint Mehmed ile Haziran-o mezbure sülbiye-i kebire kızı Mahaton ve gaib-i ani’l-meclis sülbi Kebir oğlu Hüseyin münhasıra olub bunlardan başka müteveffa-i mezburun varisi ve terekesine müstehak aheri olduğu bizim malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri eda-i şehadet-i şer’iyye ettiklerinde usul-i mevkuasına tevfi ken şahidan-ı mezbûrân mansûb oldukları mezkûr (...?) Karyesi İmamı Kacur oğlu Mehmed Efendi İbn İshak ve muhtarı Mehmed Efendi ibn Mustafa nam kimesnelerden olan varaka-i mesture sırren ve bade Halilullah Mahallesi ahalisinden Edhem Ağa ibn Açman? ve Mollasıdı mahallesi ahalisinden Akif Ağa ibn Harun nam kimesnelerden dahi bi’l-

muvacehe alenen lede't-tezkiye şahidan-ı mezkûrânın adl ü makbulü'ş-şehade oldukları işar ve ihbar olunmağla mucébince sübut Verâsetlerine bade'l-hüküm bu surette mesele-i varisleri yirmi dört sehimden olub. Üç Sehmi zevce-i mezbur Fatma'ya ve yedi sehmi bint-i mezbure Mahonora? Ve on dört sehmi ibn gaib-i mezbur Hüseyin'e isabeti iktiza eylediği tescil ve ilam olundu. Fi'l-yevmü't-tisa aşer min Zil-kade'y-yü'ş-şerife li-sene seba ve selase ve seman ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Hozulfo? Köyü'nde yaşayan Hattakin? oğlu Osman Ağa, vefat etmiştir. Osman Ağa'nın mirasçıları, eşi Fatma Hatun, kızı Mahonoz Hatun ve oğlu Hüseyin'dir. Osman Ağa'nın vekili Timurcu İbrahim Ağa, mirasçıların miras paylarını vermemekte ısrar etmiştir. Mirasçılar, bu duruma itiraz ederek, mahkemeye dava açmıştır. Mahkeme, mirasçıların iddialarını destekleyen iki tanığı dinlemiştir. Mahkeme, tanıkların ifadeleri doğrultusunda, mirasçıların iddialarını kabul etmiştir. Buna göre, 24 sehm olan mirasın 3 sehm Fatma Hatun'a 7 sehm, kızı Mahonoz Hatun'a ve oğlu Hüseyin'e 14 sehm olarak paylaştırılmak üzere karar verilmiştir.

22

“İşbu işaret-i mahsusa ile buraya nakil olunan müteveffi Said Efendi veresesinin Verâseti Emlâkı sehven 26'ncı muaiyetinin (...?) mahalden beda eylediği cihetle bu mahale kayd ve işaret verildiği tasdik kılınır.”

78. Konu: Verâset, Numara:?, Sayfa:77

“İbn Âliyye'de Verâseti zevce-i menkuha-i metrukesi mahalle-i müteveffa-i mezbur karındaşımdan hâsıl ve bundan mütevellid sülbi sağır oğlu Ali yedi yaşında ve Hacer? Terbiyemde bulunan Nezahete münhasıra olub bizden başka varisi ve terekesine müstehak aheri olmadığından zevcem müteveffa-i muma-ileyhin mal sandığında müterakkim maşatından istihkakı olub kable'l-ahz vefat eylediği bin dört yüz altmış bir guş müvekkil-i muma-ileyh bi'l-memuriye vazü'l-yed olmağla sual olunub meblağ-ı mezkûrun mecmuunu verâset-i muhakkiyem vecihle bi'l-verese bi'l-asale ve bi'l-vesaye bana teslim müvekkil-i muma-ileyh izafatla vekili hazır muma-ileyh Hafız Ömer Efendi'ye tabiye olunmak matlubumdur deyu bade dava vekil-i muma-ileyh Hafız Ömer

Efendi dahi cevabında meblağ-ı mezkûr bin dört yüz altmış bir guruş müteveffa-i mezburun alacak hakkı olup müvekkili muma-ileyhin bi'l-memureye vaz-ı yedini ikrar maada medine-i mezburenin ber vech-i muharrer Verâset-i müddeâ inkâr eyledi. Medine-i mezbure Nafia Hanım ber vech-i meşruh vesâyet-i müddeasıyla beyana havale oldukça li ecli'ş-şehade meclis-i şer'i-i mezkûre hâzıran olan medine-i mezkûre bidayet mahkemesi zabt ettiğinden Bekir Efendi ibn Hamdi ve Mehmed Ağa bin Ahmed nam kimesnelerden her biri münferiden istişhad olduklarında fi'l-hakika işbu bin üç yüz otuz beş senesi Temmuz'unun otuz birinci günü vefat iden bidayet hukuk mahkemesi zabıt kâtibi Mehmed Said Efendi ibn Nezahet bin Ali'nin Verâseti zevce-i menkuha-i metrukesi zatı malumumuz olan işbu medine-i mezbure Nafia Hanım ibn Mustafa ile sülbi sağır oğlu Nezahet münhasıra olup müteveffa-i muma-ileyhin bunlardan başka varisi ve terekesine müstehak aheri olduğu bizim malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şهادeti dahi ideriz deyu her biri mantikü'l-hıfz olmağın bi'l-muvacehe ber nehc-i şer'i eda-i şهادet eylediler. Şahidan-ı mezbûrân usul-i mevzuasına tevfi ken mansûb oldukları Erzincan bidayet hukuk mahkemesi riyaset-i aliyyesinden evla-varaka-i mesture sırren ve bade yine mahkeme-i bidayet mukayyedi Asım Efendi İbn İsmet ve Refahiye tapu muavini Erzincanlı Ali Efendi ibn Yusuf'tan dahi bi'l-muvacehe alenen lede'l-şahidan-ı mezburanın adl ve makbul-ı istihare oldukları işar ve icar olundu şahidan-ı muma-ileyhanın şهادetleri makbule olmağın mucebince sübut-ı Verâsetlerine bade'l-hüküm mesele-i mirasları olan sekiz sehim üzerinden meblağ-ı müddeaya mezkûr bin dört yüz altmış bir guruştan yüz seksen iki guruş yirmi beş para zevce-i mezbûre Nafia Hanım ve bin iki yüz yetmiş sekiz guruş on (...?) dahi sagar-ı mezbur Nezahet'e isabeti intikal eylediği tescil ve ilam olundu Fi'l-yevmü'l-hamis ve'l-ışrin min Zilkade-i şerif li-sene seba ve selasin ve selase mieteyn ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın İbn Âliyye Mahallesi'nde yaşayan Nafia Hanım, Mehmed Said Efendi'nin vefatından sonra kendisi ve oğlu Nezahet'ten başka mirasçısının olmadığını, kocasından kalan 1461 kuruşun kendilerine verilmesi gerektiğini belirterek dava açmıştır. Vekil Hafız Ömer Efendi ise savunmasında, paranın Mehmed Said Efendi'nin borcu olduğunu belirterek Nafia Hanım'ın miras davasını inkâr etmiştir. Mahkeme, Nafia Ha-

nım'ın iddialarını destekleyen iki tanık dinlemiştir. Tanıkların ifadelerine göre, Mehmed Said Efendi'nin tek varisi Nafia Hanım ve küçük oğlu Nezahet'tir. Mahkeme, tanıkların ifadelerini kabul ederek, Nafia Hanım'ın mirasçı olduğunu ve 1461 kuruşun 182 kuruşunun eşi Nafia Hanım'a 1278 kuruşunun da oğlu Nezahat'a verilmesine karar vermiştir.

79. Konu: Verâset, Numara:114, Sayfa:77-78

“Medine-i Erzincan'ın Tebrih? Karyesi sakinlerinden ve Teba-i Devlet-i Âliyye'nin Ermeni milletinden zatı tarif-i şer'i ile maruf karye-i mezkûre ahalisinden (...?) zevcesi Sofya hatun veledi Ohanis veled Hatun medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyyesinde meclis-i şer'i hatır-ı lazımü't-tevkirde zikri atı müteveffanın emval-i gayrı menkulelerine bi'l-memureye vazü'l-yed olub kibel-i şer'idan hukuka rey olunan medine-i mezkûre emlak-i amiriye katib Mehmed Efendi (...?) muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi mevruslarım olub bundan akdem birbirini müteakib fevt olan hazurası Karyesi ahalisinden ve teba-i müşarun-ileyhanın millet merkumesinden Pilyos ve (...?) ve Astiyan evlad Gürgür veled Erkut ve diğer Ohanis (...?) veledi İshak benim li-ebeveyn ammim oğulları olub merkumun İplavcı ve Ohanis ve Astiyan'ın babaları Gürgür vürudları ismi (...?) merkuman diğer Ohanis ile (...?) babaları ismi Seyhan ve dedeleri ismi merkum Hanoka olub ol-vecihle Verâsetleri li-ebeveyn-i emmisi kızı ve yine mezkûr Hantori Karyesi ahalisinden iken kezalik birbirini müteakib fevt olan ve ibram ve meruh benim li-ebeveyn karındaşım olub babamız ismi müteveffi Ohanis ve Dede-miz İsmi yine merkum Manos olub ol-vecihle merkuman ve ibram ve maruhumun Verâsetleri li-ebeveyn kız karındaşları benimle hemşirem Zarman ve yine mezkûr Tebrih? Karyesi ahalisinden iken bundan akdem fevt olan Zafar veled Haçik benim zevcem olub Verâset-i zevcesi bana münhasıra olunub merkumun Pelyos ve Ohanes ve Astiyan ve diğer Ohanis ve Marvidiris ve Vabram ve Mefruh ve Zakar ki cemian dokuz nefer kimesnelerde benimle li-ebeveyn kız karındaşım olub evvelce ayrıca ilam-ı istihsal iden ziraaman halvetinden başka varisleri ve terekelerine müstehak aherleri olmadığından merkumunun emval-i gayrı menkulelerine hazır-ı muma-ileyh Mehmed Efendi mealen mevrûs-i vaz'ul-yed olmakla sual olunub Verâset-i muhakkiyem vecihle emval-i gayrı menkullerinin bana teslimi matlubumdur deyu bade'd-dava hazır-ı muma-ileyh Mehmed Efendi dahi cevabında müteveffi-i merkumunun vergü dairesinde mevcut kayd mucebince müteveffan-ı merkumun namlarına mukayyed emlak ve arazilerine meal-i

mevduye vaz-ı yedini ikrar maada Verâset-i müddeasını inkar etmekle medine-i merkume ber vech-i muharrer Verâset-i müddeasıyla beyan-ı havale olundukta meclis-i şer'i hâzıran olan mezkûr (...?) Karyesi ahalisinden Hacı Ali oğlu Ali bin Arif ve Ermeni milletinden Keşif oğlu Avadis veled Vartan nam kimesnelerden her biri münferiden istişhad olunduklarında fi'l-hakika mezkûr (...?) Karyesi ahalisinden iken bundan akdem birbirini müteakib fevt olan Pelyoci Ohanis ve Astiyan evlad Gürgür veled Arus ile diğer Ohanis ve Marviridis veledi Semadır? Zatı malumumuz medine-i merkume Sofya validan-ı Ohanis li-ebeveyn emmileri olup merkume Pelyos ve Ohanis ve Astiyan babaları ismi Gürgür ve dedeleri ismi Manoka ve merkuman diğer Ohanis ve Marviridis'in babalar ismi Seyhak ve dedeler ismi merkum Mallonos olup ol-vechle Verâsetleri li-ebeveyn emmisi kızları mezbure Sofya ile Sofya'nın kız karındaşı Zarmana ve yine karye-i mezkûr ahalisinden iken kezalik birbirini müteakib fevt olan Vapram ve maruh veledi Ohanis medine-i merkumenin li-ebeven er karındaşları olup ol-vecihle Verâsetleri li-ebeveyn kız karındaşları işbu müddeâ ile diğer kız karındaşı gaib-i ani'l-meclis Narman? Hatun ve yine mezkûr (...?) Karyesi ahalisinden iken bundan akdem fevt olan Zakar veled Haçik müddeâ-i merkume Sofya'nın zevci olunub ol-vecihle varasni? Zevce-i metrukesi müddeâ-i merkume Sofya'ya münhasıra olup müteveffan-ı merkumunun bunlardan başka varisleri ve terekelerine müstehak aherleri olduğu bizim malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidleriz şهادet dahi ideriz deyu her biri eda-i şهادet eyledikleri usul-i mevzuasına tevfikeyn şahidan-ı mezbûrân mensub oldukları mezkûr karye İmamı Osman Efendi ibn Ahmed ve muhtarı Ragıp bin Hasan nam kimesnelerden evvela -varaka-i mesture sırren ve bade (...?) Karyesi ahalisinden Osman ve İsmail efendiler ibn Modob? Nam kimesneler dahi bi'l-muvacehe alenen lede't-tezkiye şahidan-ı mezburanın makbulü's-şehade oldukları işar ve ihbar olunmağın mucibince müddeâ-i merkume Sofya Hatun'un sübut-ı Verâsetine hüküm olduğu tescil ve ilam olundu. Fi'l-yevmü't-tisa aşer min Zil-kade'y-yü's-şerif li-sene seba ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Tebrih? Köyü sakinlerinden ve Osmanlı Devleti'nin Ermeni milletinden Sofya Hatun, kocası Zafar 'ın vefatından sonra Tebrih? Köyü'ndeki emlak ve

araziler için mirasçılık iddiasıyla dava açmıştır. Akrabalık bağlarını açıkladıktan sonra kendisinden başka mirasçı olmadığını ve mirasın kendisine intikal etmesi gerektiğini beyan etmiştir. Mahkeme, Sofya Hatun'un talebiyle ilgili olarak, Tebrih? Köyü'nden Hacı Ali oğlu Ali bin Arif ve Ermeni milletinden Keşif oğlu Avadis veled Vartan isimli iki tanığı dinlemeye karar vermiştir. Dinlenen tanıklar, Sofya Hatun'un iddialarının doğru olduğunu ve müteveffanın emlak ve arazilerinin Sofya Hatun'a ait olduğunu beyan etmiştir. Mahkeme, tanıkların beyanlarını kabul ederek, Sofya Hatun'un mirasçılık iddiasının kabulüne karar vermiştir.

80. Konu: Verâset, Numara:115, Sayfa:78-79

“Medine-i Erzincan’ın Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Keçizade Serya Efendi ibn el-müteveffi Hopa Efendi’nin ber vech- iati varisi olduğunu iddia iden Molla Ali mahallesi ahalisinden zatı mahkemece maruf Keçizade Avni Efendi ibn Mehmed efendi medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer’imizde dava-i mezkûr muhasebecisi Mehmed Nabi bey tarafından Mürsel vekili olub kıbel-i şer’iden husumeti rey olunan muhasebe-i liva maaş kâtibi Hafız Ziya Efendi ibn el-müteveffi Mustafa Efendi muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi. Mevrusumuz olub bundan akdem Dersaadet’te vefat iden Keçizade Serya Efendi ibn el-müteveffi Ziya Efendi’nin Verâseti mezkûr Hasan Efendi mahallesinde sakın valdiesi şerife hanım ibnt müteveffi Salih Efendi ile li-ebeveyn kız karındaşları Sıdıka ve Hamime ve babası müteveffi Ziya Efendi’nin Emmisi oğlunun oğulları benimle diğer Emmizadeleri Fehmi Efendi ibn Muhiddin Varam ve Bureddin Efendiler ibn Mustafa ve Mustafa Efendi ibn Remzi ve Ali Şefkati Efendi ibn Şefik ve Kazım ve Nazım efendiler ibn Cevdet Efendiyle münhasıra olub bizden başka varisi ve terekesine müstehak aheri olmayıp müteveffa-i mezburun hayatında pederi liva-i mezkûr icra memurluğu müteveffa Ziya Efendi’den dolayı mahsusu ve mal sandığında müterakim maşatından istihkakı olan bin beş yüz elli iki gurus on parayı kable’l-ahz ve’l-istifa ber vech-i muharrer vefat ettiğinden ve meblağ-ı mezkûre müvekkil-i muma-ileyh hasbü’l-memureye vazü’l-yed olduğundan sual olunub meblağ-ı mezkûrdan benim hisse-i irsiye-i şer’iyyeye isabet iden miktarı hala bana teslimine müvekkil-i muma-ileyh izahatle vekil-i muma-ileyh Hafız Ziya Efendi yemin olunmak matlubumdur deyu bade’l-dava vekil-i muma-ileyh dahi cevabında müteveffa-i mezbur Serya Efendi’nin ol-miktar mal sandığında müterakim maşatından meblağ-ı mezkûr bin beş yüz elli iki gurus on para alacak hakkı olduğu ve meb-

lağ-ı mezkûre müvekkilinin bi'l-memureye vazü'l-yed bulunduğ u ikrar idüb maada verâset-i müddeasını inkâr eyledi. Müdde-i muma-ileyhden ber vech-i muharrer verâset-i müddeasına mutabık beyyine taleb olundukta li ecli'ş-şehade meclis-i şer'ide hâzıran olan medine-i mezkûre bidayet hukuk mahkemesi katib-i adli Avni Efendi ibn Mehmed Hilmi ve müşabir Hamdi Efendi ibn Aziz nam kimesnelerden her biri münferiden istişhad olunduklarına fi'l-hakika bundan akdem Dersaadet'de vefat iden Keçizade Serya Efendi ibnü'l-müteveffi Ziya Efendi'nin verâseti zat-ı malumumuz olan gaib-i ani'l-meclis valdiesi Şerife Hanım ibneti müteveffi Salih Efendi ile li-ebeveyn kız karındaşları Sıdika ve Hamime ve babası müteveffa Ziya Efendi'nin Emmisi oğlunun oğulları işbu müdde-i muma-ileyh Avni Efendi ibn Mehmed Efendi ile diğer Emmizadeleri Fehmi Efendi ibn Muhiddin ve Rasim ve Nureddin Efendiler ibn Mustafa ve Mustafa Efendi ibn Remzi ve Ali Şefkati Efendi ibn Şefik ve Kazım ve Nazım efendiler ibn Cevdet Efendi münhasıra olub bunlardan başka müteveffa-i mezbur Serya Efendi'nin varisi ve terekesine müstehak aheri olduğ u bizim malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri mütezammınü'-hıfzü'l-mazi? Bi'l-muvacehe ber nehc-i şer'i eda-i şehadet eylediler. Usul-i mevzuasına tevfi ken şahidan-ı muma-ileyh mensub oldukları mezkûr bidayet hukuk mahkemesi riyaseti vekâlet-i aliyyesinden evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade mahkeme-i müşarun-ileyh hatt-ı kâtiplerinden Şevket Efendi ibn Mustafa ve Zeki Efendi ibn Mehmed nam kimesnelerden dahi bi'l-muvacehe alenen lede't-tezkiye şahidan-ı muma-ileyhanın adl ve makbulü'ş-şehade oldukları işar ve ihbar olundu şahidan-ı muma-ileyhanın şehadetleri makbule olmağın mucibince müdde-i muma-ileyh Avni Efendi'nin ber vech-i meşruh sübut-ı verâsete bade'l-hüküm tashih mesele-i mirasları kırk sekiz sehimden olub sekiz sehmi amm-ı mezbure Şerife Hanım ve on altışar sehimden cemian otuz iki sehmi ihtanullahuma? Mezbûretan Sıdika ve Hamimeye ve birer sehimden ceman baki sekiz sehmi dahi mezburdan Avni ve Fehmi ve Kazım ve Nazım ve Lüt fi ve Ali Şefki Efendilere isabeti iktiza eylediğ i tescil ve ilam olundu Fi'l-yevmü's-salis min Zil-hicce'y-yü'ş-şerif li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lüt fi

Özet

Erzincan'ın Hasan Efendi Mahallesi'nde yaşayan ve daha önce vefat etmiş olan Keçizade Serya Efendi'nin mirasçısı olduğunu iddia eden Molla Ali Mahallesi'nde yaşayan Keçizade Avni Efendi, Dersaadet'te vefat etmiş olan Keçizade Serya Efendi'nin mirasçıları, Hasan Efendi Mahallesi'nde oturan annesi Şerife Hanım binti müteveffa Salih Efendi ile li-ebeveyn kız kardeşleri Sıdika ve Hamime ve babası müteveffa Ziya Efendi'nin amcası oğlunun oğulları benimle diğer amcazadeleri Fehmi Efendi ibn Mu-hiddin ve Bureddin Efendiler ibn Mustafa ve Mustafa Efendi ibn Remzi ve Ali Şevki Efendi ibn Şefik ve Kazım ve Nazım efendiler ibn Cevdet Efendi ile sınırlıdır. Bizden başka mirasçısı ve terekesine müstehak kimse yoktur diyerek mal sandığındaki istihkakı olan bin beş yüz elli iki kuruş on paranın paylaştırılarak kendi hissesinin verilmesi için dava açmıştır. Mahkeme şahit isteyerek şahitleri dinlemiştir. Şahitlerin beyanları, müteveffa-i mezburun mirasçılarının, davacı Avni Efendi dâhil olmak üzere yukarıda belirtilen şahıslar olduğu yönündedir. Mahkeme, tanıkların beyanlarını kabul ederek, davacı Avni Efendi'nin mirasçılığının sübutuna karar vermiştir. 48 sehm olan miras paylaşımını mahkeme şu şekilde yapmıştır. 8 sehm Şerife Hanım, 16 sehmden toplam 32 sehm kız kardeşleri Sıdika ve Hamimeye ve Avni Efendi dâhil olmak üzere amcaoğullarına birer sehmden toplam 8 sehm olarak pay edilmiştir.

81. Konu: Verâset, Numara:116, Sayfa:79

“Medine-i Erzincan’ın Molla Mehmed Hamdi ahalisinden Hafız Sabit Efendi ibnü’l-müteveffi Hacı Osman bin Hüseyin meclis-i şer’ide zikr-i ati müteveffanın eytamı emvaline bi’l-memuriye vazü’l-yed olub kibel-i şer’iden husus-ı rey olunan medine-i mezkûre eytam müdürü Hafız Mehmed Emin Efendi ibnü’l-hac Yusuf Efendi muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi. Mevrusum ve zevce-i menkuha-i medhul baham olub bundan akdem vefat iden Karanlıkzade Kerimesi Aişe Hanım ibntü’l-müteveffi Hacı Abdullah bin Hasan’ın Verâseti zevce-i Gülle? Li-ebeveyn er karındaşı sağır-i Hüseyin ve kız karındaşı Feride’ye münhasıra olub benden başka ne vechim müteveffa-i mezburenin varisi ve terekesine müstahak aheri olub zevcem müteveffa-i mezburenin babası Hacı Abdullah’dan kendüsüne mevrus ve müntekil olub ol-babdaki defter-i kassam mucibince hisse-i ırsiye-i şer’iyyesi olan iki bin guruş sağıran-ı mezburan Aişe ve Feride emvalleriyle beraber biran istirbah eytam sandukuna vaz idilüb istirbah edilmekte oldu-

ğundan ve zevcem mezbure meblağ-ı mezkûru kable'l-ahz ve'l-istifa ber vech-i muharrer vefat etmekle Verâset-i mahkemem vechle zevcem müteveffa-i mezburenin hisse-i irsiye-i şer'iyye müntekilesi olan meblağ-ı mezkûr iki bin guruştan benim nısf hissem olan bin guruşu bi'l-verase bana teslimine tebyin olunmak matlubumdur deyu bade'l-dava müdür-i muma-ileyh dahi cevabında müteveffa-i mezbure Aîşe hatunun iki bin guruş eytam sandukunda mahfuz olub vazû'l-yed olduğu ikrar idüb maada Verâset-i müddeasını inkâr eyledi. Müdde-i mezbur ber vech-i muharrer Verâset-i müddeasıyla beyan-ı havale olundukta meclis-i şer'îye göre hâzıran olan mezkûr Molla Mehmed mahallesi ahalisinden bi'l-mucebince oğlu Mehmed bin Mehmed deyu (...?) oğlu Salih bin Zahid nam kimesnelerden her biri münferiden istişhad olunduklarında fi'l-hakika bundan akdem vefat iden Karanlıkzade Kirvesi Aîşe hatun ibnt Hacı Abdullah bin Hasan'ın Verâseti zevci dahili işbu müdde-i Hafız Sabit Efendi ibn El-hac Osman ile li-ebeveyn er karındaşı sağır Hüseyin ve kız karındaşı Feride'ye münhasıra olub bunlardan başka müteveffa-i mezburenin varisi ve terekesine müstehak aheri olduğu bizim malumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri müttetikü'l-lafz olmağın bi'l-muvacehe ber nehc-i şer'î eda-i şehadet ettiklerinde şahidan-ı mezburan usul-i mevzusuna tevfikeyn mensub oldukları mezkûr Molla Mehmed mahallesi heyet-i ihtiyariye azasından Cebecizade Mehmed Efendi ibn Mustafa ve Mustafa Ağa ibn Hızır nam kimesnelerden olan ba-varaka-i mesture-i şer'î ve bade mahalle-i mezkûre ahalisinden Odabaşı oğlu İsmail bin Mustafa ve Cemalledin Mahalelsinden (...?) oğlu Nuri bin Davud nam kimesnelerden dahi bi'l-muvacehe alenen lede't-tezkiye şahidan-ı mezburan adl ve makbûlü'ş-şehade oldukları işar ve ihbar olundu. Şahidan-ı mezburanın şehadetleri makbule olmağın mucebince müdde-i mezbur Hafız Sabit Efendi'nin sübute-i Verâsete bade'l-hüküm tashih mesele-i mirasları altı sehmden olub üç sehmi zevç-i mezbur Hafız Sabit Efendi ve iki sehmi sağır-i mezbur Hüseyin'e ve bir sehmi dahi mezbure Feride'ye isabet ettikten sonra müddeaya meblağ-ı mezkûr iki bin guruştan müdde-i mezbur Hafız Sabit Efendi'nin hisse-i irsiye-i şer'îyesi olan bin guruş eytam sandukundan zevç-i müdde-i mezbur Hafız Sabit Efendi'ye hala eda ve teslim müdür-i muma-ileyh Hafız Mehmed Emin Efendi tebyin olunduğu tescil ve ilam olundu. Fi'l-yevmü'l-hamis ve'l-ışrin min Zilkadey'yü'ş-şerif li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfî

Özet

Erzincan'ın Molla Mehmed Mahallesi sakinlerinden Hafız Sabit Efendi, eşi Aişe Hanım'ın vefatından sonra, Aişe Hanım'ın babası Hacı Abdullah'dan kalan 2.000 kuruşluk mirasın kendi payına düşen 1.000 kuruşunu, eytam müdürü Hafız Mehmed Emin Efendi'den tahsil etmek için mahkemeye başvurmuştur. Eytam müdürü Hafız Mehmed Emin Efendi ise, Aişe Hanım'ın vefatından sonra mirasın eytam sandukasına yatırıldığını ancak Hafız Sabit Efendinin verasetini inkâr etmiştir. Mahkeme, tanıkların ifadesini aldıktan sonra, Hafız Sabit Efendi'nin mirasçı olduğunu tespit etmiştir. Buna göre, Abdullah'ın mirası 6 eşit paya bölünmüş ve Hafız Sabit Efendi'ye 3 pay, Aişe Hanım'ın kardeşi Hüseyin'e 2 pay ve Aişe Hanım'ın kız kardeşi Feride'ye 1 pay düşmüştür. Mahkeme, Hafız Sabit Efendi'ye miras payı olarak düşen 1.000 kuruşun, eytam müdürü Hafız Mehmed Emin Efendi tarafından kendisine ödenmesine karar vermiştir.

82. Konu: İsbat-ı Mehir, Numara:117, Sayfa:79-80

“Medine-i Erzincan'ın Saliha Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Zirinzade Elhac Rıza Bey ibn El-hac Abdülvahid Bey'in Verâseti zevce-i menkuha-i metrukesi Binnaz Hanım binti Hamdi Bey ile sağır oğlu Ekrem ve seğire kızı Nisvaniye ve validesi Hacı Zehra Hanım binti İbrahim Bey'e münhasıra bade kable'l-kassam sağır-i mezbur-ı Ekrem dahi vefat edüb Verâseti anası mezbure Binnaz ile li-ebeveyn kız karındaşı seğire-i mezbure Nisvaniye ve li-ebeveyn emmileri İsmail ve Mustafa ve Hasan Beylere münhasıra olduğu malü'l-ihtiyar lede's-şer'i-yü'l-enver zahir ve müstahak olduktan sonra verese-i mezburundan mezbure Binnaz Hanımın zikri ati davada mehakeme ve muhasama ve ikame-i beyyine ve istihlaf ve ahz ve kabz ve hususat-ı saireye Erzincan bidayet mahkemesi katib-i adl tarafından hisseye ve Mustafa Bey üç yüz otuz beş senesi şehr-i Ağustosunun dördüncü günü tarihi ve beş yüz elli numrulu bir kıta vekâlet-i umumi atıyla vekili bulunan Sahib-i arzuhal Kara Ağa Mahallesi ahalisinden Hacı Yakubzade Ahmed Şükrü Efendi ibn Emin medine-i mezkûre mahkeme-i şer'isinin meclis-i şer'imizde verese-i mezkûrundan ve sağır-i mezbure Nisvanda bahüccet-i şer'iyye vaz mansubesi olup bi'l-verase ve bi'l-vesaye müteveffa-i mumaileyhin metrukâtına vazü'l-yed olan mumaileyh Hacı Zehra Hanım'ın bin üç yüz otuz yedi senesi Zilkade-i şerifesinin beşinci günü tarihi ve yüz elli numrulu hüccet-i şer'iyye mucibince kendunun zikre hali hususun mütevakkıf olduğu umurun küllisine

sicil-i şer'isi bulunan dava vekili Abdullah Efendi ibn Abdülkadir muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi. Bin üç yüz bir sene-i hicriyesi Zilkadesinin on ikinci günü tarihi ve iki yüz otuz sekiz sicil numrulu olub Erzincan kadı esbakı Mehmed Bilal Efendi hatmiyle mahtum ibraz eylediğim bir kıta (...?) şer'iyeye mucebince müvekkilem mezbure Binnaz Hanım binti Hamdi Bey'i Erzincan'ın Keleriç Karyesinde müvekkilemin hanesinde ve mahzar-ı şuhudda tarafeyn-ı akıl ve baliğ ve muvaki-i şer'iyyeden hali oldukları halde müvekkilem mezbureyi madeni akçe olarak on bin bir guruş mehr-i muaccel tesciliyle ve tarafeyn rızalarıyla muma-ileyh Hacı Rıza Bey terviç ve tenkih ve dühul idüb ol-vechle müvekkilem mezbure Binnaz Hanım müteveffa-i muma-ileyh Hacı Rıza Bey'in ol-miktar mehr-i muaccel ile zevce-i menkuha-i medhul bahası olub müteveffa-i muma-ileyhin zimmetinde mütekarrir ve makud-ı Âliyye alacak hakkı olan meblağ-ı mezkûru kable'l-eda-i zevciyet beyinlerinde kassam iken ber vech-i muharrer vefat etmekle müvekkilem mezburenin mehr-i müeccel alacak hakkı olan meblağ-ı mezkûr on bin guruşu müteveffa-i mezburun tereke-i vafiyesinden olarak müvekkilem mezbureye ikametle bana eda ve teslime vasi ve müvekkilem muma-ileyha Hacı Zehra hanım iza-fetle vekil Abdullah Efendi'ye tebyin olunmak matlubumdur deyu dava eyledi. Vekil-i muma-ileyh Abdullah Efendi dahi cevabında müvekkilesi mezbure Hacı Zehra Hanım müteveffa-i mezbur Hacı Rıza Bey'in terekesine bi'l-verase ve bi'l-vesaye vazû'l-yed olduğu ikrar idüb maada mehr-i müeccel müddeasını inkâr eyledi. Müddeaya vekili Ahmed Şükrü Efendi dava-i mezkûresiyle beyana havale olundukta meclis-i şer'i-i mezkûre hâzıran olan mezkûr Keleric Karyesi ahalisinden Keriz oğlu Mustafa bin Ahmed ve Nalband oğlu Hüseyin bin Mümin nam kimesnelerden her biri münferiden istişhad olunduklarında fi'l-hakika zatı malumumuz olan müvekkilem mezbure Binnaz hanım binti Hamdi Bey'i bin üç yüz otuz bir sene-i hicriyesi zil-kade'nin on ikinci gününde mesarif bin üç yüz yirmi dokuz sene-i rumisi Teşrin-i Evveli tarafından mezkûr Keleriç Karyesinde ve mahzar-ı meşhudda tarafeyn akıl ve baliğ oldukları halde on bir guruş mehr-i muaccel tesmiyesiyle müteveffa-i mezbur (...?) Hacı Rıza Bey ibn El-hac Abdolvahid Bey tezvic ve tenkih ve dühul idüb ol-vechle mezbure Binnaz hanım on bin bir guruş mehr-i muaccel tesmiyesiyle müteveffa-i mezbur Hacı Rıza Bey zevce-i menkuha-i medhul bahası olub zevciyet-i beyinlerinde kaim iken muma-ileyh Hacı Rıza Bey vefat eyledi biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri müttetikü'l-lafz (...?) bi'l-muvacehe ber nehc-i şer'i eda-i şehadet ettiklerinde şahidan-ı

mezbura usul-i mevzusuna tevfi ken mensub oldukları mezkûr Keleriç Karyesi İmamı İsmail Efendi bin Şemdin ve Muhtarı İbrahim bin İsmail nam kimesnelerden evvela bavaraka-i mesture sırren ve bade medine-i mezkûrenin (...?) mahallesi ahalisinden Meral oğlu Şükrü bin Seyhan ve Kara Ağaç mahallesi ahalisinden İşci oğlu İbrahim bin Halid nam kimesnelerden dahi bi'l-muvacehe alenen lede't-tezkiye şahidan-ı mezburanın adil ve makbulü'ş-şahid oldukları işar ve ihbar olundu müddea vekili muma-ileyh Ahmed Şükrü Efendi ber vech-i muharrer müddeasını meşhud (...?) ile bade'l-isbat mahalle-i celilenin bin yedi yüz kırk onuncu maddesi mucebince müdde-i müvekkilem zevce-i mezbure Binnaz Hanım istizahren temlik? Olunmak üzere huzur-ı şer'i ihzar idilerek müdde-i aleyha vekili Abdullah Efendi muvacehesinde zevci müteveffa-i mezbur Hacı Rıza Bey'in zimmetinde ve makud-ı aliyye alacak hakkı olan meblağ-ı mezkûr on bin gurusu müteveffa-i mezburun hayatında istifa etmediğine ve ittirmedine ve onu ibra ve başkası (...?) havale ettirmedine ve başka kimesne tarafından ifa olunmadığına ve bu hakkayı mukabilinde rehni olmadığına ve hiçbir vechle iskat-ı hak eylemediğine dair teklif olunan aynı müvekkile-i mezbure Binnaz Hanım kabul ve huzur-ı şer'ide vallah deyu bi'l-muvacehe icra etmeğin mucebince müvekkile-i mezbure Binnaz Hanımın müteveffan-ı mezbur Hacı Rıza Bey'in zimmetinde mehr-i muaccel (...?) alacak hakkı olan meblağ-ı mezkûr on bin bir gurusu madeni akçeyi tereke-i vafiyesinden olmak üzere zevce-i müvekkile-i mezbure Binnaz Hanım izafetle vekili muma-ileyh Abdullah Efendi'ye tebyin olunduğu tescil ve ilam olundu fi'l-yevmü's-salis ve'l-ışrin min zil-kade-i şerif li-sene seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Saliha Mahallesi sakinlerinden vefat eden Zirinzade Elhac Rıza Bey'in eşi Binnaz Hanım vefat eden kocasının mirasından kendisine ödenmeyen mehr-i müeccel borcunu almak için dava açmıştır. Mahkeme, tanıkları dinledikten sonra davacının iddialarını kabul ederek, Binnaz hanımın on bin bir kuruş mehr-i müeccel alacak hakkı olduğunu karara bağlamıştır.

83. Konu: İsbat-ı Verâset, Numara:118, Sayfa:80-81

“Medine-i Erzincan'ın Taşcı mahallesinde sakin teba-i Devlet-i Âliyye'nin Ermeni milletinden zatı tarif-ı şer'i ile maruf Hasruf Hatun veledat Artin veled Serkis

meclis-i şer'ide zikr-i ati müteveffanın emval-i gayr-ı menkuhalarına bi'l-memuriye vazü'l-yed olub kıbel-i şer'ide husumeti rey olunan emlak-ı amiriye Mehmed Efendi ibn El-hac Rıza Bey muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi. Erzincan'ın Erkan Karyesi ahalisinden iken bundan akdem birbirini müteakib fevt olan mülkoğlu Ağnatos ve Berus ve Karabet ile Anam müteveffa-i Akabin hatun li-ebeveyn karındaşlar olub babaları ismi Artin ve dedeleri ismi Etam ve müskat resleri mezkûr Erkan Karyesi olub ol-vechle müteveffan-ı merkumunun varisi ve terekelerine müstahak aheri olmamağla dayılarım müteveffan-ı merkumunun emval-i gayr-ı menkuhalarına hazır-ı muma-ileyh Mehmed Efendi bi'l-memuriye vazü'l-yed olmağla sual olunub Verâset-i mahkemiyem vechle emval-i gayr-ı menkulelerinin bana teslimi matlubumdur deyu bade'l-dava hazır-ı muma-ileyh Mehmed Efendi dahi cevabında müteveffun-ı merkumunun Agnatos ve Beros? Karabet'in emval-i gayr-ı menkulelerine bi'l-memuriye vaz-ı yedini ikrar idüb maada Verâset-i müddea inkâr eyledi. Müddea-i merkum Hasrof Hatun ber vech-i muharrer Verâset-i müddeasıyla beyana havale olundukta meclis-i şer'i hâzıran olan mezkûr Erkan Karyesi ahalisinden Mollaben? Oğlu Ömer bin İshak (...?) oğlu Yusuf bin Sadık nam kimesnelerden her biri münferiden istişhad olunduklarında fi'l-hakika bundan akdem birbirini müteakiben fevt olan mülkoğlu Agnatos ve Beros? Karabet ile zatı malumuz işbu müddea Hasruf Hatun'un Anası müteveffıye Akabin Hatun li-ebeveyn karındaşlar olub babaları ismi Artin ve Dedeleri ismi Atam ve müskat resleri mezkûr Erkan Karyesi olub ol-vechle müteveffun-ı merkumunun Verâsetleri (...?) cihetinden li-ebeveyn kız karındaşı kızı işbu müddeiye Hasrof Hatun münhasıra olub bundan başka müteveffun-ı merkumunun varisleri ve terekelerine müstehak aheri olduğu bizim malumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri eda-i şehadet-i şer'iyye ettiklerinde usul-i mevzusuna tevfiken şahidan-ı mezburan mensub oldukları mezkûr Erkan Karyesi muhtarı Nuri bin Sadık ve heyet-i ihtiyariye azasından Veli bin İbrahim nam kimesnelerden olan varaka-i mesture sırren ve bade karye-i mezkûre ahalisinden İncir oğlu Halil bin Ali Şir ve Mamo? Başo Oğlu Yusuf Bin Sadık nam kimesnelerden her biri muvacehe illet-i lede't-tezkiye şahidan-ı mezburanın adl ve makbül'ş-şehade oldukları işar ve izbar olundu. Mucebince müdde-i merkume Hasruf Hatunun sübut-ı Verâsete hüküm olunduğu tescil ve ilam olundu fi'l-yevmü'l-samıs ve'l-ışrin min Zilkade-i Şerife li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Taşcı mahallesinde yaşayan Ermeni milletinden Hasruf Hatun vefat eden Artin veled Serkis, Erzincan'ın Erkan köyünden birbirini müteakiben vefat eden mülkoğlu Ağnatos, Berus ve Karabet ile annesi müteveffa Akabin Hatun'un li-ebeveyn karındaşlar olduğunu, babalarının isminin Artin ve dedelerinin isminin Etam olduğunu iddia ederek, vefat edenlerin varislerinin kendisi olduğunu ve mirasa hak sahibi başka kimsenin olmadığını öne sürerek, mirasın kendisine verilmesini talep etmiştir. Dava, mahkeme tarafından incelenmiş ve tanıkların ifadeleri ile doğrulanmıştır. Mahkeme, Hasruf Hatun'un verasetini kabul ederek, mirasın kendisine verilmesine karar vermiştir.

84. Konu: İsbat-ı Verâset, Numara:119, Sayfa:81

“Medine-i Erzincan'ın Taşcı mahallesinde sakin zat-ı tarif-i şer'i ile maruf sahibi-i arzuhal Tel Karyesi İmran? Oğlu Secan? Zevcesi mühtedi Saliha nam Afif Sürun? Hatun ibnt avake-i meclis-i şerifde zikri ati müteveffanın emval-i gayr-i menkulelerine bi'l-memure vazü'l-yed olub kıbel-i şer'idan husumeti rey olunan emlak-i memureye kani Mehmed Efendi ibn Elhac Rıza Bey muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi. Ben Şeref İslam ile mesafe olmazdan mukaddem mezkûr Taşcı Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem birbirini müteakiben fevt olan validem Fatik hatun ile keزالik mahalle-i mezkûre ahalisinden ve teba-i Devlet-i Âliyye'nin Ermeni milletinden Kanbiyan Civan ve Eregil? Ve Mikanil? Ve Mefruc? Ve Artin Namon? Kimesneler li-ebeveyn karındaşlar olub babaları ismi Ohanisi veled Atam valideleri ismi Sayin ibnt Atam ve Müskatre? Şehri mezkûr Taşcı Mahallesi olub ol-vecihle müteveffun-ı merkumun Civan ve Eregil ve Mikail verâsetleri zavi'y-yü'l-ırsım cihetinden li-ebeveyn kız karındaşları Fatik hatunun kızı Taki? Münhasıra olub benden başka müteveffun-ı merkumunun Verâseti ve terekelerine müstehak aheri olmamağla dayilerim müteveffun-ı merkumunun emval-i gayr-ı menkulelerine hazır-ı muma-ileyh Mehmed Efendi bi'l-memure vazü'l-yed olmağla sual olunub Verâset-i mahkemiyem vechle emval-i gayr-ı menkulelerinin bana teslimi matlubumdur deyu bade'd-dava hazır- mumaileyh Mehmed Efendi dahi cevabında müteveffun-ı merkumunun emval-i gayr-ı menkulelerine hasbe'l-memureye vaz-ı yedini ikrar idüb maada verâset-i müddeasını inkâr eyledi. Müdde-i mezbure Saliha hatun ber vech-i muharrer Verâset-i maddisiyle beyana havale olnudukta li-ecliş-şehade meclis-i şer'i hazurun olan mezkûr Taşcı mahallesinde sakinler marifetü'z-zat

Novaret? Bint Haçator? Ve Bisba? Bint Agob maen ve yine mahalle-i mezkûre ahali-sinden mühtedi Keşin? Oğlu Ahmed bin Vartan veled Eregil? Münferiden istişhad olunduklarında fi'l-hakika işbu zatı malumumuz olan müddea Saliha ve nam (...?) bint Avake-i ihtida etmezden mukaddem birbirini müteakib fevt olan mezkûr Taşcı mahalles-i ahalisinden ve teba-i Devlet-i Âliyye'nin ermeni milletinden Tansan Havan ve Erekil ve Mikail ve Makruc ve Artin ile müddea-i mezbure Saliha hatunun valdiesi müteveffıye Fatik li-ebeveyn karındaşlar olub babaları ismi Ohanis veled Atam ve valideleri ismi Hayik bint Atam ve müstektiren isimleri mezkûr Taşcı mahalles-i olub ol-vechle müteveffun-ı merkumunun Verâsetleri zavi'y-yü'l-ırsım cihetinden li-ebeveyn kız karındaşında kızı işbu müddea-i mezbure Saliha hatuna münhasıra olub bundan başka müteveffun-ı merkumunun varisi ve terekelerine müstehak aheri olduğu bizim malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri müttefikü'l-lafz olmağı bi'l-müvacehe ber nehc-i şer'i eda-i şehadet eylediler. Usul-i mevzuasına tevfiken şühud-ı mezburdan mensub oldukları mezkûr Taşcı Mahallesi İmamı Hafız Salih Efendi ibn Elhac Ahmed ve muhtarı fazıl Efendi ibn Mustafa nam kimesnelerden evvela ba-vezn-i mesture sırren ve bade Kara Ağaç Mahallesi ahalisinden Naib oğlu Ömer bin Mehmed ve Salih bin Reşid nam kimesnelerden bi'l-müvacehe alenen lede't-tezkiye şuhûd-ı merkumunun makbulü's-şehade oldukları işar ve ihbar olundu. Müddea-i mezbure Saliha hatun müteveffun-ı merkumunun vefatlarından sonra ihtida eylediği lede's-şer'i'y-yü'l-enver zahir ve müstehak olmağın mucebince müddea-i mezbure Saliha Hatun'un sübut-ı Verâsetine hüküm olunduğu tescil ve ilam olundu fi'l-yevmü's-seba min Zilhicce-i Şerif li-senete seba ve Selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Taşcı mahallesinde yaşayan daha önce Ermeni olan ve ihtida eden Saliha Hatun, varislerinin isimlerini sayarak kendisinden başka mirasçı olmadığını iddia ederek mirasın kendisine verilmesi için dava açmıştır. Mahkeme, şahitleri dinledikten sonra Saliha Hatun'un iddialarının doğruluğunu kabul etmiş ve mirasın kendisine intikaline karar vermiştir.

85. Konu: Kassam, Numara:120, Sayfa:81

“Medine-i Erzincan’ın Şaban Ağa mahallesi ahalisinden iken bundan akdem (...?) ü’l-yevm-i hayat ve mematı meçhul olan zir ve zervan? Mehmed Efendi ibn Ahmed’in mahalle-i mezkûrede ve mahal-i sairede vaki bi’l-cümle akar ve emlak ve arazileri gaib-i mezkûr Mehmed’in vüruduna değin muhafazaya kibel-i şer’iden bir kim nasib ve tayini lazım ve meham olduğu ve gaib-i mezburun akrabasından li-ebeveyn kız karındaşı Cemaleddin Mahallesi sakin Hasan Fehmi Efendi zevcesi Münevvere Hatun ibntü’l-mezbur Ahmed’den başka kimesnesi olmadığı ve mezbure Münevvere Hatun dahi müstakim ve mezkûr Kamil’in uhdesinden gelmeğe münferiden iduğu mezkûr Cemalleddin Mahallesi İmam ve muhtar ve heyet-i ihtiyariyesi tarafından memhuren mürur bir kıta ilmühaber mealiyle mezkûr Cemaleddin Mahallesi ahalisinden Zikriya Efendi ibn Hamdi Bey ve Kara Ağaç Mahallesi ahalisinden Hafız Mustafa Efendi ibn Mehmed nam kimesnelerin meclis-i şer’ide ali tarikü’ş-şehade vuku bulan ihbarlarından zahir ve nümayan olmağın mucibince gaibü’l-mezbur Mehmed’in vüruduna değin bi’l-cümle emlak ve akar ve arazilerini hıfz ve hırsat ve bi’l-cümle hukukunu muhafazaya li-ebeveyn kız karındaşı mezbure Münevvere Hatun kibel-i şer’iden kassam nasb ve tayin olundukta ol-dahi ber vech-i muharrer-i mezkûr kimliği kabul ve hıdmet-i lazımesini kema yenbağı eda ve ifaya şahid ve ilzam etmeğın ma-vaka bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmü’s-sâdis min Zilhicce-i şerif li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Şaban Ağa mahallesinde yaşayan ve bugün hayatta olup olmadığı bilinmeyen Mehmed Efendi'nin oğlu Ahmed'in mahallede ve diğer yerlerde bulunan tüm akar, emlak ve arazilerinin, Mehmed Efendi'nin dönmesine kadar muhafaza edilmesi için şeriat mahkemesi tarafından bir kişinin görevlendirilmesi gerekmektedir. Mehmed Efendi'nin akrabalarından babaları ve anneleri tarafından kardeş olan Münevvere Hatun, doğruluk ve dürüstlüğüyle bilinen bir kişidir. Münevver Hatun'un, Mehmed Efendi'nin işlerini yerine getirme konusunda muktedir olduğunu, Cemaleddin mahallesi imamı, muhtarı ve ihtiyar heyeti tarafından tasdik edilmiştir. Bu nedenle, Mehmed Efendi dönene kadar tüm emlak, akar ve arazilerinin muhafaza ve korunması ve tüm haklarının

korunması için, babaları ve anneleri tarafından kardeş olan Münevvere Hatun, şeriat mahkemesi tarafından kassam olarak görevlendirilmiştir. Münevvere Hatun, bu görevi kabul etmiş ve gerekli hizmetleri en iyi şekilde yerine getirmeye şahit ve ilzam edilmiştir.

86. Konu: İsbat-ı Mehir, Numara:121, Sayfa:81-82

“Medine-i Erzincan’ın Yeni Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Karakaşzade Mustafa Bey İbn El-hac Muhiddin Bey’in Verâseti zevce-i menkuha-i metrukesi Şefika ibnt Yusuf Efendi ile sülbi sağır oğlu Naim ve sülbiye-i sağire kızı Sıdık’a münhasıra olduğu le’-ihbar lede’ş-şer’iyyü’l-enver zahir ve müstehak olduktan sonra verese-i mezburundan zevce-i mezbure Şefika’nın zikri ati davada muhakeme ve muhasama ve ifade-i bey’e ve istihlafa ve ahz ve kabz ve hususat-ı saireye Erzincan bidayet mahkemesinde katib-i adl dairesinden musaddık ve muti yirmi dört Şubat sene bin üç yüz otuz beş tarih ve yüz otuz altı numrulu bir kıta ve kassam-ı umumi ile vekili ve zevci sahib-i arzuhal Halillullah Mahallesinde sakin Agce Veli Seyyidzade Mustafa Efendi ibn Abdulhalim medine-i mezkûre mahkemesinin meclis-i şer’imizde vürud-ı arzuhalde mezkûr-ı isim verese-i mezburundan sağiran mezburan nim ve Sıdık’a’nın medine-i mezkûre mahkeme-i şer’isinden muti yirmi bir Cemazıyyel Evveli sene bin üç yüz otuz yedi tarih ve yüz yirmi sekiz numrulu bir kıta vesâyet hücceti mucebince mensub-ı vasileri olub tereke-i müteveffa-i mezbure bi’l-vesaye vaz-ı yedi müstehak olub kibel-i şer’iden husumeti rey olunan müteveffa-i mezbur Mustafa Bey’in li-ebeveyn er karındaşı ve sağiran-ı mezburanın li-ebeveyn emmileri karye-i mezkûre ahalisinden Karakaşzade Akif Bey ibnü’l-mezbur Muhiddin Bey muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi. Müteveffa-i mezbur Mustafa Bey bin üç yüz yirmi yedi sene-i hicriyesi Receb-ü’l-ferdi’nin on yedinci gününe müsadık bin üç yüz yirmi beş senesi günü bin yirmi birinci günü tarih ve beş yüz dört numrulu ve tarih-i mezkûrda Erzincan kadı-i esbakı Halil Fahri Efendi imzasıyla mümza ve hatmıyla mahtum ve masun işbu ibraz eylediğim bir kıta izinname-i şer’i mucebince zir olunan tarihinde mezkûr Halil mahallesinde vaki müvekkilem mezbure Şefika hanım babası Hacı Haticzade Yusuf Efendi’nin menziline sakin ve tarafeyn hür ve akıl ve balığ ve mevani-i şer’iyyeden hali oldukları halde müvekkilem mezbure Şefika hafer madeni akçe olarak dört bin bir gurus mehr-i muaccel tesmiyesiyle bi’l-intizamı kabul ve (...?) dühul idüb ol-vechle müvekkilem Şefika hanım müteveffa-i mezbur Mustafa Bey’in zevce-i menkuha medhul bahası olub zim-

metinde mütekarrir ve maksuduyla mehr-i müeccel alacak hakkı olan meblağ-ı mezkûr dört bin bir guruşu müvekkilem mezbureye kable'l-eda ve'l-ifa zevciyet-i beyinlerinde kaime iken vefat etmekle müvekkilem mezburenin meblağ-ı mehr-i mezkûrunu vasi-i muma-ileyh Akif Bey'in vazü'l-yed olduğu tereke-i vafiyesinden madeni akçe olarak müvekkilem mezbureye izafetle hala bana eda ve teslime vasi-i muma-ileyh Akif Bey'e tebyin olunmak bi'l-vekâlet matlubumdur dedi lede's-sual vasi-i muma-ileyh dahi cevabında müteveffa-i muma-ileyhin terekesine bi'l-vesaye vazü'l-yed olduğu ikrar ve itiraf idüb ancak vekil-i muma-ileyh Mazhar Efendi'nin ber vech-i muharrer müddeasını gam-ı malumum değildir deyu inkâr eyledi. Müdde-i vekil-i muma-ileyh Mazhar Efendi ber vech-i meşruh mehr-i müddeasıyla beyana havale olundukta vekil ile isbat ideceği soruldukta mezkûrun Karyesi ahalisinden Molla Kerim oğlu Mustafa usta ve Halilullah Mahallesi İmam Mevlüt Efendi ve Naibzade Şükrü Efendi Vaki? Karyesinden Numan oğlu İsmail Ağa ile isbat ideceğini ve bundan maada adalet-i hadım bu kadar deyu hasr-ı şühud eyledi. Tarafeyn-i müddeadan müdde-i vekili muma-ileyh Mazhar Efendi ile ve muma-ileyh Akif Bey hazır bi'l-muhakeme olub müdde-i vekili tarafından ikame olunan mazbutü'l-esami şahidlerden mezkûr Yeni Karyesinden Molla Kerim oğlu mezbur Mustafa Usta ibn Hasan bin Mehmed ve Numan oğullarından mezbur İsmail Ağa ibn Ali bin Handan her biri li ecli's-şehade meclis-i şer'i gelub münferiden istişhad olunduklarında fi'l-hakika mezkûr Yeni Karyesinden Karakaşzade Mustafa Bey ibn Muhiddin Bey bin üç yüz yirmi yedi sene-i hicriyesi Receb-i Şerif'inin on yedinci ve bin üç yüz yirmi beş sene-i rumiyesi Temmuz'un yirmi birinci günü işbu vekil-i muma-ileyh Mazhar Efendi'nin müvekkilesi zatı arifan olduğu Şefika hanım ibnt Yusuf Efendi'yi mezkûr Halilullah mahallesinde vaki babası Hacı Hatibzade Yusuf Efendi'nin menzilinde sakın olduğu halde bizim huzurumuzda dört bin bir guruş madeni akçe mehr-i muaccele tesmiyesiyle (...?) tecviz ve tenkih ve kabul ve ol-vechle mezbure Şefika hanım mezbur Mustafa Bey'in zevce-i menkuha-i medhul bahası olub zevciyet-i beyinlerinde kaime iken mezbur Mustafa Bey vefat etti biz böylece bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve almağı bi'l-muvacehe ber nehc-i şer'i eda-i şehadet ettiler. Şahidan-ı mezburan usul-i mevzuasına tevfiken mensub oldukları mezkûr Yeni Karyesi İmamı Edhem Efendi ibn Mehmed ve muhtarı Mahmud Efendi ibn Mehmed nam kimesnelerden evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade mezkûr Yeni Karyesi ahalisinden Tercanlarzade Kasım Efendi ibn Mehmed ve

Müftüzade Şevki Efendi ibn İbrahim nam kimesnelerden bi'l-muvacehe alenen mad-di'y-yü't-tezkiye şahidan-ı mezburanın adl ve makbülü'ş-şehade ittukları işar ve ihbar olundu. Müddeaya vekili muma-ileyh Mazhar Efendi müddeasını şahidan-ı müddeaya (...?) ile bade'l-isbat mahalle-i celilenin bin yedi yüz kırk altıncı maddesi hükmüne tev-fiken müvekkile-i mezbure Şefika Hanım istizharen temlik olunmak üzere huzur-ı şer'i şerife davet olundukta müddeaya ve müvekkile-i mezbure Şefika Hanım müdarat-ı meşru-asına binaen beraa-i temlik mahkeme-i şer'iyeye gelmediğinden taraf-ı şer'i-i enverden mezunen bir naibin irsalini ba-istida nam taleb eylemesini mebni hususu ati'y-yü'l-beyanın mahallinde ketb ve tahrir ve icra-i temlik için kibel-i şer'i şeriften mezunen ba-hükm-i irsal olunan mahkeme-i şer'iyeye baş katibi Hafız Ömer Lütü Efendi ibn Bey Efendi mezkûr Halilullah mahallesinde vaki vekil-i muma-ileyh Mazhar Efendi'nin menziline varub gerek Gerde mahallesi ahalisinden Süleyman Efendi ibn Abdullah ve Fethullah mahallesi ahalisinden Mehmed Efendi ibn Ahmed huzurlarıyla akd-i meclis-i şer'i ali ettikte menzil-i mezkûrda sakin zat-ı hâziran mezburan tarifleriyle maruf müddeaya ve müvekkile-i mezbure Şefika Hanım ibntü'l-müteveffî'y-yü'l-mezbur Yusuf Efendi ve vekil-i muma-ileyh Mazhar Efendi bi'l-muayene meclis-i makud-ı mezkûrda müddeayla ve muma-ileyh mezbur Akif Bey hazır olduğu halde mahalle-i ahkam-ı adliyenin mezkûr bin yedi yüz kırk altıncı maddesinde muharrer olduğu üzere müvekkile-i mezbure Şefika hanım zevci müteveffası mezbur Mustafa Bey zimmetinde mehr-i mu-accel sehmadan alacak hakkı olan meblağ-ı mezkûr dört bin bir guruşu müteveffa-i mezbur Mustafa Bey'in hayatında müteveffa-i mezburdan almadığına ve bağışlamadığına ve onu ibra etmediğine ve başka kimesne tarafından ifa olunmadığına ve bu hakkın mukabilinde nereden müteveffa-i rehni olmadığına ve hiçbir vechle istifade-i hak etmediğine yemin ider misin deyu mezbure Şefika hanım yemin teklif olundukta müvekkile-i mezbure Şefika Hanım dahi meclis-i mezkûrda dahi mezbur huzurunun evet yemin iderim dedikten sonra vech-i meşruh üzere 'vallah' dedüğünü icra etmeğin mucebince bade'l-hüküm müddeaya vekili muma-ileyh Mazhar Efendi'nin ber minval-i muharrer iddasına ve bir izinname tarihiyle şahidan-ı mezburanın ifadatına nazaren cinsinin muhafazası iktiza ider meblağ-ı mezkûr dört bin bir guruşu müteveffa-i mezbur Mustafa Bey'in tereke-i vafiyyesinden olmak üzere madeni meskukat olarak müvekkile-i mezbureye izafetle vekil-i muma-ileyh Mazhar Efendi'ye halen eda ve teslime müddeayla dahi

muma-ileyh Akif Bey'e tenbih olunduğu tescil ve ilam olundu. Fi'l-yevmü't-tisa ve'l-ışrin min Şevvalü'l-mükerrem li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Yeni Mahallesi'nde yaşayan ve daha önce vefat eden Karakaşzade Mustafa Bey'in eşi Şefika Hanım, kocasının vasisi olan kardeşi Akif Bey'e karşı dava açmıştır. Şefika Hanım, kocasının evlilik sırasında kendisine 4000 kuruş mehr-i müeccel vereceği olduğunu, ancak kocasının vefat ettiği için bu paranın kendisine ödenmediğini iddia etmiştir. Davaya müdahil olan Akif Bey, Şefika Hanım'ın iddiasını reddetmiştir. Mahkeme Şefika Hanım'ın iddiasını doğrulayan iki şahidin ifadesini kabul etmiştir. Ayrıca Şefika Hanım'a yemin ettirilmiş, bu süreçlerden sonra mahkeme Şefika Hanımın iddiasını kabul ederek Akif Bey'in, vefat eden Mustafa Bey'in terekesinden Şefika Hanım'a alacağı alan 4000 kuruş mehrini ödemesine karar vermiştir.

87. Konu: İsbat-ı Verâset, Numara:122, Sayfa:83

“Medine-i Erzincan'ın Köprübaşı mevkinde Müfti Efendi Molla Nefasi? Karyesinde meskûn iken bundan akdem vefat iden Ağca Veliyüddinzade Ahmed Efendi ibn Şevket bin Nazif'in usbesi ve ber vech-i ati varisi olduğu iddia eden Dama? Mahallesi ahalisinden Ağca Veliyüddinzade Bektaşî Azmi Efendi ibn Emin bin Yusuf bin müteveffî'y-yü'l-mezbur Nazif Efendi meclis-i şer'ide müteveffa-i mezbur Ahmed Efendi'nin gayr-ı menkul-i metrukâtına vazü'l-yed olduğu müstehak olub kıbel-i şer'iden husumeti rey olunan mecidiye-i Seyf Mahallesi ahalisinden Firuz oğlu Edhem bin Hasan muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi. Mevrusum olub mezkûr Plankade? Sakin iken bundan akdem vefat iden Ağca Veliyüddinzade Ahmed Efendi ibn Şevket bin Nazif Efendi benim babam Emin Efendi'nin li-ebeveyn emmisi olub babam Emin Efendi'nin babası Yusuf ve dedesi Nazif ve mezbur Ahmed Efendi'nin babası ismi Şevket ve dedesi ismi mezbur Nazif olub ol-vechle müteveffa-i mezbur Ahmed Efendi'nin Verâseti zevce-i menkuha-i metrukesi Ziyne bint Edhem ile sülbiye-i kebire kızı Zülal ve li-ebeveyn emmisi oğlunun oğlu Mana? Münhasıra bade kable'l-kassama zevce-i mezbure Ziyne dahi fevt olub Verâseti sadriye-i kebir kızı mezbure Zülal ile li-ebeveyn Verâseti le'eb emmileri gaiban-ı anü'l-beled Ahmed Pirla ve Hamza Efendiler ibn Devriş Ağa'ya münhasıra olmağla müteveffa-i mezbur Ahmed Efendi'nin metrukâtından

emval-i gayr-ı menkulesine hazır-ı mezbur Edhem ağa vazü'l-yed olmağla müteveffa-i mezbur Ahmed Efendi'nin metrukatından emval-i gayr-ı menkulesine hazır-ı mezbur Edhem Ağa ve vazü'l-yed olmağla sual olunub Verâset-i mahkemiye vechle metrukat-ı mezkûresinden benim hisse-i ırsiye-i şer'iyemi hala bana teslime hazır-ı mezbur Edhem Ağa'ya tenbih olunmak matlubumdur deyu bade'd-dava-i mezbur Edhem Ağa dahi cevabında müteveffa-i mezburun salifu'z-zikir gayr-ı menkul metrukatına vaz-ı yedini ikrar idüb maada Verâset-i müddeasını inkar eyledi Müdde-i muma-ileyh Azmi Efendi ber vech-i muharrer Verâset-i müddeasıyla beyan-ı havale olundukta meclis-i şer'i-i mezkûre hâzıran olan Molla Ali Mahallesi ahalisinden Gümüşhaneli Hacı Ali Efendi ibn Ahmed ve Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden Alefzade Hovarsun? Efendi ibn Salih nam kimesnelerden her biri münferiden istişhad olunduklarında fi'l-hakika bundan akdem vefat iden Ağça Veliyyüddinzade Ahmed Efendi ibn Şevket bin Nazif'in Verâseti zevce-i menkuha-i metrukesi Ziyet bint Edhem ile sülbiye-i kebire kızı Zülal ve li-ebeveyn emmisi oğlunun oğlu işbu müdde-i muma-ileyh Azmi Efendi'ye münhasıra bade kable'l-kassam zevce-i mezbure Ziyet dahi fevt olub Verâseti sadriye kızı mezbure Zülal ile li-ebeveyn kız karındaşı Zarife'ye münhasıra badeha kable'l-kassam-ı mezbure Zülal dahi fevt olub Verâset-i sadr-i sağır oğlu Mehmed bin Behcet münhasıra badeham kable'l-kassam sağır-i mezbur Mehmed dahi fevt olub Verâset-i le'eb emmileri gaiban-ı anü'l-beled Ahmed (...?) ve Hamza ibn Derviş Ağalara münhasıra olub bunlardan başka varisi ve terekesine müstehak aheri yoktur biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri müttetikü'l-lafz ve almağı bi'l-muvacehe eda-i şehadet-i şer'iyeye ettiklerinde usul-i mevzuasına tevfiken şahidan-ı mezburan mensub oldukları mezkûr Molla Ali mahallesi İmamı Avni Efendi ibn Mehmed ve heyet-i ihtiyariye azasından Hakkı Efendi ibn Salih ve Hasan Efendi mahallesi İmamı Hamdi Efendi ibn Mustafa ve muhtarı Hacı Haşim Efendi ibn İbrahim nam kimesnelerden evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade Saliha Mahallesi ahalisinden İsmail Efendi ibn Marub'un? Ve Molla Seydi mahallesi ahalisinden Kabadayızade Akif Efendi ibn Sadık nam kimesnelerden dahi bi'l-muvacehe alenen lede't-tezkiye şahidan-ı mezburanın adl ve makbülü's-şehade oldukları işar ve ihbar olundu şahidan-ı muma-ileyhanın lede't-tedil ve't-tezkiye şehadetleri mabkule olmağın mucebince müdde-i muma-ileyh Azmi Efendi'nin sübut-ı Verâsetine bade'l-hüküm mesele-i mirasları otuz iki sehinden olub on iki sehmi müdde-i muma-ileyh Azmi Efendi ve iki sehmi mezbure Zarife'ye ve

dokuzar sehinden cem'an on sekiz sehmi gaiban-ı mezburan Ahmed (...?) ve Hamza Efendilere isabeti iktiza eylediğini tescil ve ilam olundu fi'l-yevmü's-sâdis ve aşer min Zil-hicce-i şerife li-senete ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Köprübaşı Mahallesi'nde yaşayan ve daha önce vefat eden Ağca Veliyüddinzade Ahmed Efendi'nin yeğeni olduğunu iddia eden Dama Mahallesi sakinlerinden Ağca Veliyüddinzade Bektaş Azmi Efendi, müteveffanın gayrimenkul mirasından kendisine de düştüğünü, mirasçı olduğunu iddia ederek mirasın paylaşılması için dava açmıştır. Metinden diğer mirasçıların da belirlendiği ve şahitlerle konunun netleştirildiği anlaşılmaktadır. Mahkeme Azmi Bey'in iddiasının doğru olduğunu tespit etmiş, 32 sehm olan mirasın 12 sehmi Azmi Bey'e, 2 sehmi Zarife'ye, 9 sehmden toplam 18 sehm Ahmed ve Hazma Beylere pay edilmesine karar vermiştir.

88. Konu: Vesâyet, Numara:123, Sayfa:83

“Medine-i Erzincan'ın Yeni Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Hacı Salih oğlu Dursun Efendi ibn Ahmed'in sülbiye-i sağire kızı Fatma'nın vakt-i rüşd ve sedadına değin tesviye-i umuruna ve babasından ve cedde sinden tenzil-i emvalini ahz ve kabz ve hıfz-ı kıbel-i şer'iden bir vasi tayini ehem ve elzem olub sağire-i mezburenin validesi karye-i mezkûrede sakin zatı Hacı oğlu Mustafa bin Mehmed ve Topal oğlu Hasan Ağa ibn Osman tarifleri marife Güllü hatun ibnt Ahmed emanetle marufa ve istikametle mevsufe ve umur-ı vesâyet uhdesinden gelmekle kadre iduğu karye-i mezkûre heyet-i itiyariyesinden muti bir kıta ilmühaber mündericatı be mesarifat-ı mezburanın huzur-ı şer'ide ali tarikü's-şehade ihbarlarıyla andü's-şer'iy-yü'z-zahir nümayan olmağın mucebince sağiran-ı mezburanın vakt-i rüşd ve sedadına değin tesviye-i umuruna validesi mezbure Güllü hatun kıbel-i şer'i şerifden vasi nasb ve tayin olundukta olduğu ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi bade'l-kabul vasiye-i mezburenin talebiyle sağire-i mezburenin bi'l-cümle emvalinden nafaka ve kisve baha vesair havaic-i mezbureye (...?) zikr-i ati meblağ-ı kadr-i maruf iduğu mezkûr ilmühaber mealinden ve mesarifat-ı mezburanın ali tarikü's-şehade ihbarlarından zahir olmağın tarih-i kitabdan gümüş akçe olarak yevmi yedi guruş hakk ve takdir olunub meblağ-ı mefruz-ı mezkûru sağire-i mezburenin nafaka ve kisve baha vesair havaic-i zaruriyesine harç ve

sarfa ve lede'l-hace istizaya ve andü'z-zafer sağıre-i mezburenin (...?) validesi ve hissi-ye-i mezbure Güllü hatuna izin verilmeğın ma-vaka bi't-taleb ketb olundu. Fi gurre-i muharremü'l-haram li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Yeni Mahallesi sakinlerinden Hacı Salih oğlu Dursun Efendi'nin vefatından sonra, kızı Fatma'ya vasi gerekli olmuştur. Annesi Güllü Hatun şahitlerin beyanlarıyla doğru dürüst ve vasilik görevini yerine getirebilecek bir kişidir. Bu nedenle mahkeme Güllü Hatun'u vasi olarak atamıştır. Güllü Hatun, Fatma'nın tüm mallarından nafaka, kıyafet ve diğer ihtiyaçları için yevmi yedi kuruş maaş tahsis edilmesini talep etti. Bu talep, mahkeme tarafından kabul edilmiştir.

89. Konu: Vesâyet, Numara:124, Sayfa:84

“Medine-i Erzincan'ın Radif Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Helal oğlu Şaban bin Halil'in sülbiye-i sağıre kızı Cemile'nin vakt-i rüşd ve sedadına değın tesviye-i umuruna kıbel-i şer'iden bir vasi nasbi ehem ve elzem olub sağıre-i mezburenin dayısı karye-i mezkûre ahalisinden İmam oğlu Dursun Efendi ibn Abdullah emanetle maruf ve istikametle mevsuf ve umur-ı vesâyet-i uhdesinden gelmeğē muktedir iduğı karye-i mezkûre heyet-i ihtiyâriyesinden muti bir kıta ilmühaber mündericatı ve Taşcı Karyesi ahalisinden Ömer Efendi ibn Mehmed ve Mecid Efendizade Ömer Lütfi Efendi ibn Mustafa nam kimesnelerin huzur-ı şer'ide ali tarikü's-şehade ihbarlarından lede's-şer'i'y-yü'l-enver zahir olmağın mucebince mezburenin vakt-i rüşd ve sedadına değın tesviye-i umuruna dayısı mezbur Dursun Efendi kıbel-i şer'i-i şerifden vasi nasb ve tayin olundukta olduğı ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hıdmet-i lazımesini kema yenbağı eda ve ifaya taahhüd ve elzem eyledikten sonra vasi-i mezbur Dursun Efendi'nin talebiyle zikri ati meblağ kadar maruf iduğı mezkûr ilmühaber mealinden dayı taraf-ı erbab-ı vukuftan şahidan-ı mezburanın ali tarikü's-şehade ihbarlarından nümayan olmağla sağıre-i mezburenin pederinden müntekil bi'l-cümle emvalinden olmak üzere nafaka ve kisve baha vesair havaic-i zaruriyesüçün tarih-i kitabdan gümüş akçe olarak kıbel-i şer'i şerif otuzar yevmi beş guruş fariza ve takdir olunub meblağ-ı mefruze-i mezkûru sağıre-i mezbure nafaka ve kisve baha vesair havaic-i zaruriyesine harç ve sarfa ve lede'l-hace istizaya ve andü'z-zafer sağıre-i mezburenin

malına rücu vasi-i mezbur Dursun Efendi izin verilmeğin ma-vaka bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü's-salis min Muharremü'l-haram li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Radif Mahallesi'nde yaşayan ve bundan önce vefat eden Helal oğlu Şaban bin Halil'in küçük kızı Cemile'nin rüşd ve erginlik çağlarına kadar tüm işlerini görmesi ve haklarını koruması için şer'i bir vasi tayin edilmesi gerekli olduğu için dava açılmıştır. Şahitler, dayısı İmamoğlu Dursun Efendi ibn Abdullah'ın; güvenilir, dürüstlüğü ile bilinen ve her yönden vasiyet işlerini üstlenmeye muktedir olduğunu beyan edilmiştir. Bu nedenle, mahkemenin Dursun Efendiyi vasi tayin ettiğine dair belgedir. Dursun Efendi Cemile için babasının mallarından nafaka talep etmiş mahkeme otuzar günlük beş kuruş olarak belirlemiştir.

90. Konu: Verâset, Numara:125, Sayfa:84

“Fil’-hak Tortum kazasına tabi (...?) Karyesi ahalisinden olub el-yevm medine-i Erzincan’ın Çeribaşı mahallesinde mukim sahib-i arzuhal zatı Halilullah Mahallesi ahalisinden ve Fırıncı esnafından Mustafa Ağa ibn Seyhan ve mezkûr çeribaşı mahallesi ahalisinden Arabacı İsmail Ağa ibn Hüseyin tarifleriyle maruf Akazade Ali Ağa ibn Hüseyin medine-i mezkûre mahkeme-i şer’iyyesinde mün’akid meclis-i şer’i-i şerif enverde ismi ati müteveffanın zahirde varis-i maruf ve masrufesi olmadığı cihetle bi'l-cümle terekesine hasbü'l-memure vazü'l-yed olub kıbel-i şer’iden husumeti rey olunan medine-i mezkûre eytam müdürü Hafız Mehmed Emin Efendi müvâcehesinde ber vech-i ati dava eyledi. Fi'l-hakk-ı zıkr olunan (...?) Karyesi ahalisinden olub Erzincan’ın Çeribaşı mahallesinde mukim iken muhaciretle Refahiye’nin alt köyünde bila veled vefat ider onuncu kol ordu vezne müdürü Adnan Efendi ile yine ve hala Amasya’da sakine Hadice li-ebeveyn karındaşlar olub babamızın ismi Hüseyin bin Şehabettin validemizin ismi Fatma bint Halil ve müskat-ı resimiz mezkûr (...?) Karyesi olub ol-vechle müteveffa-i muma-ileyhin Verâseti li-ebeveyn er karındaşı benimle kız karındaşı mezbur Hadice ve zevce-i menkuha-i metrukesi el-yevm Dersaadet’te sakin Şefika Hanım ibnt Hasan’a münhasıra olub başka varisi ve terekesine müstehak aheri olmayub karındaşım müteveffa-i mezburun hayatında ile'l-vefat (...?) tasrifinde mal ve mülkü olub

bade vefat-ı veresesine mevrus olan mezkûr Çeribaşı mahallesinde vaki terkim-i umureye? Müteveccihen yemin varakası Nalcızade Hasan Efendi (...?) Çakmacı Mustafa Efendi haneleri vechlesi tarik-i amm ile mahdud erbab ve yine Sarıkolluk (...?) sokağında vaki Kemahlı Hacı Mustafa ve Hacı İdris haneleri ve arkası çizmeci Hacı Ali Farlasi yesi tarik-i am ile mahdud ma bağçe bir bab ve yine Milin mahallesinde vaki şarken ve karben hacı Davud Ervah Ahmed Efendi hane ve tarlayı müstamel ma bağçe bir bab cemian dört bab haneye müdür-i muma-ileyh hasbü'l-memure vazü'l-yed olduğundan emlak-ı mezkûrenin verâset-i mahkemiye binaen nısf hisse-i şaiyası bana isabet etmekle sual olunub emlak-ı mezkûredeki nısf hisse-i şaiyamdan keyf-i yed birle hala bana teslim müdür-i muma-ileyh tenbih olunmak matlubumdur lede's-sual cevabında emval-ı mahdude-i mezkûreye hasbü'l-memure vaz-ı yedini ikrar maada müdde-i mezburun Verâset-i müddeasını inkar eyledi müdde-i mezburdan ber vech-i muharrer Verâset-i müddeasına mütabık beyyine taleb olundukta li-ecliş-şehade meclis-i şer'i hâzıran olan sağiran-ı mezburan Mustafa Ağa ibn Seyhan bin Mehmed ve mezbur İsmail Ağa ibn Hüseyin bin İbrahim nam kimesnelerden her biri münferiden iştişhad olunduklarında fi'l-hakika onuncu kol ordu vezne müdürü iken alt köyde bila veled vefat iden Adnan Efendi ile işbu müdde-i Ali Ağa ve zatı bi'l-marifetü's-şer'iyye malumumuz olan hala Amasya'da sakine Hadice li-ebeveyn karındaş olub babaları ismi Hüseyin bin Şehabettin ve valideleri ismi Fatma bint Halil ve maskat resleri merkumun (...?) Karyesi olub ol-vechle müteveffa-i muma-ileyhin Verâseti li-ebeveyn er karındaş müdde-i Ali Ağa ile karındaş mezbure Hadice ve zevce-i menkuha-i metrukesi olub el-yevm Der Saa-det'te sakine zatı malumumuz olan Şefika hanım ibnt Hasan münhasıradır başka varisi ve terekesine müstehak aheri olduğu malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri müteffikü'l-lafz olmağın bi'l-muvacehe alenen ber nehc-i şer'i eda-i şehadet-i şer'iyye eylediler usul-i mevzuasına tevfikeyn şahidan-ı mezburandan mezbur Mustafa Efendi mensub olduğu Halilullah mahallesi İmamı Mehmed Mevlüt Efendi ibn El-hac Feyzullah ve muhtarı Aziz Ani ibn Mehmed'den ve mezbur İsmail Ağa mensub olduğu Çeribaşı mahallesi İmamı Hacı Ali Efendi ibn Abdülkadir ve muhtarı Muharrem Ağa ibn Kamil'den evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade mezkûr Halilullah mahallesi ahalisinden Edhem ibn Ahmed ve Feyzullah Efendi ibn Salih ve mezkûr Çeribaşı mahallesi ahalisinden Hüseyin Ağa ibn Emin ve Hasan Bey ibn Ali'den vasi bi'l-muvacehe alenen lede't-tezkiye şahidan-ı mezburanın adl ve

makbülü’ş-şehade oldukları işar ve ihbar olundu ber muceb-i şehadet ve tezkiye-i müdde-i mezburun ber vech-i muharrer Verâset-i müddeasına bade’l-hüküm mesele-i mirasîyeleri dört sehimden olub siham-ı mezburenin birer sehimden iki sehmi gaiban anü’l-beled zevce-i mezbure Şefika Hanım ile ast?-ı mezbure Hadice’ye ve iki sehmi müdde-i mezbur Ali Ağa’ya isabeti iktiza etmekle emlak-ı mahdude-i mezkûrede her biri dörder sehim itibarıyla ikişer sehimden keyf-i yed birle müdde-i mezbur Ali Ağa’ya hala (...?) müdür-i muma-ileyhe tenbih olunduğu tescil ve ilam olundu fi’l-yevmü’s-seba aşer min Zilhicce-i Şerif li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Çeribaşı Mahallesi'nde yaşayan Adnan Efendi, Refahiye'de vefat etmiştir. Adnan Efendi'nin vefatından sonra, mal varlığı Erzincan Eyaleti Eytam Müdürü Hafız Mehmed Emin Efendi tarafından idare edilmeye başlanmıştır. Ali Ağa, Adnan Efendi'nin kardeşi olduğunu ve dolayısıyla mirasçı olduğunu iddia ederek dava açmıştır. Ali Ağa'nın iddiasını desteklemek için, Adnan Efendi'nin annesi ve babasının isimlerini ve kardeş olduklarını gösteren tanık ifadeleri sunulmuştur. Mahkeme, tanık ifadelerinin doğru olduğuna kanaat getirerek Ali Ağa'nın davası kabul etmiştir. Buna göre, Adnan Efendi'nin mirası dört eşit hisseye bölünmüştür. Ali Ağa'nın hissesinin yarısı, Adnan Efendi'nin eşi Şefika Hanım'a ve kız kardeşi Hadice'ye verilmiştir. Diğer yarısı ise Ali Ağa'ya verilmiştir. Mahkeme, Ali Ağa'nın hissesinin yarısının, Adnan Efendi'nin mal varlığında bulunan dört ev ve bir bağdan oluştuğunu tespit etmiştir. Mahkeme, bu malların Ali Ağa'ya teslim edilmesi için Hafız Mehmed Emin Efendi'ye talimat vermiştir.

91. Konu: Talâk, Numara:126, Sayfa:85

“Medine-i Erzincan’ın Handi Karyesinde sakın sahîbe-i arzuhal marifetü’z-zat Emine Hatun ibnt müteveffî Osman bin Yusuf’un zikri cai-i hususta taleb ve dava ve ikame-i beyyine ve ahz ve kabz ve mütevakkıf olduğu umurun küllisine üç yüz otuz beş senesi Teşrin-i Evveli’nin birinci günü tarihiyle müverrih ve katib-i adl mahkemesinden müsaddık altı yüz kırk dört numrulu vekâletname ile vekil-i arzuhalci Ömer Lütfi Efendi ibn Mustafa medine-i mezkûre mahkeme-i şer’iyyesinde münakıd meclis-i şer’i-i şerif-i enverde karye-i mezkûre ahalisinden vürud-ı arzuhalde mezkûrû’l-isim Osman Ağa ibn müteveffî Mehmed muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi bin üç yüz beş

senesi Şehr-i mart gayesinde müvekkilem mezbure Emine'yi babası müteveffî Osman hayatında bin elli bir guruş madenî gümüş mehr-i müeccel tesmiyesiyle müddeayla mezbur Osman'a meclis-i akadda andü's-şühud ve akd ve tezvic? Eylediğinde ol-dahi ber vech-i muharrer tezvic ve dühul idüb ol-vechle müvekkilem mezbure tarih-i mezkûrdan beru müddeayla mezburun zevce-i menkuha-i medhul bahası iken bundan dört mah mukaddem yani sene-i haliya Haziran'ı ibtidasında mezbur Osman zevcesi müvekkilem mezbureyi talâk-ı beyan ile tatlik etmekle zimmetinde mütekarrir ve makduyla alacak hak olan meblağ-ı mehr-i muaccel-i mezkûr bin elli bir guruş ile müvekkilem mezburenin nafaka-i iddet ve müminat sakinesi için zevç-i mutlak-ı mezbur üzerine kadar maruf-ı meblağ farz ve takdir olunarak meblağ-ı mefrûza mezkûru müvekkilem için hala bana teslime mezbur Osman'a tenbih olunmak matlubumdur müddeayla mezbur Osman dahi cevabında müvekkile-i mezbure Emine hatun beş yüz elli guruş mehr-i muaccel tesmiyeyle tarih-i mezkûrdan beru zevce-i menkuha-i medhul bahası olduğu tavan ikrar idüb maada müdde vekilinin bi'l-vekale iddia eylediği talâk ve ziyade mehr-i müddeasını inkâr eyledi müdde vekili muma-ileyhden ber vech-i muharrer müddeasına mutabık beyyine taleb olundukta li-ecli's-şehade meclis-i şer'ime haziran olan Kalhasi? Karyesi ahalisinden Okçu oğlu Ahmed Efendi ibn Abdülgani bin Ahmed ve Uzun Ali oğlu Şerif bin Sadık bin Ali nam kimesnelerden her biri münferiden istişhad olunduklarında fi'l-hakika (...?) bundan dört mah mukaddem li-ecliş müsâlaha Handiye Karyesinde bulunduğumuz esnada işbu müddeayla haziran Gemicî Osman Ağa kendi hanesinde kapusu önünde bizi eşhad iderek ben zevce-i menkuhum Molla Osman kızı Emine'yi tatlik eyledim deyub ol-vechle zevcesi mezbure Emine'yi bizim muvacehemizde tatlik eyledi biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet ideriz deyu her biri müttefikü'l-lafz ve almağî bi'l-müvacehe alenen eda-i şehadet-i şer'iyye ile ziyade mehr hakkında adem-i malumat-ı beyan eylediler. Usul-i mevzuasına tevfikeyn şahidan-ı mezburan mensub oldukları mezkûr (...?) Karyesi İmamı Hüseyin Efendi bin Osman ve muhtarı Mustafa Ağa ibn Mehmed nam kimesnelerden evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade her biri karye-i mezkûre ahalisinden İbrahim Efendi ibn Süleyman ve Atabekzade Mehmed Efendi ibn Mustafa nam kimesnelerden dahi bi'l-müvacehe alenen lede't-tezkiye şahidan-ı mezburanın adl ve makbülü's-şehade iduğları işar ve ihbar olundu ber mucib-i şehadeti ve tezkiye-i müdde-i vekili muma-ileyhin talâk-ı müddeasına bade'l-hüküm müdde vekili muma-ileyh ziyade mehr-i müddeasıyla li 'ecli't-

tahkim mehr-i misli isbat için isbat-ı beyyineden izhar-ı amiz eylediği gib zevç-i mutlak-ı mezbur Osman Ağa mehr-i misli isbattır izhar-ı amiz eyledikte müddea vekili muma-ileyh taleb-ı tahlifi dahi olmadığından mucebince müddea vekili Ömer Efendi'den ziyade-i mehr-i müddeasıyla bila beyyine ve tarih-i talâk ile tarih-i iddia beyanında yüz yirmi beş gün mürur etmiş olmağla müddet-i iddet-i nafakaya ve hakk-ı nafaka sakıt olduğundan nafaka-i iddet müddeasıyla bu vech-i şer'i müddeaya mezbur Osman Ağa'ya maarifden men olunduktan sonra müdde-i aliyye-i mezbur Osman Ağa taht-ı izafında bulunan mehr-i muaccel-i meblağ-ı mezkûr beş yüz elli bir guruş madeni gümüş akçeyi müdde-i müvekkile-i mezbure Emine için müddea vekili muma-ileyh Ömer Lütü Efendi'ye hala eda ve teslime müdde-i aliyye-i mezbur Osman Ağa Ali muceb-i ikrara elzem olunduğu tescil ve ilam olundu. Fi'l-yevmü's-sadis aşer min Muharremü'l-haram seman ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütü

Özet

Erzincan'ın Handi Mahallesi'nde yaşayan Emine Hatun, Osman Ağa ile evlenmiştir. Emine Hatun, Osman Ağa'nın kendisini dört ay önce boşadığını ve kendisine mehri olan bin elli bir kuruş madeni gümüş parayı vermediğini iddia ederek dava açmıştır. Osman Ağa, Emine Hatun'un iddiasını kabul etmiş ve boşanmayı doğrulamıştır. Ancak, Emine Hatun'a ödenmesi gereken mehr miktarının beş yüz elli kuruş olduğunu iddia etmiştir. Mahkeme, tanık ifadelerine başvurmuş, tanıklar Osman Ağanın Emine Hatunu nikâhladığını ancak mehir miktarından haberdar olmadıklarını beyan etmişlerdir. Mahkeme değerlendirme yaptıktan sonra Osman Ağa'nın Emine Hatun'u boşadığını ve beş yüz elli bir kuruş madeni gümüş akçeyi mehr ödemesi gerektiğini kararlaştırmıştır.

92. Konu: Vekâlet-i Hususi, Numara:127, Sayfa:85

"Hususi ati'y-yü'l-beyanın mahalinde ketb ve tahrir ve etmam-i takrirçün vaki olan taleb üzerine kibel-i şer'i-i şerifden bi'l-hassa mezunen irsal olunan ketebe-i şer'iyeden Mehmed Tefvik Efendi ibn El-hac İbrahim medine-i Erzincan'ın Kara Ağa Mahallesi sakinlerinden Kavas oğlu Tevhid Efendi'nin menziline varub mahalle-i mezkûre ahalisinden Yusuf Efendi ibn Abdullah ve Halilullah mahallesinden Edhem Ağa ibn Ahmed huzurlarıyla akd-ı meclis-i şer'i-i ali ettikte menzil-i mezkûrda sakine zatı haziran-ı mezburan tarifleriyle maruf Kitabcızade İsmail Ağa zevcesi Ama hatun

ibnt Hacı Abdullah Ağa meclis-i makud-ı mezkûrda mahalle-i mezkûre ahalisinden mahdumu Tevhid Efendi ibn el-mezbur İsmail mahzarında batınen takrir-i kelim ve tabir-i ani'l-meram idüb medine-i mezkûrenin mezkûr Kara Ağaç Mahallesi sakinlerinden li-ebeveyn er karındaşım Hacı Mehmed Efendi ibnü'l-müteveffı El-hac Abdullah aleyhinde Erzincan mahkeme-i şer'iyyesinde ikame etmiş olduğum vakıf ve tevelliyet davasından dolayı muma-ileyh Mehmed Efendi vesair icab idenlerle muhakim-i şer'iyyenin her şubesine bi'l-dühul müdde ve müdde-i aliyye ve şahsı salis ve ihraz elif? Suretiyle bidayeten ve ihrazen ve istinafen ve temyizen ve adeleten ve tashihen ve vicahen ve gıyaben taleb ve dava ve muhakeme ve muhasamaya ve ikame-i beyyine ve istihlafa ve na mahalle her türlü evrak-ı resmiye ve levayih ve müstedaiyat tanzim ve takdimine ve hacz-ı emval ve fekkine ve sadır olacak ilamatı ahz ve tebliğ ve tebliğe ve tenfiz-i ahkamı zımnın mevki-i icraya vakf ve hükm ve hacz ve ehl-i hacze nasb ve tayin ve azline ve tatbik-i hat ve istikşafata ve andü'l-hace Verâseti bi'l-isbat ilam-ı istihsal ve zarar ve ziyana ve mesarif-i muhakeme taleb ve edasına ve aherini tevkil ve azline ve lede'l-hace sulh ve ibra-i akdine ve hususat-ı mezkûrenin mutevakıf olduğu umurun küllisini son dereceye kadar takib ve ifaya taraftar işbu hazır bi'l-muhabere oğlum Tevhid Efendi'yi vekalet-i mutlaka-i sahihe-i şer'iyye ile vekil ve naib-i münab nasb ve tayin eyledim didikte hazır-ı muma-ileyh Tevhid Efendi dahi ber vech-i muharrer vekalet-i mezkûreyi kabul ve hıdmet-i lazımesini kema yenbağı eda ve ifaya taahhüd ve elzem eyledim didiğini katib-i muma-ileyh mahallinde ketb ve tahrir ve maen mebus-ı (...?) şer'iyye meclis-i şer'i gelub ali vukua inha ve takrir etmeğın gıbe't-tasdikü's-şer'i ma-vaka bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmü's-seba min Muharremü'l-haram li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Kara Ağaç Mahallesi'nde yaşayan Ama Hatun, oğlu Tevhid Efendi'yi, kardeşi Hacı Mehmed Efendi aleyhine açtığı vakıf ve tevelliyet davasında temsil etmek üzere vekil tayin etmiştir. Ama Hatun, meclis huzurunda yaptığı açıklamada, kardeşi Hacı Mehmed Efendi ve davayla ilgili diğer kişilere karşı, ilk derece, istinaf, temyiz, adli, tashih, icra ve muhakeme yoluyla dava ve muhakeme açmak, beyanda bulunmak, evrak düzenlemek, haciz ve fek yapmak, ilam almak ve tebliğ etmek, hüküm ve

haciz vermek, ehl-i haczi tayin etmek, hat uygulamak, istikşafa çıkmak, veraseti ispat etmek, ilam istihsal etmek, zarar ve ziyan ve muhakeme masrafları talep etmek, sulh ve ibra akdi yapmak ve diğer işlemlerin tamamını takip ve ifa etmek üzere oğlu Tevhid Efendi'yi vekil olarak tayin ettiğini belirtmiştir. Oğlu Tevhid Efendi de bu vekâleti kabul ettiğini ve gerekli hizmetleri yerine getireceğini taahhüt etmiştir.

93. Konu: İlam, Numara:128, Sayfa:86

“Medine-i Erzincan’ın Kara Ağaç Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden ismi Hacı Ahmed Usta ibn Osman’ın sülbiye-i sağire kızı Rabia’nın cedde-i sahihiyesi ve ba-hüccet-i şer’iyye ve ceddesi mahalle-i mezkûrede sakine sahabe-i arzuhal marifetü’z-zat Fehime hatun ibnt Emin medine-i mezkûre mahkeme-i şer’iyyesinde münakıd meclis-i şer’i-i şerif-i enverde müteveffa-i mezburun medyunu derun-ı arzuhalde mezkûr’l-isim Keçe? Karyesi ahalisinden Tenbel oğlu Mustafa Ağa’ya muhakemenin tebyin olunduğu günde bi’z-zat mahkemeye gelmesi veya tarafından bir vekil-i şer’i göndermesi lüzumu bir kıta varaka-i davaiyete ile ihtar ve tebliğ olunduğu halde mezbur Mustafa Ağa bi’z-zat mahkemeye gelub tarafından bir vekil dâhi göndermediği ve müddeai-i mezbure muhakemenin gıyaben rüyetini talep eyledikten ve usul-i muhakeme-i şer’iyye kararnamesi mantukca vekil (...) tayini mülga olduğuna binaen muhakeme-i gıyabiyeye lede’l-ibtidar ber vech-i ati dava eyledi ba-hüccet-i şer’iyye vasisi olduğum Rabia’nın peder ve mevrusu müteveffa-i mezbur Hacı Ahmed Usta hayatında kendi malından yirmi dokuz adet altun yüzlük madeni lira-i Osmani’yi müddeai-i aliyye gaib-i mezbur Mustafa Ağa’ya ikraz ve teslim eylediğinde olduğu istikraz ve kabz ve kabul ve umuruna sarfla istihlak idüb ol-vechle müteveffa-i mezbur Hacı Ahmed Usta’nın gaib-i mezbur Mustafa Ağa zimmetinde cihet farzdan yirmi dokuz adet yüzlük madeni altun lira-i Osmani alacak hakkı olub kable’l-ahz ve’l-istifa ber vech-i muharrer vefat etmekle meblağ-ı mezkûr-ı vafir kassama idhal idilmek üzere meblağ-ı mezkûru ma mesarife-i muhakeme hala bana eda ve teslime gaib-i mezbur Mustafa Ağa’ya hüküm olunmak matlubumdur deyu meali dava-i mezkûresine mutabık ve ziri gaib-i mezbur Mustafa Ağa’nın imza ve mehriyle mahtum ve mümza-i (...?) ve mersum ve üç yüz otuz senesi Teşrin-i Evveli’nin sekizinci günü tarihiyle müverrih şuhudu havi bir kıtasında ibraz eyledi her ne sened bila beyyen mazmunuyla amel olunur senedat kabilinden olmayun isabetçe? Salih olmadığı cihetle müddeai-i mezbureden beyyine talep olunduktaki (...?) muharrerü’l-esami şahidlerin mevcud ve bir hayat olanlarından li-ecli’ş-şehade

meclis-i şer'i hazıran olan Sultaniye mahallesi ahalisinden Bağboğan Ali Ağa ibn Memhed bin Ali ve Körayı Mahallesi ahalisinden Kasab Ziya Efendi ibn Haşim bin Abdülgani nam kimesnelerden her biri münferiden istişhad olunduklarında fi'l-hakika bin üç yüz otuz senesi Teşrin-i Evveli zarfında Kara Ağa mahallesi ahalisinden olub otuz bir senesi Şubat'ında vefat iden Aşçı Osman Keçi Karyesi gaib-i ani'l-meclis Tenbel oğlu Mustafa Ağa'ya huzurumuzda ikraz ve teslim eylediğinde ol-dahi yedinden istikraz ve kabz ve umuruna sarfla istihlak idüb ol-vechle müteveffa-i mezburun gaib-i mezbur zimmetinde cihet-i karzdan yirmi dokuz aded yüzlük madeni altun lira-i Osmani alacak hakkı olduğuna deyu deyn hakkında tarih-i mezkûrda bir sene tanzim olub sened-i mezkûrun şehadet mahallinde mehr ve imzamız bulunduğuna şahidleriz şehadet ideriz deyu müttefikü'l-lafz ve almağı alenen eda-i şehadet-i şer'iyye eyledikelrinden sonra mezkûr sene irae olundukta sened o sened olub zirinde mevzu mehr-i medyunun mehr-i zatisi ve muvacehelerinde vaz eylediği şehadet-i mezkûrelerine ilave eylediler usul-i mevzuasına tevfikeyn şahid-i mezbur Ali Ağa mensub olduğu Sultaniye mahallesi İmam Mustafa Efendi ibn Hüseyin ve muhtarı Veli Ağa ibn Ali ve mezbur Ziya Efendi mensub olduğu Körayı Mahallesi İmam Hacı Dursun Efendi ibn Hacı Mehmed ve muhtarı Hamdi Ağa ibn Ömer'den evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade şahidan-ı mezburanın usulüne vukuf namları olan şeyh Safvet Efendi ibn El-hac Mehmed Efendi ve teglraf-i mevzu Hafız Nazım Efendi ibn Abdullah'dan dahi bi'l-muvacehe alenen lede't-tedil ve't-tezkiye şahidan-ı mezburanın adl ve makbulü'ş-şehade oldukları işar ve ihbar olundu mucibince müddeaya meblağ-ı mezkûr yirmi dokuz aded yüzlük madeni altun lira-i Osmani'yi müteveffa-i mezbur Hacı Ahmed Usta'nın zimmetine kassamına idhal etmek üzere müddeai vasiye-i mezbure Fehime Hatun'a hala eda ve teslime müddeayla gaib-i mezbur Tenbel oğlu Mustafa Ağa'ya gaiben bade'l-hüküm mesarif-i muhakeme olub zirde mukarreratı muharrer iki yüz yirmi altı gurus yirmi para usul-i muhakeme-i şer'iyye kararnamesinin altmış birinci maddesi hükmüne tevfikeyn evvela müddeadan alınıp bade müddeai aliyye gaib-i mezbur Mustafa Ağa'dan bi't-tahsil müddeai mezbureye teslimi iktiza eylediği kabil-i ikraz olmak üzere tescil ve ilam olundu. Fi'l-yevmü's-sani aşer min Muharremü'l-haram li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Kara Ağaç Mahallesi'nde yaşayan Hacı Ahmed Usta vefat etmiştir. Hacı Ahmed Usta'nın kızı Rabia, vasisi olan Fehime Hatun'a bir dilekçe vererek, babasına Mustafa Ağa'nın 29 altın yüzlük lira borçlu olduğunu ve bu borcun ödenmesini talep etmiştir. Fehime Hatun, davasını desteklemek için Mustafa Ağa'nın imzasının ve mührünün bulunduğu bir senet ibraz etmiştir. Ancak bu senet, tanık ifadeleri olmadan geçerli olmadığından, mahkeme Fehime Hatun'dan şahitler bulunmasını istemiştir. Fehime Hatun'un tanıklarından Sultaniye Mahallesi'nden Bağboğan Ali Ağa ve Körayı Mahallesi'nden Kasab Ziya Efendi, Hacı Ahmed Usta'ya Mustafa Ağa'nın 29 altın yüzlük lira borçlu olduğunu ve bu borcun ödenmediğini ifade etmişlerdir. Mahkeme, tanık ifadelerinin doğru olduğuna kanaat getirerek, Mustafa Ağa'nın Fehime Hatun'a 29 altın lira borçlu olduğuna karar vermiştir. Ayrıca, mahkeme, yargılama masraflarının Mustafa Ağa'dan tahsil edilerek ödenmesine karar vermiştir.

“Derkenar: Harcın Beyanı Guruş 722 İlam 18 Suret 522 Tebligat 522 İlam Tebliği 28 Varaka pul 3 İstida pulu = 22620 Yekûn.”

94. Konu: Vesâyet, Numara:129, Sayfa:86

“Medine-i Erzincan’ın Saliha mahallesi esnafından iken bundan akdem vefat iden Hakkı Efendizade Mahfuz Bey ibn Tevfik Bey’in sülbiye-i sağır oğulları Hakkı ve Mustafa ve Tarık Efendilerin hin-i buluğa ve vakt-i rüşd ve sedadlarına değin bi’l-cümle umurlarını rüyet ve tesviye ve hukuklarını muhafazaya ve babaları müteveffa-i muma-ileyhden mevrus ve (...?) emlak ve arazilerini tefrik ve taksim ve haraset ve ziraate kıbel-i şer’iden bir vasi nasb ve tayini ehem ve elzem olub ve sagar-ı mezburunun babaları müteveffa-i muma-ileyh tarafından mansıb dahi muhtarları dahi olmağla emanetle maruf ve istikametle mevsuf ve her vechle umur-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe mütakarrir ve iduğu mahalle-i mezkûre heyet-i ihtiyariyesinden memhuren mürur bir kıta ilmühaber mündericatıyla mahalle-i mezkûre ahalisinden (...?) Halis Efendi ibn Ali ve FındıkHzade İshak Efendi ibn Kamil nam kimesnelerin meclis-i şer’ide ali tarikü’ş-şehade vuku bulan ihbarlarından lede’ş-şer’iy-yü’l-enver zahir ve nümayan olan mezkûr Saliha mahallesinde mukim ve sagar-ı mezburunun li-ebeveyn emmileri Yüzbaşı Mehmed Mir Bey ibnü’l-mezbur Tevfik Bey sagar-ı mezburunun hin-i bülûğa ve vakt-i rüşd ve sedadlarına değin bi’l-cümle umurlarına rüyet ve tesviye ve hukuklarını muhafazaya

ve babaları müteveffa-i muma-ileyh mevrus ve muntekil-i emlak ve arazilerini tefrik ve taksim ve hırsaset ve ziraate ve ahz ve kabza sagar-ı mezburunun li-ebeveyn emmileri muma-ileyh Mir Bey kıbel-i şer’iden vasi nasb ve tayin olundukta ol-dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hıdmet-i lazımesini kema yenbağî eda ve ifaya taahhüd ve iltizam etmeğın ma-vaka bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmü’s-salis aşer min Muharremü’l-haram li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfî

Özet

Erzincan'ın Saliha Mahallesi'nde yaşayan Hakkı Efendizade Mahfuz Bey, vefat etmiştir. Hakkı Efendi'nin üç küçük oğlu Hakkı, Mustafa ve Tarık Efendiler henüz reşit olmadıkları için, işlerini ve mal varlıklarını yönetecek bir vasi tayin edilmesi gereklidir. Mahkemeye yapılan başvuru üzerine, mahalle muhtarı ve mahalle sakinlerinin tanık ifadeleri ile Hakkı Efendi'nin emanetle maruf ve istikametle mevsuf olan kardeşi Yüzbaşı Mehmed Mir Bey'in vasilik için uygun olduğu anlaşılmıştır. Mahkeme, Yüzbaşı Mehmed Mir Bey'i Hakkı, Mustafa ve Tarık Efendiler 'in vasisi olarak tayin etmiştir. Yüzbaşı Mehmed Mir Bey de bu görevi kabul ederek, vasilik görevini gereği gibi yerine getireceğine dair taahhütte bulunmuştur.

95. Konu: Vesâyet ma zat, Numara:130, Sayfa:87

“Medine-i Erzincan’ın Til? Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden İshak Beyzade Mehmed’in Verâset-i zevce-i menkuha-i metrukesi Refika bint Abdullah ile sülbi sağır oğlu Dursun ve sülbiye-i sağire kızı Emine’ye münhasıra ve mesele-i mirası yirmi dört sehimden olub siham-ı mezbureden üç sehmi zevce-i mezbure Refika’ya ve on dört sehmi ibn-i sağır-i mezbur Dursun ve yedi sehmi bint-i sağire-i mezbure Emine’ye isabeti tahkikinden sonra sağıran-ı mezburanın vakt-i rüşd ve sedadlarına değin tesviye-i umurlarına kıbel-i şer’iden bir vasi nasbi ehem ve elzem olub sağıran-ı mezburanın li-ebeveyn emmileri karye-i mezkûre ahalisinden İshak Beyzade Salih Ağa emanetle maruf ve istikametle mevsuf ve her vechle umur-ı vesâyet uhdesinden gelmekte muktedir iduğu karye-i mezkûre heyet-i ihtiyariyesinden muti bir kıta ilmühaber mündericatı ve karye-i mezkûre ahalisinden Akif Efendi ibn Sadık ve İsmail Hakkı Efendi ibn Mehmed nam kimesnelerin huzur-ı şer’i ali tarikü’ş-şehade vaki olan ihbarlarıyla lede’ş-şer’i’y-yü’l-enver zahir ve nümayan olmağın mucebince sağıran-ı mezbure

ranın tesviye-i umuruna li-ebeveyn emmileri mezbur Salih Ağa kıbel-i şer'i şeriften vasi nasbi ve tayin olundukta ol-dahi ver vech-i muharrer vesâyet-i mezkûre kabul ve hıdmet-i lazimesini kema yenbağı eda ve ifaya taahhüd ve elzem eyledikten sonra vasi-i mezbur Salih Ağa medine-i mezkûre mahkeme-i şer 'isinde münakıd meclis-i şer'i-i şerif-i enverde Til? Karyesi ahalisinden Eşref Ağa hazır olduğu halde takrir-i kalam idüb Til? Karyesinde vaki canib-i yemin varakası Abdülcélil Efendi hane ve bahçesi ve (...?) Köroğlu İsmail Çavuş yesi yol ile mahdud ma bağçe bir bab haneye galle-i müteveffa-i mezbur Hamdi ba-tapu münasafen ve seviyyen mutasarrıf iken vefatıyla mezkûr hanenin nısf hisse-i şaiyası yirmi dört sehim itibarıyla yirmi sehmi ba-hüccet-i şer'iyye vasileri bulunduğum sağiran-ı mezburan Dursun ve Emine'ye mevrus ise de ma bağçe menzil-i mezkûr kabil-i kısmet olmayub şaiya tasarrufunda istifade mümkün olmadıktan başka muaşeret harab vesair inhidam ve tahtü'l-turab tamir ve termîmine vefa ider maileri olmadığından hal üzere terkib ve ibkâsında her külli mukarrer olub benimle ne vech-i mezbure dahi ma bağçe menzil-i mezkûrdaki hisseleri ahire bey ve ferağ ideceğimizden sağiran-ı mezburan hisseleri lede'l-müzayede son talebi hazır-ı mezbur Eşref Ağa uhdesinde bin gurus evrak-ı nakdiye semeni ile takarrür idüb ziyadeye taleb zuhur etmediğinden ve bedel-i mezkûr semen misline muadil olduğundan benim ve zevce-i mezbure hisseleriyle mean ahire bey ve ferağ idüb semeniyle sağiran-ı mezbûrânı infak etmek haklarında bi'l-vücûh enva olunacağından icab-ı şer'isi matlubumdur deyu mazamini takrir-i meşruna mutabık ve karye-i mezkûre heyet-i ihtiyariyesine ser münadil tarafından musaddık bir kıta ilmühaber ve bir kıta müzayede name ibrazıyla beye izin taleb eyledikte ve hür-i mezburun takrir-i mevrûs vakıf-ı mutabık ve neferü'l-emare müvafık idüğü mezkûr ilmühaberiyle müzayede name mündericatı ve şahidan-ı mezburanın huzur-ı şer'ide ali tarikü's-şehade ihbarlarıyla andü's-şer'i'y-yü'l-enver zahir ve nümayan olmağın mucibince ma bağçe menzil-i mahalledir mezkûrda sagar-ı mezburan hisselerine isabet iden yirmi bir sehim hisse-i şaiyaya bedel-i mezkûr işe muaşeret-i hisse-i mezbur Eşref Ağa'ya bey ve ferağa ve semen ve bedelini ahz ve kabz ve makbuzuna sağiran-ı mezburan infak ve aksaya vasi-i mezbur Salih Ağa'ya izin verilmeğın ma-vaka bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmü's-seman aşer min Muharremü'l-haram li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Til? Karyesi'nde yaşayan İshak Beyzade Mehmed'in vefatından sonra mirası eşi Refika bint Abdullah ile oğulları Dursun ve Emine arasında paylaştırılmıştır. Miras, 24 hissedenden oluşmaktadır ve eşine 3 hisse, Dursun'a 14 hisse ve Emine'ye 7 hisse düşmüştür. Mehmet'in vefatından sonra, çocukları henüz reşit olmadığından, işlerini ve mal varlıklarını yönetecek bir vasi tayin edilmesi için dava açılmıştır. Mahalle muhtarı ve mahalle sakinlerinin tanık ifadeleri ile Mehmed'in kardeşi Salih Ağa'nın vasilik için uygun olduğu anlaşılmıştır. Salih Ağa, Til? Köyü'nde bulunan bir evin yarısının 21 hissesine sahiptir. Bu hisseler, Salih Ağa'nın vasisi olduğu Dursun ve Emine'ye miras olarak kalmıştır. Ancak ev, bölünmesi mümkün olmayan bir yapıdadır ve bu nedenle, hissedarlar tarafından birlikte kullanılması gerekmiştir. Salih Ağa, evin bakım ve onarımının masraflı olacağını ve bu nedenle evin satılmasını istediğini mahkemeye bildirmiştir. Mahkeme, Salih Ağa'nın talebini kabul ederek, evin 21 hissesinin 1000 liraya Eşref Ağa'ya satılmasına izin vermiştir.

96. Konu: Vesâyet, Numara:131, Sayfa:87

“Medine-i Erzincan'ın Saliha Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Burhan Efendi İbn İsmail sülbi sağır oğlu Mehmed mezbur ve sağire kızı Nedime'nin hin-i buluğu ve vakt-i rüd ve sedadlarına değin tesviye-i umurlarına kıbel-i şer'iden bir vasi nasbi ehem ve elzem olub sağıran-ı mezburanın valideleri mahalle-i mezkûrede sakine zatı mahalle-i mezbure ahalisinden Şakir Efendi ibn İsmail ve Hüseyin Efendi ibn Yusuf nam kimesneler tarifleriyle maruf Müzeyyen Hatun ibnt Mehmed emanetle maruf ve istikametle mevsuf ve her vechle umur-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe muktedire iduğu mahalle-i mezkûre heyet-i ihtiyariyesinden muti bir kıta ilmühaber mündericâtı ve marifet-i mezburanın huzur-ı şer'i ali tarikü's-şehade vaki olan ihbarlarıyla lede's-şer'i'y-yü'l-enver zahir ve nümayan olmağın mucebince sağıran-ı mezburanın hin-i buluğa ve vakt-i rüşd ve sedadlarına değin tesviye-i umurlarına valideleri mezbure Müzeyyen Hatun cümle-i şer'i-i şeriften vasi nasb ve tayin olundukta ol-dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hıdmet-i lazımesini kema yenbaği eda ve ifaya taahhüd ve iltizam etmeğın ma-vaka bi't-taleb ketb olundu fi'l-yevmü't-tisa aşer min Zilhicce-i şerif li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Saliha Mahallesi'nde yaşayan Burhan Efendi, vefat etmiştir. Burhan Efendi'nin çocukları Mehmed ve Nedime, henüz reşit olmadıklarından, işlerini ve mal varlıklarını yönetecek bir vasi tayin edilmesi gerektiği için dava açılmıştır. Mahkemeye yapılan başvuru üzerine, mahalle muhtarı ve mahalle sakinlerinin tanık ifadeleri ile Burhan Efendi'nin eşi Müzeyyen Hatun'un vasilik için uygun olduğu anlaşılmıştır. Mahkeme, Müzeyyen Hatun'u Mehmed ve Nedime'nin vasisi olarak tayin etmiştir. Müzeyyen Hatun da bu görevi kabul ederek, vasilik görevini gereği gibi yerine getireceğine dair taahhütte bulunmuştur.

97. Konu: Vesâyet, Numara:132, Sayfa:87

“Medine-i Erzincan'ın Vakero? Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Nedim bin Ahmed Usta'nın sülbi sağır oğulları Zeki ve Rahmi'nin vakt-i rüşd ve sedadlarına değin tesviye-i umurlarına kıbel-i şer'iden bir vasi nasbi ehem ve elzem olub sağiran-ı mezburanın valideleri karye-i mezkûrede sakine marifetü'z-zat Rafia? Hatun emanetle marufe ve istikametle mevsufe ve her vechle umur-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe muktedir iduğu karye-i mezkûre heyet-i ihtiyariyesinden muti bir kıta ilmühaber mündericatı ve her biri karye-i mezkûre ahalisinden ve Arabacızade Hacı Mehmed bin Süleyman ve Mustafa Efendi ibn Hafız Mehmed nam kimesnelerin huzur-ı şer'i ali tarikü'ş-şehade vaki olan ihbarlarıyla lede'ş-şer'i'y-yü'l-enver zahir ve nümayan olmağın mucebince sağiran-ı mezburanın vakt-i rüşd ve sedadlarına değin tesviye-i umurlarına valideleri mezbure Rafia? Hatun kıbel-i şer'i-i şerifden vasi nasb ve tayin olundukta ol-dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hıdmet-i lazimesini kema yenbağı eda ve ifaya taahhüd ve iltizam etmeğın ma-vaka bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmü's-samis aşer min Muharremü'l-haram li-sene seman ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Vakero? Köyü'nde yaşayan Nedim bin Ahmed Usta vefat etmiştir. Nedim Usta'nın çocukları Zeki ve Rahmi, henüz reşit olmadıkları için, işlerini ve mal varlıklarını yönetecek bir vasi tayin edilmesi gerekmiştir. Mahkemeye yapılan başvuru üzerine, köy muhtarı ve köy sakinlerinin tanık ifadeleri ile Nedim Usta'nın eşi Rafia

Hatun'un vasilik için uygun olduğu anlaşılmıştır. Mahkeme, Rafia Hatun'u Zeki ve Rahmi'nin vasisi olarak tayin etmiştir. Rafia Hatun da bu görevi kabul ederek, vasilik görevini gereği gibi yerine getireceğine dair taahhütte bulunmuştur.

98. Konu: İtaat, Numara:133, Sayfa:88

“Medine-i Erzincan’ın Dana mahallesi ahalisinden Han oğlu Ömer Efendi ibn Mehmed medine-i mezkûre mahkeme-i şer’iyyesinde makud meclis-i şer’i-i şerif-i en-verde mahalle-i mezkûrede sakin marifetü’z-zat Tercanlı oğlu kerimesi Fehime hatun ibnt müteveffi Ali muvaccehesinde ber vech-i ati dava eyledi hala on yedi yaşında olduğu tezkire-i tahtı yedinden anlaşılan mezbure Fehime bundan bir buçuk mah mukaddem akla ve baliğe (...?) muhtemele olduğu halde bin beş yüz guruş evrak-ı nakdiye mehr-i muaccel ile nefsinı bana ba-rıza mahzar-ı şuhudda tezvic idüb ben dahi zevç ve duhul etmedi mezbure Fehime tarih-i mezkûrdan беру zevce-i menkuha-i medhul baham iken meskenimden neşvan ve a’raz idüb validesi Fatma nezdinde tutup (...?) etmekle sual olunub bana itaat ve hukuka zevciyete riayete mezbure Fehmiye’ye tenbih olunmak matlubumdur lede’s-sual mezbure Fehime dahi cevabında tarih-i mezkûrdan беру ol-kadar guruş evrak-ı nakdiye mehr-i muaccel ile müddea Ömer Efendi’nin zevce-i menkuha-i medhul bahası iken mesken-i şer’iyyesinden neşvaz ile validesi nezdinde ikamet iderek zevce-i mezbure itaat ve hukuk-ı zevciyete riayet ettiğini taviyyen ikrar ve itiraf idüb ancak validesi Fatma şu günlerde Tercan’a gideceğinden bahisle validesinden infakan idemeyeceğini dermiyan eyledi mezbure Fehime’nin dermiyan eylediği araz-ı अगर-ı şer’iyyeden olmadığına binaen rüyetle zevç-i dahili müddea-i mezbur Ömer Efendi’nin mesken-i şer’iyyesine gidüb itaat ve hukuk-ı zevciyete riayete mezbure Fehmiye Hatuna tenbih olunmak ma-vaka bi’t-taleb tescil ve ketb ve imla olundu. Fi’l-yevmü’l-hamis aşer min muharremü’l-haram li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Dana Mahallesi'nde yaşayan Han oğlu Ömer Efendi, 1500 kuruş mehr-i muaccel vererek 17 yaşındaki Fehime Hatun ile evlenmiştir. Ancak Fehime Hatun, bir buçuk ay sonra Ömer Efendi'nin evine gitmemiş ve annesi Fatma'nın yanında kalmıştır. Ömer Efendi, Fehime Hatun'un kendisine itaat etmediğini ve evlilik hukukuna riayet etmediğini iddia ederek mahkemeye başvurmuştur. Fehime Hatun, Ömer Efen-

di'nin evine gitmediğini doğrulamış, ancak kendisine itaat ettiğini ve evlilik hukukuna riayet ettiğini söylemiştir. Ancak, annesi Fatma'nın yakında Tercan'a gideceğini onun geçimini sağlayamayacağını belirtmiştir. Mahkeme, Fehime Hatun'un iddialarının hukuki açıdan geçerli olan bir mazeret olmadığına karar vermiştir. Bu nedenle, Ömer Efendi'nin talebini kabul ederek, Fehime Hatun'u Ömer Efendi'nin evine giderek kendisine itaat etmesini ve evlilik hukukuna riayet etmesini tenbih etmiştir.

99. Konu: Ma Nafaka Vesâyet, Numara:134, Sayfa:88

“Medine-i Erzincan’ın Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden iken şahidan vefat iden Zaz oğlu Sıdkı Efendi ibn İsmail sülbi sağıroğlu Abdulvahap’ın vakt-i rüşd ve sedadına değin tesviye-i umuruna kıbel-i şer’iden bir vasi nasbı ehem ve elzem olub sağır-i mezburun Muharrem’den? Medine-i mezkûre evkaf memuru Mehmed Halis Efendi ibn Ahmed Ağa emanetle maruf ve istikametle mevsuf ve her vechle umur-ı vesâyet-i uhdesinden gelmeğe muktedir iduğu mahalle-i mezkûr heyet-i ihtiyariyesinden muti ve musaddık bir kıta ilmühaber mündericatı ve evkaf odacısı Mustafa Efendi ibn Şerif ve Zaz oğlu Ahmed Efendi ibn Osman nam kimesnelerin huzur-ı şer’i ali tarikü’ş-şehade ihbarlarıyla lede’ş-şer’i’y-yü’l-enver zahir ve nümayan olmağın mucebince sağır-i mezburun vakt-i rüşd ve sedadına değin tesviye-i umuruna muma-ileyh Mehmed Lütfi Efendi kıbel-i şer’i-i şerifden vasi nasb ve tayin olundukta ol-dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hıdmet-i lazımesini kema yenbağı eda ve ifaya taahhüd ve elzem eyledikten sonra vasi-i muma-ileyhin talebiyle sağır-i mezbûru bi’l-cümle emvalinden olmak üzere nafaka ve kisve baha vesair havaic-i zaruriyesiçün zikri ati meblağ kadar maruf iduğu mezkûr ilmühaber mailiyle bi garz-ı erbab-ı vukuftan şahidan-ı muma-ileyhanın huzur-ı şer’ide ali tarikü’ş-şehade vaki olan ihbarlarından müstebân olmağın mucebince sağır-i mezburun bi’l-cümle emvalinden olmak üzere nafaka ve kisve baha vesair havaic-i zaruriyesiçün tarih-i vesikadan gümüş akçe olarak yevmi altı guruş kıbel-i şer’i-i şerifden farz ve takdir olunub mebla-ı mefruz-ı mezkûru ber vech-i muharrer harç ve sarfa ve lede’l-hace istidaneye ve andü’z-zafer sağır-i mezburun malına rücu vasi-i muma-ileyh izin verilmeğın ma-vaka bi’t-taleb ketb olundu fi’l-yevmü’l-hamis aşer min Zilkade-i şerif li-senete seba ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Hasan Efendi Mahallesi'nde yaşayan Zaz oğlu Sıdkı Efendi'nin vefat etmesi üzerine, henüz reşit olmayan oğlu Abdulvahap'ın işlerini ve mal varlıklarını yönetmek üzere bir vasi tayin edilmesi gereklidir. Mahkemeye yapılan başvuru üzerine, mahalle muhtarı ve mahalle sakinlerinin tanık ifadeleri ile Erzincan'ın evkaf memuru Mehmed Halis Efendi'nin vasilik için uygun olduğu anlaşılmıştır. Mahkeme, Mehmed Halis Efendi'yi Abdulvahap'ın vasisi olarak tayin etmiştir. Mehmed Halis Efendi de bu görevi kabul ederek, vasilik görevini gereği gibi yerine getireceğine dair taahhütte bulunmuştur. Mahkeme, Abdulvahap'ın nafakası için günlük 6 kuruşluk bir miktarın yeterli olduğuna karar vermiştir. Bu miktar, Mehmed Halis Efendi tarafından Abdulvahap'ın nafakası, giyimi kuşamı ve diğer zorunlu ihtiyaçları için harcanacaktır.

100. Konu: Takdir-i Nafaka, Numara:135, Sayfa:88-89

“Medine-i Erzincan'ın Kurşunlu mahallesinde sakine sahabe-i arzuhal zat-ı Molla Güzel Mahallesi ahalisinden Dursun bir Kamil ve Tekke mahallesinden Mehmed bin Yusuf tarifleriyle marife Pamukçu oğlu Hayri zevci Fatma bint Abdullah medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer'i-i şerif-i enverde zıkr-i ati haneye müsteciren vazü'l-yed bulunan mahalle-i mezkûrede mukim Süleyman bin Mehmed muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi mezkûr kurşunlu mahallesi ahalisinden olub el-yevm gaib-i anü'l-beled bulunan zevç-i dahilim Hayri bin Abdullah beni bin üç yüz yirmi dokuz senesinde mahzar-ı şuhudda akıl ve baliğ olduğumuz halde beş yüz elli bir guruş madeni akçe mehr-i muaccel tesmiyesiyle tezvic ve tenkih ve dühul idüb ben dahi olvechle zevce-i menkuha-i medhul bahası iken zevcim merkum Hayri ile maen hasbü'l-muhaciret-i zeyn? Kazasında iskan eylediğimiz esnada ve zevciyet-i beynimizde kaime olduğu halde bundan üç sene akdem beni bila nafaka ve le'müttefikü'ş-şer'i bırakın müddet sağır-i baid olan Der Saadet'e gidüb tarih-i mezkûr bizi cinsi nafakadan bana bir nesne irsal etmeyub bu ana kadar aherden istidane ile irade-i mukayyet ettim şimdi ise kisve nafakaya eşedd-i ihtiyaçla muhace (...?) olduğundan ve kendisinin dahi hala Der-saadet'de ticaretle meşgul bulunduğu mevsuken istihbar kılınmakta ise de esbâb-ı ticaret ve sanat ve mahal-i ikameti meçhul olduğundan ber vech-i ati nafaka-i maruze bahasını tayine kafi ve ücret-i mütearif ve malumü'l-hudud bir bab haneyi işbu hazır-ı mezbur Süleyman semen-i misliyle isticar ve el-yevm içerisinde ikamet idüb nafaka-i zaru-

reye mahsuben bedel-i icarı bana eda ve teslimden imtina ider olduğundan sual olunub hane-i mezkûrun bedel imarından alınmak üzere kıbel-i şer'iden kadar maruf nafaka-ı farz ve takdir buyularak bana eda ve teslime müstecir mezbur Süleyman'a tenbih olunmak matlubumdur dedi hazır-ı mezbur Süleyman dahi cevabında fi'l-hakika işbu zatı malumum olan müddea zevce-i mezbure Nafia? Hatunun zevce-i Pamukçu oğlu gaibü'l-beled Hayri ile diğer iki karındaşının müştereken uhde-i tasarruflarında bulunan mezkûr haneyi madeni gümüş akçe olarak üç yüz elli guruş bedel-i icar mukabilinde bir sene müddetle isticar ve ol-vechle vaz-ı yediyle (...? Hane-i mezkûr müstakilen gaib-i mer-kum Hayri'nin malı mevrusu olmayub diğer karındaşları Ahmed Mehmed ile müştereken mutasarrıf olduklarından bedel-i icarın üç hisse-i ihtiyarıyla ancak bir hissesine isabet iden miktar-ı meblağ-ı merkum Hayri'nin hazır ve malı mevrusudur deyu ifade ve Mezkûr haneye müsteciren vazü'l-yed bulunduğunu ikrar ve itiraf eyledi. Müddeai mezbure Fatma hatunun takrir-i meşruhu vaka-i mutabık ve nefsü'l-emare muvaffak ve zikri ati nafaka kadar maruf iduğu mezkûr Kurşunlu Mahallesi İmam ve Muhtar ve heyet-i ihtiyariyesinden memhuren muti bir kıta ilmühaber mukavele meclis-i şer'i ihzar eylediği mevsukü'l-hüküm zevattan marifat-ı mezburanın meclis-i şer'i-i mezkûrda ali tarikü's-şehade vuku bulan ihbarlarından zahir ve nümayan olmağın mucibince müddeai ve mazure-i mezbure Fatma Hatun tarih-i kitabdan itibaren gümüş akçe olarak yevmi yedi guruş nafaka-i fariza ve takdir olunub meblağ-ı mefruze mezkûru ber vech-i muharrer nafaka ve kisve baha vesair havaic-i zarureyesine harç ve sarfa ve lede'l-hace istidaneye ve andü'z-zafer zevci gaib-i mezbur üzerine rücu-i mezbure Nafia hatuna kıbel-i şer'iden ona verilmeğın ma-vaka bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmü's-salis min Muharremü'l-haram li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Kurşunlu Mahallesi'nde yaşayan Fatma Hatun, eşi Hayri Efendi'nin üç yıl önce İstanbul'a gittiğini ve o günden beri kendisine nafaka göndermediğini iddia ederek mahkemeye başvurmuştur. Fatma Hatun, eşinin İstanbul'da ticaretle uğraştığını ancak yerinin ve ne iş yaptığının bilinmediğini belirterek, bir ev kiralayarak geçimini sağlamaya çalıştığını, nafaka olarak sıkıntıda olduğunu anlatmıştır. Mahalledeki evi Süleyman Efendi'ye kiraladığını, evin bir yıllık kira bedeli olan 350 kuruşun nafaka

olarak kendisine verilmesini talep etmiştir. Süleyman Efendi ise, Hayri Efendi'nin evini kiraladığını ve kirayı Fatma Hatun'a vermediğini kabul etmiştir. Ancak, evin Hayri Efendi'nin tek malvarlığı olmadığını, diğer kardeşleriyle birlikte ortaklaşa sahip olduklarını belirtmiştir. Bu nedenle, kiranın üçte birinin Hayri Efendi'ye ait olduğunu ve Fatma Hatun'un bu miktarı alabileceğini ifade etmiştir. Mahkeme, Fatma Hatun'un iddialarını değerlendirerek, kendisine günlük 7 kuruş nafaka ödenmesine karar vermiştir.

101. Konu: Verâset, Numara:136, Sayfa:89

“Medine-i Erzincan’ın Kani Karyesi ahalisinden ve teba-i Devlet-i Aliyye’nin Ermeni milletinden olup el-yevm mühtedi bulunduğu istidasında beyan olunan nam-ı atiki Zopapel veled Mikail ve nam-ı cedidi Mustafa meclis-i şer’ide zikri ati müteveffunun emval-i gayr-ı menkulelerine ma’l-memureye vazü’l-yed olup kibel-i şer’iden husumeti rey olunan emlak-ı amiriye kâtibi Ahmed Efendi ibn Abdülbaki muvaccehesinde ber vech- iati dava eyledi ben şeref-i İslam ile müşerref olmazdan mukaddem mezkûr Kani Karyesi ahalisinden ve teba-i Devlet-i Aliyye’nin Ermeni milletinden olup birbirini takiben fevt olan Kalost? Ve Manuk benim li-ebeveyn er karındaşım olup babamız ismi Mikail ve dedemiz ismi Kerig olup ol-vechle Verâsetleri li-ebeveyn er karındaşları bana ve Yine karye-i mezkûre ahalisinden iken keزالik fevt olan Çoban oğlu Ohanis ve Samen benim li-ebeveyn emmim oğulları olup babaları ismi İbrahim ve dedeleri ismi merkur Kerig? Olmağla ol-vechle mütevafike-i merkurundan karındaşlarım Kalost ve Maloft ve emmimoğulları Ohanis Samen arzuriyet (...?) ve diğer Ohanis ve Haçator ibn Namon sekiz nefer kimesnelerin Verâsetleri usbe cihetinden li-ebeveyn er karındaşları ve emmileri oğlu münhasıra olup benden başka müteveffun-ı merkurunun varisi ve terekelerine müstehak aheri olmamağla müteveffun virgü dairesince namlarına mukayyed emval-i gayr-ı menkulelerine hazır-ı muma-ileyh Ahmed Efendi bi’-memuriye vaz-ı yed ider olduğundan sual olunub Verâset-i muhakemiyem vechle kuyud-ı madliye mucibince emval-i gayr-ı menkulelerinin bana teslimi matlubumdur deyu bade’ d-dava hazır-ı muma-ileyh Ahmed Efendi dahi cevabında fi’l-hakika ve yerlu dairesinden muhakemece kayd muktezasınca müteveffun-ı merkurunun namlarına mukayyed emval-i gayr-ı menkulelerine hasbü’l-memuriye vaz-ı yedini ikrar idüb maada ber vech-i muharrer Verâset müddeasını inkar eyledi. Müdde-i mezbur ber vech-i muharrer Verâset müddeasıyla beyan havale olundukta tarafeyn-i metini ihn-i hazır bi’l-muhakeme oldukları halde li ecli’ş-şehade meclis-i şer’i hazıran olan Kurşunlu Mahallesi ahalisinden

Mehmed Efendi ibn Mustafa ve diğ er Mehmed Efendi ibn Hüseyin nam kimesnelerden her biri münferiden istişhad olunduklarında fi’l-hakika işbu şahs malumumuz olan Kani? Karyesi ahalisinden nam cedidi mühtedi Mustafa ve nam aşıkı Rapoil veled Mikail ihtida amizden mukaddem mezkûr Kani Karyesi ahalisinden ve teba-i Devlet-i Aliyye’nin Ermeni milletinden olub birbirini müteakiben fevt olan Halost ve Manof ile li-ebeveyn er karındaşı olub babaları ismi Mikail ve dedeleri ismi merkur Karig olub ol-vechle ver setlerini li-ebeveyn er karındaşları işbu müdde-i merkur Ropail’e ve yine karye-i mezkûre ahalisinden iken keزالık fevt olan  oban oğlu Ohanis ve Samen işbu müdde-i merkurun li-ebeveyn emmisi oğulları olub babaları ismi İbrahim ve dedeleri ismi merkur Karig ve keza karye-i mezkûre ahalisinden olub yekdiğerini müteakib fevt olan Arzureyn (...?) diğ er Ohanis ve Haçator ve (...?) nam kimesneler keزالık müdde-i merkurun li ebeveyn emmisi oğulları olub babaları ismi Agob ve dedeleri ismi merkur Karig olmağla ol-vechle müteveffun-ı merkurun karındaşları Kalost ve Matost? Ve emmisi oğulları Ohanis ve Samen ve (...?) ve Rope ve diğ er Ohanis ve Haçator ve Vikran sekiz nefer kimesnelerin Verâsetleri usbiye cihetinden li-ebeveyn er karındaşları emmileri oğlu işbu müdde-i merkur Ropa’ya münhasıra olub müteveffun-ı merkurunun bundan başka varisi ve terekelerine müstehak aheri olmadığı bizim malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri m tef-fik’ l-lafz ve almağı bi’l-muvacehe alenen ber nehc-i şer’i eda-i şehadet idiler. Usul-i mevzuasına tevfiyen şahidan-ı mezburan mensub oldukları mezkûr Kurşunlu Mahallesi İmamı Hafız Yusuf Efendi ibn İsmail ve muhtarı Kamahizade Mahmud Efendi İbn Osman nam kimesnelerden evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade Aktan Mahallesi ahalisinden Salih ibn Kâmil ve Molla Seydi Mahallesi ahalisinden Akif Efendi ibn Sadık nam kimesnelerden dahi bi’l-muvacehe alenen lede’t-tezkiye şahidan-ı mezburanın adl ve makb l ’ř-şehade oldukları işar ve ihbar olunur. Müdde ve mühtedi-i mezbur Mustafa ber vech-i muharrer Verâset-i müddeasına lede’t-tedil ve’t-tezkiye şahidan-ı mezburanın şehadetleriyle bade’l-isbat müteveffun-ı merkurunun vefatlarından sonra ahz eylediği lede’ř-şer’i’y-y ’l-enver zahir ve nümayan olmağın mucebince müdde-i merkurun sübut-ı Verâsetine hüküm olunduğu tescil ve ilam olundu fi’l-yevm ’l-hadi aşer min Muharremü’l-haram li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Kani Köyü'nde yaşayan Ermeni asıllı Mustafa, müteveffun olan karındaşı ve amcaoğulları adına mirasçı olduğunu iddia ederek, köyün emlak-ı amiriye kâtibi Ahmed Efendi'ye karşı dava açmıştır. Mustafa, dava dilekçesinde, birbirini takip eden ölümlerle vefat eden Kalost ve Manuk 'un kardeşleri, Çoban oğlu Ohanis ve Semen'in ise amcaoğulları olduğuna dair iddialarda bulunmuştur. Bu nedenle, müteveffun olan sekiz kişinin verasetinin müşterek ebeveynleri ve amcaoğulları olan kendisine ait olduğunu iddia etmiştir. Mahkeme, tarafların beyanlarını dinlemiş ve tanıkların dinlenmesine karar vermiştir. Kurşunlu Mahallesi'nden Mehmed Efendi ve Hüseyin Efendi adlı tanıklar, Mustafa'nın iddialarını doğrulamışlardır. Mahkeme, tanıkların beyanları ve diğer delillerle birlikte, Mustafa'nın veraset iddiasının doğru olduğunu tespit etmiş ve Mustafa'nın verasetinin kabulüne karar vermiştir.

102. Konu: Verâset ma Vesâyet, Numara:137, Sayfa:90

“Medine-i Erzincan'ın Odabaşı Mahallesi sakinelerinden iken bundan akdem vefat iden Menşur hatun ibn Dursun bin Abdullah'ın Verâseti sülbiye-i sağire kızı Saray ile mahalle-i mezkûrede sakin inas-ı sadriye ve li-ebeveyn er karındaşı Yaşar'a münhasıra olduğu bi'l-ihbar lede's-şer'i'y-yü'l-enver zahir ve müstehak olduktan sonra verese-i mezburundan müteveffa-i mezbure Menşure Hatunun validesi zatı mahallesi mezkûre ahalisinden Asım Efendi ibn Ali ve Kamu oğullarından Ali bin İbrahim nam kimesneler tarifleriyle marife Huriye Hatun ibn Süleyman meclis-i şer'ide bi'l-verase takrir-i kelam idüb ber vech-i muharrer vefat iden sülbiye kızım Menşure hatundan mütevelliden sağire kızı Saray'ın akarından min kable'l-em ceddesi benden başka kimesnesi bulunmadığı gibi müteveffi Ebuni? Tarafından dahi vasi-i muhtarı olmadığı cihetle sağire-i mezburenin hin-i buluğ ve vakt-i rüşd ve sedadına değin tesviye-i umuruna ve hukukunu muhafazaya kıbel-i şer'idenden bir vasi ehem ve elzem olduğundan icabı matlubumdur deyu vesâyet taleb eyledikte takrir-i meşruhu vaka-i mutabık ve nefsu'l-emare muvaffak iduğu mahalle-i mezkûre Saray'ın hin-i buluğ ve vakt-i rüşd ve sedadına değin tesviye-i umuruna ve hukukunu muhafazaya min kable'l-em ceddesi mezbure Huriye hatun kıbel-i şer'i-i şerifden vasi nasb ve tayin olundukta olduğu ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hıdmet-i lazımesini kema yenbağı eda ve ifaya taahhüd ve iltizam

etmeğin ma-vaka bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmü'l-hamis ve'l-ışrin min Muharremü'l-haram li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Odabaşı Mahallesi'nde yaşayan Menşure Hatun, vefat etmiştir. Menşure Hatun'un mirasçıları, küçük kızı Saray ve mahallede yaşayan kardeşi Yaşar'dır. Menşure Hatun'un annesi Huriye Hatun, mahkemeye başvurarak, küçük kız Saray'ın mal varlığını yönetmek için kendisinin vasi tayin edilmesini talep etmiştir. Mahkeme, Huriye Hatun'un talebini kabul ederek, onu küçük kız Saray'ın vasisi olarak tayin etmiştir.

103. Konu: Vesâyet, Numara:138, Sayfa:90

“Medine-i Erzincan’ın Haşhaşı Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Hacı Veli Bey zevcesi Mahcuze Münevvere Hatun’un hal-i afakatına değin tesviye-i umuruna hacet-i şer’i şerifden vasi nasb ve tayin olunan Avanullah Bey’in vukuatına mebni yeri hali ve hıdmet mezkûre muattıl kalub Mecuze-i mezburenin mahallesinden Hacı Adil Beyzade Ekrem Bey emanetle maruf ve istikametle mevsuf ve her vechle umur-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe kadir iduğu mezkûr Haşhaşı Karyesi heyet-i ihtiyariyesinden muti ve musaddık bir kıta ilmühaber mündericatı ve her biri karye-i mezkûre ahalisinden tarif-i Beyzade Kemal Bey ve Galeb Beyzade Asım Efendi nam kimesnelerin huzur-ı şer’ide ali tarikü’ş-şehade vaki olan ihbarlarıyla lede’ş-şer’i’y-yü’l-enver zahir ve nümayan olmağın mucebince huzur-ı şer’ide ali tarikü’ş-şehade vaki olan ihbarlarıyla lede’ş-şer’i’y-yü’l-enver zahir ve nümayan olmağın mucebince Mecuze-i mezbure-i Münevvere Hanım’ın hali afakına değin bi’l-cümle emlak ve arazisini haraset ve harabat ve muhafaza-i hukukla tesviye-i umuruna muma-ileyh Ekrem Bey kıbel-i şer’i-i şerifden vasi nasb ve tayin olundukta ol-dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi ve hıdmet-i lazımesini kema yenbağı eda ve ifaya taahhüd ve elzem etmeğin ma-vaka bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmü’s-salis ve’l-ışrin min Muharremü’l-haram li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Haşhaşı Mahallesi'nde yaşayan Münevvere Hatun, akıl sağlığı yerinde olmayan bir kadındır. Münevvere Hatun'un kocası Hacı Veli Bey'in vefatından sonra, mahkeme tarafından Avanullah Bey vasi olarak tayin edilmiştir. Ancak Avanullah Bey'in vefat etmesi üzerine, Münevvere Hatun'un mal varlığını ve hukuki işlerini yönetmek için yeni bir vasi tayin edilmesi gerekmiştir. Mahkeme, Münevvere Hatun'un mahallesinden Hacı Adil Beyzade Ekrem Bey'i yeni vasi olarak tayin etmiştir. Ekrem Bey, mahkemeye başvurarak, vasi tayin edilmesi talebinde bulunmuş ve mahalle muhtarlığı ve mahalle sakinlerinden alınan beyanları sunmuştur. Bu beyanlara göre, Ekrem Bey emanetle maruf ve istikametle mevsuf bir kişidir ve vesayet görevini yerine getirebilecek kapasiteye sahiptir. Mahkeme, Ekrem Bey'in talebini kabul ederek, onu Münevvere Hatun'un vasi olarak tayin etmiştir.

“Derkenar: Merkume Münevvere Hanım vefat eylediği kimi? Ekrem Bey'in Rebi'y-yü'l-ahir sene 338 tarihli istidasından münfehim olmağın işbu hüccet kaydı terkim idilmişti fi 22 Rebi'y-yü'l-ahir sene 338 Başkâtıp.”

104. Konu: Vesâyet, Numara:139, Sayfa:90

“Medine-i Erzincan'ın Yeni Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Hacı Emir oğlu Abdülaziz bin Ömer'in sülbi sağır oğlu Ahmed'in vakt-i rüşd ve sedadına değin tesviye-i umuruna kibel-i şer'idenden bir vasi nasbı ehem ve elzem olub sağır-i mezburun li-ebeveyn emmisi karye-i mezkûre ahalisinden Hacı Emir oğlu Zekeriya bin el-mezbur Ömer emanetle maruf ve istikametle mevsuf ve her vechle umur-ı vesâyet uhdesinden gelmeğe muktedir iduğu karye-i mezkûre heyet-i ihtiyariyesinde muti ve musaddık bir kıta ilmühaber mündericatı ve her biri mezkûr Yeni Karyesi ahalisinden Hacı Mehmed Ağa bin Süleyman ve Abdülaziz Efendi ibn Hacı Mustafa nam kimesnelerin huzur-ı şer'ide ali tarikü's-şehade vaki olan ihbarlarıyla lede's-şer'i'y-yü'l-enver zahir ve nümayan olmağın mucebince sağır-i mezburun vakt-i rüd ve sedadına değin tesviye-i umuruna li-ebeveyn emmisi mezbur Zekeriya kibel-i şer'i-i şerifden vasi nasb ve tayin olundukta ol-dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hıdmet-i lazımesini kema yenbağı eda ve ifaya taahhüd elzem etmeğın ma-vaka bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmü's-salis ve'l-ışrin min Muharremü'l-haram li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf.”

Özet

Erzincan'ın Yeni Mahallesi'nde yaşayan Abdülaziz bin Ömer, vefat etmiştir. Abdülaziz'in küçük oğlu Ahmed'in, rüşt ve erginlik yaşına değin mal varlığını ve hukuki işlerini yönetmek için bir vasi tayin edilmesi gerekmiştir. Abdülaziz'in amcası Zekeriya Efendi, vasi olarak tayin edilmek için mahkemeye başvurmuştur. Zekeriya Efendi'nin mahalle muhtarlığı ve mahalle sakinlerinden alınan beyanlara göre, emanetle maruf ve istikametle mevsuf bir kişidir ve vesayet görevini yerine getirebilecek kapasiteye sahiptir. Mahkeme, Zekeriya Efendi'nin talebini kabul ederek, onu Ahmed'in vasi olarak tayin etmiştir.

105. Konu: Verâset, Numara:140, Sayfa:90-91

“Medineyi Erzincanın Kayanevik? Karyesi ahalinden olub ismi ati müteveffanın varisi olduğu iddia iden Süleyman bin Mahmud medine-i mezkûre mahkeme-i şer ‘isin- de münakıd meclisi şeri şerifi enverde müteveffa-i mezburun medyunu Molla Güzel ahalisinden Sefer oğlu İsmail ağa muvaccehesinde ber vech- iati dava eyledi. Bundan akdem vefat iden İbrahim ile ben li-ebeveyn karındaşlar olub babamız ismi Mahmud ve dedemiz ismi Süleyman ve validemiz ismi Hadice bint Mehmed ve müskat resimizleri- nin Karyesi olub ol-vechle müteveffa-i mezburun Verâseti li-ebeveyn er karındaşı galle validesi gaibe ani’l-meclisi mezbure Hadice’ye münhasıra olub başka varisi ve terekessi- ne müstehak aheri olmayub karındaşım mezburun hayatında mezbur İsmail Ağa zimme- tinde cihet-i karzdan alacak hak olan sekiz yüz guruş gümüş akçeyi kable’l-ahz ve’l- istifa ber vech-i muharrer vefat etmekle meblağ-ı mezkûr mesele mirasımız vech üzere bize mevrus olduğundan meblağ-ı mezkûrda benim hisse-i irsiyeme emanet iden beş yüz otuz üç guruş yirmi parayı hala bana eda ve teslime mezbur İslam Ağa’ya tenbih olunmak matlubumdur. Lede’s-sual mezbur İsmail Ağa dahi cevabında müteveffa-i mezbur İbrahim hayatında cihet-i mezkûrede zimmetinde ol-miktar guruş gümüş akçe hala deyni olduğunu tavan ikrar idüb maada müdde-i mezburun Verâset-i müddeasını inkâr eyledi. Müdde-i Süleyman’dan ber vech-i muharrer Verâset müddeasına mutabık beyyine taleb olundukta li ecli’ş-şehade meclis-i şer’i hazıran olan mezkûr Girlevik Karyesi muhtarı Mehmed Ağa ibn İbrahim bin Abbas ve ahalisinden Kaloğlu Hüseyin bin Kız bin Kalo nam kimesneler her biri münferiden lede’ş-şehadeti fi’l-hakika Girle-

vik Karyesinde sakin iken bundan akdem vefat iden İbrahim ile işbu müddea Süleyman li-ebeveyn er karındaşlar olub babaları ismi Mahmud ve dedeleri ismi Süleyman ve valideleri ismi Hadice bint Mahmud ve müskat reslerinde Karyesi olub ol-vechle müteveffa-i mezburun Verâseti li-ebeveyn müddea Süleyman ile validesi zatı malumumuz olan Aîşe ani'l-meclisi mezbure Hadice'ye münhasıra ve başka Verâseti ve terekesine müstehak aheri olduğu malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şahadet dahi ideriz deyu müttetik'ül-lafz ve almağı bi'l-muvacehe alenen eda-i şahadet-i şer'iyye eylediler. Usul-i mevzuasına tevfi ken şahidan-ı mezburan mensub oldukları mezkûr Girlevik Karyesi İmamı Hüseyin Efendi ibn Seyyid Ali ve aza Süleyman Ağa ibn Ferhad nam kimesnelerden evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade Kurşunlu Mahallesi ahalisinden Nuri bin Abdülgani ve Fethullah mahallesinden Mehmed bni Abdülaziz nam kimesnelerden dahi bi'l-muvacehe alenen lede't-tezkiye şahidan-ı mezburanın adl ve makbulü's-şehade ettikleri işar ve ihbar olundu. Mucebince müdde-i mezbur Süleyman'ın Verâset-i müddeasına bade'l-hüküm müddeaya meblağ-ı mezkûr yüz gürüş gümüş akçeden mesele-i mirasları vech üzere hisse-i irsiyesine isabet iden beş yüz otuz üç gürüş yirmi parayı müdde-i Mezbur Süleyman halen ve baki iki yüz altmışaltı gürüş yirmi para bey'de amm-i mezbure Hadice hatuna vürudunda eda ve teslime müdde-i aliyye-i mezbur İsmail Ağa'ya tenbih olunduğu tescil ve ilam olundu. Fi'l-yevmü'r-rabi ve'l-ışrin min Muharremü'l-haram li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütî

Özet

Erzincan'ın Kayanevik Mahallesi'nde yaşayan Süleyman bin Mahmud, vefat eden kardeşi İbrahim'in mirasçısı olduğunu iddia ederek, İsmail Ağa'ya karşı dava açmıştır. Süleyman bin Mahmud, mahkemede yaptığı açıklamada, İbrahim ile aynı anne ve babadan olma kardeş olduklarını iddia etmiştir. Ayrıca, İbrahim'in vefatından önce İsmail Ağa'dan sekiz yüz kuruş gümüş akçe alacağı olduğunu, ancak bu borcu alamadan vefat ettiğini belirtmiştir. Bu nedenle, İbrahim'in mirasçılarından biri olarak, İsmail Ağa'nın kendisine kalan beş yüz otuz üç kuruş yirmi parayı ödemesini talep etmiştir. Davalı İsmail Ağa, Süleyman bin Mahmud'un iddialarını reddetmiştir. Mahkeme, tarafların iddialarını ve tanıkları dinleyerek, Süleyman bin Mahmud'un mirasçı olduğunu

tespit etmiştir. Bu nedenle mahkeme, İsmail Ağa'nın Süleyman bin Mahmud'a beş yüz otuz üç kuruş yirmi parayı ödemesine karar vermiştir. Mahkeme ayrıca, kalan iki yüz altmışaltı kuruş yirmi paranın, İbrahim'in annesi Hadice Hanım'a ödenmesine karar vermiştir.

106. Konu: İzn-i Hüccet, Numara:141, Sayfa:91

“Medineyi Erzincanın Vaskard? Karyesi ahalinden iken bundan akdem vefat iden Ahmed Usta ibn Mustafa'nın Verâseti sülbi kebir oğlu Nedim ile sülbiye-i kebare kızı Sabile münhasıren bade ibn-i kebir-i mezbur Nedim vefat idüb Verâseti zevce-i menkuha-i metrukesi Raif ile sülbiye-i kebare kızı Hadice ve sülbi sağır oğulları Zeki ve Rahmi'ye münhasırı ve mesele-i mirasları altmış sehinden olub siham-ı mezbureden yirmi sehmi bint-i kebare mezbure Sabile 'ye ve beş sehmi zevce-i mezbure Rafia 'ya ve yedi sehmi bint-i mezbure Hadice'ye ve on dörder sehinden yirmi sekiz sehmi ibnân-ı sağiran-ı mezburan Zeki ve Rahmi'ye isabeti tahfiften sonra sağiran-ı mezkûranın ba-hüccet-i şer'iyye vesaye-i ve valideleri zevce-i mezbure Rafia hatun medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyyece münakıd meclis-i şer'i-i şerif-i enverde karye-i mezkûre ahalisinden Hacı İshakzade Mustafa Efendi hazır olduğu halde takrir-i kelim idüb mezkûr Vaskard? Karyesinde vaki bir taraf-ı Kurt oğlu Molla (...?) İsmail Ağa hane ve bahçeleri ve tarafını tarik-i am ile mahdud bir bab hane ma bağçe ber vech-i muharrer ferman iden Ahmed Usta'nın hanında ile'l-vefat yedinde ba ma bir müstakilen mal ve mülkü olub bade vefata verese-i mezbûrûna mevrus ve müntekil olmuş ise de ma bağçe hane mahdud mezkûr kabil-i kısmet olmayub mirasen tasarrufunda (...?) mezburan için istifade mümkün olmadığından başka mışrak harab ve mesail-i inhidam ve tahtü't-turab olub tamir ve termim sağiran-ı mezburanın vefa ider başkaca malımda olmayub hali üzere terk ve ibkâsında han-ı külli olacağına ve ma bağçe hana mahdud mezkûrdan verese-i kibar-ı mezburun hisselerimizi hazır-ı mezbure ferağ ideceğimizden ve muteberan-ı mezburan nafakaya eşşeddi ihtiyaç ile muhtaç ve mutasarıf duyun olub hisselerine isabet iden cemien yirmi sekiz sehmi lede'l-müzayede bin beş yüz guruşta müşteri hisse-i mezbur Mustafa Efendi uhdesinde takrir idüb müdde-i müzayede muktezi ve rağbet nas-ı kati olub bedel-i mezkûre ziyadeye talep bulmadığı gibi bedel-i mezkûre Zeki Usta'ya yirmi sekiz hissenin semen-i misline müsavi olduğundan sağiran-ı mezburan hisselerini verese-i kibar hisseleriyle mean semen-i mezkûr ile müşteri-i mezbure bey ve ferağ idüb tescil ve sağiran-ı mezburan infak ve iksa olunmak haklarında bi'l-mevcud infa ve evve-

la olacağından mezkûr yirmi sekiz hisseyi diğer verese hisseleriyle mean semen-i mezkûr ile müşteri hazır-ı mezbure bey ve ferağa ve semen ve yedini ahz ve kabz ve makbuzumla mezbûrânı infaka bana izin verilmek bi'l-vesaye muradımdır deyu meramını takrir-i meşruhuna mutabık ve karye-i mezkûre heyet-i ihtiyariden muti ve musaddık bir kıta ilmühaber Terzi Sermadi tarafından musaddık bir kıta müzayede name ibrazıyla beye izin talep eyledikte vech-i mezburenin takrir-i mezkûru Rafia Hacı bin nefsü'l-emare muvaffak eylediğimiz ilmühaberiyile müzayedename mündericatı ve her biri mezkûr Vaskard? Karyesi ahalisinden Marman oğlu Mehmed Ağa ibn Şükrü ve Hacı oğlu Yusuf Efendi ibn Mustafa nam kimesnelerin huzur-ı şer'ide ali tarikü's-şehade ihbarlarıyla lede's-şer'i'y-yü'l-enver zahir ve nümayan olmağın mucebince ma hane-i bağçe mahdud-ı mezkûrdan ber vech-i muharrer muteberan-ı mezburan hisselerine isabet iden yirmi sekiz sehmi verese-i kibar hisseleriyle mean semen-i misliyle müşteri hazır-ı mezbure bey ve ferağa ve memuru huzurunda imza ve takrir semen ve bedelini ahz ve kabz ve makbuzuyla sağiran-ı mezbûrânı infaka canib-i şer'idan vesaye-i mezbure Rafia' ya izin verilmeğın ma-vaka bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmü's-sani min Saferü'l-hayır li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Vaskard Mahallesi'nde yaşayan Ahmed Usta, vefat etmiştir. Ahmed Usta'nın mirası, büyük oğlu Nedim ve büyük kızı Sabile'ye kalmıştır. Nedim'in vefatından sonra, miras, eşi Rafia Hatun, büyük kızı Hadice ve küçük oğulları Zeki ve Rahmi'ye kalmıştır. Rafia Hatun, mahkemeye başvurarak, Vaskard Mahallesi'nde bulunan bir ev ve bahçenin, Ahmed Usta'nın malvarlığından olduğunu ve bu malvarlığının, mirasçılara bölünmesinin mümkün olmadığını iddia etmiştir. Rafia Hatun, evin harap olması ve tamir masrafının karşılanması mümkün olmaması nedeniyle, evin satılması gerektiğini ve satış bedelinin, mirasçıların ihtiyaçlarını karşılamak için kullanılmasını talep etmiştir. Mahkeme, Rafia Hatun'un talebini kabul ederek, evin satışına karar vermiştir. Ev, müzayede ile Hacı İshakzade Mustafa Efendi'ye bin beş yüz guruşa satılmıştır.

107. Konu: Verâset, Numara:142, Sayfa:92

“Medine-i Erzincan’ın Gülistani? Karyesi ahalisinden Baki bin Ahmed medineyi mezkûre mahkemeyi şer’iyyesinden makud meclisi şer’î şerifi enverde Sorhan Karyesi ahalisinden Aşur ibn İsmail bin Ferhad muvaccehesinde ber vech-i ati dava eyledi. Babam ve mevrusum olub bundan akdem vefat iden Koroğlu Ahmed ibn Güllab’ın Verâseti sülb-i kebir oğlu benimle zevceyi menkuhayı metrükesi Aişe anil-meclis validem ismi bin-i Hüseyin’e munhasıra olub başka Verâseti ve terekesine müstehak aheri olmayub pederim müteveffa-i mezburun hayatında mezbur İsmail zimmetinde ciheti karzdan 64 kuruş alacak hakkı olup kablel ahz vel istifa ber vechi muharrar ferman etmekle meblağ-ı mezkûr oğlu benimle zevcesi validem mezbureye mevrus olduğundan sual olunub meblağı mezkûrdan benim hisseyi mevrusumu hala bana eda ve teslimi mezbur İsmail (...?) olunmak matlubumdur. Lede’s-sual mezbur İsmail dahi cevabında müteveffa-i mezbur Ahmed’e hayatında cihet-i mezkûreden zimmetinde ol-miktar gurusı deyni olduğunu tavan ikrar idüb maada müdde-i mezburun Verâset-i müddeasını inkâr eyledi müdde-i mezbur malından ber vechi muharrer verâseti müddeasına mutabık beyyine talep olundukta li ecliş şهادete meclisi şer’ hazır olan Rum Alrak? Karyesi ahalinden Şorafılı Hüseyin Ağa ibn Bayram bin Cuma ve Dursun bin Hüseyin bin Süleyman nam kimselerden her biri munferiten lede’l istişhat filhakika ber vechi muharrar zaman iden Koroğlu Ahmed bin Güllab’ın Verâset-i zatı bi’l-marifetü’z-zat-ı şer’iyye malumumuz olan zevceyi menküheyi metrükesi Aişe anil meclis Esmâ bint Hasan ile sülbi Haccac oğlu işbu müdde-i bi’l-mahaliye münhasıradır başka varisi ve terekesine müstehak aheri olduğu malumumuz değildir. Biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şهادet dahi ideriz deyu müttetikü’l-lafz ve almağı bi’l-muvâcehe alenen mesail-i şهادet-i şer’iyye eylediler usul-i mevzuasına tevfiklen şahidan-ı mezburan mensub oldukları mezkûr Rum (...?) Karyesi İmamı Mehmed Efendi ibn Hasan ve muhtarı Hasan Ağa ibn Ömer’den evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade Kaloğlu Mehmed Ağa ibn Mustafa ve Tahtacıade Şamil Efendi ibn Mehmed’den dahi bil müvacehe alenen ledet tezkiye şahidanı mezbûrânın adl ve makbulüş şهادet oldukları işar ve ihbar olundu mücebince müdde-i mezbur Baki’nin sübutu verâsetine bade’l hüküm bu suretle mesele-i mirasları 8 sehimden olub 1 sehmi zevceyi mezbure Esmâ’ya ve 7 sehmi ibn-i mezbur müdde-i Baki’ye isabet etmekle müdde-i meblağ mezkûr 64 gurusıdan 56 gurusunu müdde-i mezbur Baki’ye hala ve sekiz gurusunu zevce-i mezbure Esmâ’ya vürudunda

eda ve teslime müdde-i aliyye-i mezbur İsmail Ali muceb-i ikrar olunduğu tescil olundu fi'l-yevmü's-salis min Saferü'l-hayır li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfî

Özet

Erzincan'ın Gülistan Mahallesi'nde yaşayan Baki bin Ahmed, vefat eden babası Köroğlu Ahmed'in mirasçısı olduğunu kendisi ve Ahmed'in eşinden başka mirasçıların olmadığını iddia ederek, İsmail bin İsmail aleyhine dava açmıştır. Baki bin Ahmed, babasına İsmail bin İsmail'in altmış dört kuruş borcu olduğunu ve bu borcun kendisinin de mirasçısı olduğunu iddia etmiştir. Davalı İsmail bin İsmail, borcu kabul etmiş ancak Baki bin Ahmed'in mirasçı olmadığını iddia etmiştir. Mahkeme, tarafların iddialarını dinleyerek, Baki bin Ahmed'in mirasçı olduğunu tespit etmiştir. Mahkeme, Köroğlu Ahmed'in 8 sehm olan mirasını 7 sehmi oğlu Baki'ye, 1 sehmi eşi Esmaya pay etmiş ayrıca İsmail bin İsmail'in, Baki bin Ahmed'e altmış dört kuruşun elli altı kuruşunu hemmen, sekiz kuruşunu ise eşi Esma bint Hasan'a vürudunda ödemesine karar vermiştir.

108. Konu: İlam Vakfiye, Numara:143, Sayfa:92-93

“Medineyi Erzincanın Kürk Kürk mahallesi ahalisinden iken 1325 senesi Kanun-i Sanisi zarfında vefat iden Ashab-ı mirattan Hamamcı Hacı Mehmed Ağa ibn Halic'in Verâseti sülbi kebire kızı Mine Hanım ile li-ebeveyn er karındaşı oğlu Mustafa ibn Abdurrahman'a münhasıra bade mezbur Mustafa Ağa vefat idüb Verâseti zevce-i menkuha-i metrukesi (...?) Hacı İbrahim ile sülbi kebir oğulları Kemal ve Cemal ve sülbiye kızı Kadriye'ye münhasıra (...?) Mine hanım vefat idüb Verâseti li-ebeveyn oğulları mezburan Kemal ve Cemal'e münhasıra olduğu sabit ve sübut-ı Verâsete hükm-i şer'i'y-yü'l-hak olduktan zikri cai vakfın bi'l-meşruta mütevellisi olmadığı gibi meşrut-ı sehm dahi metin olmadığından mütevellî kaim-makamı hüccet-i şer'iyyesiyle medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyyesinde makud meclis-i şer'i-i şerif-i enverde verese-i mezburundan zikri ati dükkânlara vaz-ı yedlerini müstehak olan ibn-i kebir mezbur Kemal Efendi ile diğer vereseden mezbur Ziya Efendi'nin zikri cai hususta taleb ve vuku ve müdafaya ve mütevakıf olduğu umurun küllisine bin üç yüz altı senesi Zilhicce-i şer'ifesinin yirmi ikinci günü tarihiyle müverrih ve otuz bir numrulu izinname mahkeme-i şer'iyyesinden muti bir kıta ve üç yüz yedi senedi Receb-i Şerife'sinin altıncı günü tarihiyle müverrih ve Erzurum mahkeme-i şer'iyyesinden kati diğer bir kıta ki cemien

iki kıta hüccet-i şer'iyye ile vekil-i halimde ber vech-i ati takrir-i dava eyledi. Müteveffa-i evvel-i mezbur Hacı Mehmed Ağa hayatında ve kemal-i akıl ve sıhhatinde mensub olduğu Kürk Kürk? Mahallesi İmamı Hafız Mustafa Efendi ve Karaağaç mahallesi ahalisinden Tenbelzade Hacı Mehmed Efendi ve Halilullah mahallesi ahalisinden Hacı Hatibzade Yusuf Efendi ve Hacı Eminzade Hafız Burhan Efendi vesair şuhud-ı mahzarında zikri ati vakfa mütevellî nasb ve tayin eylediği hisseye (...?) Mine Hanım muvacehesinde bi't-tavi ve (...?) ikrar-ı haccac-ı şer'i ve ikrar harç-ı miri idüb vakf-ı ati (...?) süduruna değin süluk-ı mülk-i sahihinde tanzim ve mesken olan Erzincan'da hınta miranının cevabı cihetinde kain garben Tütüncü Hacı Hüseyin Efendi mağazası ve şarken Kiri Ayakzade Mehmed Efendi ve Paşa Ayan dükkân ve ibnaları ve cevaben müddeasıyla veresesı ibna Ruhaneleri ve şimalen cebhesi meydana mahdud ve yekdiğerine mutassıl üç kepenk dükkânlarını ba-tapu müstakilen tasarruf olduğu taleb emval ve emlakından bi'l-efraz mecelletü'l-tevabi ve'l-hak ve kaffetü'l-hukuk ve'l-muvaffak hisseyetullah-ı teali işbu yedimde mevcut ve ibraz eylediğim bin üç yüz yirmi sekiz senesi Muharremü'l-haramı'nın yirmi üçüncü gün tarihiyle müverrih Veziri Hacı Mehmed Efendi imzasıyla mümza ve hamiyetiyle mahtum ve evkaf-ı ceridesinin seksen beş numrusunde mukayyed bir kıta vakıfname mantukumda vakf-ı haccac-ı şer'i ile vakf mütevellisi ettikten sonra mezkûr üç kepenk dükkân beher sene ba-yed-i mütevellî icar olunub bedel-i icarda evvela mezkûr dükkânların virgüsü nizam ve mesarif-i tamiriyesi bade's-harac baki on iki akçe itibarıyla bir akçesinde beheri üçer kıyye mum bağından berat-ı tamir olunur iki kıta kebir mum imal olunub biri Attan? Mahallesi ve biri Parebağ Karyesi mescid-i şerifinde ve yine beheri (...?) karyeden iki kıta dahi imal olunub efendi-i zikir Kürk Kürk mahallesinde vaki Hacı Hüseyin mescid-i şerifinde ikad ve iki akçesinden mezkûr Parabağ Karyesinde vaki kendi hanesine mahsusu çeşmeden bir samura su bi'l-efraz mezkûr karyenin mescid-i şerifi önünde asale ile bu çeşme senevi tamir oluna ve iki akçesinden beher sene bir res mukayyed olunub yedi sehim üzerine Abdülmehad'a zih? Ve üç akçesinden beher sene itam-ı taam ile şehir-i Rebi'y-yü'l-Evvel'de mevlüd altı kıraat ve hesail olan üçer ve (...?) evvela ve bi'z-zat fahr-i kainat Efendimizin rum-ı peygamberilerine ve saniyen lafiyla peder ve validesi ve ceddesi Fidan Hatun ruhlarına ihda oluna ve dört akçesi de münasafen ve tesviyen mütevellî ve nazıret-i ücret ve tevelliyeti hayatta oldukça nefesine ve bade zamana sülbiye-i kebire kızı mezbure yine Mine Hanım mütevellî ve mukayyedi Şefik Efendi Nazır ola ve vefat-

larında evlad-ı evladları mütevellî ve nazır olalar (...?) bade'z-zafer-i ani'l-hüküm belede marifetiyle müştekim ve yedine bir kimesne mütevellî ve nazır tayin buyurula deyu tayin-i şurut ve tayin-i mesarif ve kuyudlarına karzen ani'l-hüküm dukakin mahdude-i mezkûreyi mütevellî-i mezbureye teslim eyledikte ol-dahi ber vech-i muharre vakfiyet üzere teslim ve karz idüb sair mütevellîlerin evkata tasarrufları gibi bir hane mine'z-zaman tasarruf idüb gerekçe tescil-i şer'i edilmemiş ise de tarih-i mezkûr tabiri mezkûr dükkanlar mezbur Hacı Mehmed Ağa ve bade vefat kızı mezbure Mine Hanım tarafından vakfiyet üzere tasarruf ve şerait-i vakıf icra olunmakta iken mezbure Mine Hanım'ın bila-veled vefatıyla yeri hali ve hıdmet-i mezkûre muattıl kalub ber muceb-i şart-ı vakf-ı mezkûre münasib bir mütevellî tayin olunmadığından ve müddeai-ileyh ehl-i kemal ve müvekkil-i haya efendiler mezkûr dükkanlara bi'l-verese-i mülkiyet üzere müdahale ider olunduklarından hıyanetü'l-vakıf-ı teveccüh cihet nizamnamesinin madde-i mahsusatında muharrer ve mevzu usule tevfiken mütevellisi olmayan evkafa mütevellî tayinine kadir mahali evkaf memurları vakfın hukunu muhafazaya şerait-i vakıf icra etmek üzere hala bana terk ve teslime müddeai-ileyh mezbur Kemal Efendi ile müvekkiline izafetle vekil-i mezbur Mustafa Efendi'ye tenbih olunmak matlubumdur. Ledes-sual müddeai- mezbur Kemal Efendi cevabımızda kazamızda mevzu mehir Hacı Mehmed Ağa'nın mehr-i zatileri ve kendi vakfiyesi olduğunu ve vekil-i hazır-ı mezbur Mustafa Efendi dahi mezkûr ve Ziya'ma müvekkili Ziya Efendi tarafından irae ve teslim olunub ihfasında teveccüh idecek (...?) teması ile tarihten bir sene mukaddem canib-i şer'i aliye arz ve emr-i kadı'y-yü'ş-şer'i evkaf-ı memurine irae ve teslim eylediğini dermiyan ile ikrar idüb ancak müteveffa-i evvel mezbur Hacı Mehmed Ağa vefatından on beş gün mukaddem mariz-i mevtinde böyle bir vesâyette bulunmuş ise de tescil-i şer'i ve teslim ile't-tavali olmadan vukuat-ı resmiyece kaydı tesviye idilmeden vefat etmiş olmağla mezkûr dükkanları bi'l-verase intikalen na-muhabere tapuya rabt idildiğimizde memur-ı muma-ileyhin vakifiyet-i müddeasıyla marızada men olunması bi'l-asale ve'l-vekale mean matlubumdur deyu defa-i kasdı ile dediklerinde memur-ı muma-ileyh dahi cevabında takrir-i mezkûr müteveffa-i mezbur Hacı Mehmed Ağa'nın mariz-i mevtinde vaki rüyet hükmünde olub müddeaya üç kepenk dükkan sülüs haline müsaid olduğundan ahkamü'l-evkafın bu babdaki mesail hükmüne tevfiken mezkûr dükkanların vakfiyetine hüküm itasıyla bi'l-verase ve bi'l-vekale mülkiyet müddealarının ruyun ve tezvîr ve tazimden sakim ve bila beyyine mazmunuyla amel olunur evkaf

sicilindeki kayd mucebince vakfın lüzum ve hüccetine dukakin-i mezkûreyi vakfiyet üzere hasbü'l-farz? Bana teslimine tenbih olunur deyu def-i ali'y-yü'l-def-i şer'i eyledikte müddeai-i mezkûr Kemal Efendi b'il-verase ve müvekkiline izafetle vekil-i mezbur Mustafa Efendi bi'l-vecale memur-ı muma-ileyhin def-i ali'y-yü'l-def mezkûrunu inkâr eylediler. Müteveli kaim-makamı memur-ı muma-ileyhimden def-i ali'y-yü'l-def mezkûrunu mutabık beyyine taleb olundukta bu husus hakkında vakf-ı merhum hacı Mehmed Ağa'nın hal-i hayatında ile'l-vefat uhdesinde olub kasaba ve karada bulunan araziden gayrı akarının nevi ve miktar vehamiyetlerinin virgü kaydından ihracı zımninde evkaf dairesinden makam-ı aidine virilen takrir üzerine müteveffa-i muma-ileyhim süluk-ı mülk hüccetinde muntazam emlak ile müddeaya dükkanların hüccet-i mecmuaları yetmiş sekiz bin guruştan ibaret olduğuna dair virgü dairesinin musaddık haşiyesini ibrazla lede't-tevfik takrir-i mezkûr müteveffanın mariz-i mevtinde olub vasiyet hükümünde olmağla sülüs malında bafiz olduğuna ve müddeaya dükkanların sekiz bin guruş olduğu kayd-ı mezkûrda münfehim olmasına nazaren dukakin-i mahdude-i mezkûre müteveffa-i muma-ileyhin sülüs malına müsaid olduğu zahir ve nümayan ise de icab-ı şer'i bi't-teamül canib-i vakf-ı tercih ve evveli görülerek ketb-i fakihiyede mestur olan kuva-i şerif muktezasınca mezkûr üç kepenk dükkanın vakfiyetine İmam Ebu Yusuf hazretlerinin Kul Şerif üzere hükm-i sahih-i şer'i ve kaza-i harç-i miri olmağın mucebiyle vakf-ı mezkûr sahih ve lazım olub nakz ve tahvil-i vakfı ve kaydı mümteni'y-yü'l-ihmal olduktan sonra mezkûr üç kepenk dükkandan keyf-i yedle ber vech-i vakfiyet müddeai-i memur-ı muma-ileyh Mehmed Halis Efendi hala teslime müddeayla mezbur Kemal'i Efendi ile müvekkiline izafetle vekil-i mezbur Mustafa Efendi'ye tenbih olduğu tescil ve ilam olundu. Tahrir fi gurre-i Muharremü'l-haram li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Kürk Kürk Mahallesi ahalisinden Hacı Mehmed Ağa'nın vefatından sonra mirası, kızı Mine Hanım ve oğlu Mustafa Ağa'ya kalmıştır. Mustafa Ağa'nın vefatından sonra ise miras, eşi, oğulları Kemal ve Cemal, kızı Kadriye'ye kalmıştır. Mine Hanım'ın vefatından sonra ise miras, oğulları Kemal ve Cemal'e kalmıştır. Mirasçılar, miras paylaşımı konusunda mahkemeye başvurmuşlardır. Mahkeme, yapılan inceleme

sonucunda, Mine Hanım'ın ölümünden önce, dükkânları vakfettiğini gösteren bir belgeye ulaşmıştır. Bu belgede, Mine Hanım, dükkânları, 'kendi mülkünden sülüs hissem olan üç kepenk dükkânı, vefatımdan sonra, Hacı Hüseyin ve Parabağ mahallelerindeki mescitlerde mum yakmak, çeşme tamiri yapmak ve mevlid okutmak için vakfettim' şeklinde vasiyet etmiştir. Mahkeme, bu belgeye dayanarak, dükkânların vakıf olduğunu ve miras yoluyla devredilemeyeceğini kararlaştırmıştır. Kararda, dükkânların, vakıf şartına uygun olarak, müteveli tarafından kullanılacağı belirtilmiştir.

109. Konu: Vesâyet, Numara:144, Sayfa:94

“Medineyi Erzincan’ın Vagavir? Karyesi ahalinden ve Asakir şahane-i Kolağalığından mütekaid iken bundan akdem vefat iden Kemahlı Mehmed Efendi ibn Abdullah’ın sülbü sağır oğlu Muzafferin vakti rüş ve sadadına değin bil cümle umurunu rüyet ve tesviye ve babası müteveffa-i mezburdan mevrus ve müntekil emlakını ahz ve kabz ve hıfz ve hırsaset ve hukukunu muhafazaya kıbeli şerden bir vasi nasb ve tayini elzem ve mühim olduğu ve müteveffayı mezbur tarafından mensub vasi muhtarı dahi olmadığından emanetle maruf ve istikametle mevsuf ve her vechle umuru vesâyet uhdesinden gelmeğe muktedire idüğü karyeyi mezkûr İmam ve muhtar ve heyet-i ihtiyariyesi taraflarından memhur umurdur bir kıta ilmühaber mündericatla icra kâtibi Hüseyin Efendi ibn Yusuf ve mübaşir Mustafa Efendi ibn Mahmud nam kimselerin meclisi şer’de ala tarıküş şehade vuku bulan ihbarlarından zâhir ve nümayan olan karye-i mezkûrda sakine zatı marife-i sağır-i mezburun validesi ana bir hatun ibntü’l-hac Cafer sağıri mezbur Muzafferin vakti rüş ve sedadlarına değin ümürünü rüyet ve tesviye ve babası müteveffayı mezburdan mevrus ve müntekil emvalini ahz ve kabz ve hıfz ve hırsaset ve bi’l-emrim hukukunu muhafazaya kıbeli şer’den vasi nâsb ve tayini oldukça ol dahi ber vec-hi muharrar vesâyeti mezkûreyi kabul ve hıdmeti lazımesini kema yenbağı eda ve ifaya taahhüt ve iltizam etmeyin mavaka bit-taleb ketp olundu. Fi’l-yevmü’s-seba min Safe-rü’l hayr li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Vagavir Mahallesi'nde yaşayan ve orduda iken vefat eden Kemahlı Mehmed Efendi'nin küçük oğlu Muzaffer'e, rüş ve erginlik yaşına gelene kadar, babasının miraslarını alıp kabul etme, mallarını koruma ve haklarını savunma gibi konularda

yardımcı olması için bir vasi tayin edilmesi gerekmiştir. Mahkeme, vefat eden Mehmed Efendi'nin bir vasisi olmadığını tespit ettikten sonra, mahallenin imam, muhtar ve heyet-i ihtiyariyesi tarafından tavsiye edilen, emanetle maruf ve istikametle mevsuf olan, yani güvenilir ve doğruluktan ayrılmayan, Muzaffer'in annesi Cafer'in kızı olan Hatun'u, Muzaffer'in vasisi olarak tayin etmiştir. Hatun, vasilik görevini kabul etmiş ve gerekli hizmetini gereği gibi yerine getirmeyi taahhüt etmiştir.

110. Konu: Verâset, Numara:145, Sayfa:94

“Medine-i Erzincan'ın Tel Karyesi sakinlerinden marifetü'z-zat Firdevs bint Mahmud medine-i mezkûre mahkeme-i şer'iyyesinde makud meclis-i şer'i-i şerif-i en-verde ism-i ati müteveffanın medyunu dava vekillerinden Ahmed Tevfik Efendi muvaccehesinde ber vech-i ati dava eyledi. Zevcim ve mevrusum olub bundan akdem vefat iden Hayroğlu Ahmed Şükrü Efendi ibn Edhem bin Abdullah'ın Verâset-i zevce-i menkuha-i metrukelerini benimle gaibe-i ani'l-meclis Hadice bint Salih ve her biri zevcim mezburun karındaşından hasıl mütevellid vukular sülbi sağır oğlu Cemaleddin ve sülbi sağire kızları Saadet ve Nezaket ve Fikriye ve Hikmet ve zevce-i aheri olub kendusundan mukaddem vefat iden Güllü bint Mustafa'dan mütevellid sülbi kebir oğlu gaib-i ani'l-beled Ziya'ya münhasıra olub başka varisi ve terekesine müstehak aheri olmayub zevcim mezburun hayatında mezbur Ahmed Tevfik Efendi zimmetinde hüccet-i karzdan beş yüz guruş alacak hakkı olub kable'l-ahz ve'l-istifa ber vech-i muharrer vefat etmekle meblağ-ı mezkûr mesele-i mirasımız vech üzere benimle verese-i mezburdan mevrus olmadığından meblağ-ı mezkûreden hissemle vasileri ve haneleri bulunduğum sagar-ı mezburun hisselerini hala bana eda ve teslime mezbur Ahmed Tevfik Efendi'ye tenbih tenbih olunmak bi'l-verase ve bi'l-vesaye matlubumdur. Ol dahi cevabında müteveffa-i mezbure hayatında hüccet-i mezkûreden ol-miktar guruş zimmetinde hala deyni olduğunu tavien ikrar ma eda medine-i mezburenin ber vech-i muharrer vesaet-i müddeasını inkâr eyledi. Müdde-i mezburdan ber vech-i muharrer Verâset-i müddeasına mutabık beyyine taleb olundukta li-ecli's-şehade meclis-i şer'i hazıran olan mezkûr Tel Karyesi ahalisinden Kara Ağaçoğlu Süleyman bin Yusuf bin Feyzullah ve Şaban oğlu Hamid Çavuş ibn İbrahim bin Ali nam kimesnelerden her biri münferiden istişhad olunduklarında fi'l-hakika ber vech-i muharrer vefat iden Har oğlu Ahmed Şükrü Efendi ibn Abdullah'ın Verâseti zevce-i menkuha-i metrukeleri zatları bi'l-müdafaa'y-yü's-şer'i ma-lumumuz olan işbu müedda-i mezbure Firdevs hatun ibn Mahmud ile gaibe-i ani'l-

meclis Hadice bint Saliha ve mezbure Firdevs'ten mütevellid ve mütevellideleri sülbi sağır oğlu Cemalleddin ve sülbi sağıre kızları Saadet ve Nezaket ve Hikmet ve Fikriye ve diğer zevcesi olub kenduden mukaddem vefat iden Güllü bint Mustafa'dan mütevellid sülbi kebir oğlu gaib-i anü'l-beled Haya?'ya münhasıradır. Başka varisi ve terekisine müstehak aheri olduğu malumumuz değildir. Biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet ideriz deyu her biri müttetikü'l-lafz ve almağa bi'l-muvacehe alenen eda-i şehadet-i şer'iyye eyleriz. Ve usul-i mevzuasına tevfikeyn şahidan-ı mezburan mensub oldukları mezkûr Tel Karyesi İmamı İsmail Hacı Efendi ibn Mehmed ve muhtarı Ser Çavuş oğlu Emin Ağa ibn Hacı Mehmed'in evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade her biri mezkûr Tel Karyesi ahalisinden Ali Beyzade İbrahim Ağa ibn Mustafa ve Sarı oğlu Şükrü Ağa Mustafa'dan dahi alenen lede't-tezkiye şahidan-ı mezburanın adl ve makbulü's-şahide ettikleri işar ve ihbar olundu mucebince müddeai mezburenin sübut-ı Verâsete bade'l-hüküm bu suretinde mesele-i mirasları altmış dört sehinden olub siham-ı mezkûrenin dörder sehinden sekiz sehmi zevciyat-ı mezburetan Firdevs ve Hadice ve yedişer sehinden (...?) mezburan Saadet Nezaket ve Hikmet ve Fikriye'ye e on dörder sehinden yirmi sekiz sehmi ibnan-ı mezburan Cemalleddin Ziyaya isabet etmekle meblağ-ı müddeaya mezkûreden müddeai mezbure hissesine isabet iden otuz bir guruş parayı bi'verase ve sagar-ı mezburun hisselerine isabet iden elli dört guruş yirmi yedi para ikişer akçeden cemien iki yüz on sekiz guruş otuz parayı mezburan Saadet ve Nezaket ve Hikmet ve Fikriye için ve yüz dokuz guruş on beş parası ile hazır-ı mezbur Cemalleddin (...?) min sırren mecmu üç yüz yirmi sekiz guruş peşin parayı bi'l-vesaye müslime-i mezbure Firdevs Hatuna hala ve baki otuz bir guruş on para ehem yüz dokuz guruş onbeş parayı mürurlarında zevce-i mezbure Hadice ile sabit-i mezbur Haya?'ya eda ve teslime muma-ileyh Ahmed Tevfik Efendiye tenbih olunduğu tescil ve ilam olundu. Fi'l-yevmü's-salis min Saferü'l-hayr li-senete seman ve isneyn ve semanin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan şehrinin Tel Mahallesi sakinlerinden Firdevs bint Mahmud, Erzincan mahkemesinde, vefat eden Hayroğlu Ahmed Şükrü Efendi'nin mirasçıları olarak kendisi ve gaibe-i ani'l-meclis Hadice bint Salih ile her biri mütevellid vukular sülbü sağır oğlu

Cemaleddin ve sülbi sağıre kızları Saadet, Nezaket, Fikrîye ve Hikmet ve zevceyi aheri ve kendinden önce vefat eden Güllü bint Mustafa'dan mütevellid sülbi kebir oğlu gaib-i ani'l-beled Ziya'ya münhasıra olduğunu, müteveffa'nın hayatında Ahmed Tevfik Efendi'ye karşı beş yüz kuruş alacak hakkı olduğunu, ancak vefat ettiği için bu paranın mirasçılara geçmediğini, bu nedenle Ahmed Tevfik Efendi'ye parayı iade etmesi için tenbih edilmesini talep etmiştir. Ahmed Tevfik Efendi ise, müteveffa'nın hayatında kendisine karşı borcu olduğunu kabul etmiş, ancak mirasçılarının bu parayı almasına itiraz etmiştir. Mahkeme tanıkları ve iddiaları dinledikten sonra vefat edenin mirasçılarının mirasçı olduklarına dair beyanları üzerine, mirasçılarının miras paylarının altmış dört sehim olduğunu tespit etmiştir. Bu sihamın dörder sehimden sekiz sehmi eşleri Firdevs ve Hadice'ye, yedişer sehimden kızları Saadet Nezaket ve Hikmet ve Fikriye'ye ve on dörder sehimden yirmi sekiz sehmi oğulları Cemaleddin Ziyaya isabet ettiğini tespit etmiştir. Bu tespitler ışığında, mahkeme, borçlu olan Ahmed Tevfik Efendi'ye, eşlere 31 kuruş, kızlara 54 kuruş 27 para, erkek çocuklara 109 kuruş 15 para olmak üzere peşin parayı iade etmesi için tenbihte bulunmuştur.

111. Konu: Hul', (Talâk), Numara:146, Sayfa:95

“Medineyi Erzincanın Körayı mehallesinde sakin marifetuz zat Emine Hatun ibnt Mehmed müdde-i Mehmed müdde-i mezkûre mahkemeyi şerriyyesinde münakıd meclisi şeri şerifi enverde hala zevci dahili Selbi Karyesi muhtarı Ali Ağa ibn diğer Mehmed muvacehesinde takrir-i kelim idüb 1551 gurus mehri muaccel tesmiyesiyle beş (...?) ve mezbûr Ali Ağanın zevceyi menkuhayı medhül bahası olub zevcem mezbûr yedinden başka ber vechi olmağla siyanemizde hüsnü muaşeret katl? Olmadığından mehr-i muaccelimden elli bir gurus ile nafaka-i iddet-i muayene malumum üzerine zevcem mezbureden hal olduğumda ol-dahi hal’-i mezkûru kabul idüb mehr-i muaccel mezkûr müddet-i baki beş yüz gurusu işbu meclis-i şer’ide evrakı nakdiye olarak bana teslim eylediğimde ben dahi bundan teslim ve kabz ve kabul ve umuruma sarfla istihlak eylediğimde fimabad herbirimiz yekdiğeri hukuk-ı zevciyete mutlaka-i kâffe-i deavi va amme-i mütalibden ibrayı ammı sahihi şer’ ile ibra eylediğimizden kat’ niza eyledik didikte zevci mezbûr Ali Ağa dahi zevceyi mezbûre Emine’yi bi’l-cümle hikmet-i meşruhasında vicahen tahkik ve şifahen tasdik etmeğin ma-vaka bi’t-taleb ketb olundu. Fi’l-yevmü’s-salis min Saferü’l-hayr li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf.”

Özet

Erzincan'ın Kör Ayı mahallesinde yaşayan Emine Hatun, Selbi köyünün muhtarı Ali Ağa ile evlenmiştir. Emine Hatun, Ali Ağa'dan elli bir kuruş mehr-i muaccel ve nafaka-i iddet almıştır. Emine Hatun, Ali Ağa ile olan evliliğinden memnun olmadığı için, mehrinin kalan kısmını Ali Ağa'dan talep ederek boşanmak istemiştir. Ali Ağa da Emine Hatun'un boşanma talebini kabul etmiş ve Emine Hatun'a kalan mehr-i muacceli, yani beş yüz kuruşu teslim etmiştir. Emine Hatun ve Ali Ağa, birbirlerinden tüm hukuki haklarından feragat ederek boşanmayı kesinleştirmişlerdir.

112. Konu: Verâset-i Askeri, Numara:147, Sayfa:95

“Medine-i Erzincan’ın Hacı Mahallesi ahalisinden ve Asakir-i şahane-i saha çavuşlarından iken bundan akdem Gümüş suyu hastanesinde vefat ettiği harbiye nezaret-i celilesinden mürur ve makam-ı ali mutasarrıfından mahul 24 Teşrin-i Sani sene 334 tarih ve 4718 numrulu muhtırada beyan olunan Mehmed Tevfik Efendi ibn Salih’in Verâset-i zevce-i menkuha-i metrukesi mahkeme-i mezkûrede sakine Fatma Hatun ibnt Hacı Mehmed ile sülbiye-i kebir ve kızı Fatma ve li-ebeveyn er karındaşı Ahmed bin el-mezbur Saliha münhasır olduğu zatı mahalle-i mezkûre ahalisinden Yaşar Efendi ibn Muhiddin ve Nazım Efendi ibn Hacı Cuma? Nam kimesneler takriryle marife zevceyi mezbûre Fatma Hatun medineyi mezkûre muhakemesinde meclisi şerimizde takrir ve mahalleyi mezkûre İmamı Hafız Yusuf Efendi ibn Ahmed ve muhtarı Mahmud Usta ibn Abdullah’a mehr-i zatı ve resmiyle mahtum ve muti 2 Teşrin-i Sani sene 335 tarihli bir kıta ilmühaber meali takrir-i mezkûreti teyit eylemiş ve verese yi mezkûre dahi vechi meşruh üzre iduğü mahalleyi mezkûre ahalisinden mevsükül hüküm zevatından marifat-ı mezburanın huzuru şerde ala tariküş şehade vakı ulan ihbar ve imzalarıyla ledeş şeriy-yül enver zahir ve mustehak olmakın bu surette mesele-i mirası 8 sehim den olub bir sehm i zevceyi mezbureye ve 4 sehmi bint-i mezbure Fatma’ya ve baki 8 sehmi dahi mezbur Ahmed’e isabeti iktiza eylediği tescil ve ilam olundu. Fi’l-yevmü’t-tisa min Saferü’l-hayr li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf.”

Özet

Erzincan'ın Hacı Mahallesi sakinlerinden Mehmed Tevfik Efendi, daha önce Gümüş suyu hastanesinde vefat etmiştir. Veraseti, eşi Fatma Hatun, kızı Fatma ve erkek kardeşi Ahmed arasında paylaşılmıştır. Miras, sekiz hisse olarak paylaştırılmıştır. Fatma Hatun'a bir hisse, kızı Fatma'ya dört hisse ve erkek kardeşi Ahmed'e üç hisse düşmüştür.

113. Konu: Verâset, Numara:148, Sayfa:95

“Medine-i Erzincan’ın Kuşnakkar? Sağır Karyesi ahalisinden olub Trabzon vilayet merkezi bidayet mahkemesi icra-i mübaşirliğinde müsteham iken bin üç yüz otuz bir sene-i maliyesi zarfında bila-veled vefat iden Çoban Ahmed oğullarından Arif Efendi ibn Hacı Mustafa bin Ahmed’in Verâset-i zevce-i menkuha-i metrukesi olub halen Trabzon’da mukime Necibe Hanım ibnt Hacı Ziya ile mezkûr Kuşnekkar? Sağır? Karyesinde sakin li-ebeveyn er karındaşı Yusuf Ağa ibnü’l-mezbur Mustafa’ya münhasıra bade mezbur Yusuf dahi vefat idüb Verâseti karye-i mezkûre sakinler sülbi kebir oğlu Nuri Ağa ile sülbiye kebire kızları Zehra ve Zülal hanımlara münhasıra olduğu zat-ı mahkemece maruf mezbur Nuri Ağa medine-i mezkûre mahkemesinde meclis-i şer’imizde takrir ve karye-i mezkûre İmamı Hasan Efendi ibn Dursun ve muhtarı Tevhid Efendi ibn Ali ve heyet-i ihtiyariye azasından Muharrer Ağa ibn Hacı Abdullah’ın mehr-i zat ve resimleriyle mahtum ve muti yirmi sekiz Teşrin-i Evvel sene 1335 tarihli bir kıta ilmühaber mündericatı takrir-i mezkûru tabiye eylemiş ve Verâset-i mezkûre dahi vech-i meşruh üzere iduğu karye-i mezkûre ahalisinden ve mevsufü’l-hüküm zevattan (...?) oğlu Halid Ağa ibn Salih ve Delici oğlu İsmail Ağa ibn Yusuf’un kezalik meclis-i mezkûrda ali tarikü’s-şehade vuku bulan ihbar ve imzalarıyla lede’s-şer’i’y-yü’l-enver zahir ve müstehak olmağın bu surette mesele-i mirasları on altı sehimden olub dört sehmi zevce-i mezbure Naciye hanıma ve beherine üçer sehimden cemien altı sehmi mezburan Zehra ve Zülal hanımlara ve altı sehmi dahi hazır-ı müdde-i mezbur Nuri Ağa’ya isabeti iktiza eylediği tescil ve bi’t-taleb işbu hüccet-i şer’iye mezbur Nuri Ağa yedine ita kılındı. Fi’l-yevmü’r-rabi min Saferü’l-hayr li-senete seman ve seman ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Kuşnakkâr Sağır köyünden Arif Efendi, Trabzon'da vefat etmiş ve mirasçısı olarak eşi Necibe Hanım ve kardeşi Yusuf Ağa kalmıştır. Yusuf Ağa da vefat edince miras, oğlu Nuri Ağa ile kızları Zehra ve Zülal hanımlar arasında paylaşılmıştır. Nuri Ağa, mahkemeye başvurarak miras payını talep etmiştir. Mahalle imamının, muhtarın ve heyet-i ihtiyariye üyelerinin tanıklığı doğrultusunda, Nuri Ağa'nın talebi kabul edilmiştir. Miras, on altı hisse olarak paylaştırılmıştır. Dört hisse Naciye hanıma, üçer sehmi toplam altı sehmi Zehra ve Zülal hanımlara ve altı sehmi Nuri Ağa'ya pay edilerek kararlaştırılmıştır.

114. Konu: Vesâyet ma Nafaka, Numara:149, Sayfa:96

“Medine-i Erzincan'ın Kuru Berabetek? Karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Salih bin Mehmed'in sülbiye-i sağıre kızı Rabia'nın vakt-i rüşd ve sedadlarına değin tesviye-i umuruna kıbel-i şer'iden bir vasi nasbı ehem ve elzem olub sağıre-i mezburenin li-ebeveyn emmisi karye-i mezkûre ahalisinden Ömer Çavuş ibnü'l-mezbur Mehmed emanetle maruf ve istikametle mevsuf ve her vechle enver ve hayat uhdesinden gelmeğe muktedir iduğu karye-i mezkûre heyet-i ihtiyariyesinden muti ve musaddık bir kıta ilmühaber mündericatı ve her biri karye-i mezkûre ahalisinden Emrullah Ağa ibn İbrahim ve Bekir Ağa ibn Ahmed nam kimesnelerin huzur-ı şer'ide ali tarikü's-şehade ihbarlarıyla andü's-şer'i'y-yü'l-enver zahir ve nümayan olmağın mucebince sağıre-i mezburenin vakt-i rüşd ve sedadlarına değin tesviye-i umuruna kıbel-i şer'i-i şerifden li-ebeveyn emmisi mezbur Ömer Çavuş dahi nasb ve tayin olundukta ol-dahi ber vech-i muharrer vesâyet-i mezkûreyi kabul ve hıdmet-i lazımesini kema yenbağı eda ve ifaya taahhüd ve iltizam eyledikten sonra vasi-i mezbur Ömer'in sülbiye-i sağıre-i mezburenin nafaka ve kisve vesair havaic-i zaruriyesi için pederi müteveffa-i mezburun malından olarak zikr-i ati meblağ kadar maruf iduğu erbab-ı vukuftan şahidan-ı mezburanın huzur-ı şer'ide ali tarikü's-şehade vaki olan ihbarlarıyla lede's-şer'i zahir ve nümayan olmağın mucebince sağıre-i mezburenin nafaka ve kisve baha vesair havaic-i zaruriyesiçün pederi müteveffa-i mezburun malından olmak üzere tarih-i kitaptan gümüş akçe olarak yevmi on guruş farz ve takrir olunub meblağ-ı mefruz-ı mezkûru ber vech-i muharrer harç-ı vasi mezbure izin verilmeğın ma-vaka bi't-taleb ketb ve imla

olundu. Fi'l-yevmü'l-aşer min Saferü'l-hayr li-senete seman ve selasin ve selase mei ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfî

Özet

Erzincan'ın Kuru Berabetek? Köyünden Salih bin Mehmed'in küçük kızı Rabia'nın babasının vefatından sonra bakım ve nafaka ihtiyaçları için bir vasi tayin edilmesi gerekmiştir. Köy ihtiyar heyetinin ve köy ahalisinden iki kişinin şahitliği doğrultusunda, Rabia'nın anne tarafından amcası Ömer Çavuş vasi olarak tayin edilmiştir. Ömer Çavuş, vasiyeti kabul etmiş ve gerekli hizmeti gerektiği gibi yerine getirmeyi taahhüt etmiştir. Rabia'nın nafaka, giyim ve diğer zorunlu ihtiyaçlarını karşılamak için babasının malından günlük on kuruş verilmesine karar verilmiştir.

115. Konu: Verâset, Numara:150, Sayfa:96

“Medine-i Erzincan’ın Acem oğlu mahallesi sakinlerinden ve teba-i Devlet-i Aliyye’nin Ermeni milletinden olup zikri ati müteveffunun varisi olduğunu iddia iden zatı tarif-i şer’i ile marife Haçekyan? Kızı Satı’nın veledat Artin medine-i mezkûre mahkeme-i şer’iyyesinde makud meclis-i şer’i-i şerif-i enverde zikri cai müteveffunun emval-i gayr-ı menkulelerine bi’l-memureye vazü’l-yed olup kibel-i şer’iden husumeti rey olunan liva emlak-ı amiriye kâtibi Ahmed Efendi ibn Abdülbaki muvaccchesinde ber vech-i ati dava eyledi mevrusumuz olup bundan akdem birbirini müteakib fevt olan Maçeb’in? Oğlu Haçator ve Bünyamin ve Kirkor ve Armenan ve Neşan ve Subuh? Bizim anamız müteveffiye Zarohi? İle li-ebeveyn er karındaşlar olup babaları ismi Kabost? Olmağla ol-vechle müteveffun-ı merkumnun varisleri li-ebeveyn kız karındaşları müteveffiye-i merkume Zarohi’nin kızları Gaile? Diğer kızı gaib-i ani’l-meclis li-ebeveyn kız karındaşım Dirohi? Ve li-ebeveyn er karındaşım sağır-i merkum Zirapere ve le-emm-i ceddin Kalost veled Ata’nın Verâseti kızının kızı benimle li-ebeveyn kız karındaşım mezbure Dirohi ve er karındaşım sağır-i merkum Zirapere ve li-ebeveyn Dam? (...?) oğlu Kara Kin Dayiz oğlu olup zavi’y-yü’l-ehem cihetinden kezalik Verâseti bize ve müteveffiye-i merkume anam Ziraho’nun li-ebeveyn Halesi oğlu Hamperüsumun kezalik zavi’y-yü’l-ehem cihetinden Verâseti li-ebeveyn Halesi kızı benimle kız karındaşım merkume Dirohi ve er karındaşım merkum Zirapere münhasıra olup müteveffun-ı merkumunun zavi’y-yü’l-ehem cihetinden bizden başka varisi ve terekele-

rine müstehak aheri olmamağla Verâset mahkememiz vechle müteveffun-ı merkumunun virgü dairesince namlarına mukayyed emlak ve arazilerinin bi'l-Verâsete bize teslime hazır-ı muma-ileyh ahz ifha tenbih olunması matlubumdur deyu bade'l-dava hazır-ı muma-ileyh Ahmed Efendi dahi cevabında müteveffun-ı merkumunun virgü dairesince namlarına emlak ve emval-i gayr-i menkulelerine hasbe'l-memureye vaz-ı yedini ikrar idüb maada Verâset-i müddeasını inkar eyledi. Müdde-i merkume Satı'nın hatun ber vech-i muharrer Verâset-i müddeasıyla beyana lede'l-mirasa li-ecli's-şehade meclis-i şer'i hazurun olan Taşcı Mahallesi sakinelerinden ve teba-i Devlet-i müşarun-ileyhin Ermeni milletinden Pazir? Hatun veledat Serkis ve Agoni? Hatun veledat Kalost mean ve medine-i mezkûrenin Ork? Karyesi ahalisinden Veli Şefik Efendi ibn Abdülkadir dahi münferiden istişhad olunduklarında fi'l-hakika mezkûr Acem oğlu mahallesi sakinelerinden iken bundan akdem biribini müteakib fevt olan Kaçık? Oğlu Haçator ve Bün-yamin ve Kırkor ve Armenan ve Neşan ve Sübuh ile işbu zatı malumumuz olan müdde-i merkume Satı'nın veledat Artin'in anası müteveffıye Zarohi li-ebeveyn er karındaşlar olub babaları ismi Kalost olmağla ol-vechle müteveffun-ı merkumunun Verâsetleri li-ebeveyn kız karındaşları müteveffıye-i merkume Zarohi'nin kızları işbu müdde ile diğer kızı Dirohi ve oğlu Zirapere ve le-emm-i cediti Kalost veled Ata'nın Verâseti kızının kızı işbu müdde ile diğer kızı Dirohi ve oğlu Zirapere ve li-ebeveyn Dayısı Nikos'un oğlu Kara Kin dayıları oğlu olub Verâseti zavi'y-yü'l-ehem cihetinden kezalik bunlara ve yine anası müteveffıye Zarohi'nin li-ebeveyn Halesi oğlu Hamparsom'un Verâseti kezalik zavi'y-yü'l-ehem cihetinden bunlara münhasıra olub müteveffun-ı merkumunun bunlardan başka varisleri ve terekelerine müstehak aheri olduğu bizim malumumuz değildir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri müteffikü'l-lafz ve almağı bi'l-muvacehe ber nehc-i şer'i eda-i şehadet eylediler usul-i mevzuasına tevfikeyn şahidan-ı mezburtan (...?) ve Agoni hatunlar mensub oldukları Taşcı mahallesi imamı Hafız Salih Efendi ibn El-hac Ahmed ve aza Ali Efendi ibn Hahin ibn evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade mahalle-i mezkûre sakinlerinden kol çeken oğlu Rapail? Veled Mikail ve Ohanis veled Akob'dan dahi bi'l-muvacehe alenen ve diğer şahid-i mezbur Veli Şefik Efendi dahi mensub olduğu mezkûr Ork Karyesi İmamı Hüseyin Efendi ibn Hasan ve aza Osman Ağa bin (...?) evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade karye-i mezkûre ahalisinden Yakan Ağa ibn Mustafa ve Veli Ağa bin Hüseyin'den dahi bi'l-muvacehe alenen lede't-teziye şuhud-ı mezburun

makbülü’ş-şehade oldukları işar ve ihbar olundu müdde-i merkume Satı’nın Hatun ber vech-i muharrer Verâset-i müddeasını ber nehc-i şer’i isbat etmeğin mucebince sübüt Verâsetine hüküm olunduğu tescil ve ilam olundu. Fi’l-yevmü’s-salis min Saferü’l-hayr li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Acem oğlu mahallesi sakinlerinden ve Osmanlı Devleti'nin Ermeni milletinden olan Haçekyan kızı Satı'nın veledat Artin, mahkemede, birbirini müteakip vefat eden Maçeb'in oğlu Haçator ve Bünyamin ve Kirkor ve Armenan ve Neşan ve Subuh'un annesi Zarohi ile li-ebeveyn er karındaşlar olduğu ve babalarının isminin Kabost olduğu iddiasıyla, bu kişilerin varisleri olduğu gerekçesiyle, müteveffun-ı merkumun emlak ve emval-i gayr-ı menkulelerinin kendilerine teslim edilmesini talep etmiştir. Hazır bulunan Ahmed Efendi, müteveffun-ı merkumun emlak ve emval-i gayr-ı menkulelerine el konulduğunu kabul etmiş, ancak müddeanın varisliği iddiasını inkâr etmiştir. Müdde-i merkume Satı Hatun, iddiasını desteklemek için Taşcı mahallesi sakinlerinden ve Ermeni milletinden Pazir Hatun veledat Serkis ve Agoni Hatun veledat Kalost mean ve medine-i mezkûrenin Ork Karyesi ahalisinden Veli Şefik Efendi ibn Abdülkadir ayrı ayrı şahitlik etmişlerdir. Mahkeme, bu şahitlerin ifadelerinin kabul edilebilir olduğunu belirterek, müdde-i merkume Satı'nın veledat Artin'in varisliği iddiasını ispat ettiğine karar vermiştir.

116. Konu: İzin Hüccet, Numara:151, Sayfa:97

“Medineyi Erzincan’ın ... Karyesi ahalinden ve Asakir Şahne-i kolağalığından mütekaid iken bundan akdem vefat iden Mehmed Efendi ibn Abdullah’ın Verâseti zevce-i menkuha-i metrukesi Akabir hatun ibntü’l-hac Cafer ile sülbü sağır oğlu Muzaffer’e munhasıra ve meseleyi mirasları 8 sehinden olup bir sehmini zevce-i mezbure Akabir hatuna ve baki yedi sehmi dahi sağiri mezbur Muzaffere’e isabeti ledeş şeriyyül enver zahir ve mustehak olduktan sonra sağır-i mezbur Muzaffer’in ba-hüccet-i şer’iyye vasiye ve validesi zat-ı tarif-i şer’i ile marifete-i zevce-i mezbure Akabir Hatun medine-i mezkûre mahkeme-i şer’iyyesinde makud meclis-i şer’i-i şerif-i enverde Kaça? Karyesi ahalisinden Abbas oğlu Mustafa bin Bayram hazır olduğu halde takrir-i kalam idüb mevrusumuz müteveffa-i mezbur Mehmed Efendi’nin hayatında ile’l-vefat ba-tapu uh-

desinde müstakilen mülkü olub marufete benimle sağir oğlu mezbur Muzaffere'e mev-rus ve müntekil mezkûr ve (...?) Karyesinde vaki etraf-ı erbaşı sahib-i sened-i mütevellî Mehmed Efendi hududuyla mahdud bir bab hane ile keزالik canib-i yemini Yakub Ağa Bağçesi ve Yasari Ahmed Ağa ve arkası Hacı İshak sürmesi ve cebhesi yol ile mahdud diğer bir bab hane ma bağçenin her ikiside kabil-i kısmet olmayub müşakken tasarru-funda sağir-i mezbur için istifade mümkün olmadıktan başka müşrak? Harab ve meil-i inhidam olub tamir ve termimine sağir-i mezburun vefa ider başkaca malı olmayub hali üzerine terk ve ibkasında harab mülkü olacağından ve ma bağçe iki bab haneyi mahdu-du mezkûrda benim hisse-i şaiyamı dahi hazır-ı mezbur Mustafa Ağa'ya ferağ idece-ğimden ve sağir-i mezburda nafaka ve kisve bahaya işraziyasıyla? Muhtaç ve mutasarri-fat-ı düyun olmağla hissesine isabet iden yedi sehim hissesi lede'l-müzayede dört bin altı yüz gurus gümüş akçede işbu müşteri hazır-ı mezbur Mustafa Ağa uhdesinde takrir idüb müddet-i müzayede muktezi ve rağbet-i nas-ı münkati olub bedel-i mezkûrda ziya-deye taleb bulunmadığı gibi bedel-i mezkûrda hala bana vasıl ve semen-i misline müs-a-vi olduğumdan sağir-i mezburun hissesini dahi benim hissemle mean semen-i mezkûr ile müşteri mezbure bey ve ferağa ve semen ve bedelini ahz ve kabza ve makbuzumdan mûskat-ı şer'iyeye binaen infak ve aksaya kibel-i şer'idin bana izin verilmek bi'l-vesaye matlubumdur didikte takrir-i meşruhu vaka-i mutabık iduğu karyeyi mezkûre heyet-i ihtiyariyesinden muti ve musaddık bir kıta ilmühaber ol-babda ziri sermadi tara-fından musaddık bir kıta müzayede kaimesi mefadından ve her biri mevsukü'l-hüküm zevattan icra kâtibi Hüseyin Efendi ibn Yusuf ve mübaşiri Mustafa Efendi ibn Mehmed nâm kimselerin huzur-ı şeride ala tariküş şehade vaki olan ihbar ve imzalarıyla ledeş şeriyyül enver zahir ve numayan olmakın mucibince ma bağçe iki bab haneyi mahdudu mezkûrda ber vechi muharrer sağir-i mezburun hissesine isabet iden yedi sehmi zevce ve zevciye-i mezbure hissiyle mean semen-i misliyle müşteri-i hazır-ı mezbure bey ve ferağa ve memuru huzurunda muti takrire vakit ve bedelini ahz ve kabz ve makbuzuyla sağir-i mezburu infaka cariyet-i şer'iyeye-i şerifden vech üzere Akabir Hatun'a izin ve-rilmeğin ma-vaka bi't-taleb ketb ve imla olundu. Fi'l-yevmü't-tisa min Saferü'l-hayr li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfî

Özet

Erzincan'ın köyünde yaşayan daha önce vefat eden Mehmed Efendi ibn Abdullah'ın mirasçıları, eşi Hatun ve küçük oğlu Muzaffer'dir. Mirası sekiz sehinden oluşmaktadır. Bir sehim Hatun'a, yedi sehim ise Muzaffer'e isabet etmektedir. Muzaffer, vasiye ve validesi olan annesi Hatun, Mehmed Efendi'nin zamanından beri sahip olduğu bir bab hane ile bir bab haneyi, Muzaffer'in miras payına düşen yedi sehim ile birlikte, Kaça köyü ahalisinden Abbas oğlu Mustafa bin Bayram'a satmaya karar vermiştir. Satış gerçekleşirmek için, Hatun, köy ihtiyar heyetinden bir belge ve müzayede kâtibinden bir belge alarak, mahkemeye başvurmuştur. Mahkeme, belgeleri inceleyerek, satışın gerçekleştirilmesine izin vermiştir. Hatun, satış bedelini alıp, Muzaffer'in nafakası ve kisvesi için harcayacaktır.

117. Konu: Mehir İlamı, Numara:152, Sayfa:97-98

“Medine-i Erzincan’ın Halilullah Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Cafer Hatibzade Yusuf Efendi ibn İbrahim’in verâseti zevce-i menkuha-i metrukesi Cemile binti müteveffa Süleyman ile zevce-i mezbure Cemile ‘den mütevellid ve mütevellideler sülbü kebir oğulları Ali Şefik ve gaibi anıl beled Mehmed Zeki ve selbi sağır oğlu Mustafa Talat ve sülbiye-i kebir kızları olan Ala Zevac Şefika vesair ve gairan-ı anıl-beled Faike ve Namiye’ye münhasıra olduğu salis ve sübut-ı verâsetlerine hükm-i şer’i’y-yü’l-hak olduktan sonra ibn-i sağır-i mezbur Vahin? Valide ve hanesi ve ba-hüccet-i şer’iyye vasiyesi zevce-i mezbure Cemile’nin zikri cai hususta taleb ve dava ve ahz ve kabz ve mütevakkıf olduğu umurun küllisine hüccet-i şer’iyye vekil-i umumi-si ve li-ebeveyn emmisi Şehzade Mehmed Efendi ibn Mustafa Talat’ın kezalik ba hücceti şer’iyye vasi ve liebeveyn erkardaşı ibn-i kebir -i mezbur Ali Şefik Efendi muvacehesinde ber vech-i ati dava eyledi. Tarihten üç sene mukaddem müvekkilem mezbure Cemile nefsi Hacı Hatibzade Yusuf Efendi’ye üç bin beş yüz elli guruş gümüş akçe mehr-i muaccel tesmiyesiyle mahzar-ı şuhudda tezvic ol-dahi ber vech-i muharrer tezvic ve duhul idüb ol vecihle müvekkilem mezbure Tarih-i mezkûr ve ziri müteveffa-i mezkûrun zevce-i menkuha-i medhul bahası olub zimmetinde mütekarrir ve makuduyula alacak hakkı olan meblağı mezkûr 3051 guruş müteveffayı mezbur Yusuf Efendi hayatında müvekkilem mezbureye kablel eda vel ifa ber vechi muharrer vefat itmekle tereke-i vafiyesine müddeayla mezbur Ali Şefik Efendi bi’l-vesaye ve bi’l-verase vazü’l-yed

olmakla sual olunup mehr-i muaccel meblağı mezkûr 3051 guruş gümüş akçeye müteveffayı mezburun tereke-i vasiyesinden olmak üzere müvekkilem mezbure için ma masarifi mahkeme hala bana eda ve teslime mezbur Ali Şefik Efendi ahzına tenbih olunmak bi'l-verase ve bi'l-vekele ve matlub lede's-sual müddeayla mezbur Ali Şefik Efendi dahi cevabında pederi müteveffa-i mezburun tereke-i vafiyesine mehr-i muaccel müddeasını inkâr eyledi müddeai vekil-i mezbur Mehmed Efendi'den ber vech-i muharrer muaccel-i müddeasına mutabık beyyine taleb olundukta her biri Ceziri? Karyesi ahalisinden Hafız Şerif Efendi ibn Salih bin Ali ve Osman Ağa ibn Salih ve Hacı oğlu Şerif ve Talha karyesi ahalisinden Şerif Ağa ibn Sadık bin Şerif nam kimesnelerde isbat ideceğini ve daha başka şahidi olduğunu ifade ve ikame etmek üzere muhakemenin yevm-i ahire taklisini taleb ve dermeyan iderim muhakemenin tayin olduğu günde müddeai vekil-i hazır olup müddeayla mezbur Ali Şefik Efendi'nin her safiye-i muhakemeye hakkı-ı duhulü olup hazır olacağına dair imzası alındığı ve evvelce alel-usul varaka-i davaiyete tebliğ olduğu halde müvekkil-i vekil dahi göndermediğinden ve müddeai vekili muhakeme (...?) aynen rüyetini taleb idüb usul-i muhakeme-i şer'iyye kararnamesinin madde-i mahsusası mantukunca vekil-i muhtariyeti usul-i mülga olduğundan muhakeme-i gıyabiyeye lede'l-ibtidar müddeai vekil-i ikame ve ifham eylediği şahitlerinin isimleri taleb etmekle şuhud-u mukarrereden lieçlişşehade meclis-i şeri haziran olan mezburan Hafız Şerif Efendi ve Şerif ağa ibn Sadık nam kimesnelerden her biri münferiden istişhat olduklarında filhakika zatı bil vekalet (...?) elli bir guruş gümüş akçe mehr-i muaccel tesmiyesiyle üç sene müddet müteveffa-i mezbur Hacı Hatibzade Yusuf Efendi ibn İbrahim'in zevceyi menkuha-i medhul bahasından biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu müteffikul lafz ve almağı bil muvacehe alenen edayı şehadeti şer'iyye eylediler Usulu mevzuasına tevfikeyn şahid-i mezbur Hafız Şerif Efendi mensup olduğu mezkûr (...?) karyesi İmamı Abdülkadir Efendi ibn Emin ve muhtarı Said Ağa ibn Mehmed'den evvela ba-varaka-i mesture sırren ve bade her biri (...?) karyesi ahalisinden Kömür oğlu Halil Ağa ibn İbrahim ve Salih Ağa ibn Ahmed'den dahi bil muvacehe alenen ve şahidi mezbur Şerif Ağa mensup olduğu mezkûr Sehasi? Karyesi İmamı Hüseyin Efendi ibn Osman ve muhtarı Molla Mustafa ibn Mehmed'den evvela ba varakayı mesture sırren ve bade her biri mezkûr Tenha? Karyesi ahalisinden Rumcuzaade Mehmed Ağa ibn Ali Bey ve Said Ahmed Ağa ibn Ethem'den bil muvacehe alenen ledettezkiye şahidani mezburanın adl ve makbülü's-şehade olduk-

ları işar ve ihbar olundu. Zatı (...?) karyesi ahalisinden Avni oğlu İbrahim Ağa ibn Ahmed ve Uzun Osman Ağa ibn İsmail tarifleriyle marife müvekkile-i mezbure Cemile hatun meclis-i şer'i ihzar olunup mehri muacceli meblağ-ı mezkûr 3551 guruş gümüş akçeyi hayatında zevci müteveffa-i mezbur Yusuf Efendi'den tamamen veya kısmen almadığına ve zevci mezbure bağlamadığına ve zimmet-i mezkûreden dolayı zevci müteveffa-i mezkûru ibra ve ahare havale etmediğine ve mehr-i mezkûra mukabil zevci müteveffa-i mezburun malından mezbure Cemile nezdinde rehin bulunmadığına ve hiçbir vecihle istifa-i hak eylemediğine dair istizharen teklif olunmasını kabul ve 'vallahi' deyi ber nehc-i şer'i icra eyledi."

"Harcın Beyanı Guruş 8815+ asl-ı ilam 225 suret 20 varaka 8 pul 5220 dava ma tebliğ 5020 tebliğ-i ilmühaber 200 tezkiye harcı =44120"

"Mucebince müddeaya mehr-i muaccel meblağ-ı mezkûr üç bin beş yüz elli bir guruş gümüş akçeyi müteveffa-i mezbur Yusuf Efendi'nin tereke vafiyesinden olmak üzere müvekkile-i mezbure Cemile Hatun için vekili mezbur Mehmed Efendi hala eda ve teslim müddeaya gaip-i mezbur Ali Şefik Efendi'nin gıyabında bade'l-hüküm zirde (...?) muharrer-i masarif-i muhakeme olan dört yüz kırk bir guruş yirmi para usul-i mezkûrun altmış birinci maddesi hükmüne tevfiken evvela müddea tarafından alınıp bade tereke-i vafiiye-i mezkûreden bi't-tahsil müvekkile-i mezbure için vekil-i mezbure teslimi iktiza eylediği tescil ve kabili itiraz olmak üzere ilam olundu. Fi'l-yevmissani vel işrin min Muharremul haram li-seneti seman ve selasin ve selasemie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Halilullah Mahallesi sakinlerinden olan ve vefat eden Cafer Hatibzade Yusuf Efendi'nin mirası, eşi Cemile binti müteveffa Süleyman ile Cemile'den doğan ve kalan varisleri olan büyük oğlu Ali Şefik, diğer oğlu Mehmed Zeki, küçük oğlu Mustafa Talat, büyük kızları Ala Zevac Şefika ve diğer kızları Faike ve Namiye'ye miras kalmıştır. Bu mirasın taksim edilmesi için yapılan davada, Cemile'nin vekili olan Şehzade Mehmed Efendi, Cemile'nin müteveffa eşi Yusuf Efendi ile evliyken üç bin beş yüz elli bir kuruş gümüş akçe mehr-i muaccel olarak aldığını, ancak Yusuf Efendi'nin vefatından sonra bu miktarı kendisine ödemediğini iddia etmiştir. Davalının vekili olan Ali Şefik, bu iddiayı reddetmiştir. Mahkeme, Cemile'nin vekili tarafından sunulan tanık-

ların beyanlarını kabul etmiş ve Cemile'ye yemin ettirdikten sonra Cemile'nin talebini kabul ederek, Ali Şefik'in Cemile'ye üç bin beş yüz elli bir kuruş gümüş akçe ödemesine ve mahkeme masraflarını karşılmasına karar vermiştir.

118. Konu: İzin Hüccet, Numara:153, Sayfa:98

“Medine-i Erzincan’ın Kürk? Mahallesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Sucu zade Süleyman bin Halil’in Verâseti zevce-i menkuha-i metrukesi Firdevs binti Tevhit ile sülbi sağır oğulları Bekir ve İsmail münhasıra ve mesele-i mirasları benim hükmü’s-sağıra on altı sehimden olup siham-ı mezburede iki sehmi zevce-i mezbure Firdevs ve yedişler sehimden on dört sehmi sağıran-ı mezburan Bekir ve İsmail isabeti tahkikinden sonra sağıranı mezburanın valideleri ve ba-hüccet-i şer’iyye vasiye-i mensupları mezbure Firdevs medineyi mezkûre muhakeme-i şer’iyesinden makud meclis-i şer’i-i şerif-i enverde mahalle-i mezkûrede sakin Kemahlı Hakkı Efendi hazır olduğu halde ber vech-i ati takrir-i kalam idüb mevrusumuz müteveffa-i mezbur Süleyman’ın hayatında ile’l-vefat yedinde mülk-i mevrusu olup bade’l-vefat zevcesi benimle Sağıroğluları mezburan Bekir ve İsmail mevrus olan Hacı Tımar’ında ve Kapubası mevkinde vaki şarken Hamza ve Şimalen Kara Ali Hüseyin ve cenuben Hacı Derviş Efendiler tarlaları ve garben İbrahim’in tarla hissesiyle mahdud altı (...?) astiyab ider bir kıta müfrez hisse tarlanın bir rabi bana ve selase-i erba sağıran-ı mezbûrâna şaiyen intikal etmiş ise de kabil-i kısmet olmayub şaiyan tasarrufunda istifade mümkün olmadığından başka Seylabi kurbunda olmağla tahtü’r-ramal? Olub ıslah ve tethirine başkaca malları olmayub hali üzere terk ve alakasında hasar-ı külli olacağı gibi mezkûr rebi hissesi hazır-ı mezbur Hakkı Efendi’ye fariğe olacağımdan ve sağıran-ı hisselerin müzayedede olundukta son talebi olan hazır-ı mezbur uhdesinde dokuz yüz yetmiş beş guraştı takrir idüb müddet-i müzayedede olan üç mah muktezi ve rağabet-i nas münkati olup ziyadeye taleb zuhur etmediği gibi kıymet-i mezkûre mezkûr hisselerin bedel-i misline müsavi olup sağıran-ı mezburan nafakaya eşedd-i ihtiyaç ile muhtaç ve müteferrik duyulmalarıyla sağıran-ı mezbûrâna mevrus üç rebi hisse tarlayı ol-babdaki emr-i mahsusuna tevfikeyn kıymet-i mezkûre ile benim hissemle müşteri-i mezbure bey ve ferağa ve memuru huzurunda itası takrire semen ve bedelini ahz ve kabz ve makbuzumla sağıran-ı mezbûrânı infak ve aksaya kıbel-i şer’iden bana izin verilmek muradımdır deyu mazamini takrir-i meşrûha mutabık mahalle-i mezkûre heyet-i ihtiyariyesinden bir kıta musaddık ilmühaber ile ziri ser münavi tarafından mahtum bir kıta müzayedename ibra-

zıyla beye izin taleb eyledikte vasiye-i mezburenin takrir-i meşruhu vaka-i mutabık ve nefsü'l-emare muvaffak olub bey-i mezkûr-ı sağiran-ı mezburan hakkında bi'l-vücûh infa ve evveli olacağı ilmühaber mealinden fiyat ve erbab-ı vukuftan Kürk ...? Mahalles-i Hikmet Efendi ibn Hacı Salih ve Şerefiye mahallesinden Hamdi Efendi ibn Tayfur nam kimselerin huzuru şerde ala tarihuşşehade vakı olan ihbarlarıyla andüş şeriyyü'l enver zahir ve müsteban olmanın mucibince mean ve makbuzuyla sağiran-ı mezbûrânı infak ve aksaya valideleri vasiye-i mezbure Firdevs kıbel-i şer'i-i şerifden izin verilmeğın mavaka bittaleb ketp olundu. Fi'l-yevmü'l-hamis min Saferü'l hayr li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Erzincan'ın Kürk Mahallesi sakinlerinden olan ve vefat eden Sucuzade Süleyman bin Halil'in mirası, eşi Firdevs bint Tevhid ile oğulları Bekir ve İsmail tarafından paylaşılmıştır. Miras, 16 hisse olarak bölünmüştür. Bu hisselerin ikisini Firdevs, 14'ünü ise Bekir ve İsmail almıştır. Firdevs, bir hisse tarlanın, ıslah edilemediğini ve zarar gördüğünü ileri sürmüştür. Bu nedenle, bu hisselerin müzayedeye çıkarılmasını hisselerin birleştirerek, tarlanın tamamının Hakkı Efendi'ye satılmasını talep etmiştir. Firdevs'in talebi, mahallenin ihtiyar heyeti tarafından onaylanmış, ayrıca tarlanın değeri konusunda da mahallenin bilirkişileri tarafından bir rapor hazırlanmıştır. Bu raporda, tarlanın değeri 975 kuruş olarak belirlenmiştir. Mahkeme, Firdevs'in talebini kabul ederek, tarlanın müzayedeye çıkarılmasını ve Hakkı Efendi'ye satılmasını kararlaştırmıştır. Firdevs, tarlanın bedelini alıp, çocuklarının nafakasına harcamak için mahkemeden izin almıştır.

119. Konu: Hususi Vekâlet, Numara:154, Sayfa:98-99

“Husus-i ati'y-yü'l-beyan mahallinde ketp ve tahrir ve istima takrirçün vaki ulan talep üzre kıbeli şer-i şeriften bil hamis mezunen ırsal olunan mahkemeyi şer'iyye başkatibi Hafız Ömer Lütfi Efendi ibn Bekir Sıdkı Efendi medine-i Erzincan'ın Kara Ağaç mehallesinde vaki jandarma serçavuşlarından Nuri Efendi'nin menziline varub derun-ı vesikada muharrerü'l-esami müslim huzurlarında akd-i meclis-i şer'i-i ali ettikte menzil ve meclis-i makud-ı mezkûrda müsavaten sakine zatı Molla Seydi mahallesinden Akif Efendi İbn Sadık ve Hasan Efendi mahallesinden karındaşım gelen oğullarından Rıza Efendi ile Kahraman marifetleriyle marife Nuriye hanım ibnt Hafız Mustafa Efendi ibn

El-hac Abdullah mahalle-i mezkûrede mukim serçavuş muma-ileyh Nuri Efendi ibn Ahmed mahzarında batnen takrir-i kelim ve tabir-i ani'l-meram idüb bundan bir buçuk mah mukaddem beni gümüş akçe üç bin bir gurus mehr-i muaccel müsemma ile tezvic ve dühul iden Erzincan'da Aramaz nizamiye Süvari Alayı zabitinden mülazım-ı evvel Emirhan Efendi ile zevciyet beynimiz kaen olduğu halde bundan on beş gün mukaddem zevç-i dahilim muma-ileyh Emirhan Efendi her nasılsa mahzarı şuhüdda beni talâkı selase ile tatlik etmiş olduğundan muma-ileyh Emirhan Efendi'nin zimmetinde müte-karrir ve makud-ı aliyye mehr-i muaccel-i mezkûr ile nafaka-i iddet-i muayyenem hak-kında muma-ileyh Emirhan Efendi'nin aleyhinde Erzincan mahkemesi şer'iyyesinde ikame etmiş olduğum vukuattan dolayı muhakim-i şer'iyyece vesayeme ve (...?) ak-sam-ı muhtelefesinde müddeâ ve müddeâ-i aliyye ve şahs-ı salis sanatlarıyla muma-ileyh Emirhan Efendi ile bidayeten ve izahaen ve temyizen ve ifadeten ve gıyaben mü-hakeme ve mühaseme ve müdafaya ve ikameyi beyine ve istihlafa ve nama izafetle her nevi havaic ve istida tanzim ve takdimine ve hacz-ı emval ve fekkine ve sadır olacak alamatı istihsal ve ahz ve tebliğ ve tebliğ ve tenfiz ahkâmı zımnında mevki-i icraya ve sanata ve hüküm ve hacz ve ehl-i hacza takib ve tayine ve tatbik-i hatm ve istikateye ve zarar ve ziyan bir mesarif-i muhakeme taleb ve edasına ve aherini tevkil ve azl ve hu-sus-ı mezkûrun mütevakkıf olduğu umurun küllisini son dereceye kadar takib ve ifaya tarafımdan işbu hazır-ı muma-ileyh Nuri Efendi'yi vekalet-i mutlake-i sahihe-i şer'iyye ile vekil ve naib-i münab nasb ve tayin eyledim didikte hazır-ı muma-ileyh Nuri Efendi dahi ber vech-i muharrer vekalet-i mezkûreyi kabul ve hıdmet-i lazımesini kema yenba-ğî eda ve ifaya taahhüd ve iltizam eyledim didiğini katib-i muma-ileyh mahallinde ketb ve tahrir ve mean mebus-ı amenna-i şer'iyle meclis-i şer'iye gelub ali vukua inha ve takrir etmeğin gıbe't-tasdikü's-şer'i ma-vaka bi't-taleb ketb olundu. Fi'l-yevmü's-salis aşer min Saferü'l-hayr li-senete seman ve selase ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Kara Ağaç mahallesinde yaşayan Nuriye Hanım, kocası Emirhan Efendi tarafından 15 gün önce üç talâkla boşanmıştır. Nuriye Hanım, kocasının kendisi-ne olan mehr-i muaccel borcu olan 3000 kuruş gümüş akçe ve iddet müddetindeki nafa-kasını tahsil etmek için mahkemeye başvurmuştur. Mahkemeden aldığı vekâletname ile

Nuriye Hanım, kardeşi Nuri Efendi'yi vekil tayin etmiştir. Nuri Efendi, Nuriye Hanım'ın vekili olarak, kocası Emirhan Efendi ile mahkemede dava açabilecek, davayı takip edebilecek ve tazminat talep edebilecektir. Mahkeme, Nuriye Hanım'ın vekâletnamesini kabul ederek, Nuri Efendi'nin vekilliğini tescil etmiştir.

120. Konu: İsbat-ı Mehîr, Numara:155, Sayfa:99

“Medine-i Erzincan’ın Til karyesi ahalisinden iken bundan akdem vefat iden Hayr oğlu Ahmed Efendi ibn Edhem bin Abdullah’ın Verâseti zevce-i menkuha-i metrukesi mezkûr Til karyesinde sakine Firdevs bint Mahmud ile Molla Seydi mahallesinde sakine Hadice bint Salih ve zevce-i mezbure Firdevs’ten mütevellid ve mütevellideler sülbü sağır oğlu Cemaleddin ve sülbiye yi sağıre kızları Hikmet ve Nezaket ve Fikriye ve Saadet ve zevce-i aheri olub kendudan mukaddem vefat iden Güllü bint Mustafa’da mütevellid sülbi kebir oğlu gaib-i ani’l-beled Ziya’ya münhasıra olduğu bin üç yüz otuz sekiz senesi Saferü’l-hayr’ının dördüncü günü tarihiyle müverrih bir kıta ilam-ı şer’i ile sabit ve sübut-ı verâsetlerine hükm-i şer’i tarafından sonra verese-i mezburundan sahibi-i arzuhal marifetuz zat zevceyi mezbûre Firdevs medine-i mezkûre mahkeme-i şer’iyyesinde münakıd meclis-i şer’i-i şerif-i enverde müteveffa-i mezburun tereke-i vafiyesine ve ahzü’l-yed olduğu müstehak olan kezalik verese-i mezburede zevce-i mezbure Hadice hususi ati’y-yü’z-zikirde muhasama ve müdafaya ve mütevakkif olduğu ümurun küllisine ba hücceti şer’iyye vekili şeri arzuhalçi Ahmed Tevfik Efendi muvaccehesinde ber vechi ati dava eyledi ben ber vech-i muharrer vefat iden Ahmed Efendi’nin 2051 gurus mehiri muaccel tesmiyesi ile zevceyi menkuhe medhul bahası olub ol-vechle zevcim mezburun zimmetinde ciheti mehiri muaccelede mutekarrir ve makudı aliyye alacah hakkım olan meblağı mezkûr bana kablel eda vel ifa ber vechi muharrer vefat itmekle tereke-i vafiyesine zevce-i aheri müvekkile-i mezbure Hadice vazü’l-yed olduğundan zevcem mezburun terekeyi vasiyesinden olmak üzre meblağı mezkûr 2051 gurus hala bana eda ve teslime müvekkilesine izafet ile vekili müma ileyh Ahmed Tevfik Efendiye tenbih olunmağ matlubumdur vekili müma ileyh dahi cevaben müteveffayı mezburun tereke-i vafiyesine müvekkilesi mezbure Hadice Hatun’un bi’l-verase vazü’l-yed olduğu bi’l-vekale ikrar idüb müdde-i mezburenin ber vech-i muharrer mehr-i muaccel müddeasını inkar eyledi. Medineyi mezburede ber vechi muharrer müddeasına mutabık beyyine talep olundukta li ecliş şehade meclisi şeri hazır ulan her biri mezkûr Til karyesi ahalisinden Çoban oğlu Ömer Ağa bin Süleyman bin Abdullah

ve Köş Mehmed oğlu İsmail Ağa ibn Mehmed bin Hasan nam kimesnelerden her biri münferiden istişhad olunduklarında fi'l-hakika işbu zatı malumumuz olan Firdevs bint Mahmud iki bin elli bir guruş gümüş akçe mehr-i muaccel tesmiyesiyle ber vech-i muharrer vefat iden Hayroğlu Ahmed Efendi ibn Edhem bin Abdullah'ın zevce-i menkuha-i metrukesidir biz bu hususa bu vech üzere şahidiz şehadet dahi ideriz deyu müttetikü'l-lafz ve almağı bil müvacehe alenen ber vechi şeri eda-i şehadeti şeriye eylediler usulü mevzuasına tevfikeyn şahidanı mezburan mensub oldukları mezkûr Til karyesi İmamı İsmail Hakkı Efendi İbn Mehmed ve muhtarı Sarhonzade Emin Efendi İbn Kamil Oğlu İbrahim Ağa bin Mustafa ve Cansun oğlu Salih Ağa ibn Abdurrahman'dan dahi bil müvacehe alenen ledet tezkiye şahidan-ı mezburanın adl ve makbülü'ş-şehade iduğları işar ve ihbar olundu müdde-i mezbure Firdevs mehri muaccel mezkûr 2051 guruş zevce-i müteveffa-i mezburdan hayatında tamamen veya kısmen almadığına ve bağlamadığına ve ahire havale ve ibra ve hiçbir vechle istifayı hak eylemediğine dair müdde-i mezbureye istizharen teklif olunan yemini kabul ve vallah deyu bi'l-muvacehe alenen ber şer'i icra eyledi. Mucibince ber vech-i muharrer sabit olan mehr-i muaccel meblağ-ı mezkûr iki bin elli bir guruş gümüş akçeyi müteveffa-i mezburun tereke-i vafiyesinden olmak üzere müdde-i mezbure Firdevs hala eda ve teslime müvekkilesi mezbure Hadice'ye izafetle vekil-i muma-ileyh Ahmed Tevfik Efendi tenbih olunduğu tescil ve ilam olundu fi'l-yevmü'r-rabi min Saferü'l-hayr li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Til köyünde yaşayan ve vefat eden Hayr oğlu Ahmed Efendi'nin mirası, eşi Firdevs bint Mahmud, ikinci eşi Hadice bint Salih ve Firdevs'in çocukları Cemaleddin, Hikmet, Nezaket, Fikriye ve Saadet ve kendinden önce vefat eden eşi Güllü'den olma oğlu gaib Ziyaya miras kalmıştır. Firdevs bint Mahmud, mahkemeye başvurarak, kocası Ahmed Efendi'nin kendisine mehr-i müeccel olarak verdiği 2050 gümüş akçenin, kocasının vefatından sonra eşi Hadice'ye miras kaldığını ve bu nedenle bu paranın kendisine ödenmesini talep etmiştir. Hadice bint Salih'in vekili Ahmed Tevfik Efendi, Firdevs'in talebini reddetmiş ve mehr-i muaccelin ödenmesine gerek olmadığını iddia etmiştir. Mahkeme, tanıkları dinleyerek ve Firdevs Hatuna yemin ettirdikten sonra

Firdevs'in iddiasının doğru olduğuna karar vermiş ve Ahmed Tevfik Efendi'yi, Firdevs'e 2050 gümüş akçeyi ödemesine karar vermiştir.

Sahife 135

Sicil 2/8; Hüve sene 38; 2/1296/8

“Erzincan livası merkez mahkeme-i şer’iyyesinde ita ve resen tabi gayri olmağla li eclî’t-tedkik isra kılınan fi Safer sene 1338 tarih ve 155 sicil numrulu işbu ilam melfu-fatıyla mean kıraat olundu ilam-ı mezkûru hülâsa-i metinden müteveffi Ahmed Efendi ibn Edhem’in Verâseti ilamda muharrer veresesine inhisarı tahakkukdan sonra verese-den marifetü’z-zat zevce-i müteveffa-i mezbur Firdevs Hatun meclisde tereke-i müteveffaya vazü’l-yed olduğu müstehak olan vereseden müteveffanın zevce-i aheri Hadice Hatun’un vekil Tevfik Efendi muvaccchesinde cihet-i mehr-i muaccelede zevci müteveffa-i mezburun menzilide mütekarrir ve makud-ı aliyye alacak hakkı olan iki bin elli guruş kable’l-eda ber vechi muharrar vefat itmekle meblağı mezkûr 2051 guruşu müteveffa-i mezburun tereke-i vafiyyesinden olarak tarafına teslim müvekkile ve mezbure Hadice’ye izafetle vekil-i muma-ileyh Tevfik Efendi’ye tenbihini taleb ve dava ve müdde-ileyha vekil-i muma-ileyh dahi terekesine müteveffa-i müvekkilesinin bi’l-verase vaz-ı yedini ikrar maada müddeasını inkâra mukabil bi’t-tenbihü’l-muadilete isbat etmeğin istizharen gıbe’t-tahlif-i şer’i mucebince meblağ-ı mehr-i muaccel-i mezkûr 2051 guruş gümüş akçeyi müteveffa-i mezburun tereke-i vafiyyesinden olmak üzere müddeai zevcei mezbûre Firdevs Hatun’a hala eda ve teslim müvekkile-i mezbure Hadice’ye izafetle vekili mûma ileyh Tevfik Efendi’ye tenbih olunduğu natik ve tenbih-i mealî usulüne muvaffak ve zabtına mutabık olmağla tenbihinden fi 5 Cemaziyyel Evvel sene 1340 ve fi 4 Kanun-i Sani 1338 tarihinde müttefiken karar virilerek evrak-ı varide teferuatıyla mean liva-i mezkûr kadılığına iade kılındı. Mesele kayd ve mukabele idilmiş.”

İmza Mehmed Rauf?

İmza Mühür Mahkeme-iTemyiz-i Şer’i

121. Konu: Nafaka, Numara:156, Sayfa:99-100

“Medine-i Erzincan’ın Hasan Efendi mahallesinde sakine Şükrü Efendi ibn Abdülvahid medine-i mezkûre mahkeme-i şer’iyyesinde makud meclis-i şer’i-i şerif-i enverde takrir-i kelam ve tabir-i ani’l-meram idüb ve Ana mahallesi ahalisinden iken Himariye’de şahidan vefat iden li-ebeveyn er karındaşım Ahmed Çavuş sülbiye kızları on dört yaşında Kadriye ve on yaşında bulunan Saniye’nin nafakaları selh-i Cemaziyyel

Ahire sene 337 tarih ve kırk beş numrulu hüccet-i şer'îye ile li-ebeveyn emmileri benim üzereyim kadar maruf olarak beher sene yevmi yüzer paradan cemien beş guruş gümüş akçe farz ve takdir olunub tarih-i Mezkûrda gala-i işar mevcut olub el-yevm mutedil olduktan başka mezburtanın beherine cihet-i maliyeden şer'i yirmi beş guruşdan cemien elli guruş maaş tahsisi buyurulub meblağ-ı mezkûr üç yüz otuz senesi Kanun-i Sanisinin on beşinci gününden bu güne kadar terakim ile diğer gibi min bade tesviye olunacağından üzerime mukaddem nafakanın hat ve tenzili muradımdır deyu mealleri takrir-i meşruha mutabık hüccet-i mezkûre ile ziri livanın muhasebe mühürdar başı ile mahtum ve liva muhasebecisi Mehmed Nabi imzasıyla mûmza bir kıta muameleyi derkenar ibraz eyledi icabı lede'teamül? Maaş-ı mezkûr ile maiyet-i kabil olamayub vakt-i haline nakden nafaka sabıkanın ifasında dahi kadar külli olacağı erbab-ı vukuftan Ali Çavuş ve Ahmed Ağa nam kimesnelerin huzuru şer'de ali tarikuş şehade vuku bulan ihbarlarıyla ledeş şeriyü'l enver numayan olmağın mucébince nafaka-i sabıkanın beherinde dahi yevmi ellişer paradan cemien yüz para hat ve tenzil ile baki beherine yevmi nafakalarına harç ve sarfı iktiza eylediği bi't-taleb ketb ve imla olundu fi gurre-i Saferü'l-hayr li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf."

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzincan'ın Hasan Efendi mahallesinde oturan Şükrü Efendi, Erzincan mahkeme-i şer'îyesinde, kardeşi Ahmed Çavuş'un Himariye köyünde vefat ettiğini ve geriye iki kızı, 14 yaşındaki Kadriye ve 10 yaşındaki Saniye'yi bıraktığını söylemiştir. Mahkeme tarafından verilen kararla bu iki kızın nafakasının her biri için günde 100 para, yani toplamda 5 kuruş gümüş akçe olarak belirlendiği ve bu nafakanın düzenli olarak ödendiği belirtmiştir. Şükrü Efendi, bu nafakayı ödeyecek durumda olmadığını ve nafaka miktarının düşürülmesini talep etmiştir. Mahkeme, Şükrü Efendi'nin talebini kabul ederek nafaka miktarını her biri için günde 50 para, yani toplamda 100 kuruş olarak düşürmüştür.

122. Konu: Verâset, Numara:157, Sayfa:100

"Fi'l-hâsıl Erzurum ahalisinden olub el-yevm medineyi Erzincan'ın Hasan Efendi mehellesinde sakine Necib Efendi ibn Hasan medineyi mezkûre mahkemeyi şer'îyesinde münakıd meclisi şer-i şerif-i enverde ismi ati müteveffanın medyunu mahalle-i

mezkûre ahalisinden Ömer Lûtfî Efendi ibn Mustafa muvacehesinde ber veçhi ati dava eyledi zikir olunan Hasan Efendi Mahallesi sakinelerinden olub Sivas'da muhacerette bulunduğu esnada bila veled vefat iden Münire ile benim babam Hasan li-ebeveyn er karındaşı olub ol-vechle babaları ismi Osman bin Abdullah ve valideleri ismi Şerife ibneti Abdülkerim ve müskat resleri Erzurum olmakla müteveffa-i mezbure Münire'nin verâseti li-ebeveyn er karındaşı oğlu bana münhasıra olub benden başka varisi ve terekisine müstehak aheri olmayub mezbure Münire'nin hayatında mezbur Ömer Lûtfî Efendi zimmetinde bir halı seccade esmanından evrak-ı nakdiye olarak dört yüz 40 kuruş alacak hakkı olup kablel ahz vel istifa ber vechi muharrar vefat etmekle meblağı mezkûr hasren bana mevrus olduğundan hala bana eda ve teslime mezbur Ömer Lûtfî Efendi tenbih olunmak matlubumdur lede's-sual evvel dahi cevabında müteveffîye-i mezbure Münire Hatun cihet-i mezkûrden ol-miktar gurus zimmetinde olduğunu tav'en ikrar idüb maada müddei mezburün ber vechi veraseti müddeasını inkar eyledi. Müddei Necib Efendi'den verâset-i müddeasına mütabık beyine teleb olundukta li eclîş şehade meclisi şeri hazır ulan mezkûr Hasan Efendi Mahallesi ahalisinden Fincancızade Şamil Efendi ibn Mehmed bin Mustafa ve Molla Güzel Mahallesi ahalisinden Karanlı Oğlu Refet Ağa ibn İbrahim ibn Hüseyin nâm kimselerden her biri münferiden ledel istiştat filhakika Sivas'da muhacire iken bila veled vefat iden Münire ile işbu müddei Necib Efendi'nin babası Hasan li-ebeveyn karındaşları olub babaları ismi Osman bin Abdullah ve valideleri ismi Şerife bint Abdülkerim ve müskat-ı resleri Erzurum olub ol-vechle müteveffîye-i emzbure Münire'nin veraseti liebeveyn erkardaşı oğlu müddei mezbûr Necib Efendi'ye münhasıradır. Biz bu husûsa bu veçh üzre şahidiz şehadet dahi ideriz deyu her biri müttetikü'l-lafz vel-mana bil müvacehe alenen edayi şehadet eylediler. Usul-i mevzuasına tevfiikiyat hadd-ı mezbur Şamil Efendi mensub olduğü Hüseyin Efendi Mahallesi imamı Hafız Ahmed Efendi bin Mustafa ve Aza İbrahim Ağa ibn Şakir'den ve mezbur Refet Ağa mensub olduğü Molla Güzel Mahallesi muhtarı İsmail Ağa ibn Hüseyin ve Aza Mustafa Efendi ibn Arif'den evvel ba varakai mestur sırrına bade şahidan-ı mezburanın ahvaline Alem Ziya Ağa ibn Hüseyin ve Kamil Ağa ibn Ali nam kimselerden dahi bil müvacehe (...) işar ve ihbâr olundu mucebinca müddei mezburun subutu verâsetine badelhüküm meblağı müddeaya mezkûr dört yüz kırk gurus adı geçen Necib edası ve teslim müddeaya aleyh Ömer Lûtfî Efendi'ye tenbih olundugü tescil

ve ilam olundu. Fi'l-yevmü's-sani ve'l-ısrin min Saferü'l-hayr li-senete seman ve selasin ve selase mie ve elf.”

Kadı Ahmed bin Hasan

Baş Kâtip Ömer Lütfi

Özet

Erzurum ahalisinden olup Erzincan'ın Hasan Efendi mahallesinde oturan Necib Efendi, aynı mahallede yaşayan Ömer Lütfi Efendi'ye karşı dava açmıştır. Dava dilekçesinde, Sivas'ta ikamet ettiği sırada vefat eden Münire ile babası Hasan'ın anne ve baba bir kardeşleri olduğunu, Münire'nin vefatından sonra kendisine miras kaldığını, kendisinden başka mirasa ortak kimsenin olmadığını, Münire'nin Ömer Lütfi Efendi'den 440 kuruş alacağı olduğunu ve bu alacağın kendisine ödenmesini talep etmiştir. Ömer Lütfi Efendi, Münire'nin kendisine olan borcunu kabul etmiş, ancak Necib Efendi'nin mirasçılığı iddiasına itiraz etmiştir. Mahkeme, şahitlerinde beyanları doğrultusunda Necib Efendi'nin mirasçılığı iddiasının doğru olduğuna kanaat getirmiş ve Ömer Lütfi Efendi'ye, Necib Efendi'ye 440 kuruş ödemesi için karar vermiştir.

123. Konu: Nafaka, Numara:158, Sayfa:100

“Telhas köyünden 332 sene-i rumiyesinde ecl-i müddeaya vefat iden mütekaidd tabur İmamı El-Hac Mehmed Efendi ibn Hasan'ın verâseti zevce-i menkuha-i metrukesi bint Mehmed ile sülbiye-i kebire kızları Rahime ve Rahide ve Aişe ve sağire kızı Ramıye ve sülbi kebir oğulları Arif ve Hasan'a münhasıra oldğu bi'l-ihbar sübut-ı ve sabit verâsetine hüküm şeriyle hak olduklarından sonra verese-i mezburede gaib-i ani'l-beled ile kebir-i mezbur Arif'in zevcesi sahıbe-i arzuhal marifetü'z-zat karye-i mezkûrede sakine Serviye bintü'l-müteveffa Elhac Ahmed medine-i mezkûre mahkeme şer'ıyesinde münakıd meclisi şeri şerif-i enverinde takriren kelâm idüb beş 1551 guruş gümüş akçe mehri muaccel tesmiyesiyle sekiz seneden beru gaib-i (Bizim çalıştığımız sayfa aralığı 100. Sayfada bittiği için bu konu yarım kalmıştır.”

SONUÇ

İçerisinde her toplumdan insanı hoşgörü ve adil yönetimiyle hiçbir ayırım yapmadan şemsiyesi altında toplayan Osmanlı yargı sistemi şer'i ve örfi hukuka göre davaları çözüme kavuşturmuştur. Şer'i hukuk Kur'an ve sünnete dayanmakta olup fakihlerin içtihatlarıyla gelişmiştir. Örfi hukuk ise şer'i hukukun boşluklarını doldurmak ve toplum düzenini sağlamak amacıyla padişahın fermanlarıyla oluşturulmuştur. Kâdı hem şer'i hem de örfi hukuku bilen ve davaları karara bağlayan yetkili kişidir.

Erzincan C 55 Şer'iyye Sicili'nde 47-100. sayfalar arasında toplamda 123 konu ele alınmıştır. Bu konuların 48'i verâset 37'si vesâyet konularıdır. Geri kalanlar ise; izin, i'lam, vekâlet, talâk, mehir, nafaka ve tevliyet konularıyla ilgilidir.

Osmanlı Devleti, geniş bir coğrafyada ve çeşitli etnik kökenlere ait insanlardan oluşan bir imparatorluktur. Osmanlı Devleti'nde hukuk, adalet ve hoşgörü temellerine dayanmaktadır. Bu durum, Osmanlı hukuk sisteminin çeşitliliğini yansıtmaktadır. Mesele, incelediğimiz şer'iyye sicilinde 19 davanın Ermeni milletinden olan şahıslara ait olduğu, bu davaların bazılarında Rumların şahitlik yaptığı görülmektedir.

Bir örnek olarak verâset konulu 39 numaralı kayıta Osmanlı'nın inanç ve milliyet farkı gÖzetmeksizin tüm tebaası için adaletle nasıl hükmettiği görülmektedir. Bu kayıta, Ermeni milletinden olan Hezarvat hatun, Herebet ve Arot isimli şahısların tüm mallarına kendisinin mirasçı olduğunu ve kendisinden başka mirasçının bulunmadığını iddia ederek mahkemeye başvuru yapmıştır. Hezarvat hatun, Herebet'in kızı olduğunu, Arot'un ise amcası olduğunu ve bu nedenle tüm mirasın kendisine intikal etmesi gerektiğini öne sürmüştür. Mahkemede, şahitlerin Hezarvat hatunun lehine şahitlik etmeleri üzerine, tüm mirasın Hezarvat hatuna intikal etmesine karar verilmiştir.

Defterde bulunan verâset davalarının açılma sebepleri, genel olarak şu şekildedir:

- Mirasçıların miras üzerinde hak iddia etmesi: Bu davalar, genellikle mirasçıların miras üzerindeki haklarını ihlal eden kişilere karşı açılmaktadır.

- Mirasçıların, mirasın miktarı veya mirasçıların payları konusunda anlaşmazlığa düşmesi: Bu davalar, genellikle mirasın miktarının veya mirasçıların paylarının belirlenmesi için açılmaktadır.

- Bir kimsenin, ölen kişinin mirasçısı olduğunu iddia etmesi: Bu davalar, genellikle mirasın kime ait olduğunu belirlemek için açılmaktadır.

Defterde verâset davalarında, mirasçıların miras üzerindeki hak iddiaları, ölen kişinin soy bağına, cinsiyetine ve akrabalık derecesine göre belirlenmiştir. Miras taksimi davalarında ise miras paylaşımının, Kur'an-ı Kerim'de yer alan hükümlere dayanılarak yapıldığı görülmektedir.

Vesâyet, bir kimsenin akıl hastalığı, yaşlılık veya benzeri sebeplerle kendi işlerini görememesi durumunda, onun yerine mal varlığını ve haklarını yönetmek üzere atanan kişinin üstlendiği görevdir. Osmanlı Devleti'nde vesayet davaları, şer'i mahkemelerde görülmekteydi. Defterde incelediğimiz sayfa aralığındaki vesayet davaları, rüşd yaşına gelmemiş çocukların mallarını muhafaza etmek, haklarını korumak için mahkeme tarafından vasi tayin edilmesi talebiyle açılan davalardır. Bu davalarda, genellikle, çocuğun anne ve babası veya yakın akrabaları, çocuğun rüşd yaşına gelene kadar vasi tayin edilmesi için mahkemeye başvurmuşlardır.

Defterde vesâyet davalarının çözümünde izlenen yöntem, şer'i hukuka uygun olarak belirlenmiştir. İncelediğimiz vesayet davalarında, mahallenin imam, muhtar ve ileri gelenlerinin tasdikiyle ve şahitlerin şahitliğiyle emanete sahip, doğrulukla bilinen, güvenilir ve vesayet işlerini yapmaya gücü yeten bir kişinin, küçük çocukların rüşd çağına gelene dek, mallarını muhafaza etmek ve haklarını korumak için bir kişinin vasi olarak atandığı görülmüştür.

Nafaka davaları, boşanmış kadınların ve henüz rüşd çağına erişmemiş çocukların miraslarından nafaka talep etmeleriyle ilgilidir. Mahkeme, nafaka davalarında kişilerin kendi miraslarından nafaka miktarını belirleyerek karar vermiştir. Bu karar, kişilerin mağduriyet yaşamalarını önlemek ve onların haklarını korumak ve ihtiyaçlarını gidermek amacıyla alınmıştır.

Vekâlet davaları, bir kimsenin kendi adına, başka bir kimseyi görevlendirerek, onun aracılığıyla hukuki işlemler yapmasına ilişkin davalardır. Vekâlet davalarında dava, davacı tarafından şer'iyeye mahkemesine başvuru yapılarak başlatılır. Başvuruda, davacının kimliği, vekâlet vereceği kişinin kimliği, vekâlet verilecek işlemler belirtilmiştir.

Mehir davalarının bir kısmı, boşanmış kadının mehrini ödemedi kocasının mirasından mehrini talep etmesi üzerine açılmıştır. Davacı, boşanmış kadındır. Davalı ise, ölen kocanın mirasçısıdır. Bazı mehir davalarında ise koca hayattadır ve davalı koca-dır. Dava, davacı tarafından şer'iyye mahkemesine başvuru yapılarak başlatılır. Başvuruda, davacının kimliği, kocasının kimliği, mehrin miktarı ve daha önce mehri talep edip etmediği belirtilir. Dava, kadı tarafından incelendikten sonra, mehrin ödenip ödenmediğine karar verilir. Eğer mehrin ödenmediği tespit edilirse, kadı, ölen kocanın mirasçılara veya kocasına mehrin ödemesini emrederek karar vermiştir.

Boşanma davalarında, eşlerin iddialarını desteklemek için tanık ifadelerine başvurulmaktadır. Tanık ifadeleri, mahkemenin karar vermesinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu davalarda kadınların, nafaka, mesken ve mehir talepleri olduğu görülmektedir. Boşanma davaları, tarafların karşılıklı anlaşmasıyla sonuçlanmıştır.

İzin konuları genellikle mirasın bölünmesinin mümkün olmaması veya mirasın harap olması gibi durumlarda, mirasın müzayede yoluyla satılması için izin talep edilmesiyle alakalıdır. Bu, mirasın bölünmesinin mümkün olmadığı veya mirasın değerini kaybetmemesi için gerekli olduğu durumlarda, mirasın satılmasının bir çözüm olarak görüldüğü için talep edilmiştir. Mirasın satışından elde edilen gelirin, mirasçıların ortak yararına kullanılması için mahkeme izin vermiştir.

İ'lam davalarında, tarafların iddialarını desteklemek için senet, tanık ifadesi gibi deliller sunduğu görülmektedir. Kadılar, tarafların hak ve menfaatlerini korumaya yönelik kararlar vermiştir. Ayrıca davalı tarafın mahkeme masraflarını da ödemesine hükmetmiştir.

Tevliyet davaları, vakıf mallarının yönetimi ve korunması ile ilgilidir. Bu davalarda, vakfın şartı, vakfedenin vasiyeti ve vakfın menfaatleri göz önünde bulundurulmaktadır. Tevliyetle alakalı konularda mütevelliliği hak eden kişilerin, vakfedenin akra-ba ve tebaasından olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak Erzincan C 55 Şer'iyye Sicili'nde 47-100. sayfalar arasında ele alınan toplam 123 konunun da kadılar tarafından İslam hukuku çerçevesinde adaletli bir şekilde karara bağlandığı görülmektedir. Davaların geneli olumlu sonuçlanmıştır. Osmanlı adalet sisteminin İslam hukuku çerçevesinde hassas bir işleyişe sahip olduğu bu

kayıtlarda ve kararlarda açıkça görülmektedir. İslam'ın adalet terazisi hassas bir şekilde işletilmiş ve adaletle hükmedilmiştir.

İncelenen şer'iyye sicilinden hareketle mahkemeye intikal eden vesâyet, verâset, vekâlet, nafaka, talâk, tevliyet, i'lâm, mehir, izin gibi konularda dönemin Osmanlı toplum yapısında büyük sorunların, çatışmaların, adaletsizliklerin olmadığı, olağan işlemlerin hukuk içerisinde İslam hukukuna uygun şekilde çözümlendiği görülmektedir. Davaların genelinin olumlu sonuçlanmasının da bunu gösterdiği söylenebilir.

Bu şer'iyye sicilleri, gayrimüslimlerin Osmanlı adalet sisteminde hak ve hukuklarının korunduğunu herhangi bir ayrımcılığa maruz kalmadıklarını da göstermektedir. Müslüman ahali gibi kadının huzuruna çıkarak haklarını talep edip, adil bir yargılama sonrasında haklarını alabildikleri görülmektedir.

Bu metinlerde kadınların miras, mehir, mesken, nafaka gibi konularda haklarının İslam hukuku çerçevesinde Osmanlı adalet sistemi ile güvence altına alındığı müşahade edilmektedir. Kadınlar mahkemeye başvurarak haklarını talep edip alabilmişlerdir.

Söz konusu şer'iyye sicillerindeki ilgili karar metinlerinde, vesayet kurumunun işletilerek, çocukların mallarının muhafazasında ve haklarının korunmasında İslami ve hukuki hassasiyetin gÖzetildiği, adaletin gerçekleştirildiği görülmektedir.

Erzincan C 55 Şer'iyye Sicili'nin 47-100. sayfaları arasında yer alan kayıtları inceleyen bu çalışma, Osmanlı hukuk sisteminin yapısı ve işleyişi ile ilgili doğrudan, toplum yapısı ve sorunları hakkında dolaylı olarak önemli bilgiler sunmaktadır. Alanda çalışanlara katkı sunması, benzer çalışmalara kapı aralaması, Osmanlı ve İslam hukukunun teori ve pratiğinin anlaşılması, geçmişe ışık tutması, günümüze alternatif sunması umulmaktadır.

KAYNAKÇA

- Afyoncu, Erhan, Ahışhalı, Recep. “Kâtip”, içinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c.25 s.53, İstanbul: TDV Yayınları, 2002.
- Apaydın, H. Yunus, “İzin”, içinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c.22, s. 510-512, İstanbul: TDV Yayınları, 2001.
- Akdağ, Mustafa, *Türkiye'nin İktisadi ve İctimai Tarihi*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, Ocak 2010.
- Akgündüz, Ahmet, *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tahlilleri*, İstanbul: Osmanlı Araştırmaları Vakfı, 1990.
- Akgündüz, Ahmet, “İ‘lam”, içinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c.22, s.72-73, İstanbul: TDV Yayınları, 2001.
- Akgündüz, Ahmet, “İslam Hukukunun Osmanlı Devleti’nde Tatbiki: Şer’iyye Mahkemeleri ve Şer’iyye Sicilleri”, *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, sy.14, 2009, s.16.
- Akgündüz, Ahmet, “Şer’iyye Sicilleri”, c.1, İstanbul: TDAV Yayınları 1988.
- Arslanoğlu, Ömer Kürşat, 4563 Numaralı Kastamonu Şer’iyye Sicili’nin (h.1302/m.1885-1886) Transkripsiyon ve Değerlendirmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi 2018.
- Aybakan, Bilal, “Vekâlet”, içinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c.43, TDV Yayınları, İstanbul 2013, s.1-6;
- Aydın, Mehmet Akif, *Türk Hukuk Tarihi*, İstanbul: Hars Yayıncılık, 2005.
- Anıl, Yaşar Şahin, *Osmanlı’da Kadılık*, İstanbul: İletişim Yayınları, Aralık 1993.
- Beşirli, Mehmet “Kent Tarihi Açısından Şeriye Sicilleri ve Çankırı Şeriye Sicillerinin Toplu Kataloğu Üzerine”, *Çankırı Araştırmaları Dergisi.*, sy.4, Kasım 2009, s.36.
- Bozatay, Ş. Anbarlı, Konur Alp DEMİR, “Osmanlı Adli ve İdari Sisteminde Kadılık: Kurumsal Bir Değerlendirme”, *Mehmet Akif Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, c.6 sy.10, 2014, s.71-89.
- Cebeci, İsmail, Tevliye, içinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c.41, s. 39-40, İstanbul: TDV Yayınları, 2012.
- Çeker, Orhan, “Miras Hukuku”, içinde *İslam Hukuku El Kitabı*, 2. bs, editör., Talip Türcan, s. 371., Ankara: Grafiker Yayınları, 2013.
- Ebû Dâvûd, Süleyman b. Eş’as es-Sicistânî (ö. 275/888), *es-Sünen*, İstanbul: Çağrı yayınları, 1981.
- Ekinci, Ekrem Buğra, “Osmanlı Devleti’nde Mahkemeler ve Kadılık Müessesesi Literatürü”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, c.3, sy.5, 2005, s. 420.
- El-Cezeri, Şeyh Abdurrahman, *Dört Mezhebin Fıkıh Kitabı*, c.5, Tercüme, Hasan Ege, İstanbul: Bahar Yayınevi.
- El- Mavsılî, Abdullah b. Mahmûd b. Mevdûd, *El-İhtiyar Li-Ta’lîl’l-Muhtar*, Çeviren: Mehmed Keskin, İstanbul: Ümit yayınları 2003.
- Erbay, Celal, “Nafaka”, içinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c.32, s. 282-285, İstanbul: TDV Yayınları, 2006.
- Erdoğan, Mehmet *Fıkıh ve Hukuk Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Ensar Neşriyat, 2005.

- Fetâvâyı Hindiyye (Fetâvâyı Alemgiriyye), c.13, 1.bs, Tercüme, Mustafa Efe, Ankara: Akçağ Yayınları,1985.
- Fırat, Nihat, “Erzincan C55 Nolu Şer’iyye Sicili ve Hukuki Değerlendirmesi (1916-1919)”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi 2017.
- Gayretli, Mehmet, “Erzincan Şer’iyye Sicillerine Göre Müslim-Gayrimüslim İlişkileri”, *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sy.53, 2021, s. 257-280.
- Halaçoğlu Yusuf, *XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlı’da Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, Genişletilmiş 2.bs, Ankara: T.T.K. Basımevi 1995.
- Halebî, İbrahim *İzahlı Mülteka El Ebhur Tercümesi*, Mütercim: Mustafa Uysal, İstanbul: Dizerkonca matbaası, 1968.
- İbn Abidin, *Reddul Muhtar*, c.2 Çeviren: Ahmed Davudoğlu, Mazhar Taşkesenlioğlu, Mehmet Savaş, İstanbul: Şamil Yayınları, 2003.
- Karaman, Hayreddin *Ana Hatlarıyla İslam Hukuku*, 19.bs, c.2, İstanbul: Ensar Neşriyat, 2016.
- Karaman, Hayreddin, *Mukayeseli İslam Hukuku*, c.1, İstanbul: İrfan Yayınevi, 1978.
- Karataş, Yakup, Sultan II. Abdülhamid Dönemi’nde Erzurum (Sosyal, Ekonomik, İdarî ve Demografik Yapı), Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum Üniversitesi., 2010.
- Kayalan, Ferruh, “Geçmişteki Erzincan Şehrinin Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı (M.Ö. II Yüzyıl-M.S. XVII. Yüzyıl)”, *Cappadocia Journal of History and Social Sciences*, 9/1, 2017, s.153.
- Kızılcıaoğlu, Murat 1153 numaralı Düzce Şer ‘iyye Sicili (Transkripsiyon ve Değerlendirme), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi, 2021.
- Komisyon, *İlmihal: İslam ve Toplum*, c.2, 22. bs., Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2014.
- Kutluğ, Emin “Osmanlı Arşivi Belgeleri ile Birinci Dünya Savaşı Yıllarında Erzincan”, içinde *Erzincan Üniversitesi, Uluslararası Erzincan Sempozyumu*, editör: Hüsrev Akın, c.1, 328-330 Erzincan: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Yayınları, 2016.
- Kudurî, Ebu’l Hasan *Muhtasarı’l Kudurî*, İstanbul: Ravza yayınları, 2016.
- Küçük, Fatih, “14 Numaralı Konya Şer’iyye Sicili (1080-1081/1669-1670)”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya Selçuk Üniversitesi 2013.
- Küçükaşçı, Mustafa Sabri, “Kâtip”, içinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c. 25, s.49, İstanbul: TDV Yayınları, 2002.
- Mıroğlu, İsmet, “Erzincan”, içinde *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, c.6, s. 31, İstanbul: TDV Yayınları, 1995,
- Molla Hüsrev, *Düreru’l Hukkâm fî Şerhi Gururu’l-Ahkâm*, c.2, Tercüme Arif Erkan, İstanbul: Eser Neşriyat, 1980.
- Ortaylı, İlber, *Osmanlı Devleti’nde Kadı*, Ankara: Turhan Kitapevi, 1994.
- Özbayık, Recep Mutlu, *Atatürk Döneminde Erzincan (1923-1938)*, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, 2018.

- Parlak, Nizamettin, “Klasik Kaynaklarda Erzincan’ın Yeri ve Önemi”, içinde Erzincan Üniversitesi, *Uluslararası Erzincan Sempozyumu* editör: Hüsrev Akın, c.1, s.356, Erzincan: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Yayınları, 2016.
- Serahsi, Muhammed b. Ahmed, *Mebcut*, c.20, Editör: Mustafa Cevat Akşit, s. 283, İstanbul: Gümüşev Yayınları. 2008.
- Sevici, Hatice, “54 numaralı Konya Şer’iyye Sicili’nin (1-190) Değerlendirme ve Transkripsiyonu (H.1150-1152 / M.1738-1740)”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya Selçuk Üniversitesi, 2011.
- Şahin, Gonca İslim, “Ortaçağ’da Erzincan”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Haran Üniversitesi, 2018.
- Şık, Zafer, *Lügat-i Şer’î / Şer’iyye Sicilleri Sözlüğü*, Konya: Haziran 2020.
- Tahavi, İmam, *Mukayeseli Hanefî Fıkıhı, Tahavi Muhtasarı*, Tercüme, Soner DUMAN, , İstanbul: Beka Yayıncılık, 2013.
- Talan, Malik, “Erzincan Şer’iyye Sicillerinde Vakıflar”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi 2020.
- Tirmîzî, Muhammed b. İsa (ö. 279/892), *es-Sünen*, İstanbul: Çağrı Yayınları, 1992.
- Tosun, Mehmet, “Kırşehir 21 Numaralı Şer’iyye Sicili Transkripsiyon ve Değerlendirmesi, (R. 1323-1325 /M. 1908-1909)”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, 2020.
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devleti’nin İlmiye Teşkilatı*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2014.
- Yaman, Ahmet-ÇALIŞ, Halit, *İslam Hukukuna Giriş*, İstanbul: İFAV Yayınları, Ağustos 2016.
- Yavuz, Erdem, “Erzincan’da İdari ve Siyasi Hayat (1923-1960)”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, 2012.

ÖZ GEÇMİŞ

Ad Soyad: Önder MACİT	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi
Fakülte	İlahiyat Fakültesi
Bölümü	İlahiyat Fakültesi
Yüksek Lisans	
Üniversite	
Enstitü Adı	
Ana Bilim Dalı	
Programı	
Makale ve Bildiriler (Varsa)	